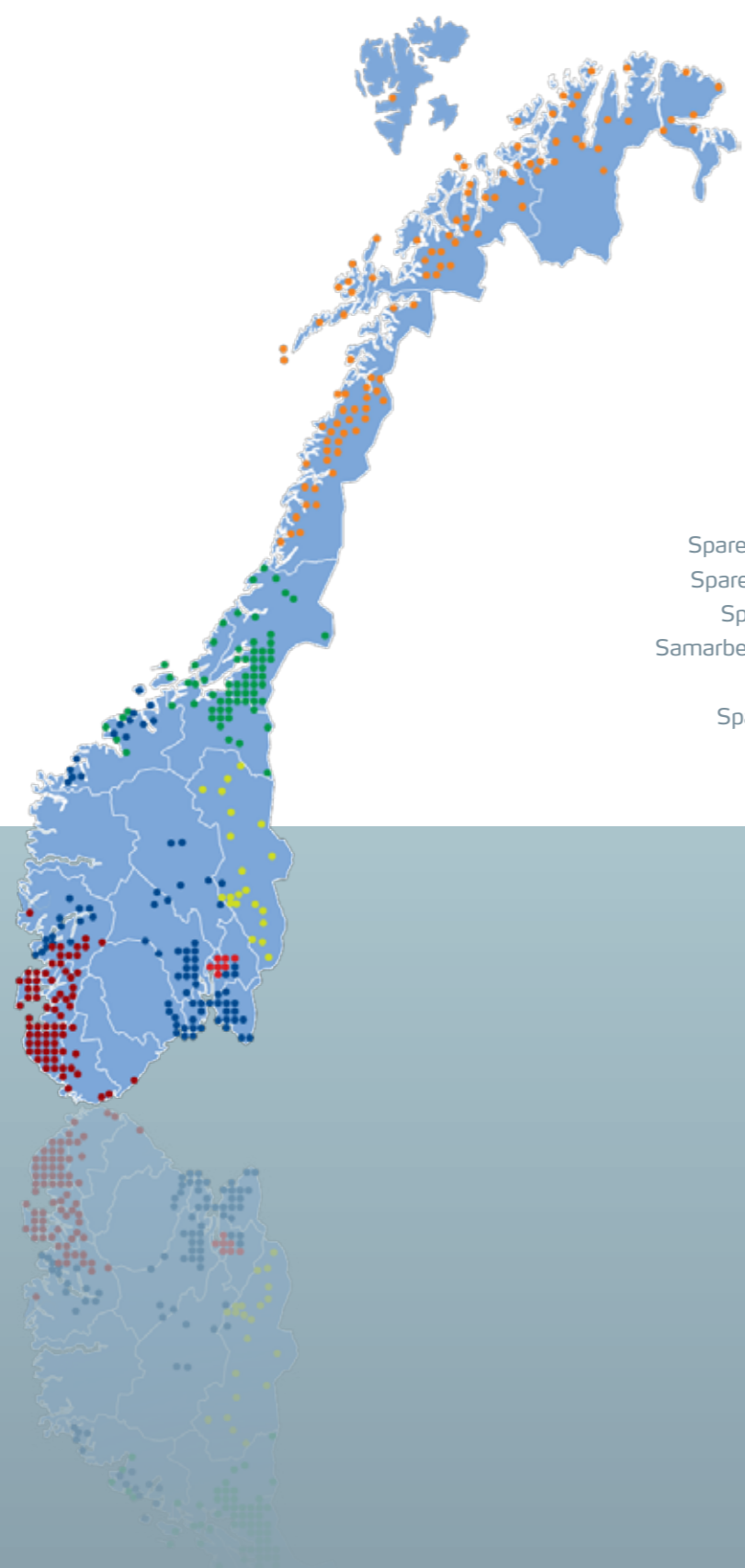
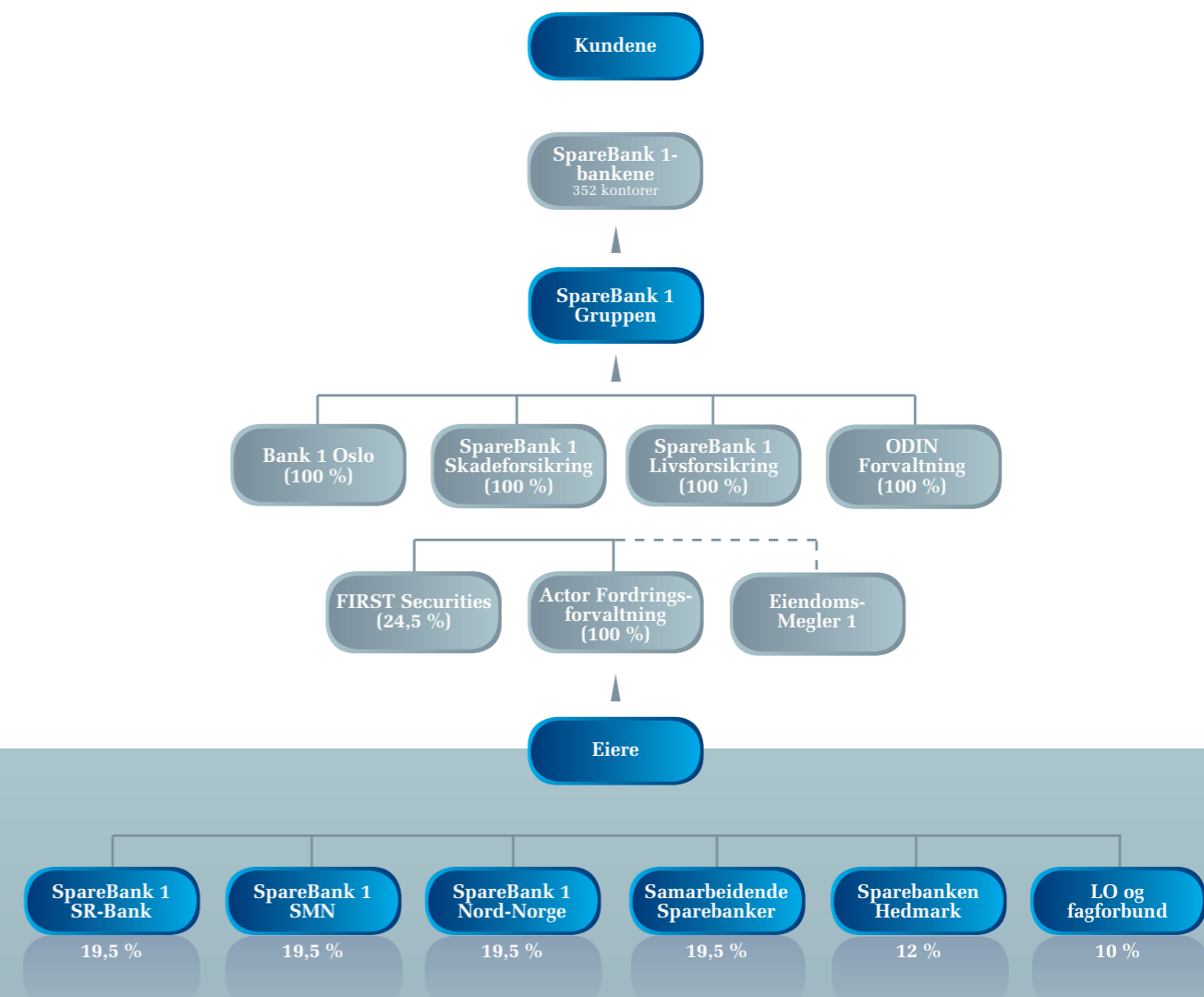

Historien om SpareBank 1 Gruppen

- SpareBank 1 Nord-Norge ●
- SpareBank 1 Midt-Norge ●
- SpareBank 1 SR Bank ●
- Samarbeidende Sparebanker ●
- Bank 1 Oslo ●
- Sparebanken Hedmark ●

Dette er SpareBank 1

SpareBank 1 Gruppen AS er et selskap i SpareBank 1-alliansen. Vi gir deg her en beskrivelse av SpareBank 1 – en av Norges ledende aktører innen bank, fond, forsikring og eiendomsmegling.

22 norske sparebanker inngår i SpareBank 1-alliansen – 4 større regionsparebanker og 18 sparebanker som inngår i Samarbeidende Sparebanker. Disse 22 sparebankene har valgt å samarbeide for langsiktig å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring. Samarbeidet har gjennom 10 år gitt bankene økt konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Målet er å oppnå stordrifts- og kompetansefordeler på høyde med de beste konkurrentene.

SpareBank 1-bankenes samarbeid koordineres gjennom det felleseide selskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Dette selskapet har to oppgaver på vegne av alliansen – eierskap til alle felles produkselskaper og å samordne alliansens felles prosess- og prosjektarbeid.

SpareBank 1, med bankene og produktenheten SpareBank 1 Gruppen, er en av de største tilbyderne av finansielle tjenester i Norge – og et fullverdig alternativ til tradisjonelle finanskonsern.

SpareBank 1 utgjør samlet ett av Norges sterkeste distribusjonssystem, med bl.a. 352 kontorer. Totalt har alliansen ca 5400 ansatte, hvorav ca 1250 er tilknyttet det felleseide SpareBank 1 Gruppen og dets datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen AS er i dag eid av SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), Sparebanken Hedmark (12 %) og LO/fagforbund tilknyttet LO (10 %).

SpareBank 1 Gruppen AS, som morselskap i et finanskonsern, eide ved årsskiftet 100 % av aksjene i SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, Bank 1 Oslo AS,

ODIN Forvaltning AS, Actor Fordringsforvaltning SpareBank 1 Medlemskort AS og SpareBank 1 Utvikling DA, samt 24,5 % av First Securities ASA. I SpareBank 1-alliansen inngår også EiendomsMægler 1, som er Norges nest største eiendomsmegler.

SpareBank 1-alliansens visjon: Kundene anbefaler SpareBank 1, og opplever lokal forankring, dyktighet og en enklere hverdag.

SpareBank 1-alliansens verdier: Nær og dyktig.

SpareBank 1-banker:

- SpareBank 1 Nord-Norge
- SpareBank 1 SMN
- SpareBank 1 SR-Bank
- Sparebanken Hedmark
- Bank 1 Oslo
- SpareBank 1 Vestfold
- SpareBank 1 Ringerike
- SpareBank 1 Hallingdal
- SpareBank 1 Gran
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Jevnaker Lunner
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Kongsberg
- SpareBank 1 Hardanger
- SpareBank 1 Kvinnherad
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Volda Ørsta
- SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
- SpareBank 1 Telemark
- Halden SpareBank 1
- Modum SpareBank 1
- Rygge-Vaaler Sparebank
- Sparebanken Grenland

Innhold

08	—	Ledersignaler
14	—	Styrets beretning
32	—	Bankene
42	—	Virksomheten i datterselskapene
56	—	Vårt samfunnsansvar
71	—	Regnskap og noter
129	—	Eierstyring
133	—	Ledelse
138	—	Styrende organer
140	—	Adresser
145	—	Annual report

Historien om		
12	—	nettbanksikkerhet
30	—	den attraktive bedriften
41	—	en satsing på eiendomsmegling
54	—	en rask etablering i Bergen
142	—	en privatøkonomisk TV-suksess
158	—	en allianses proformaregnskap

Ledersignaler

Vi innleder oppsummeringen av 2007 med å konfrontere styreleder og konsernsjef. Her finner du også styrets beretning.

De sa det ikke lot seg gjøre....

2007 ble begivenhetsrikt for SpareBank 1 Gruppen. Resultatene ble rekordgode. Samtidig tok SpareBank 1-alliansen flere nye steg fremover. Mye har modnet siden SpareBank 1 ble etablert i 1996. Alliansen ble den gang dømt nord og ned av flere såkalte eksperter. Hvor er alliansen i livsløpet i dag? Vi spør styreleder Finn Haugan og adm. direktør Eldar Mathisen i SpareBank 1 Gruppen.

Vi befinner oss på SAS-hotellet på Gardermoen. De to SpareBank 1-lederne har tatt pause i et styremøte. Styret har nettopp behandlet en viktig sak. – Nok en gang viser alliansen at vi står solid sammen. Faktisk står vi sterkere enn noensinne, slår adm. direktør i Eldar Mathisen fast. – Vi har realisert de fleste av målene fra oppstarten. Målene er reetablert, med sterke ambisjoner. På flere områder har vi overgått forventningene, noe vi håper og tror også skal være mulig i årene som kommer.

– Det var neppe mange som trodde at SpareBank 1-bankene i dag skulle ha et datterselskap med overskudd på 1,2 milliarder kroner. Eller at markedsandelen for produktene fra SpareBank 1 Gruppen på en rekke områder er høyere enn den nasjonale markedsandelen for tradisjonelle bankprodukter.

Styreleder Finn Haugan ser ut på et fly som takser ut før take off. Han nikker og tilkjennegir enighet.

– SpareBank 1 har utvilsomt fått luft under vingene. Enkelte forstod ikke konseptet da vi etablerte alliansen, men få vil vel i dag karakterisere oss som annet enn en vellykket og velfungerende allianse. SpareBank 1-bankene og SpareBank 1 Gruppen gis gode karakterer av kunder og ansatte. Vi selger godt av alliansens ulike produkter. Navet i alliansesamarbeidet, SpareBank 1 Gruppen, leverer både gode produkter og gode resultater. Vi har rett og slett utviklet en harmonisk samarbeidsplattform, der vi hele tiden utfordrer det bestående. Og det sier jeg i trygg forvisning om at det er først nå vi kan høste av investeringene.

Eldar Mathisen kompletterer bildet: – Alliansen preges også av en sterk erkjennelse om at gode relasjoner er nødvendig for å hente ut skalafordelene. Samtidig er bevisstheten like sterk på at lokal og regional forankring er det som gir gjennomslagskraft i markedet. Dette skaper merverdier for eierne og for de regionene bankene er del av.

Hva er de største forskjellene på et konsern og en allianse?

Finn Haugan leder til daglig ett av Midt-Norges største konsern, og har derfor begge tankene i hodet på én gang. Han tar utgangspunkt i alliansen. – Den viktigste forskjellen på vår allianse og de større finanskonsernene er vår evne til å tiltrekke oss de beste medarbeiderne i det regionale markedet. Og like viktig: vi tar alle beslutninger nær kunden, også ved tendenser til nedgangskonjunkturer som vi opplever ved inngangen til 2008. Vi opplever nå at våre konkurrenter sentraliserer fullmakter. Det vil i stor grad prege konkurransesituasjonen, særlig i bedriftsmarkedet, sier han. – Likheten mellom alliansen og de konsern vi konkurrerer med er gode produkter og effektive styrings- og beslutningssystemer.

Eldar kompletterer bildet: – Likheten ligger i fokuset og organiseringen for å hente skalaeffekter og nødvendig deling av kompetanse, som Finn er inne på. En av de største forskjellene ligger nok i at en allianse evner å bibeholde den sterke identitetsfølelsen som alltid er sterk i mindre organisasjoner. Vi opplever hver dag at alliansen fremelsker både kraft, lojalitet og ansvarsfølelse. Det skaper innovasjonskraft og vilje til å vinne.

Basisorganisasjonen i alliansen er sparebanker.

Hvordan preger dette kultur og utvikling?

Både Eldar og Finn har mange år som toppledere i store sparebanker. Eldar er ikke i tvil.

– Sparebankkulturen er distinkt forskjellig fra den vi ser hos andre aktører innen bank og finans. Jeg tror likevel forskjellene oppfattes mer internt enn fra kundene og det omkringliggende markedet.

– Jeg er enig i Eldars betraktninger, men ser også likheter, sier Finn. – Det er lite av det operative som i dag skiller en sparebank fra en forretningsbank. Vi har de samme produktene, vi har kapasitet og kompetanse til å håndtere de kundene vi vil ha – og vi håndterer kunder både i privat- og bedriftsmarkedet. Det er likevel viktig å huske at sparebankene har en historie bygget på evnen til å ta et reelt samfunnsansvar. Her skiller vi oss i vesentlig grad fra våre konkurrenter. Et annet særtrekk er eiermessig tilknytning. Norske banker er sparebanker. Utenlandske banker med filialer i Norge er forretningsbanker. Det bør interessentene merke seg.

Eldar er åpenbart fornøyd med Finns oppsummering. Han minner i tillegg om at sparebankkulturen tradisjonelt preges av nøkternhet og ansvarlighet. – Vi tar med oss viktige deler av denne kulturen til fokuset vi har på nærhet til kundene. Samtidig har vi behov for å være tydeligere på dyktighetsdimensjonen. På dette området har vi som sparebanker vært for preget av beskjedenhet.

Dette intervjuet står på trykk i årsrapporten til SpareBank 1 Gruppen – selskapet som SpareBank 1-bankene eier 90 % av. Hvilken rolle skal SpareBank 1 Gruppen ha for alliansen i årene som kommer?

Finn Haugan trekker ofte fram SpareBank 1 Gruppen som viktig for bankenes suksess. Så også nå. – Helt fra starten har vi vært klare på behovet for et nav i alliansen. SpareBank 1 Gruppen skal være dette navet – også i årene som kommer, sier han. – Som eiere forventer vi førsteklasses leveranser av produkter og tjenester. Vi forventer også at Gruppen skal gi oss

tilgang på den beste kompetansen. Og vi forventer at Gruppen skal støtte eierbankenes forretningsstrategier.

Etter ett år som leder av ”navet” har Eldar Mathisen gjort flere grep som underbygger de behovene styrelederen her klargjør. Eldar mener også det er særdeles verdiskapende for alliansebankene å eie hele verdikjeden. Han minner om at når banken selger et produkt, så skapes det verdi i salgsøyeblikket som distributør. Like viktig mener han det er at banken samtidig skaper verdier i produsentleddet – der bankene eier 90 %.

– Inntjeningen i produsentleddet er for en stor del mindre egenkapitalkrevende enn mye av virksomheten i bankene. I tillegg åpner vår modell for optimalisering av prosessene. Det er rett og slett lettere å finne et godt og effektivt samspill med en produsent man eier.

Hva skal kundene oppleve at SpareBank 1 skal blir ”enda mer av” i fremtiden?

Eldar er krystallklar. Kundene skal merke at vi er fremtidsrettede og engasjerte. Vi skal legge listen høyt slik at kundene får innsikt i at vi er minst like dyktige som – om ikke dyktigere enn – våre konkurrenter!

Finn ser utover hotelllobbyen, fylt med mennesker på farten i alle retninger. – Alliansen har virkelig vist evne til å nå de mål vi setter oss. Konsekvensen av disse målene er det kundene skal bygge sine valg på i fremtiden. Hovedmålet er at SpareBank 1 i enda større grad skal bli det naturlige førstevalget for bedrifter og privatkunder.

Helt til slutt – hva er budskapet til dagens og fremtidens ansatte i SpareBank 1?

Styreleder Finn Haugan mener SpareBank 1 alltid må søke å være den mest interessante arbeidsgiveren innenfor finansnæringen – for dyktige mennesker innenfor alle fagområder. – ”Den mest interessante” fordi ingen andre kan tilby arbeidsoppgaver i en bred og vellykket allianse i Norge. Ingen andre kan heller tilby mer spennende kundeoppgaver enn alliansebankene – fordi vi er en allianse med nær relasjon mellom ledelses-/beslutningsnivåene og kundene. Dette er i økende grad mangelvare blant våre konkurrenter, der avstanden øker i takt med globaliseringen

Adm. direktør Eldar Mathisen oppsummerer det hele slik: – I SpareBank 1 har vi som mål at alle ansatte gleder seg til å gå på jobb om morgenen, og alle har en god følelse med sitt bidrag når de går hjem på ettermiddagen. Klarer vi det, ser jeg at vi kan nå langt. Lenger enn vi kanskje evner å se selv. Og her vil alliansen vise sin styrke. Noen sa det ikke lot seg gjøre, men vi har gjort det, avslutter han.

Før de begge vender tilbake til styremøtet.

Historien om nettbanksikkerhet

Det er snart 100 års avstand mellom bankranerne Bonnie & Clyde – og dagens kriminelle, som hver dag forsøker å angripe norske nettbankkunder. Likevel er det noen likheter. Du kjemper mot en IP-adresse som forsøker å trenge seg inn for å stjele verdier – mens man den gang beskyttet seg mot inntrengere med låser og dører.

Vi opplever nå likevel et paradigmeskifte og en fremtid vi ikke kan snu. Nå sitter de kriminelle hvor som helst på kloden og angriper verdier synliggjort gjennom internettverktøyet.

Vårt eneste forsvar er sunt bondevett, sunt sikkerhets-syn når det gjelder egen PC, trygg bruk av nettet – og råd fra leverandører av tjenester som har sikkerheten som primærfokus.

KUNDENE ER SIKRET UANSETT

Sikkerhet på internett er i stor grad en banksak. Banker bygges på tillit og trygghet. Når kundene krever at bankene forenkler rutinene iht mulighetene, må bankene følge opp. Samtidig oppstår det nye utfordringer, bl.a. på sikkerhetsområdet.

La oss slå det fast med en gang: alle kunder i norske nettbanker har full sikkerhet for å bli ivaretatt på best mulig måte. Dersom noen skulle klare å hente penger fra en konto som er ivaretatt på en god måte – og eksemplene finnes selv om de er få – vil kunden aldri tape penger.

La oss også slå fast at nettbanker aldri vil bli 100 % sikre. Så lenge kunden kommer inn med de koder og systemer som er lagt opp, kan også andre komme inn – om de har tilgang til de samme kodene og systemene. Målet for nettbanksikkerheten vil alltid være todelt: alltid god nok og i forkant av de kriminelle.

TILTAK HEVER SIKKERHETSNIVÅET

I 2007 ble SpareBank 1s nettbank lagt om slik at man må legge inn koder både ved oppstart og for å bekrefte betalinger. Dette er ett eksempel på at man løfter sik-

kerheten til et nytt nivå – basert på erfaringer med hva kriminelle kan finne på å gjøre.

Det er også viktig å understreke at sikkerheten en kunde etablerer også er basert på oppsettet av egen PC. Oppdaterte og gode brannvegger og antivirus-systemer er en selvfølge. Like viktig er det å unngå opplagte nettområder der man ofte vil kunne pådra seg virus-angrep – og at man generelt er våkne for at respons på alt fra underlige e-poster til for fristende tilbud på en nettside kan være døren kriminelle trenger for å overta din PC.

ØKENDE TRUSLER MÅ MØTES

Nettsikkerhet vil få økt oppmerksomhet i årene som kommer, fordi det over tid vil være av samfunnsmessig betydning at vi klarer å stoppe de kriminelle. I motsatt fall vil internett, som vi i dag kjenner det, bli en slagmark uten dagens frihetsfølelse. Flere og flere tjenester vil kunne gjøres over nettet, men forutsetningen er at vi kan bruke dem med åpent sinn og med overveldende sikkerhet for at "vi og vårt" ikke misbrukes eller stjeles.

SpareBank 1 setter nettbanksikkerheten i fokus. Vi ønsker at våre kunder skal ha maksimal sikkerhet, og at "kundens lommebok", som vi faktisk har til låns, er så sikker som mulig. Samtidig skal kunden kunne bruke lommeboken når og hvor dette er ønskelig.

Alle undersøkelser viser at norske bankkunder har stor tro på bankenes evne til å løse sikkerhetsutfordringene. Det skal de fortsatt ha stor grunn til.

Årsberetning for 2007

SpareBank 1 Gruppen AS

VIRKSOMHETEN I 2007

SpareBank 1 Gruppen AS er et holdingselskap som gjennom datterselskaper produserer, leverer og distribuerer produkter innenfor skadeforsikring, livsforsikring og fondsforvaltning. Selskapet driver også bank- og eiendomsmeglervirksomhet i Oslo og Akershus samt inkassovirksomhet. SpareBank 1 Gruppen AS eier dessuten 24,5 % i First Securities ASA, et av Norges ledende verdipapirforetak.

SpareBank 1 Gruppen AS er eid av SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 Midt-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), Sparebanken Hedmark (12 %) og Landsorganisasjonen i Norge/fagforbund tilknyttet LO (10 %).

Etter at Gunn Wærsted i mars 2007 sa opp sin stilling som administrerende direktør ble Eldar Mathisen, i

styremøte den 18. april 2007, ansatt som ny administrerende direktør i selskapet. Mathisen kom fra stillingen som administrerende direktør i Sandsvær Sparebank, en av bankene i alliansesamarbeidet.

I årsberetningen benyttes SpareBank 1 Gruppen AS om holdingselskapet, og SpareBank 1 Gruppen om konsernet SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper.

SpareBank 1 Gruppen oppnådde et resultat før skatt på 1 168 mill kroner i 2007. Det er det beste resultatet siden selskapet ble etablert i 1996, og en forbedring på 165 mill kroner sammenlignet med 2006. Resultatet ga en egenkapitalavkastning etter skatt på 26 %, mot 35,3 % i 2006. Topplinjeveksten ble på 7,6 %. Det har skjedd nye produktlanseringer innen livs- og skadeforsikring i 2007, samtidig med at Bank 1 Oslo AS i løpet av året har etablert ytterligere fem ny lokalbanker.

I 2007 kjøpte SpareBank 1 Gruppen AS 90 % av aksjene i Actor Fordringsforvaltning AS. Selskapet driver inkassovirksomhet og har hovedkontor på Hamar. Videre kjøpte EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, som er et heleid datterselskap av Bank 1 Oslo AS, eiendomsmeglerselskapet Areal Eiendomsmegling AS i tredje kvartal. Sistnevnte innebærer en vesentlig forsterket satsing på eiendomsmegling i Oslo og Akershus-regionen.

Det sterke resultatet i 2007 skyldes resultatfremgang innenfor samtlige virksomhetsområder. Skadeprosentene var høyere enn foregående år, men er i historisk sammenheng fortsatt lave. Aksjemarkedet var også godt. Den underliggende driften er forbedret. Samlet forvaltningskapital for SpareBank 1 Gruppen var 54,3 mrd kroner pr 31.12.2007. Dette representerer en vekst på 10,6 % fra 2006. I tillegg kommer ODINs verdipapirfond med en samlet kapital under forvaltning pr 31.12.2007 på 37,8 mrd kroner, som er en reduksjon på 5,8 mrd kroner fra 2006. Kapitaldekningen pr 31.12.2007 var 13,1 %, mens kjernekapitaldekningen utgjorde 9,6 %. Kapitalsituasjonen i SpareBank 1 Gruppen vurderes som tilfredsstillende.

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

SpareBank 1-alliansen består av 22 sparebanker, en forretningsbank og produktselskapene eid av SpareBank 1 Gruppen AS.

Alliansen er samlet sett en av de største tilbyderne av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter, og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. SpareBank 1-alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet

og regionale forankring gjennom sterk konkurransevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankene har utviklet en felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innen alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle alliansen videre. Som et ledd i denne satsingen er det etablert kompetansesentre for henholdsvis Kredittstyring i Stavanger, Betaling i Trondheim og Læring i Tromsø.

SpareBank 1-alliansen forvalter samlet ca 440 mrd kroner. SpareBank 1-alliansen omfatter ca 350 kontorer og filialer over hele landet, og disse distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter.

SpareBank 1 Utvikling DA utgjør den administrative overbygningen for alliansesamarbeidet. Selskapet eies av alliansebankene og SpareBank 1 Gruppen AS, der sistnevnte har en eierandel på 17,74 %. SpareBank 1 Utvikling DA ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltagerne i alliansesamarbeidet.

SpareBank 1 Gruppen AS har en viktig rolle i arbeidet med å realisere alliansens strategiske mål. Til grunn for SpareBank 1 Gruppen AS' virksomhet ligger at virksomheten skal være verdiskapende for kunder og eiere.

SpareBank 1 Gruppen AS' hovedfunksjoner innen SpareBank 1-alliansen er todelt:

- Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene, egen bank i Oslo og Akershus samt øvrige banker som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen.
- Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler – inkludert utvikling av merkevaren.

Visjonen for SpareBank 1 Gruppen er at "Kunden opplever trygghet, nærhet og en enklere hverdag". Denne kundefokuserte visjonen bygger opp under alliansens visjon, som er at "Kundene anbefaler SpareBank 1 og opplever lokal forankring, dyktighet og en enklere hverdag".

Kjerneverdiene for SpareBank 1-alliansen er "Nær og Dyktig". Dette innebærer at medarbeiderne skal være vennlige og hjelpsomme, ta initiativ og gi relevante råd. Kjerneverdiene tilsier at de ansatte skal være kundefokusert og ha solid fagkompetanse, gode ferdigheter og tydelige holdninger. Rådgivning og salg skal være basert på gode etiske standarder. Markedsinnsatsen rettes i hovedsak mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Aksjene i SpareBank 1 Gruppen AS er ikke børsnotert, men selskapet har et børsnotert obligasjonslån og et børsnotert ansvarlig lån. Selskapet har en konsentrert aksjonærstruktur, der alle aksjonærgrupper er representert i styret, direkte eller indirekte. Det er løpende og god kontakt med alle eiergrupperinger. Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har drøftet "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" og sluttet seg til denne der disse føringene er aktuelle og relevante for et selskap som ikke har aksjer notert på børs. Styringen av virksomheten skjer med utgangspunkt i de mål, strategier og etiske retningslinjer styret har trukket opp. Selskapet legger stor vekt på å etterleve de krav som børsen og markedet i den forbindelse stiller til selskapet.

I 2007 vedtok styret en ny utbyttepolitikk for selskapet. Den vil innebære at selskapets eiere får utbetalt en større del av konsernets overskudd som utbytte sammenlignet med tidligere praksis. Ved fastleggelse av utbytte for SpareBank 1 Gruppen AS skal det legges vekt på at konsernet skal ha en tilfredsstillende kjerne- og kapitaldekning sett i forhold til planlagt vekst og risikoen i virksomheten. Det forutsettes også at den finansielle stilling for øvrig vurderes som tilfredsstillende.

SpareBank 1 Gruppen ledes av to ledergrupper. Konsernledelsen, som har ansvaret for å drive og utvikle finanskonsernet, og allianseledelsen, som har ansvaret for å drive og utvikle alliansesamarbeidet. Konsern-

ledelsen består av administrerende direktør i holding-selskapet og de administrerende direktørene for produkt-selskapene i konsernet, samt konserndirektører for relevante stabsfunksjoner. Allianseledelsen består av administrerende direktør i holdingselskapet og konserndirektører med fagansvar for støttefunksjoner i alliansesamarbeidet. Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør og konsernledelsen, styret, representantskap, kontrollkomitéen og revisor fremgår av note til regnskapet. Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Gruppen AS er for øvrig omtalt annet sted i årsrapporten.

SPAREBANK 1 GRUPPEN – RESULTATER OG NØKKELTALL

SpareBank 1 Gruppen AS avlegger, i samsvar med regnskapsloven § 3-9, årsregnskap for konsernet og holdingselskapet i overensstemmelse med IFRS, International Financial Reporting Standards. Regnskap og analyser beskrevet nedenfor er utarbeidet på bakgrunn av konsernregnskap etter IFRS. Datterselskaper, med unntak av Bank 1 Oslo AS og SpareBank 1 Medlemskort AS, må i henhold til regelverket fortsatt avlegge sine regnskaper etter NRS, og styrets kommentarer er gitt på dette grunnlaget. Bank 1 Oslo avla regnskap for 2007 i henhold til IFRS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS avla regnskap i henhold til ny årsregnskapsforskrift for skadeforsikringsselskaper, som ble satt i kraft i 2007 og som i stor grad er tilpasset IFRS. I konsernregnskapet er alle selskaperes regnskaper innarbeidet etter IFRS-prinsipper. De anvendte prinsippene er beskrevet under regnskapsprinsipper. Kapitaldekningsregelverket er foreløpig ikke tilpasset regnskapsføring etter IFRS, og følgelig er kapitaldekningsrapporteringen gjort etter NRS.

SpareBank 1 Gruppen konsern hadde i 2007 et resultat etter skatt på 1 210 mill kroner, mot et resultat på 1 017 mill kroner året før. Resultatet før skatt var 1 168 mill kroner. Dette er 165 mill kroner bedre enn året før. Fritaksmetoden har gitt store endringer for skatteberegningene for livsforsikringsselskapet og medførte at skattekostnaden samlet sett for konsernet ga en inntekt på 42,5 mill kroner.

SpareBank 1 Livsforsikring AS fikk et resultat før skatt på 380 mill kroner i 2007, mot 240 mill kroner i 2006.

Resultat etter skatt ble på 617 mill kroner i 2007, etter at det er satt av henholdsvis 160 mill kroner til tilleggsavsetninger og 250 mill kroner for å dekke oppreserveringsbehovet for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser knyttet til høyere levealder. Kundene er tilført sin andel av overskuddet med 211 mill kroner. Resultat etter skatt i 2006 var 403 mill kroner. Fritaksmetoden bidro til positivt resultatbidrag fra skatt på 236,7 mill kroner for selskapet i 2007. Den verdijusterte kapitalavkastningen på omløpsmidler for 2007 ble 6,4 %, mot 8,3 % i 2006. Bokført kapitalavkastning ble 8,9 % i 2007, mot 8,2 % i 2006. SpareBank 1 Livsforsikring AS har gjennomført disponering av årets resultat på en måte som har forbedret selskapets finansielle stilling. Samtidig har utviklingen i verdipapirmarkedene ført til at selskapets kursreguleringsfond er blitt svekket med 356 mill kroner i løpet av året. Samlet utgjorde bufferkapitalen etter disponering av årets resultat 1 365 mill kroner, tilsvarende 9,3 % av de forsikringsmessige avsetningene. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen 1 650 mill kroner ved utgangen av 2006, tilsvarende 12,5 % av de forsikringsmessige avsetningene. Selskapets kapitaldekning var på 12,5 % ved utgangen av 2007, mot 12,6 % ved utgangen av 2006. Kjernekapitalen utgjorde 9,6 % ved utgangen av 2007, mens den ved utgangen av 2006 var 9,0 %. Forvaltningskapitalen økte fra 22 041 mill kroner i 2006 til 23 998 mill kroner pr 31.12.2007. Tilleggsavsetningene ved utgangen av 2007 var på 549 mill kroner, tilsvarende 126 % av selskapets årlige garanterte rente.

De samlede forsikringsmessige avsetningene var 15 229 mill kroner ved utgangen av 2007. Året før var avsetningene 13 581 mill kroner. Dette tilsvarer en økning på 12,1 %. SpareBank 1 Livsforsikring AS hadde dessuten 5 060 mill kroner i avsetninger knyttet til forsikringer med investeringsvalg pr 31.12.2007. Tilsvarende tall for 2006 var 5 318 mill kroner.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS hadde en god utvikling i 2007. Selskapet oppnådde et resultat på 297,8 mill kroner etter skatt, og dette tilsvarer en økning på 104,9 mill kroner sammenlignet med 2006. Skaddebetalinger og driftskostnader for egen regning (combined ratio) økte med 3,7 prosentpoeng sammenlignet med 2006, og utgjorde til sammen 94,3 %. Premieinntektene for egen regning var 3,5 mrd kroner

i 2007, tilsvarende en økning på 107 mill kroner sammenlignet med året før. Hoveddelen av premieveksten skyldtes vekst i privatbransjene, hovedsakelig innen produktene bil og reise. Netto finansinntekter utgjorde 377,9 mill kroner i 2007, tilsvarende en vekst på 55,2 % sammenlignet med 2006. Kapitaldekningen pr 31.12.2007 var 27,9 %, mot 21,8 % ved utgangen av 2006. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har lyktes med å spisse selskapets profil mot bankassuransse. Selskapet har bygd opp en omfattende kompetanse på bankassuransse, og har også i internasjonal målestokk lyktes meget godt med salg av skadeforsikring gjennom bank i Norge.

I 2007 valgte SpareBank 1 Skadeforsikring AS og SpareBank 1 Livsforsikring AS å si opp distribusjonsavtalene selskapene hadde med Sparebanken Vest, etter at Sparebanken Vest hadde orientert markedet om planene for oppstarten av egne livs- og skadeforsikringsselskaper i samarbeid med en gruppe andre banker. For å sikre at eksisterende og nye kunder i det tidligere markedsområdet til Sparebanken Vest fortsatt skulle ha tilgang til produktene til SpareBank 1 Livsforsikring AS og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ble det i 2007 åpnet et forsikringskontor i Bergen. I tillegg styrket nærliggende SpareBank 1-banker sin innsats i dette markedsområdet.

Bank 1 Oslo AS fikk i 2007 et resultat før skatt på 130,9 mill kroner, som er 107,5 mill kroner lavere enn resultatet i 2006. Nedgangen forklares med salgsggevinst og inntekter fra virksomhet i Hedmark, som ble solgt i 2006, på totalt 114,0 mill kroner, hvorav salgsggevinsten utgjorde 100,4 mill kroner. For Bank 1 Oslo har 2007 vært preget av etablering av fem nye lokalbanker og en gunstig tapssituasjon. Det er fortsatt press på bankens rentemargin, og rentenettoen i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble redusert fra 1,91 % i 2006 til 1,84 % i 2007. Utlånene i personmarkedet viste en god utvikling, og hadde en vekst på 15,4 % i løpet av året. Tilsvarende viste bedriftsmarkedslån en vekst på 23,9 %. Brutto utlån økte med 2,8 mrd kroner i 2007, og var ved årets utgang på 18,0 mrd kroner. Andre driftsinntekter viste en reduksjon i 2007 på 97,4 mill kroner. Nedgangen skyldtes i sin helhet gevinsten ved salg av bankens virksomhet i Hedmark. Netto tap på utlån og garantier viste et godt

Odin investerer i selskaper som er lavt priset sammenlignet med selskaperes inntjening og verdijusterte egenkapital, såkalte "verdiselskaper". Dette har vist seg å gi meravkastning over tid

resultat, med netto tilbakeføring av tidligere nedskrivninger på 9,9 mill kroner i 2007, mot netto tilbakeføringer av tidligere nedskrivninger på 17,0 mill kroner i 2006. Fundingsituasjonen er tilfredsstillende, og innskuddsdekningen utgjorde 74 % ved utgangen av 2007. Ved utgangen av 2006 var den 76 %. Kapitaldekningen ved årsskiftet var på 10,7 %, mens kjernekapitaldekningen utgjorde 9,9 %. EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, som er et heleid datterselskap av Bank 1 Oslo AS, kjøpte i 2007 Areal Eiendomsmegling AS. Areal er en eiendomsmeglerkjede med virksomhet i Oslo og Akershus. Oppkjøpet innebærer en vesentlig økt satsing på eiendomsmeglervirksomhet i regionen. EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS viser et underskudd for året 2007 på 28,7 mill kroner før skatt. Dette skyldes store kostnadsføringer i forbindelse med oppryddings- og konsolideringsaktiviteter, samt en nedskrivning av goodwill med 15 mill kroner knyttet til kjøpet av Areal Eiendomsmegling AS.

ODIN Forvaltning AS viste for tredje år på rad en betydelig resultatforbedring. Virksomheten ga et resultat på 215,4 mill kroner etter skatt i 2007, mot et resultat på 166,9 mill kroner i 2006. Odin investerer i selskaper som er lavt priset sammenlignet med selskapenes inntjening og verdjusterte egenkapital, såkalte "verdiselskaper". Dette har vist seg å gi meravkastning over tid. I 2007 gav åtte av ODINs 11 egenforvaltede aksjefond svakere avkastning enn markedet de investerte i. Den noe svake utviklingen i mange av ODINs aksjefond skyldes hovedsakelig at verdisekskaper i andre halvår 2007 utviklet seg svakere enn vekstselskaper for første gang på flere år. Både nytegningen og innløsningen i aksjefond var høy i 2007, og ODIN Forvaltning AS hadde nettoinnløsning i aksjefond på 3,1 mrd kroner. En mindre del av innløsningen skyldes avviklingen av enkelte "fond-i-fond". Kombinasjonen av svekket absolutt og relativ avkastning, og netto innløsning i aksjefond, medførte at ODINs markedsandel for aksjefond falt fra 20,4 % ved inngangen til året til 15,9 % ved utgangen av 2007. Den totale markedsandelen falt fra 12,7 % til 9,2 %. ODIN er ved utgangen av 2007 fortsatt Norges nest største aksjefondsforvalter. Ved utgangen av 2007 forvaltet ODIN Forvaltning AS til sammen 37,8 mrd kroner, for mer enn 280 000 andelseiere i 18 aksjefond og fire rentefond. Dette er en reduksjon på 5,8 mrd kroner sammenlignet med foregående år. Fondene fikk over 20 000 nye andelseiere i 2007.

SpareBank 1 Gruppen AS kjøpte med virkning fra mai foregående år 90 % av aksjene i inkassoselskapet Actor Fordringsforvaltning AS. Actor fikk et årsresultat før skatt på 13,9 mill kroner, som er en økning på 0,2 mill kroner sammenlignet med 2006. Actors bidrag til konsernets resultat var 6,1 mill kroner etter skatt. Antall oppdrag har økt med ca 31 % sammenlignet med 2006, og utgjør 9 735 ved årets slutt. Det har i løpet av 2007 blitt gjennomført en betydelig oppbemanning i selskapet, fra 22 til 33 ansatte.

SpareBank 1 Gruppen AS eier 24,5 % av aksjene i First Securities ASA. Tilført andel av resultat etter skatt i First Securities ASA utgjorde 55 mill kroner i 2007, mot 72,7 mill kroner i 2006. Dette er det nest beste resultatet i selskapets historie.

Holdingselskapets eiendeler består, foruten av aksjer i datterselskaper, av bankinnskudd og mindre strategiske eierposter i andre selskaper. Holdingselskapet har likviditetsreserver pr 31. desember 2007 på ca 383 mill kroner, hvorav ubenyttede trekkrettigheter utgjør 280 mill kroner. Likviditetsreserven er redusert med ca 136 mill kroner fra foregående år. Beholdningen av kontanter og kontantekvivalenter i konsernet økte i løpet av 2007 med 316,6 mill kroner. Netto kontantstrøm fra den operasjonelle driften i konsernet er positiv med 2 469 mill kroner. De vesentligste avvikene mellom kontantstrømmen fra operasjonelle aktiviteter og driftsresultatet er forsikringsmessige avsetninger i SpareBank 1 Livsforsikring AS og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, justert for endring i kursreguleringsfondet, netto 1,4 mrd kroner. Lån til kunder er økt med 2 105 mill kroner, verdipapirbeholdningen med 2 465 mill kroner og eiendomsporteføljen med 340 mill kroner. Andre finansaktiviteter gir en positiv kontantstrøm på 2 831 mill kroner i 2007. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer er økt med 521 mill kroner og innskudd og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner med 2 460 mill kroner, mens ansvarlig lånekapital er redusert med 50 mill kroner. Det ble i 2007 utbetalt et utbytte på 100 mill kroner.

SpareBank 1 Gruppen AS ble i 2007 ratet A3/Prime2 av Moody's. Ratingen ble begrunnet i underliggende forbedringer i SpareBank 1 Gruppens produktselskaper og forventning om støtte fra eiere ved behov. I tillegg kommer konsernets strategiske betydning knyttet til

merkevare, synergiuttak og kompetanse. SpareBank 1 Gruppens økende betydning som bidragsyter til eiernes resultatutvikling vektlegges også i vurderingen.

Egenkapitalen består av aksjekapital, overkursfond og annen egenkapital. Aksjekapitalen i holdingselskapet var 1 562 mill kroner pr 31. desember 2007. Samlet egenkapital ved årsskiftet var henholdsvis 5 287 mill kroner for konsernet. Naturskadefondet fra SpareBank 1 Skadeforsikring AS er i konsernregnskapet overført egenkapitalen med 607 mill kroner pr 31. desember 2007 i henhold til tolkning av IFRS. For morselskapet var samlet egenkapital ved årsskiftet 2 765 mill kroner. Balanseført goodwill i konsernet pr 31.12.07 utgjorde 621 mill kroner. Kapitaldekningen i konsernet er økt i løpet av året, og utgjorde på konsolidert basis 13,1 % pr 31.12.2007, mot 12,9 % i 2006. Konsernets kjernekapitaldekning pr 31.12.2007 var 9,6 %, mot 9,3 % året før. For holdingselskapet isolert var kapitaldekningen henholdsvis 59,6 % i 2007 og 61,7 % i 2006. Holdingselskapet har en fri egenkapital ved årets utgang på 955 mill kroner, før forslag til utbytte.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret finner at forutsetningene for fortsatt drift er ivarettatt gjennom det fremlagte årsregnskapet for 2007 og resultatprognoser for 2008-2011. Utover forhold som er nevnt i beretningen, er det ikke inntrådt hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

UTBYTTE

I 2007 vedtok styret en ny utbyttepolitikk for selskapet som vil innebære at selskapets eiere kan få utbetalt en større del av konsernets overskudd etter skatt som utbytte sammenlignet med det som fulgte av utbyttepolitikken fra 2006. Styret foreslår at det deles ut et utbytte på 450 mill kroner for 2007, som tilsvarer 37 % av konsernets resultat. Dette har sin bakgrunn i at de fire regionbankene på eiersiden har gått over til IFRS i regnskapet for morselskapet fra 01.01.07. Ved overgang til IFRS skiftet bankene regnskapsprinsipp fra egenkapitalmetoden til kostmetoden for behandling av investering i sin felleskontrollerte virksomhet, SpareBank 1 Gruppen AS, i morbanken. Ved bruk av

egenkapitalmetoden ble resultatet fra SpareBank 1 Gruppen AS inntektsført. Dette kan ikke gjøres etter kostmetoden. Ved bruk av kostmetoden kan kun mottatt utbytte inntektsføres. Denne endringen i regnskapsprinsipp medfører dermed isolert sett en økt interesse fra regionbankene for å øke størrelsen på utbyttet. Styret vurderer konsernets kapitalsituasjon, så vel som morselskapets likviditetssituasjon til å være forenelig med utbyttestørrelsen for 2007.

FORSLAG TIL DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT OG UTBETALING AV UTBYTTE

Overført til annen egenkapital:	360 mill kroner
Forslag til utbetaling av utbytte, NOK 775 pr aksje:	450 mill kroner

RISIKOFORHOLD

Virksomheten i SpareBank 1 Gruppen AS er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper. Det er store forskjeller i de enkelte datterselskapenes risikostruktur. De viktigste risikoarter er knyttet til markedsrisiko, kredittrisiko, likviditetsrisiko, forsikringsrisiko, operasjonell risiko og eierrisiko.

Ansvar for risikostyring og kontroll

Ansvar for risikostyringen er delt mellom styret i de enkelte selskapene, konsernstyret og linjeledelsen. Styret i det enkelte datterselskap har ansvar for den samlede risikostyringen i eget selskap. Det er en egen risikoansvarlig i hvert av selskapene. Ansvar for den samlede risikostyringen i konsernet er organisatorisk lagt til konserndirektør for strategi, analyse og risikostyring i holdingselskapet. Stillingen er direkte underlagt administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen AS.

Internkontrollen i konsernet er i hovedsak definert som et linjeansvar. I samsvar med internkontrollforskriften foretas det en årlig gjennomgang av risikoforhold i virksomheten, og det utarbeides tiltaksplaner i alle enheter med rapportering til de respektive selskapsstyrer. I tillegg gjennomføres undersøkelser på tvers i konsernet i relasjon til IKT, personopplysningsloven og sikkerhetsmessige forhold. Internrevisjon av SpareBank 1 Gruppen AS ivaretas av revisjonsselskapet Ernst & Young. Dette selskapet ivaretar

tilsvarende funksjon for flere av sparebankene i alliansen. Dette innebærer muligheter for kompetanse-givende benchmarkanalyser og, etter styrets syn, en internrevisjon som styrker konsernets internkontroll vesentlig. Internrevisjonens virksomhet dekker også datterselskapene.

Utvikling av risikostyringen i 2007

Det har i løpet av de siste år skjedd en betydelig utvikling innenfor risikostyringsområdet i konsernet. Denne utviklingen er drevet av regelverksendringer på bank-siden ved innføring av et nytt kapitaldekningsregelverk, BASEL II, og utviklingen i retning av et nytt Solvency II regelverk knyttet til forsikringsvirksomheten.

Det er utarbeidet overordnede styringsdokumenter både for risikostyring, kapitalstyring og likviditetsstyring. I løpet av 2008 vil arbeidet knyttet til compliancefunksjonen bli videre utviklet i datterselskapene og det vil bli etablert en egen compliancefunksjon for holdingsselskapet. Det arbeides også aktivt med å utvikle rapporteringssystemer for løpende beregning av risikojustert lønnsomhet både på overordnet nivå og på segmentnivå. Videre arbeides det med å styrke internkontrollrapporteringen i konsernet gjennom videreutvikling av en risikostyringsdatabase.

SpareBank 1 Livsforsikring AS (heretter benevnt livselskapet) har tilpasset sin virksomhet til ny lovgivning hvor det blant annet er laget egne investeringsstrategier for selskaps- og kollektivporteføljene. Livselskapet har også tatt i bruk en ny Asset Liability Management modell. Denne vil være under kontinuerlig utvikling frem til implementering av Solvency II regelverket.

Risikokategorier

Det vises til note 3 : "Finansiell risikostyring" for detaljert vurdering av de ulike risikotyper som konsernet er eksponert for, samt styringen av disse.

Markedsrisiko

Til tross for et mer turbulent finansmarked både i kreditt- og aksjemarkedene i annet halvår 2007, oppnådde livselskapet en verdijustert avkastning på omløpsmidler på 6,4 % og en bokført avkastning på 8,9 %. Livselskapets kursreguleringsfond ble gjennom året redusert fra 757 mill kroner til 401 mill kroner.

Livselskapet har fortsatt en tilfredsstillende bufferkapitalsituasjon og er godt beredt til å møte det som ser ut til å bli et langt mer utfordrende finansmarked i 2008. Livselskapet hadde ved utgangen av året 19,6 % av sine investeringer i aksjemarkedet og 21,4 % i eiendomsmarkedet (eksklusiv eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg). Selskapet har kun i begrenset grad oppjustert markedsverdiene på eieendom gjennom 2007.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en konservativ investeringsprofil for sin investeringsportefølje. Aksjesponeringen var tilsvarende 4,1 % av selskapets finansielle eiendeler ved utgangen av 2007. Selskapet har en meget kort løpetid på sine renteplasseringer. Ved utgangen av året var 16,4 % av selskapets investeringsportefølje plassert i eiendom. Markedsrisikoen på selskapets finansplasseringer vurderes som lav.

Bank 1 Oslo AS har avvirket sin handelsportefølje av aksjer, og bankens rente- og valutarisiko vurderes som ubetydelig. Markedsrisikoen i banken er således meget begrenset.

Kredittrisiko

Konsernets kredittrisiko er først og fremst knyttet til Bank 1 Oslo AS, og utgjør den vesentligste risikokomponenten i banken. Også 2007 har vært et år preget av en god økonomisk utvikling som har medført at kredittapene ble svært lave. Det har vært en god vekst i bankens personmarkedsportefølje med en vekst på 15,3 %. Veksten innenfor bedriftsmarkedet var enda sterkere og tilsvarende 24,4 %. Bedriftsmarkedets andel av samlede utlån i banken økte dermed fra 29,5 % i 2006 til 31,1 % pr 31.12.07.

Misligholdssituasjonen i personmarkedet har økt noe sammenlignet med fjoråret, mens det for bedriftsmarkedet har vært en reduksjon i brutto tapsutsatte engasjementer med 167 mill kroner. Samlet mislighold og tapsutsatte engasjementer i Bank 1 Oslo utgjorde 219 mill kroner pr 31.12.07 som er 1,2 % av bankens brutto utlånportefølje (2,5 % i 2006).

Bank 1 Oslo AS benytter SpareBank 1-alliansens systemløsninger når det gjelder kredittinnvilgelse i både person- og bedriftsmarkedet. Systemløsningene inneholder beslutningsstøtte (scoringmodell), verdi-

Arbeidsmiljøet i konsernet/selskapene vurderes til å være meget godt. Det gjennomføres årlige klimaundersøkelser i selskapene med systematiske aktiviteter i etterkant for å forbedre de svakheter som fremkommer i undersøkelsene

vurderingsmodell for sikkerheter, samt modell for risikoprising. Kredittmodellene er tilpasset forventede krav under Basel II-reglene og klassifiserer kunden med utgangspunkt i forventet misligholdssannsynlighet innenfor 11 risikoklasser. Kredittrisikoen i enkeltengasjementer overvåkes kontinuerlig gjennom løpende migrerings- og misligholdsrapportering, overtrekkslister og tett kontakt med kundene. På porteføljenivå overvåkes kredittrisikoen gjennom periodisk rapportering av definerte parametere opp imot fastsatte rammer for disse. Vesentlige parametere i denne relasjon er misligholdssannsynlighet, forventet og uventet tap og risikojustert avkastning.

Kredittrisikoen i liv- og skadeselskapet er relatert til investeringer i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Disse investeringene er begrenset til selskaper som har høy kredittverdighet. Kredittrisikoen i denne porteføljen vurderes således som beskjedent. Skadeselskapet har i tillegg kredittrisiko knyttet til ulike reassurandører. Ratingen følges nøye og risikoen vurderes som svært lav. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler. Også her vurderes risikoen som begrenset.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er i hovedsak knyttet til morselskapet og til Bank 1 Oslo AS. I morselskapet foregår det en løpende vurdering av muligheter for refinansiering

av deler av gjelden for å kunne redusere rentekostnadene og differensiere låneporteføljen med hensyn til antall og type långivere/investorer. SpareBank 1 Gruppen AS har en tilfredsstillende likviditetssituasjon ved utgangen av året.

Ved inngangen til 2008 har Bank 1 Oslo AS en meget tilfredsstillende fundingsituasjon. En betydelig del av bankens innskudd kommer fra LO og fagforbundene.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko er en iboende del av virksomheten både i liv- og skadeselskapet. Tap i skadeselskapet kan oppstå som følge av svingninger i årets skadeprosent og avviklingstap på tidligere årganger. For livselskapet er forsikringsrisikoen først og fremst knyttet til risikoprodukter uten overskuddsdeling.

Både liv- og skadeselskapet avlaster risiko gjennom reassurans, dels ved at reassurandører har overtatt vesentlige deler av risikoen innenfor enkelte forretningssegmenter og dels ved at egenregningsandelen for den enkelte skadehendelse er avgrenset ved gjenforsikring. Reassuransen dekker også kumuleskader og katastrofehendelser.

Eierrisiko

SpareBank 1 Gruppen AS' eierrisiko i datterselskaper er knyttet til den risiko som produkt-selskapene påtar

seg i sin drift, og risikoen for at det må tilføres ny kapital i ett eller flere av disse selskapene. Det foreligger ingen planer for driften som tilsier behov for tilførsel fra holdingsselskapet. Dersom den siste tids uro i verdens aksjemarkeder fortsetter kan det oppstå behov for tilførsel av kapital til SpareBank 1 Livsforsikring AS. Holdingsselskapet har en finansiell stilling som er tilstrekkelig til å tilføre nødvendig kapital i en slik situasjon.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i datterselskapene dokumenteres i dag i forbindelse med arbeid som gjøres for å oppfylle IKT-forskriften. Hovedtrekkene i dette arbeidet er at ledergruppen i det enkelte datterselskap og stabsområdet i morselskapet gjennomfører en prosess for å kartlegge hovedrisikoen for operasjonell risiko før og etter gjennomførte tiltak. Arbeidet avdekket ingen alvorlige risikoforhold i konsernet i 2007. I forbindelse med gjennomføring av konsernets ICAAP beregninger er det etablert modeller for beregning av nødvendig kapitalbehov for operasjonell risiko. Det henvises til note 3 for en nærmere beskrivelse av disse beregninger.

Endringer i regelverk

SpareBank 1 Gruppen videreførte i 2007 arbeidet med å tilpasse seg det nye regelverket for risikostyring og nye kapitaldekningskrav i henhold til det internasjonale regelverket Basel II.

SpareBank 1 Gruppen er, som eier av en bank, underlagt det nye kapitaldekningsregelverket for banker og andre finansinstitusjoner (Basel II). I Pilar 2 stilles det krav om at institusjonen skal ha en egen prosess for å fastsette nødvendig kapitalbehov basert på egen risikoprofil. SpareBank 1 Gruppen leverte i 2007 en egen ICAAP-rapportering til Kredittilsynet i første halvår 2007. Arbeidet med å avdekke konsernets totale risikoforhold er videreutviklet gjennom året og det utarbeides nå en egen ICAAP-rapportering til styret kvartalsvis.

Uro i kredittmarkedet:

Risikostyring har svært høy prioritet i styrets løpende arbeid. Fokus på risikostyring blir spesielt viktig i perioder med betydelig markedsturbulens. Mye tyder på at året 2008 i denne sammenheng kan bli utfordrende.

Det er styrets vurdering at SpareBank 1 Gruppen AS er finansielt godt rustet til å tåle de svingninger som vi nå opplever i kreditt- og aksjemarkedene.

ORGANISASJON OG ARBEIDSMILJØ

Organisasjon

Pr 31.12.2007 hadde SpareBank 1 Gruppen AS 198 ansatte, som tilsvarer 195 årsverk. I SpareBank 1 Gruppen med datterselskaper var det totalt 1 214 ansatte og 1 202 årsverk. Tilsvarende tall for 2006 var henholdsvis 1 052 og 1 036. Bemanningsøkningen er i hovedsak relatert til etablering av nye lokalbanker, satsing på bedriftsmarked og landbruk innen skadeforsikring og vekst innen spare- og pensjonsområdet.

Det var til sammen 105 medarbeidere som sluttet i løpet av 2007. Det gir en turnover på 8,6 %. Tilsvarende tall for 2006 var 9 %.

HR-strategi

SpareBank 1 Gruppens HR-strategi bygger opp under selskapets visjon, verdier, hensikt og fremgangsfaktorer. Det overordnede målet for HR-strategien er å tilrettelegge for at SpareBank 1 Gruppen skal:

- Tiltrekke de rette medarbeiderne gjennom fokus på verdiene "Nær og Dyktig".
- Beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner.
- Utvikle medarbeidere gjennom involvering, klare mål og oppfølging.

HR-strategien følger ansettelsesyklusen til en medarbeider, og inneholder rammer og retningslinjer for hvordan SpareBank 1 Gruppen som arbeidsgiver skal forvalte og utvikle våre medarbeidere.

Sentrale områder i vår HR-strategi er: kompetanseutvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, livsfasepolitikk, friskvern (HMS), "employer branding", likestilling og traineeordning.

Traineeordningen ble innført i 2006. SpareBank 1 Gruppen har nå 13 traineer, og vil i 2008 rekruttere et nytt traineekull. Hensikten med traineeprogrammet er å rekruttere fremtidige ledere og fagspesialister som i

SpareBank 1 Gruppen AS har i løpet av de siste årene styrket sin økonomiske situasjon og finansielle handlefrihet betydelig og dermed også styrket muligheten til selv å styre strukturelle veivalg fremover

løpet av en toårs-periode vil opparbeide seg breddekompetanse innen konsernets ulike forretningsområder.

I 2007 er det i forbindelse med konsernets livsfasepolitikk besluttet innført nye virkemidler for å kunne ha seniormedarbeidere lengre i arbeid. Disse vil bli implementert i 2009. Med et stramt arbeidsmarked er dette et prioritert område for å sikre tilgangen på kompetanse fremover.

Lønnspolitikk er et annet sentralt område i HR-strategien. Arbeidet med å innføre et nytt lønns- og incentivsystem for å sikre at konsernet har konkurransedyktige betingelser ble påbegynt i 2007. Incentivordningen med overskuddsdeling på konsernnivå, og bonus på selskapsnivå, ble videreført i 2007. De gode resultatene i 2007 medfører bonusutbetalinger til samtlige ansatte.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i konsernet/selskapene vurderes til å være meget godt. Det gjennomføres årlige klimaundersøkelser i selskapene med systematiske aktiviteter i etterkant for å forbedre de svakheter som fremkommer i undersøkelsene.

SpareBank 1 Gruppen har selskapsvise arbeidsmiljøutvalg. Dette for å sikre at det er kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet og myndighet

til å løse disse. Vernetjenesten i selskapene arbeider aktivt, og det er oppnevnt et sentralt AKAN-utvalg med fokus på rusmiddelproblematikk. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har for øvrig vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatene i 2007.

I SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med lover, forskrifter eller konsernets interne regler (rutine for bekymringsmeldinger).

SpareBank 1 Gruppen har videreført avtalen om Inkluderende Arbeidsliv og har som målsetting å redusere sykefraværet med 20 % i løpet av avtaleperioden, som gjelder fra 1. januar 2007 og ut 2009. Sykefraværet i 2007 var 4,5 %, og SpareBank 1 Gruppen ligger med dette bedre enn bransjesnittet. Det er i samråd med de selskapsvise arbeidsmiljøutvalgene gjennomført opplæring for henholdsvis ledere og verneombud i ulike temaer innen HMS.

Det har ikke vært personskader/arbeidsrelaterte ulykker eller materielle skader i 2007.

Virksomheten i SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper er ikke av en slik art at den forurenser det ytre miljø.

SpareBank 1 Gruppen opplevde en økende interesse fra unge arbeidstakere i 2007

Kompetanse

Felles kompetansearbeid i alliansen organiseres gjennom et kompetanseråd, som ledes av konserndirektør HR i SpareBank 1 Gruppen AS. Kompetanserådet skal arbeide for å trekke ut synergieffekter fra den kompetansebasen som finnes i alliansens ulike enheter, slik at alliansens samlede prestasjoner øker. En stor andel av rådets arbeid er knyttet opp mot SpareBank 1-alliansens læringsmodell. Gjennom modellen tilbys opplæring innenfor fagområdene plassering, forsikring, finansiering og betalingsformidling. I tilknytning til læringsmodellen er det utarbeidet interne sertifiseringsordninger for kunderådgivere, og et betydelig antall rådgivere er sertifisert. Det er utarbeidet en egen kompetansestrategi som skal understøtte utviklingen av en kultur med kontinuerlig læring. Dette følges opp av et felles kompetansesenter for læring i Tromsø, som skal bidra til et nødvendig kompetanseløft i hele alliansen.

SpareBank 1 Gruppen AS har en egen overordnet kompetansestrategi. Fagopplæring og øvrige kompetansehevede tiltak initieres og drives hovedsakelig i det enkelte datterselskap etter behov. Det er etablert programmer for lederutvikling, som administreres felles for selskapene i SpareBank 1 Gruppen.

Likestilling

Av de ansatte i konsernet er 48 % kvinner og 52 % menn. Dette er på nivå med tallene for 2006. Av kvinnene arbeider 22 % deltid, mens dette bare gjelder 2 % av mennene. I konsernledelsen er ett av syv medlemmer kvinner, og i allianseledelsen er to av fem kvinner. I de sentrale ledergruppene i morselskapet og datterselskapene finnes det samlet sett 19 % kvinner. Av åtte styremedlemmer i konsernstyret ved årsskiftet var det to kvinner, mens kvinneandelen i datterselskapsstyrene var 36 %.

Konsernets livsfaseutvalg skal følge opp at likestillingsloven blir etterlevd i virksomheten. Utvalget er nyopprettet, og erstatter to utvalg; likestillingsutvalget og seniorutvalget. Livsfaseutvalget er et underutvalg av samarbeidsutvalget i konsernet.

Ved innføringen av nytt lønns- og belønningssystem er det gjennomført en objektiv vurdering av konsernets ulike stillinger. Dette for å sikre likelønn i forhold til arbeid av lik verdi. Korrigerer vi for stillingskategori og ansiennitet er konklusjonen at SpareBank 1 Gruppen har en likestilt lønnspolitikk i forhold til kjønn. Evaluering av innplasseringen i stillingskategorier har imidlertid avdekket at det kan være interne forskjeller i konsernet når det gjelder bruken av innplasseringssystemet. I det videre arbeidet med å utvikle vår lønnspolitikk, vil det å kvalitetssikre våre rutiner for lønnsfastsettelse ved rekruttering være en viktig aktivitet.

SpareBank 1 Gruppen AS har som medlem av Finansnæringens Hovedorganisasjon besluttet å videreføre deltagelsen i FUTURA-programmet i 2008. Dette er et utviklingsprogram som har som målsetting å øke kvinneandelen i rekrutteringsgrunnlaget for ledende stillinger.

Attraktiv arbeidsgiver

SpareBank 1 Gruppen opplevde en økende interesse fra unge arbeidstakere i 2007. Arbeidet med å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver med både spennende karrieremuligheter og konkurransedyktige betingelser videreføres i 2008.

FREMTIDSUTSIKTER

SpareBank 1 Gruppen har etablert et godt fundament for en god økonomisk utvikling. Dette legger grunnlaget for en videre satsing med fokus på lønnsom vekst.

Vekst balansert mot krav til lønnsomhet blir en av de største utfordringene i tiden fremover, samtidig som effektivisering, bedring av leveransequalität og drift fortsatt er sentrale målsettinger.

Det forventes en betydelig vekst innenfor spare- og plasseringsområdet i tiden fremover. Derfor blir satsingen på spare- og plasseringsområdet viktig både for SpareBank 1 Gruppen og for bankene i SpareBank 1-alliansen. Vår ambisjon er å framstå som ledende når det gjelder salg av spare- og plasseringsprodukter til privatmarkedet og SMB-markedet i Norge.

Styret legger til grunn fortsatt tilfredsstillende resultater av virksomheten i SpareBank 1 Gruppen. Det knytter seg imidlertid betydelig usikkerhet til vurderinger av fremtidige forhold, ikke minst i lys av de turbulente finansmarkedene ved inngangen til 2008. Det er styrets oppfatning at SpareBank 1 Gruppen har etablert en finansiell robusthet i alle selskaper slik at finansmarkedenes forventede volatilitet skal kunne håndteres på en god måte i 2008.

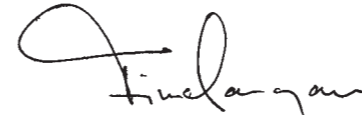
Mer krevende kunder og økt konkurranse fra stadig mer profesjonelle aktører bidrar til skjerpet konkurranse i finansmarkedene. Myndighetene innfører samtidig skjerpede krav på en rekke områder. Konsekvensen blir et økt behov for å ha de mest konkurransedyktige produkter og tjenester i tillegg til de beste og mest motiverte medarbeiderne. Egne ansatte stiller større krav til selskapet. Kompetansebygging og innovasjonskraft er derfor en av de mest sentrale suksessfaktorene for virksomhetens videre utvikling.

SpareBank 1 Gruppen AS har i løpet av de siste årene styrket sin økonomiske situasjon og finansielle handlingsfrihet betydelig og dermed også styrket muligheten til selv å styre strukturelle veivalg fremover.

TAKK FOR INNSATSEN

De ansatte har vist sterk innsatsvilje i 2007 og har dermed muliggjort resultatforbedringen. Det har vært et nært og godt samarbeid med de ansattes organisasjoner. Styret er meget tilfreds med resultatene i 2007 og takker alle medarbeiderne i SpareBank 1 Gruppen for meget solid innsats.

Oslo, 28. mars 2008

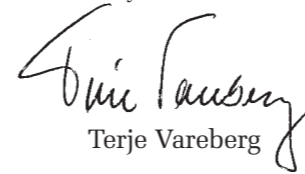
Finn Haugan
styrets leder

Knut Oscar Fleten

Hans Olav Karde

Terje Vareberg

Harry Konterud

Bente N. Halvorsen

Knut Bekkevold

Venche Johnsen

Eldar Mathisen
administrerende direktør

Historien om den attraktive bedriften

Employer Branding har vært et sentralt tema for SpareBank 1 Gruppen i 2007. Det handler om å få de riktige menneskene med de riktige holdningene på riktig sted og til enhver tid. Det handler om kompetansen. Om de beste medarbeiderne. Om mulighetene. Om det å drive et langsiktig arbeid for å tiltrekke, beholde og utvikle gode medarbeidere. Det handler om SpareBank 1 Gruppen som en attraktiv arbeidsgiver.

“Vi skal belønne og synliggjøre gode prestasjoner”

– Gry Gautneb, Konserndirektør HR

KOMPETANSE

Hvordan har SpareBank 1 Gruppen håndtert utfordringene i det stramme arbeidsmarkedet som har preget året 2007?

Det er klart at dette har vært utfordrende. Likevel har vi opplevd situasjonen som positiv fordi vi har fått bekreftet at SpareBank 1 Gruppen er en velrenommert og attraktiv arbeidsgiver. Til tross for lavere søkertall og et stramt arbeidsmarked har vi opplevd å

kunne velge blant de beste. Det betyr ikke at vi kan si oss tilfreds, men at må jobbe ekstra hardt for å beholde dette inntrykket også i fremtiden. Vi skal bli enda flinkere til å belønne og synliggjøre gode prestasjoner. Målet er at alle som jobber i SpareBank 1 skal være stolte av arbeidsplassen sin. Medarbeiderne er tross alt de viktigste ambassadørene vi har, og det tar vi på alvor.

KUNNSKAP

På hvilken måte bidrar Kompetansesenter for læring (KFL) til å gjøre SpareBank 1 til en attraktiv bedrift?

– En attraktiv arbeidsgiver har gode kompetanseprogram og arenaer som utfordrer og utvikler kunnskapsmedarbeideren. Gode læringsprosesser- og arenaer er nødvendig for å klare å beholde og utvikle dyktige medarbeidere, og det er her vi kommer inn i bildet.

“Vi skal gi våre medarbeidere noe å strekke seg mot”

– Turid Aspenes, Leder Kompetansesenter for læring

TALENT

“Vi skal gjøre vårt beste for å beholde og utvikle talentene”

Geirr Anfinnsen, Seniorrådgiver HR

SpareBank 1 Gruppens konserntraineeprogram ble startet i 2006, og er en del av den langsiktige satsingen på kompetanse og forretningsmessig utvikling. Målet er å tiltrekke seg initiativrike og dyktige, unge talenter som kan bidra til å styrke og videreutvikle organisasjonen. Konserntraineene arbeider i fire av selskapene i SpareBank 1 Gruppen i løpet av en toårsperiode, og tilegner seg på den måten en unik organisatorisk kunnskap på kort tid.

Nå som det har gått over et år siden programmet startet, hvilke erfaringer har organisasjonen gjort seg?

– Så langt har vi bare gode erfaringer med programmet, og de 13 konserntraineene våre har fremhevet seg positivt i organisasjonen. De har en svært ettertraktet kompetanse, og holder et høyt faglig nivå.

Dette er en del av en langsiktig satsing på kompetanse. Har du noen formening om hva dagens konserntraineer arbeider med ti år frem i tid?

– Ja, jeg håper at de fleste av dagens konserntraineer jobber i SpareBank 1 på et høyt faglig og/eller ledelsesmessig nivå. Vi skal gjøre vårt beste for å beholde og utvikle talentene.

DYKTIGHET

“Vi skal tiltrekke oss mennesker som liker utfordringer”

Tore Johnsrud, direktør Privatmarked SpareBank 1 Livsforsikring

Antall ansatte i SpareBank 1 Livsforsikring har steget betraktelig i løpet av det siste året, og det rekrutteres stadig nye medarbeidere. Til tross for et stramt arbeidsmarked, har det lyktes selskapet å få tak i dyktige mennesker som kan identifisere seg med budskapet “trygghet og pensjon”.

Hva ser dere etter når dere rekrutterer nye medarbeidere i SpareBank 1 Livsforsikring, og hvem er de “rette” menneskene? – SpareBank 1 Livsforsikring opererer i en bransje hvor produktene

blir mer og mer homogene. Samtidig ser vi at produktene blir mer komplekse, og at det er vanskelig for kundene å orientere seg. Vår kompetanse er derfor særdeles viktig – både den vi har i dag, og den vi søker. Vi må tiltrekke oss dyktige mennesker som liker utfordringer, og som har fokus på kundens behov. Våre medarbeidere er, og skal være, genuint opptatt av å gi kunden trygghet i hverdagen. Vi må rett og slett gjøre det vanskelige enkelt. Og dét er en utfordring vi griper med begge hender.

Bankene

SpareBank 1-bankenes selvstendighet og kundenærhet er vår styrke. Bankene er motoren i SpareBank 1-alliansen.

Mennesker som vil, kan og tør

SpareBank 1 SR-Bank

SpareBank 1 SR-Bank er sør- og vestlandets ledende bank. Banken vektlegger at menneskene er vår viktigste ressurs. Produktene kan alltid kopieres, men vår bedriftskultur, vår lagbyggings- og samhandlingsevne kan aldri kopieres. Noen kaller det konkurransemessige fortrinn. Men slike fortrinn må også fornyes og foredles. Det er nettopp slik de kan forbli fortrinn. Det gode resultatet for 2007 er skapt av medarbeidere som trives, har høy produktivitet, god samhandlingsevne og med et meget lavt sykefravær på 3 %. Fremragende resultater er igjen skapt av mennesker som vil, kan og tør.

Banken oppnådde i 2007 et konsernresultat før skatt på 1 256 mill kroner. Dette er 95 mill kroner bedre enn resultatet for 2006. Etter skatt var resultatet 994 mill kroner, en økning på 80 mill kroner sammenlignet med 2006. Resultatforbedringen skyldes hovedsakelig økte netto renteinntekter og provisjonsinntekter. Egenkapitalavkastningen etter skatt i 2007 utgjorde 20,0 %, 3,1 prosentpoeng lavere enn i 2006.

Konsernet har i 2007 hatt en utlånsvekst på 19,8 % (inkludert utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS) og en innskuddsvekst på 18,0 %. Innskudd målt i prosent av brutto utlån utgjorde 57,0 % ved utgangen av året mot 55,0 % ved utgangen av 2006.

Netto renteinntekter var i 2007 på 1 340 mill kroner som er en økning på 212 mill kroner fra 2006. Rente marginen målt som netto renteinntekter i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital var 1,42 % i 2007. Dette er en nedgang fra 1,52 % i 2006.

Netto provisjons- og andre inntekter var 895 mill kroner i 2007 og økte med 32,0 % sammenlignet med 2006. Særlig provisjonsinntektene fra spare- og plasseringsområdet bidro til denne inntektsveksten i 2007. Netto avkastning på finansielle investeringer ble redusert med 53 mill kroner til 388 mill kroner i 2007. Andre inntekter (eksklusiv kursgevinst verdipapirer, utbytte og inntekter av eierinteresser) utgjorde 42,2 % av sum inntekter i 2007 mot 40,3 % i 2006.

SpareBank 1 SR-Bank har i 2007 hatt god framgang i konsernets forretningsområder. Konsernet har

ytterligere befestet sin posisjon som markedsleder i Rogaland innenfor både person- og bedriftsmarkedet samt eiendomsmegling. Samtidig har konsernet styrket sin posisjon i Agder og Hordaland. Med en utlånsvekst på 29 % i Agder-fylkene og 20 % i Hordaland har SpareBank 1 SR-Bank tatt ytterligere markedsandeler også i 2007.

Konsernets datterselskaper og deltakelsen i SpareBank 1-alliansen har bidratt betydelig til SpareBank 1 SR-Banks inntjening. Aktiviteten og avkastningen har vært høy både i eiendomsmeglerselskapet, finansieringsselskapet, investeringselskapet og aktiv forvaltning selskapet.

Styret er meget tilfreds med resultatet for 2007.

For Nord-Norge, i Nord-Norge

SpareBank 1 Nord-Norge

SpareBank 1 Nord-Norge har som mål å være en totalleverandør av finansielle produkter og tjenester i Nord-Norge. Dette innbefatter foruten lån, innskudd og betalingsformidling, også de fleste spareprodukter, liv- og skadeforsikring. Produkter og tjenester leveres enten av banken og dens datterselskaper, eller av produktselskapene i SpareBank 1 Gruppen AS. Banken gjennomfører en multikanalstrategi for distribusjon av sine produkter og tjenester gjennom 81 kontorer, ett kundesenter tilgjengelig på telefon alle hverdager og gjennom banken på internett.

HOVEDTREKK 2007 (2006)

- Driftsresultat før skatt 900 mill kroner (972 mill kroner)
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 18,6 % (24,5 %)
- Overskudd pr grunnfondsbevis morbanken kr 10,00 (kr 14,03)
- Meget god resultatutvikling for SpareBank 1 Gruppen AS. Bankens andel 229 mill kroner (189 mill kroner)
- Tap på utlån utgjør 17 mill kroner (i 2006 ble 43 mill kroner inntektsført)
- Kostnadsprosent 51,0 % (49,5 %)
- Utlånsvekst inkl Boligkreditt 13,6 % (11,0 %)
- Personmarkedet 12,3 % (inkl. Boligkreditt)
- Bedriftsmarkedet 16,3 %
- Innskuddsvekst 15,3 % (9,6 %)
- Innskuddsdekning 63,8 % (60,1 %)

- Forslag til kontantutbytte: kr 9,50 pr grunnfondsbevis
- Det er avsatt 83 mill kroner til gavefond
- Det er avsatt 42 mill kroner til overskuddsdeling ansatte

Konsernet SpareBank 1 Nord-Norge hadde i 2007 et driftsresultat på 900 mill kroner etter tap, men før skatt. Resultatet er en reduksjon i forhold til 2006 på 72 mill kroner. Hovedårsaken til reduksjonen er resultatføring av urealiserte tap på bankens obligasjonsbeholdning og urealiserte tap på strategiske aksjeposter. Skatten er beregnet til 193 mill kroner. Dette gir et resultat etter skatt og minoritetsinteresser på 703 mill kroner. Egenkapitalavkastningen er 18,6 % mot 24,5 % i 2006. Resultatet for 2007 er preget av finansuroen høsten 2007. Dette har gitt seg utslag i føring av urealiserte

tap på bankens obligasjonsbeholdning og på bankens strategiske eierposter i Hurtigruten ASA og Helgeland Sparebank. Basisdriften for SpareBank 1 Nord-Norge før tap (resultat eksklusive verdipapirer, resultatandel SpareBank 1 Gruppen AS) viser en betydelig fremgang i 2007 med en samlet resultatforbedring på 88 mill kroner. SpareBank 1 Gruppen AS sitt resultat for 2007 har også bidratt til bankens gode resultat. Konsernet har i 2007 nådd de viktigste strategiske mål som hovedstyret har trukket opp for kjernekapitaldekning og avkastning på egenkapitalen. I tillegg har banken hatt en betydelig vekst innenfor de viktigste virksomhetsområdene i 2007.

Hovedstyret er meget tilfreds med resultatet for 2007.

Rekordår som viser vei

SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN oppnådde i 2007 et resultat før skatt på 1 045 mill kroner og et overskudd etter skatt på 842 mill kroner (896 mill i 2006). Dette ga en egenkapitalavkastning på 18,8 %.

Bankens inntekter fra den ordinære driften økte med 196 mill kroner. Økningen skyldes økt markedsandel både i privatmarkedet og bedriftsmarkedet, med meget godt salg av spare- og forsikringsprodukter, sterk vekst innen bankens kapitalmarkedstjenester samt god vekst i både utlån og innskudd. Den sterke inntektsveksten styrker bankens markedsposisjon. SpareBank 1 SMN vokser betydelig mer enn den generelle kredittveksten i privatmarkedet.

Også i bedriftsmarkedet ligger bankens vekst over gjennomsnittet, og banken har en oppsiktsvekkende stor fremgang i Trondheim. I 2007 ble det signert hovedbankavtaler med en rekke store kunder, som Trondheim kommune, Nord-Trøndelag Fylkeskommune, Kjeldstad Gruppen, Maske Gruppen og børsnoterte Fara. I tillegg ble det inngått avtale med NAV som bidro til å doble bankens volum innen betalingsformidling i bedriftsmarkedet.

Regnskapet for 2007 er preget av sterk vekst. Rentenettoen økte med 117 mill kroner og provisjonsinntektene med 79 mill, mens avkast-

ning på finansielle investeringer ble redusert med 120 mill. SpareBank 1 SMNs andel av resultatet i SpareBank 1 Gruppen økte med 43 mill kroner til 233 mill.

Konsernets inntekter er over tid blitt vesentlig mer diversifisert, som har bidratt til å gjøre inntektsbasen mer robust. I 2007 utgjorde provisjonsinntekter hele 60 % av netto renteinntekter. Netto provisjonsinntekter og netto avkastning på finansielle investeringer utgjorde ca halvparten av totale inntekter. SpareBank 1 SMN er ikke eksponert verken direkte eller indirekte mot det amerikanske sub-primemarkedet.

Salget av spare- og forsikringsprodukter har vært godt, med en vekst på henholdsvis 13 % og 11 %. Innen sparing har det vært en vridning fra aksjefond og spareforsikring til aktiv forvaltning og energiforvaltning. Netto inntektsføring på tap på utlån og garantier ble 6 mill kroner mot en netto

inntektsføring på 84 mill kroner i 2006. Det er i 2007 ikke funnet grunnlag for endringer i gruppevis nedskrivninger. Forvaltningskapitalen var ved utgangen av 2007 på 71,6 mrd kroner, en økning på 13,2 % siste 12 måneder.

Til allmenntilgode formål via SpareBank 1 Fondet foreslår styret å avsette 86 mill kroner. Midlene skal brukes til å støtte store og små formål innen næringsliv, utdanning, idrett, kultur og velferd i Midt-Norge. Felles for alle disse formålene er at de bidrar til å bygge, støtte eller utvikle regionen. Som selvstendig og lokalt forankret bank har vi et interessefelleskap med regionen. Det som gir nye muligheter for landsdelen, gir oss det samme.

SpareBank 1 SMN skiftet i 2008 navn til SpareBank 1 SMN

Samarbeidende Sparebanker

Mellom eierbankene i Samarbeidende Sparebanker AS er det utviklet et svært godt samarbeidsklima

Samarbeidende Sparebanker AS eies ved årsskiftet 2007/2008 av 18 selvstendige sparebanker. Bankene markedsføres med SpareBank 1-navn. Her presenteres bankene med sine formelle navn: SpareBanken Vestfold, Fron Sparebank, SpareBanken Telemark, Gran SpareBank, Halden

Sparebank, Modum Sparebank, Ringerikes Sparebank, Rygge-Vaaler Sparebank, Sandsvær Sparebank, SpareBanken Grenland, SpareBanken Jevnaker Lunner, SpareBank 1 Hallingdal, Lom og Skjåk Sparebank, Nøtterø Sparebank, SpareBanken Nordvest, SpareBanken Volda Ørsta, Kvinnherad Sparebank og SpareBanken Hardanger.

Samlet for 2007 leverte disse 18 SpareBank 1-bankene et resultat før skatt på 1084 mill kroner.

Samarbeidende Sparebanker AS ble stiftet 20. desember 1996, for å sikre aksjonærbankene videre selvstendighet og tilgang til et produktspekter som ellers ville være forbeholdt store finanskonserner. Salget av liv- og skadeforsikring, fond og enkeltaksjer, samt tjenestepensjon har blitt et betydelig supplement til tradisjonelle bankprodukter i selskapets aksjonærbanker. Selskapet drives med utgangspunkt i SpareBank 1 Gruppen AS sine lokaler i Oslo.

Det er ingen endringer i eierstrukturen for 2007. Men to av eierbankene, SpareBanken Telemark og Grenland Sparebank, har vedtatt å fusjonere bankene. Det er ventet at fusjonen trer i kraft i løpet av 1. halvår 2008.

Mellom eierbankene i Samarbeidende Sparebanker AS

er det utviklet et svært godt samarbeidsklima. Bankene nyter godt av arbeidsdeling, kompetanseoverføring og felles prosjekter på mange områder. Selskapet driver ingen ytre forretningsvirksomhet, men koordinerer og ivaretar aksjonærenes eierposisjon i SpareBank 1 Gruppen AS.

Samarbeidende Sparebanker AS har i 2007 etablert datterselskapet Samarbeidende Sparebanker Fellesjenester AS til å håndtere felles innkjøp og tjenesteproduksjon på vegne av og overfor eierbankene i selskapet. Hensikten med overdragelsen er å rendyrke Samarbeidende Sparebanker AS som et eierselskap, der formålet er å forvalte eierbankenes interesser i SpareBank 1 Gruppen AS og i Samarbeidende Sparebanker Fellestjenester AS.

Selger overdrar all sin virksomhet til Samarbeidende Sparebanker Fellestjenester AS, ut over virksomhet knyttet til forvaltning av eierandelen i SpareBank 1 Gruppen AS. Overdragelsen vil skje med virkning fra 1. januar 2008.

Aktiviteten i selskapet har som tidligere år vært høy, både for styre og arbeidsutvalg. Styret har i årets løp hatt 13 møter og behandlet 71 saker. Arbeidsutvalget har hatt 17 møter og behandlet 139 saker.

Solid og framtidrettet

Sparebanken Hedmark

2007 ble et meget godt år for Sparebanken Hedmark. Et konsernresultat på 614 millioner er det beste noensinne og best blant de regionale sparebankene i Norge.

Ekstra hyggelig er det å konstatere at de tre første plassene i bankligaen er besatt av SpareBank 1-banker. Det viser at SpareBank 1-konseptet er et tidsriktig og godt konsept som foretrekkes av stadig flere kunder. Det er derfor naturlig at Sparebanken Hedmark nå har tatt konsekvensen av sitt nye partnerskap med SpareBank 1-alliansen og byttet logo.

Vårt nye satsingsområde, forsikring, har allerede gode resultater å vise til. En kompetent og slagkraftig forsikringsorganisasjon er bygget opp i løpet av året. Jeg forventer at de gode salgsresultatene fortsetter, slik at våre høye ambisjoner på dette området blir innfridd.

Kompetanseutvikling i alle deler av organisasjonen har hatt stort fokus også i 2007. De fleste kundekonsulentene har i løpet av de siste to årene kvalifisert seg som autoriserte finansrådgivere. I tillegg er vi nå i gang med et omfattende lederutviklingsprogram for alle bankens ledere.

Årsresultatet for 2008 viser at vi fortsatt evner å styrke vår soliditet. Det kan komme godt med. Ingen vet sikkert hvordan de internasjonale konjunkturturner vil påvirke norske banker framover. Gode konjunkturer, fornøyde kunder, dyktige medarbeidere og en unik bedriftskultur er sentrale drivere for et bra resultat. Jeg er overbevist om at de markedsmessige utfordringene vi står overfor, som følge av svekkede konjunkturutsikter, vil bli taklet av kompetente og motiverte medarbeidere.

Hvert eneste år gir vi gaver og sponsormidler til hedmarkssamfunnet, både til idrett, kultur og forskning. Det er en glede å kunne bidra til at det vokser og gror også på disse områdene.

Med hjertet i Hedmark

Sparebanken Hedmark er en selveiende finansinstitusjon uten grunnfondsbeveiere. Banken har et unikt konkurransefortrinn i kraft av sin lokalkunnskap og 160-årige tilhørighet i fylket. Sparebanken Hedmark har cirka 160 000 kunder og er nær markedet med 460 årsverk fordelt på 29 kontorer. Sparebanken Hedmark er den ledende privat- og næringslivs-banken i Hedmark med markedsandeler på om lag 50 %.

Hvert eneste år gir vi gaver og sponsormidler til hedmarkssamfunnet, både til idrett, kultur og forskning. Det er en glede å kunne bidra til at det vokser og gror også på disse områdene

Historien om en satsing på eiendomsmegling

EiendomsMegler 1 er Norges største og beste eiendomsmegler. Store ord, men basert på omsetningsvolum og en stor brukerundersøkelse gjort av bl.a. Forbrukerrådet er det likevel nettopp slik det er. EiendomsMegler 1-alliansen omfatter 91 kontorer med omtrent 600 medarbeidere i Norge.

EiendomsMegler 1 består av 13 selvstendige aksjeselskap, som dekker ulike geografiske markedsområder. Selskapene eies av de lokale SpareBank 1-bankene. Dette gir anledning til å ha nær kontakt og samspill med lokalsamfunnet gjennom alle ledd i organisasjonen. Det gir også mulighet til å tilby våre kunder gode økonomiske løsninger over tid, og formidle gode tilbud på finansiering og forsikring. EiendomsMegler 1 driver eiendomsmeglervirksomhet innenfor områdene bolig, fritidsbolig i Norge og Spania/Gran Canaria, prosjekteiendom og næringsseiendom.

EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus er et heleid datterselskap av Bank 1 Oslo. På tross av økt konkurranse og pressede marginer satser EiendomsMegler 1 hardt i stor-Oslo området. I den forbindelse kjøpte selskapet i august 2007 100 % av aksjene i Areal Eiendomsmegling AS. EiendomsMegler 1 er dermed den tredje største aktøren i Oslo-markedet og fjerde største i Akershus. Det nye selskapet vil ha omtrent 120 ansatte.

SpareBank 1 har solid erfaring med utvikling av kompetansemiljøer gjennom denne typen oppkjøp over hele landet, og vil bruke denne til å styrke EiendomsMegler 1 som det ledende selskapet i Oslo og Akershus innenfor sin bransje.

At nettopp Areal ble valgt som partner er basert på den viktigste råvaren – menneskene. Styreleder Torbjørn Vik i EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus sa ved kjøpet: – Dette er perfekt match for oss. Oppkjøpet tilfredsstiller Areal Eiendomsmeglings behov for en solid bankkontakt og EiendomsMegler 1s behov for rask vekst i det viktige Oslo-markedet.

Areal Eiendomsmegling bidrar med kompetanse og kontorstruktur som gjør selskapet velegnet for rask vekst.

Det nye EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus er allerede i ferd med å bli ett av de viktigste kompetansemiljøene i Oslo innenfor eiendomsmegling. Dette blir fundamentet i den videre satsingen i Oslo og Akershus. Over 120 medarbeidere vil være viktige bidragsyttere i byggingen av en profesjonell organisasjon til det beste for kunder og ansatte.

Totalt omsatte EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus 3 400 eiendommer i 2007. Dette betyr en markedsandel på 11 %.

Areal Eiendomsmegling bidrar med kompetanse og kontorstruktur som gjør selskapet velegnet for rask vekst

Virksomheten i datterselskapene

SpareBank 1 Gruppen er et finans-konsern og et nav i SpareBank 1-alliansen. Datterselskapet SpareBank 1 Oslo er alliansens bank i stor-Oslo-området, mens produktselskapene i SpareBank 1 Gruppen leverer produkter gjennom 352 SpareBank 1-kontorer over hele Norge.

SpareBank 1 Livsforsikring AS

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr individuell kapital- og pensjonsforsikring, innskuddstjenestepensjon, ytelsesbasert tjenestepensjon og gruppelivsforsikring til arbeidsgivere og ansatte, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger. Selskapet tilbyr ikke produkter innenfor offentlig sektor. Antall ansatte ved utgangen av 2007 var 254, tilsvarende 246 årsverk.

Selskapets salgsvolumer i personmarkedet viste en sterk økning innenfor risikoforsikringer og spareforsikringer i forhold til forrige år. Innen spareforsikringer førte endringene i skattereglene for individuelle pensjonsavtaler og livrenter til stopp i salget av disse produktene. Endringene førte også til store uttak av sparemidler fra slike forsikringer. Bortfallet av dette salget ble kompensert ved et vellykket salg av selskapets nye spareprodukt, "garantikonto". Nysalget i bedriftsmarkedet ble vesentlig lavere enn til samme tidspunkt i fjor, da salget var drevet av innføringen av obligatorisk tjenestepensjon.

Resultatet før skatt ble 380 mill kroner i 2007, mot 240 mill kroner i 2006. Både rente-, risiko- og administrasjonsresultatet er vesentlig bedret. Resultatet etter skatt ble 617 mill kroner, mot 403 mill kroner året før. Selskapet fikk en verdijustert kapitalavkastning på omløpsmidler på 6,4 % i 2007, mot 8,3 % i 2006. Den bokførte kapi-

talavkastningen ble 8,9 % i 2007, mot 8,2 % året før.

Den underliggende driften ga gode resultater i 2007, og selskapets driftsresultat før finansposter og fordeling til kunder ble 120 mill kroner mot minus 17 mill kroner i 2006. Selskapets forvaltningskapital økte i 2007 med 8,9 % til 24,0 mrd kroner pr 31.12.07. Selskapet har gjennom disponering av årets resultat forbedret sin finansielle stilling. Tilleggsavsetningene er styrket med ytterligere 160 mill kroner og det er avsatt 250 mill kroner for å dekke oppreserveringsbehovet for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser knyttet til høyere levealder. Kursreguleringsfondet er imidlertid svekket med 356 mill kroner i løpet av året. Kapitaldekningen var 12,5 % pr 31.12.2007, og solvensmarginkapitalen utgjorde 244 % av solvensmarginkravet. Bufferkapitalen utgjorde 9,3 % av forsikringsmessige avsetninger ved utgangen av 2007, mot 12,5 % i 2006.

Selskapet er i gang med et utviklingsprosjekt for å erstatte flere av de eksisterende forsikrings-systemene med et nytt fagsystem.

Implementering av systemet og konvertering av tilsvarende systemer i dag er planlagt å være ferdig i løpet av 2009.

Endringene i skattereglene i 2007 hadde stor betydning for salget av enkelte av selskapets spareprodukter. Disse vil fortsatt kunne føre til et betydelig uttak av kundenes sparemidler. Selskapet vil tilby andre produkter til disse kundene. Økt fokus på pensjon tilsier imidlertid langsiktig vekst i markedet for sparing. Livselskapets produktbredde kombinert med bankenes distribusjonsnett og markedsposisjon, gir et godt utgangspunkt for økt salg. Finansmarkedene har i begynnelsen av 2008 vært preget av børsfall og sterk uro. Mesteparten av en dårlig utvikling for året som helhet vil eventuelt kunne bli dekket av kursreguleringsfondet og selskapets tilleggsavsetninger. Men verdifallet på selskapets egne midler og svakere finansavkastning fra midlene relatert til selskapets risikoprodukter vil antagelig føre til et dårligere finansresultat i 2008 enn i 2007. Selskapet arbeider løpende med vurdering av konsekvensene av og tilpasning til det kommende Solvency II-regelverket.

Selskapet har gjennom disponering av årets resultat forbedret sin finansielle stilling

ODIN Forvaltning AS

ODIN er en verdiforvalter

I 2007 gav åtte av ODINs 11 egenforvaltede aksjefond svakere avkastning enn markedet de investerte i. Utviklingen skyldes hovedsaklig at verdiselskaper utviklet seg svakere enn vekstselskaper for første gang på flere år – ODIN er en verdiforvalter.

I tillegg så vi at nye markeder utviklet seg vesentlig bedre enn de nordiske og europeiske markedene, hvor flesteparten av ODINs aksjefond er investert. Totalt var verdifallet til andelseierne i ODINs aksjefond 2,5 mrd kroner i 2007.

Ved utgangen av 2007 forvaltet ODIN Forvaltning AS til sammen 37,8 mrd kroner for mer enn 280 000 andelseiere i 18 aksjefond og fire rentefond. Det er en reduksjon på 5,8 mrd kroner fra foregående år. Fondene fikk over 20 000 nye andelseiere i 2007.

Både nyttegningen og innløsningen i aksjefond var høy i 2007, og ODIN Forvaltning AS hadde nettoinnløsning i aksjefond på 3,1 mrd kroner. En mindre del av innløsningen skyldes avviklingen av fond-i-fondene.

Kombinasjonen av svak absolutt og relativ avkastning og netto innløsning i aksjefond, medførte at ODINs markedsandel for aksjefond falt fra 20,4 % ved inngangen til året, til 15,9 % ved utgangen av 2007. Den totale markedsandelen falt fra 12,7 til 9,2 %. Selskapet er ved utgangen av 2007 fortsatt Norges nest største aksjefondsforvalter.

I juni overtok ODIN forvaltningen av ODIN Global og ODIN Global SMB fra Franklin Templeton. Gjennom disse fondene har ODIN muligheten til å investere fritt over hele verden, uavhengig av bransjer. Som i ODINs øvrige aksjefond, investerer vi også her i selskaper med solide balanser, sterke kontantstrømmer, god resultatutvikling og som betaler ut høye utbytter. Globalfondene er investeringsalternativer for våre kunder som ønsker å spre den geografiske risikoen, og samtidig få tilgang til ODINs verdiorienterte investeringsfilosofi på global basis. ODIN avvirket også seks mindre fond-i-fond i juni, som et ytterligere ledd i selskapets strategi om å fokusere på egenforvaltede aksjefond.

Selskapet hadde ved årsskiftet 68 ansatte, noe som er en økning på ni i løpet av fjoråret. Administrasjonen, forvaltning, fondsadministrasjon og kundeservice samt salgssøtte for Norge er lokalisert i Oslo. 17 av de ansatte arbeider ved selskapets filial i Sverige, hovedsakelig med salg og markedsføring i Sverige, Finland og Nederland. Filialen har, i tillegg til kontoret i Stockholm, også kontorer i Karlstad og Gøteborg.

Selskapets utvikling fremover avhenger av aksjemarkedenes utvikling, fondenes prestasjoner samt brutto og netto nyttegning i aksjefond. ODIN Forvaltning AS har som sin primære målsetting å gi andelseierne i fondene bedre avkastning enn markedene fondene investerer i, samt øke markedsandelen i et sparemarked som forventes å vokse i årene som kommer. SpareBank 1-bankene er største distributør i Norge, og har et høyt ambisjonsnivå og et bredt distribusjonsnettverk med et fortsatt stort potensial for nysalg. God historisk avkastning, bredt tilbud av egenforvaltede aksjefond, økt distribusjon gjennom andre banker og distributører i Norge, Sverige, Finland og Nederland – sammen med gode teknologiske løsninger og en effektiv og kompetent organisasjon – gir et godt utgangspunkt for 2008. De urolige finansmarkedene i starten av 2008 gir økt usikkerhet om både fondenes utvikling samt nyttegning og innløsning i aksjefond.

SpareBank 1 Medlemskort

SpareBank 1 Medlemskort AS er et 100 % eiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet har som formål å drifte LO-forbundenes felles medlemsdatabase for medlemskortleveranse, innkrevning av forsikringspremie for kollektiv forsikring, samt drift og administrasjon av fordelprogrammet LOfavør.

Selskapet samarbeider tett med LO og forbundene. Selskapet samarbeider også med de øvrige selskapene i SpareBank 1 alliansen, spesielt bankene og forsikringselskapene.

2007 ble et meget godt år for selskapet. Årsresultatet før skatt ble positivt med 10,6 mill kroner. Resultatet etter skatt ble 7,6 mill kroner.

Selskapet skiller system- og reskontrodrift, medlemskortadministrasjonen og LOfavørs fordelkonsept i tre regnskapsmessige enheter innenfor selskapet. Resultatene for 2007 vil fremkomme samlet, men også fordelt. Budsjett og regnskap for system- og reskontrodrift samt medlemskortadministrasjonen blir i sin helhet ivarettatt av selskapets styre og administrasjon. De økonomiske midlene i LOfavørs fordelkonsept og avtalene med fordelleverandørene eies av LO og administreres av selskapet. Når endelig dekningsbidrag for drift av konseptet i selskapet og i LO er beregnet, gir LO 50 % av årsresultatet som bonus til selskapet. Dette utgjør 4,2 mill kroner for 2007.

Selskapet har konsesjon for drift av medlemsdatabasen. Når det gjelder alliansebankene ønsker disse å benytte medlemsdatabasen for kundebehandling, og i denne forbindelse skrives det en databehandleravtale med bankene om hvorledes de kan benytte medlemsdata på bakgrunn av vår konsesjon og lovgivningene for øvrig.

Antall medlemmer i LO-forbund var ved årets slutt 838 743, en økning på 4000.

Ved utgangen av 2007 hadde SpareBank 1 Medlemskort AS 9 årsverk.

Bank 1 Oslo

Bank 1 Oslo AS har 16 lokalbanker, hvorav ni er lokalisert i Oslo og syv i Akershus. Banken åpnet i 2007 fem nye lokalbanker; Asker, Skøyen, Strømmen, Grorud og Jessheim.

De viktigste kundegruppene for banken er personmarkedet, små og mellomstore bedrifter, samt organisasjonsmarkedet – primært fagbevegelsen. Bankens strategi innebærer en sterk satsing i de lokalområdene hvor banken er representert, både innenfor personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM). En stor del av markedsinnsatsen skal styres fra lokalbankene og kundene skal oppleve lokalbanken som sin lokale nærbank. Bankens lokalbanknett vil være viktige kontaktpunkter mot næringslivet i markedsområdet, og det er et betydelig potensial i å utnytte nettverket som lokalbankene har etablert i sine nærområder. Banken har i tillegg stort fokus på LO-medlemmene, både gjennom forbundene og lokale klubber, lag og foreninger.

2007 har vært preget av gradvis underliggende forbedring, lønnsom vekst, etablering av nye lokalbanker og en gunstig tapssituasjon. Resultat før skatt ble 130,9 mill kroner, som er 107,5 mill kroner lavere enn resultatet i 2006. Nedgangen forklares med salgsgjenvinst og inntekter fra virksomhet i Hedmark, som ble solgt i 2006, på 114,0 mill kroner. Ved utgangen av 2007 hadde Bank 1 Oslo AS 276 årsverk.

Bankens forvaltningskapital pr 31.12.07 var 20,4 mrd kroner som er 2,9 mrd kroner høyere enn ved utgangen av 2006. Økningen i forvaltningskapital skyldes i hovedsak en økning av utlån til kunder. Konsernet har i 2007 hatt en total utlånsvekst til person- og bedriftskunder på 18,0 %. Veksten i personkundemarkedet har vært 15,4 %, og i bedriftsmarkedet 23,9 %. Samlet ansvarlig kapital utgjorde 1 407 mill kroner. Dette tilsvarte en kapitaldekning på 10,7 % og kjernekapitalen var 9,9 %.

Banken har ett heleid datterselskap, EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus AS. Selskapet bokførte et negativt resultat for året 2007 på 28,7 mill kroner før skatt. Dette skyldes ekstraordinære kostnadsføringer i forbindelse med oppryddings- og konsolideringsaktiviteter, samt en nedskrivning av goodwill på 15,0 mill kroner knyttet til kjøpet av Areal Eiendomsmegling AS. EiendomsMegler 1 Oslo og Akershus AS kjøpte 100 % av aksjene i Areal Eiendomsmegling AS i august 2007. Styret anser eiendomsmegling for å være et strategisk viktig område for banken, og vurderer EiendomsMegler

1 Oslo og Akershus til å ha en god posisjon for vesentlig forbedring av resultatet i 2008.

For å kunne møte fremtidig marginpress og samtidig etablere en ny kilde for funding, har banken en 5,7 % eierandel i SpareBank 1-alliansens felleseide boligkreditselskap SpareBank 1 Boligkreditt AS. På grunn av god likviditetssituasjon i 2007, har banken dette året ikke overført lån til boligkreditselskapet.

Bankens likviditetssituasjon er god ved inngangen til 2008. Høy innskuddsdekning og få innlånsforfall i innværende år gjør at banken har gode forutsetninger for å håndtere en eventuell strammere likviditetssituasjon i det norske markedet.

Problemer med å skaffe finansiering i penge- og kapitalmarkedet, vil kunne gi økt konkurranse om innskudd fra publikum. Det er derfor grunn til å anta at vi i 2008 vil se et sterkere press på bankenes innskuddsmargin. Utviklingen i bankens mislighold og en sterk norsk økonomi ved inngangen til 2008 tilsier at det også i 2008 vil bli lave tap på utlån.

De viktigste kundegruppene for banken er personmarkedet, små og mellomstore bedrifter, samt organisasjonsmarkedet – primært fagbevegelsen

SpareBank 1 Skadeforsikring

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS, med forretningsadresse i Oslo. Skadeselskapet er ikke børsnotert. Administrerende direktør i morselskapet er styreleder i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Morselskapets hovedoppgave er å utøve eierskap gjennom å gi datterselskapet klare føringer til strategisk retning, lønnsomhetskrav og risiko knyttet til virksomheten

Selskapet oppnådde et resultat på 297,8 mill kroner etter skatt i 2007, tilsvarende en økning på 104,9 mill kroner sammenlignet med fjoråret. Resultatet i 2007 er selskapets beste historisk sett, og tilsvarte en egenkapitalavkastning på 31,8 % etter skatt. Combined ratio for egen regning økte med 3,7 prosentpoeng sammenlignet med 2006. Økte finansinntekter er hovedårsaken til at selskapet oppnådde en resultatbedring til tross for høyere combined ratio. Selskapet har gjennom året utnyttet styrket risikobærende evne til å øke inntjeningen fra finansområdet.

I tillegg til god lønnsomhet, har selskapets langsiktige satsing på høy kundetilfredshet gitt gode resultater. Uavhengige målinger viste

at selskapet har de mest fornøyde kundene blant de største selskapene i det norske skadeforsikringsmarkedet.

Selskapet er det ledende norske selskapet på salg av forsikring i bank, og dekker forsikringsrisiko for hovedproduktene innen privatmarkedet og SMB-markedet. Forretningsidéen er å utvikle, skaffe til veie, markedsføre og levere skadeforsikringsprodukter gjennom bankassuransé og direkte distribusjon. Privatpersoner, LO-medlemmer og bankenes kunder skal oppleve trygghet for seg og sine verdier. Kundens opplevelse skal være at selskapet leverer enkle og gode forsikringer, med en mer praktisk håndtering av forsikringsforholdet enn de finner hos konkurrentene. Dette skaper differensiering i forhold til konkurrentene gjennom langsiktige relasjoner og høy tilgjengelighet for kundene.

RESULTATER OG NØKKELTALL 2007

Konsernresultatet og resultatet i selskapsregnskapet er identiske, med unntak av at verdiregulering knyttet til investeringseiendommer organisert som aksjeselskap ikke er inkludert i selskapsregnskapet.

Selskapet har gjennom 2007 gjennomført flere regnskapsmessige prinsippendringer. Sammenligningstall for foregående år er omarbeidet i samsvar med de nye prinsippene. Selskapets årsresultat for 2007 utgjorde 297,8 mill kroner etter skatt, og er historiens beste resultat. Det forsikringstekniske resultatet gikk ned sammenlignet med 2006, i hovedsak grunnet at skadeprosenten har beveget seg mot et langsiktig normalisert nivå. Finansinntektene økte vesentlig sammenlignet med fjoråret; inntektene økte med 134,6 mill kroner sammenlignet med 2006, tilsvarende i overkant av 55 %. Inntektsøkningen har sammenheng med økt rentenivå, økt forvaltningskapital og økt risikoeksponering. I tillegg til ovenstående faktorer, bidro lavere sikkerhetsavsetninger i 2007 til et bedre resultat. Avsetningsbehovet i 2007 var lavere enn tidligere år grunnet tidligere års avsetningsoppbygging. Combined ratio for egen regning utgjorde 94,3 % i 2007, dvs. 3,7 prosentpoeng høyere enn i 2006. På bruttobasis økte combined ratio med 5,4 prosentpoeng, og ble på 95,3 % i 2007.

Årsresultatet for 2007 kan oppsummeres i følgende hovedpunkter:

- Stabil markedsandel i et konkurranseutsatt marked
- Økte skadeprosenter
- Uendret kostnadsprosent
- Økt finansavkastning
- Bedret økonomisk soliditet

I tillegg til god lønnsomhet, har selskapets langsiktige satsing på høy kundetilfredshet gitt gode resultater

Actor Fordringsforvaltning

Inkassoselskapet Actor har fått en solid vekst etter at SpareBank 1 Gruppen kjøpte seg inn med 90 % i april 2007.

Antall ansatte har økt fra 22 til 37 på ett år. SpareBank 1- bankene og etter hvert også konsernselskapene implementeres løpende som nye kunder i selskapet. Omsetningen øker, og det merkes at det nye eierskapet bringer selskapet inn i en bratt vekstkurve. I 2008 budsjetteres det med en vekst på nær 50 %.

– Med ny eier har Actor ytterligere befestet posisjonen som landets eneste sparebankeide leverandør og spesialist innen bank-/finans-inkasso. Dette gir oss muligheten for videreutvikling av produkter og tjenester mot bank og finans, og gjør oss godt posisjonert for videre vekst og klare for å ta enda flere og større kunder, sier Bjørn Krogh, administrerende direktør i Actor.

Tidligere var Actor eid av Sparebanken Hedmark (50 %), Terra-Gruppen (40 %) og Sparebanken Sør (10 %). Gjennom oppkjøpet har alliansen sikret seg eierskap og kontroll over forvaltning av alliansebankenes tapsutsatte utlån. Ikke minst innebærer eierskapet at alliansen nå selv kan ta ut den forretningsmessige verdi det ligger i forvaltningen av misligholdte engasjementer. SpareBank 1 er med dette den eneste bankgrupping i Norge som forvalter sine egne misligholdsporteføljer.

Actor er spesialist på bankinkasso, som er langt mer lovregulert og komplisert enn annen inkasso. Selskapet har gjennom de siste 20 årene i all hovedsak betjent

bank- og finanskunder og derigjennom utviklet en unik kombinasjon av inkassofaglig spisskompetanse tung kompetanse på juridiske områder som finansavtaler, pant og tvangsfullbyrdelse. Og det blir lagt merke til i bransjen at de gjør en god jobb på Hamar. Ved årsskiftet hadde selskapet sikret seg over halvparten av bankene i SpareBank 1-alliansen som kunder. Og Actor er i rute med å ta imot de øvrige i løpet av 1. halvår 2008.

Men også andre banker og finansinstitusjoner velger Actor som sin inkassopartner. De fleste Terra-

bankene bruker Hamar-selskapet til å forvalte tapsutsatte lån. En fjær i hatten og viktig signalkunde er Nordlandsbanken, samt flere andre alliansefrie sparebanker. Kunde-forholdet med disse bekrefter at Actor er meget konkurransedyktige både på kvalitet og på betingelser. Til sammen har Actor nå drøyt 100 bank- og finanskunder.

Å rekruttere kvalifiserte medarbeidere til hovedkontoret på Hamar har vært en krevende prosess på så kort tid. Fullt operative inkassomedarbeidere med de spesielle kvalifikasjonene som kreves for

bankinkasso er ikke lett å oppdrive, verken på Hamar eller andre steder. Men Actor har likevel lykkes med å rekruttere godt erfarne og motiverte medarbeidere som nå er i full gang med utvikling av sin spesialkompetanse. Actor har i erkjennelse av behov for spesialkompetanse, som krever kontinuerlig påfyll av spesielt inkassofaglige temaer, opprettet en egen internopplæring "Actor-skolen". Et tilbud til alle ansatte for bedre å kunne mestre de faglige utfordringer en står overfor hver dag.

Store endringer på kort tid

Det er ikke bare, bare å bli kjøpt opp og få ny eier. 2007 har vært et år i forandringens tegn for selskapet og ikke minst de ansatte.

Med SpareBank 1 Gruppen som storeier, kom også en rekke nye kunder. En sterkt voksende oppdragsmengde betydde lange og travle dager for de ansatte. Et nytt og forbedret saksbehandlingssystem ble implementert for å håndtere flere og mer krevende kunder.

Nye medarbeidere ble ansatt på løpende bånd, og dermed meldte behovet seg for mer plass. Derfor flyttet Actor i løpet av 2007 inn i større lokaler på Hamar. Nye systemer, nye kunder, nye kollegaer og flyttesjau er håndfaste eksempler på store endringer på kort tid.

Selskapet og de ansatte har klart omveltingene på en veldig god måte, selv om alt ikke har gått helt smertefritt. Men i Actor opplever man nå en veldig positiv "drive" og et sterkt ønske om å vise seg fram som en sterk og profesjonell leverandør av inkassotjenester.

Hvem får inkasso?

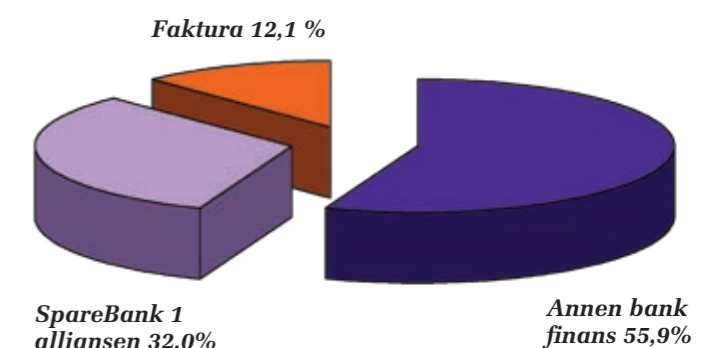
Unge får flere inkassokrav enn befolkningen for øvrig. Men ofte dreier det seg om mindre beløp, gjerne ube-

talte mobilregninger og internett. De som misligholder lån kommer fra alle aldersgrupper og lag av befolkningen. Årsaken er ofte personlig, som skilsmisse eller krise i familien.

Mislighold av kredittkort skyldes i større grad sløvhett enn dårlig økonomi.

Over fire millioner nye inkassosaker i Norge hvert år. I gjennomsnitt går flere saker til inkasso i Norge enn i Norden og Europa.

Hvem er kunder i Actor?

Historien om en rask etablering i Bergen

Da forsikrings samarbeidet med Sparebanken Vest ble brutt, gikk det fort. På rekordtid ble det etablert et nytt salgs- og servicekontor for 100 000 kunder.

– Vi måtte jo ta vare på kundene våre. Og det måtte gjøres raskt, sier regiondirektør Kjersti Drivenes i SpareBank 1 Forsikring Region-Vest.

Da Sparebanken Vest varslet at de ville etablere egen konkurrerende virksomhet, og dermed bryte forsikrings samarbeidet med SpareBank 1, var det ingen vei utenom. I juni ble beslutningen fattet om å etablere et eget kontor i Bergen. I september var kontoret etablert, ved Bryggen, midt i Bergen. I november overtok kontoret ansvaret for 100 000 kunder. Raskere går det nesten ikke an å gjøre det.

– Et eget prosjekt i Gruppen sto for den fysiske etableringen med data, utstyr, møbler og lokale. I

tillegg ble det satt inn et eget team for rekrutteringen til 20 stillinger. Selv om det var midt på sommeren fikk de stor respons med hele 160 søkere, sier Drivenes, som med bakgrunn fra blant annet Skandiabanken ble håndplukket til å lede det nye kontoret.

STOR PÅGANG

Det er skade- og livselskapet som står bak satsingen i vest, med god bistand fra store deler av SpareBank 1-familien.

– Da kontoret var oppe og gikk, viste skadeselskapet, livselskapet og bankene i regionen et kollektivt ansvar for å øke kompetansen og hjelpe til med kundehenvendelsene, sier Drivenes.

For pågangen var stor fra kundene. Skiftet av distributør gjorde mange

kunder forvirret og usikre på hvor de hadde forsikringen sin. 11.000 henvendelser ble registrert i løpet av 2007. Og bare i løpet av de tre første månedene av 2008 kom det over 34 000 kundehenvendelser.

SLAGKRAFTIG

Men etter hvert har kontoret bygget opp en organisasjon som er skreddersydd til å jobbe aktivt mot kundene. For privatkundene er det opprettet et eget kundesenter. I tillegg jobber egne konsulenter mot bedriftsmarkedet og organisasjonsmarkedet.

– Vi har fått på plass en slagkraftig salgsorganisasjon, som skal bli enda bedre, sier Kjersti Drivenes.

Slaget i vest

Kampen om forsikringskundene er hardere enn noensinne. På Vestlandet er det krig. – Den krigen skal vi vinne, sier Kjersti Drivenes, leder av SpareBank 1 Forsikring Region Vest.

Kundene viser seg i stor grad å være tro mot SpareBank 1, selv om det har vært noe avgang. Livselskapet er særlig blitt utfordret på barne- og ungdomsforsikring, men de har likevel ikke mistet mer enn forventet i et tøft konkurranseklima.

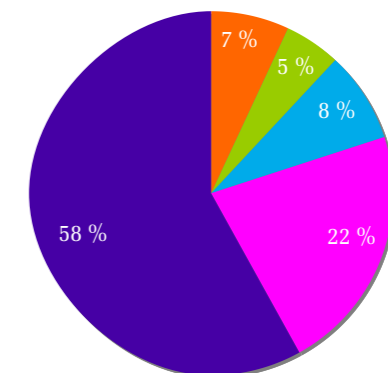
På mange måter er det forsikringskrig i Bergen nå. Også konkurrentene til Sparebanken Vest og SpareBank 1 har kvasset klørne for å kapre kunder de oppfatter er i spill.

Men i denne kampen nyter SpareBank 1 virkelig godt av sin sterke merkevare og sitt langvarige forhold til LO. Og i møter med fagbevegelsen opplever SpareBank 1 meget god respons.

I tillegg samarbeider forsikringskontoret tett med SpareBank 1-bankene i regionen: Kvinnherad, Hardanger og SR-Bank. Det gir ekstra slagkraft og samtidig mulighet for å hente ut synergieffekter.

Forvaltningskapital/portefølje

- Gruppeliv
- Kollektiv pensjon
- Pensjonsforsikring
- Sparing med garanti
- Unit Link

Vårt samfunnsansvar

Aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten.

Dette mener vi med samfunnsansvar

Vi skal tjene penger, men verdiskapingen skal være i tråd med en bærekraftig utvikling. Vårt samfunnsansvar handler derfor om hvordan verdiene skapes. Vi forplikter oss til å ta hensyn til hvordan vår atferd påvirker mennesker, miljø og samfunn.

Dette ansvaret stiller krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt. Samfunnsansvaret dekker alt fra kapitalforvaltning og investeringer til inkluderende arbeidsliv og arbeidstakerrettigheter.

Videre dreier det seg om svindel- og skadeforebyggende tiltak, sikring av liv, helse og verdier, tilpassede og gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig påvirkning, kredittpolitikk og lokalt engasjement. Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten i samfunnet.

Definisjon av samfunnsansvar

Vi forplikter oss til å bidra til en bærekraftig økonomisk utvikling sammen med våre ansatte, deres familier, lokalsamfunnet og samfunnet generelt for å øke livskvaliteten for folk flest. Dette arbeidet bygger på fire prinsipper: økonomisk vekst, miljømessig balanse, sosial fremgang og positiv innflytelse i samfunnet (The World Business Council for Sustainable Development – WBCSD).

I tråd med bærekraftig utvikling

Mennesker i organisasjonen

HR-STRATEGI

SpareBank 1 Gruppens Human Resource (HR)-strategi er retningsgivende for alle aktiviteter innen ledelse, medarbeiderutvikling og personaladministrasjon. Videre skal det være et grunnlag for å utvikle og fornye så vel organisasjon, som ledere og medarbeidere.

HR-strategien støtter SpareBank 1 Gruppens visjon, verdier, hensikt og fremgangsfaktorer, og skal bidra til at SpareBank 1 Gruppen tiltrekker og beholder kompetente medarbeidere. *Se HR-strategien i figuren under.*

Overordnet mål for HR-strategien:

- Tiltrekke de rette medarbeiderne gjennom fokus på verdiene nær og dyktig
- Beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner
- Utvikle medarbeidere gjennom involvering, klare mål og oppfølging

LEDELSE

SpareBank 1 Gruppens ledelsesprinsipper støtter visjon og verdier, og vi jobber nå i retning av "Beyond Budgeting". Det betyr en kulturell reorientering med tydelige konsekvenser for ledelse.

Organisasjonen skal oppfattes som fremtidsrettet, engasjert og kompetent, og lederprogrammene støtter dette. Vår ledelsesfilosofi bygger på erkjennelsen av, og troen på, at involvering, delaktighet og det å gi og ta ansvar er grunnleggende nødvendig for å skape vekst og utvikling. Videre bygger filosofien på at initiativ og selvstendighet er ferdigheter som oppmuntres fremfor det å agere reaktivt på aktivitet og hendelser.

I en kunnskapsintensiv organisasjon henger involvering og desentralisert ansvar sammen, derfor utvikler lederne i alle selskapene, og på alle nivåer, sine medarbeidere.

KOMPETANSE

I SpareBank 1 Gruppen foregår kompetanseutviklingen på tre nivåer:

- Utviklingsplaner for den enkelte medarbeider avtalt med leder
- Utviklingstiltak initiert og koordinert av HR-avdelingen i SpareBank 1 Gruppen
- Utviklingstiltak initiert og koordinert av kompetanserådet i SpareBank 1-alliansen

EMPLOYER BRANDING (VÅR ATTRAKTIVE BEDRIFT)

Employer Branding betyr i korte trekk hvordan SpareBank 1 Gruppen både strategisk og operativt skal utvikle organisasjonen til å bli en enda mer attraktiv arbeidsgiver for å tiltrekke og beholde gode medarbeidere. Revitalisering av merkevaren og synliggjøring av gode, forretningsmessige resultater er eksempler på tiltak som er realisert i 2007.

SpareBank 1 Gruppen opplevde en økende interesse fra unge arbeidstakere i 2007. Arbeidet med å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver med både spennende karrieremuligheter og konkurransedyktige betingelser videreføres i 2008. Internt ble det for 2007 gjennomført medarbeiderundersøkelse. Undersøkelsen viser høy grad av jobbtilfredshet.

KONSERNTRAINEEPROGRAM

Programmet er en del av SpareBank 1 Gruppens satsing på å være en attraktiv arbeidsgiver og det handler om å tilføre unge talenter og ny kompetanse til organisasjonen.

I 2007 hadde SpareBank 1 Gruppen 13 traineer fordelt på to kull. Det er også ansatt traineer for 2008. Traineeene er rekruttert fra de viktigste høyskolene og universitetene i Norge, samt fra utenlandske utdanningsinstitusjoner.

LIVSFASEPOLITIKK

SpareBank 1 Gruppen har opprettet et livsfaseutvalg som erstatter likestillingsutvalget og seniorutvalget. Livsfaseutvalget er et underutvalg av Samarbeidsutvalget i konsernet.

Opprettelsen av utvalget innebærer at vi tar hensyn til at medarbeiderne befinner seg i ulike livsfaser og i enkelte perioder har behov for individuelle tilpasninger.

SENIORPOLITIKK

Seniorpolitikken forankres i HR-strategien, som er en del av livsfasepolitikken. SpareBank 1 Gruppen skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for alle aldersgrupper.

Mål:

- Beholde seniorer utover den til enhver tid gjennomsnittlige pensjoneringsalder
- Utnytte kunnskap og erfaringer (bl.a. gjennom deltagelse i prosjekter, utvalg og råd)
- Gå foran og være et godt eksempel for hvordan utvikle og avslutte arbeidsforhold til alle ansatte, inkl. seniorarbeidere
- Medarbeidersamtalen skal inkludere spørsmål som er rettet mot den enkeltes livsfase
- Seniorene (og alle andre) skal oppleve seg som motiverte og produktive medarbeidere

LIKESTILLING

Pr 2007 er det 48 % kvinner og 52 % menn ansatt i SpareBank 1 Gruppen, og det er tilsvarende fordeling som i 2006. Blant kvinnelige ansatte arbeider 22 % deltid, mens blant menn arbeider 2 % deltid. I konsernledelsen er én av syv kvinner. I allianseledelsen er to av fem kvinner.

SpareBank 1 Gruppen hadde i 2007 fem deltagere på Futuraprogrammet til FNH/Sparebankforeningen.

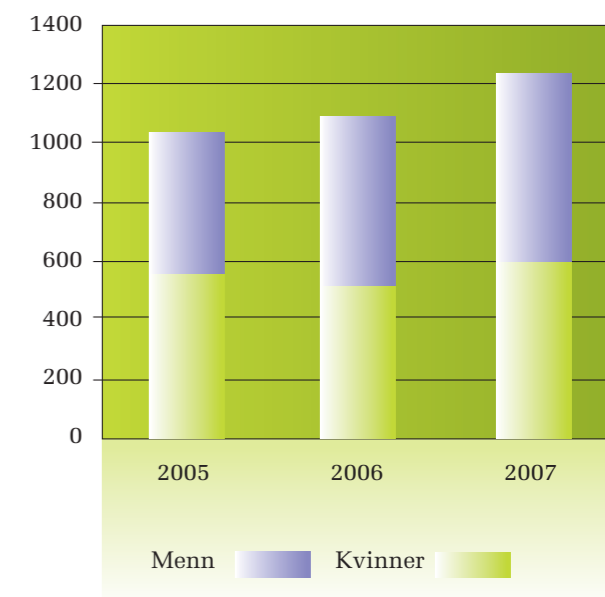
I de sentrale ledergruppene i morselskapet og datterselskapene er det samlet sett 19 % kvinner. Av åtte styremedlemmer i konsernstyret var det ved årsskiftet én kvinne, mens kvinneandelen i datterselskapsstyrene var 45 %. Konsernets livsfaseutvalg skal følge opp at likestillingsloven blir etterlevd i virksomheten. *Fordeling av kvinner og menn. Se figur til høyre.*

KLIMAUNDERSØKELSEN

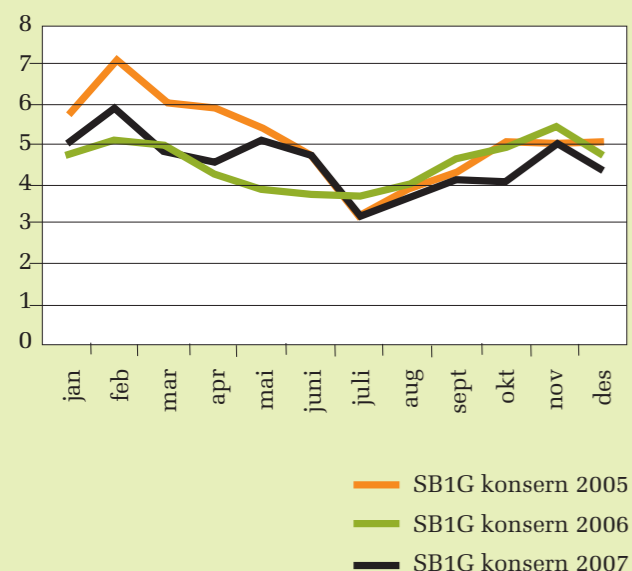
Internundersøkelsen er et verktøy i arbeidet med medarbeidertilfredshet. SpareBank 1 Gruppen har fire fokusområder for målingen: Kompetanse, medarbeiderskap og involvering, utvikling og mål og oppfølging. På alle fire områder har det vært en jevn positiv utvikling siden oppstart i 2002 med en gjennomsnittlig indekssøkning fra 74 til 79.

Konserntraineeprogrammet er en del av SpareBank 1 Gruppens satsing på å være en attraktiv arbeidsgiver, det handler om å tilføre unge talenter og ny kompetanse til organisasjonen

Fordeling av kvinner og menn

Sykefraværsutvikling i perioden 2005 - 2007

Undersøkelsen gjennomføres hvert år. I 2008 gjennomfører ODIN Forvaltning og EiendomsMegler 1 også undersøkelsen.

Hensikten med undersøkelsen er å sikre rutiner for et systematisk forbedringsarbeid på de fire fokusområdene: Kompetanse, medarbeiderskap og involvering, utvikling og mål og oppfølging. Hvert selskap, hvert område og hver avdeling gjennomgår sine resultater og finner selv frem til nødvendige utviklingstiltak.

HR-avdelingen er ansvarlig for gjennomføring og følger opp områder med dårlig resultater, og da spesielt der det er utfordringer på ledersiden. Ved slike resultater foretas ytterligere analyse og det iverksettes tiltak i samarbeid med linjeorganisasjonen.

ORGANISASJONSUTVIKLING

I løpet av 2007 har det vært stor aktivitet på teamutvikling, kompetansekartlegging og utvikling av systemer for stillingsinnplassering som grunnlag for lønnsbetingelser og benchmarking (sammenligning med tilsvarende bedrifter i markedet).

I tillegg har det vært jobbet med videreutvikling av ett felles rekrutteringsverktøy som vil effektivisere og profesjonalisere rekrutteringsprosessen for alle selskapene i SpareBank 1 Gruppen.

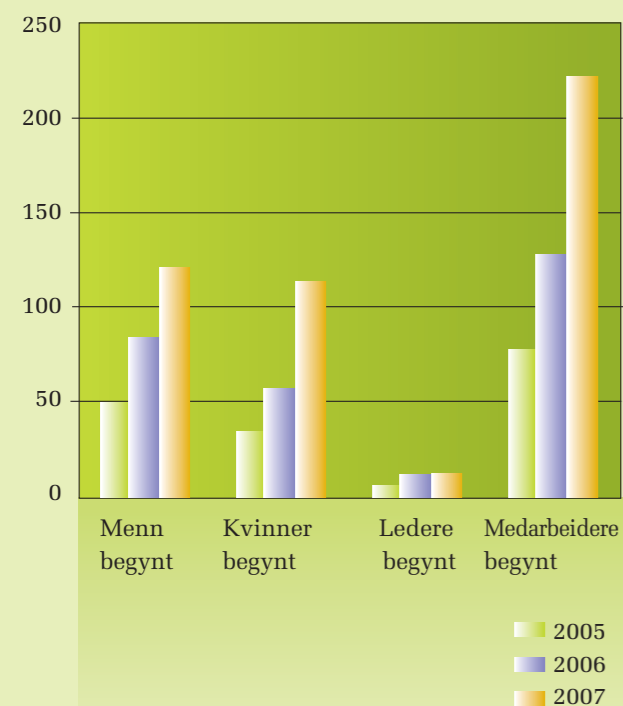
FRAVÆR

SpareBank 1 Gruppen er en IA-bedrift og arbeider systematisk med tiltak for å redusere sykefraværet. Målet for sykefraværet i 2007 var 4,7 %. Det gjennomsnittlige fraværet i 2007 ble 4,6 % for alle selskapene i SpareBank 1 Gruppen. *Se sykefraværsutvikling i perioden 2005 - 2007 øverst til venstre.*

REKRUTTERING

I alt ble 233 personer rekruttert til SpareBank 1 Gruppen i 2007, av disse 221 medarbeidere og 12 ledere, mot 127/11 i 2006. Det ble rekruttert 113 kvinner og 120 menn i 2007, mot 56/83 i 2006. *Fordeling nyansatte. Se figur til venstre.*

Fordeling nyansatte

TURNOVER

Turnover for 2007 var 6,9 %. Figuren til høyre viser turnover, ansiennitet og alder på de som har sluttet i løpet av 2007.

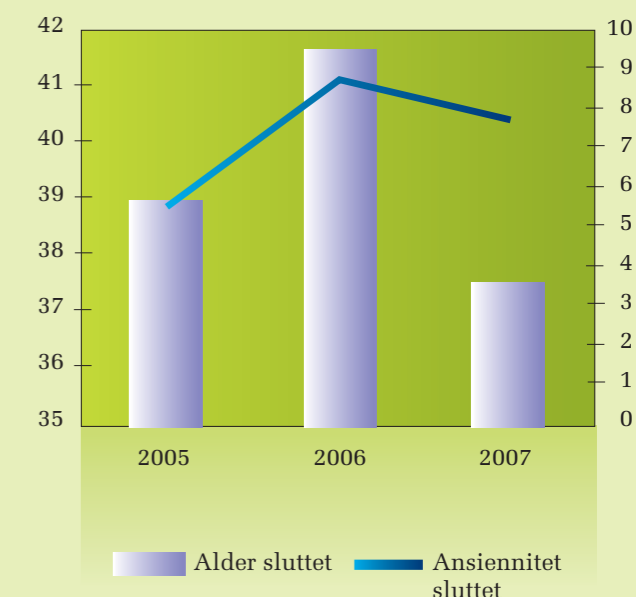
GJENNOMSNITTSALDER

Gjennomsnittsalderen i SpareBank 1 Gruppen er synkende med et snitt på 42,5 år i 2007, mot 43,2 år i 2006. Ser en på gjennomsnittsalderen til de nyansatte, var den imidlertid noe høyere i 2007 med 36,0 år, mot 34,4 år i 2006.

AFP - ALDERSPENSJON

Antallet som gikk av med AFP i 2007 var 17 personer, samme antall som i 2006. 7 personer gikk av med alderspensjon, mot 15 i 2006. Antall uføre var 5 personer i 2007, mot 4 i 2006. Gjennomsnittlig alder på de som sluttet var 36,4 år mot 40,7 år i 2006.

Turnover

SpareBank 1 Gruppen skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass for alle aldersgrupper

Vårt samfunnsengasjement

UNICEF

SpareBank 1 Gruppen og ansatte støtter UNICEFprosjektet "Alle barna på skolen i Eritrea". Prosjektet er en del av FNs tusenårserklæring for å redusere fattigdom i verden – i dette tilfellet ved å få barn, og spesielt jenter, til å fullføre en skolegang.

Totalt bidrar ca 200 ansatte (20 %) med i gjennomsnitt 60 kroner hver pr måned. I tillegg arrangeres det ulike innsamlingsaktiviteter. Det beløpet som samles inn av og fra de ansatte dobles av SpareBank 1 Gruppen. I 2007 ble det gitt totalt 516 000 kroner. Dette er en økning på litt over 3 % i forhold til 2006.

www.unicef.no

VI BRYR OSS OM OSLO – "NÆR-DEG-FONDET"

SpareBank 1 Oslo ønsker å bidra til at Oslo skal bli en enda bedre by å bo og jobbe i, og har derfor opprettet "Nær-deg-fondet". Formålet er å stimulere til initiativ, positivitet og handlekraft lokalt i Oslo. I 2007 ble det delt ut omtrent 500 000 kroner.

Pengene har gått til mange ulike positive tiltak som er basert på frivillig innsats og engasjement.

SpareBank 1 Oslo samarbeider med Radio 1 om konseptet «Vi bryr oss om Oslo». Foreninger, bedrifter og privatpersoner i Oslo og omegn kan søke om støtte eller foreslå kandidater i og rundt hovedstaden.

www.oslo.sparebank1.no

KOLIBRI KAPITAL – MIKROFINANSIERING

SpareBank 1 Gruppen har engasjert seg i mikrokreditselskapet Kolibri Kapital. Mikrokreditt er smålån til fattige, foretaksomme mennesker i utviklingsland, som kan anvendes til utvikling av næringsvirksomhet eller bedring av boforhold. Kolibri Kapital henter inn penger i Norge gjennom løpende utvidelse av sin aksjekapital. Denne lånes i sin helhet ut til mikrobanks i Sør-Afrika, Asia og Sør-Amerika. I tillegg til aksjekapital på 155 000 kroner, bidrar SpareBank 1 Gruppen med kompetanse og engasjement bl.a. gjennom styret i Kolibri Kapital.

www.kolibrikapital.no

TRYGT SAMFUNN

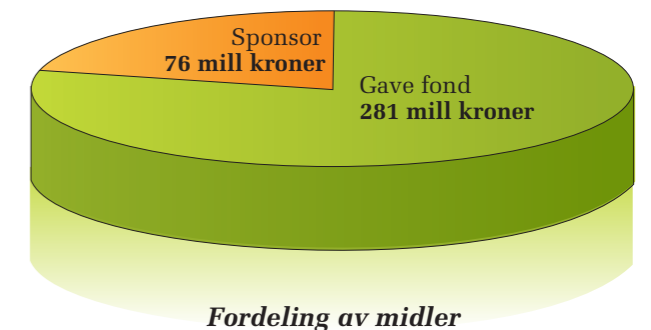
Stiftelsen Trygt Samfunn er opprettet av noen av eierne i SpareBank 1 Gruppen: SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank og Samarbeidende Sparebanker AS. Dette for å stimulere til initiativ, nytenkning, samarbeid og engasjement i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Stiftelsen bidrar til å sette fokus på og gi økonomisk støtte til organisasjoner, personer, prosjekter og/eller tiltak som man mener bør oppmuntres til fortsatt eller økt innsats i forbindelse med dette arbeidet.

Stiftelsen har i løpet av 2007 utbetalt vel 1,2 mill kroner fordelt på 13 søkere. Stiftelsen Trygt Samfunn vil i 2008 intensivere sitt arbeid.

www.trygtsamfunn.no

GAVEFOND OG SPONSORATER I ALLIANSEN

SpareBank 1-bankene hadde i 2007 et omfattende samfunnsengasjement. Dette året ble det gitt 357 mill kroner tilbake til samfunnet til ulike formål. Fordelingen var henholdsvis 281 mill kroner i gavefond og 76 mill kroner i ulike sponsorater.

unicef

Mikrokreditt

er smålån til fattige, foretaksomme mennesker i utviklingsland, som kan anvendes til utvikling av næringsvirksomhet eller bedring av boforhold.

Vi har nettsikkerhet på agendaen

Stadig mer av hverdagen vår foregår på nettet. Vi handler, møter hverandre virtuelt, bruker offentlige servicetjenester, sender e-post og bruker nettbank. SpareBank 1 er opptatt av å gå foran for å bidra til et sikrere internett, og øke bevisstheten i befolkningen om hvor viktig sikkerhet er på nettet.

Samfunnet er tjent med dette fordi truslene kan ramme mer enn bare nettbanker. Kriminelle krefter kan stjele helseopplysninger, persondata, kontrakter, selskapsinformasjon og private bilder og lignende – og misbruke dette.

Vi deltar aktivt i bankfaglig samarbeid for å sikre nettbanktjenester som for eksempel BankID. SpareBank 1 tar også sikkerhet i egne elektroniske tjenester på alvor. Vi vurderer løpende risiko og gjør nødvendige sikkerhetstiltak i nettbanken. Vi har

åpenhet om sikkerhetshendelser som nettbanken utsettes for. Dette gjør vi fordi vi mener at slik åpenhet bidrar til at våre kunder får bedre nettvaner og får mer kunnskap om hvordan de kan beskytte egen PC.

Vi tilbyr gratis sikkerhetspakke til våre nettbank-kunder.

Vi jobber også internt hver eneste dag med ulike sikkerhetsspørsmål. Et av våre fokusområder er å skape gode holdninger hos våre medarbeidere enten det dreier seg om behandling av kundeopplysninger, nettbankbruk eller etikk på nettet.

Vi lever av å ha tillit i befolkningen

Ansattgoder i SpareBank 1 Gruppen

INNSKUDDSPENSJON

Alle medarbeidere med stillingsprosent på minst 20 % er med i SpareBank 1 Gruppens innskuddspensjon. Innskuddet betales av selskapet og forvaltes av vårt livsforsikringselskap.

PERSONALFORSIKRINGER

Personalforsikringen består av gruppelivsforsikring, tap i fremtidig erverv og kollektiv ulykkesforsikring. Ektefelle/samboer er medforsikret.

REISEFORSIKRING

Helårig reiseforsikring med avbestillingsforsikring er dekket for alle ansatte i fast stilling. Forsikringen gjelder i hele verden i både fritid og tjenestereiser. Forsikringen gjelder for den ansatte og ansattes ektefelle/samboer/registrert partner og for forsikredes barn under 20 år.

VELFERDSTILTAK

SpareBank 1 Gruppen stimulerer til aktivitet blant våre ansatte gjennom økonomiske bidrag til bedriftsidrettslag, kunst og kulturforening og våre pensjonistforeninger.

ANDRE GODER

- Gunstige lån
- Ingen gebyrer på for eksempel uttak i minibank, betaling med kort, Nettbank og Telebank.
- Gratis fordelsprogram
- Billigere skadeforsikringer gjennom SpareBank 1 Skadeforsikring.
- Ingen gebyrer ved kjøp av fondsandeler i ODIN Forvaltning eller Unit Link i SpareBank 1 Livsforsikring.

Ansvarlige investeringer

Vi ønsker å ta både miljømessige og sosiale hensyn når vi investerer. Datterselskapene i SpareBank 1 Gruppen har valgt ulike tilnærminger til etiske investeringer.

ODIN FORVALTNING

Alle ODINs aksjefond er aktivt forvaltede. ODINs forvaltere investerer fritt, innenfor mandatenes rammer, i det de mener er gode og undervurderte selskaper. Fondene er indeksuavhengige – det legges ikke vekt på selskapenes størrelse eller vekt i markedsindeksene.

Investeringsbeslutninger foretas på bakgrunn av egne grundige selskapsanalyser, som baseres på en rekke forskjellige kilder, blant annet bedriftsbesøk og samtaler med selskapenes ledelse. ODINs forvaltere leter etter gode undervurderte selskaper som har gode holdninger, også til etiske problemstillinger.

For å bedre verdiskapningen og/eller synliggjøre verdiene i selskapene fondene investerer i, bruker ODINs forvaltere også tid på å utøve eierrettigheter på vegne av fondenes andelseiere.

Som en aktiv forvalter med relativt få selskaper i porteføljene og investeringsbeslutninger basert på egne analyser, har ODIN valgt positiv utvelgelse og utøvelse av eierrettigheter i selskaper fremfor utelukkelse av selskaper.

SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING

SpareBank 1 Livsforsikring skal bidra til å fremme gode etiske holdninger. Innenfor kapitalforvaltningsområdet kommer dette til uttrykk gjennom å følge internasjonalt anerkjente prinsipper for etisk forvaltning.

Det stilles strenge krav til eksisterende og potensielt nye forvaltere med hensyn til sosial ansvarlighet.

Det legges vekt på både god eierskapsutøvelse, samt utelukkelse av selskaper som ikke tilfredsstillt våre etiske standarder. Eierskapsutøvelse vil si at våre for-

valtere søker å påvirke selskapene til å fremme gode etiske holdninger. Det er vanlig at eierskapet utøves i henhold til internasjonale konvensjoner, for eksempel FN og ILO, samt OECDs retningslinjer for eierskapsutøvelse. Utelukkelse innebærer at selskaper eller bransjer som ikke tilfredsstillt fastlagte etiske krav, ekskluderes fra investeringsuniverset.

Når det gjelder utelukkelse av selskaper, har vi valgt å følge samme tilnærming som Statens Pensjonsfond, Utland med hensyn til hvilke selskaper og bransjer som skal ekskluderes.

Det kontrolleres jevnlig om Livselskapets forvaltere er investert i selskaper som er ekskludert av Statens Pensjonsfond. Livselskapet vil henvende seg til forvaltere som har eksponering i disse selskapene, og redegjøre for våre etiske prinsipper. Forvaltere som ikke tilordner samme prinsipper, vil eventuelt miste forvaltningsoppdraget fra Livselskapet.

Datterselskapene i SpareBank 1 Gruppen har valgt ulike tilnærminger til etiske investeringer

Miljøpåvirkning

Selv om SpareBank 1 Gruppen ikke forurenses på samme måte som tradisjonell industri, har vi en påvirkning på miljøet rundt oss – både direkte og indirekte. Dette gjelder blant annet avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk.

KILDESORTERING

100 % av avfallet som produseres i SpareBank 1 Gruppen kildesorteres. Det har vært ordning for kildesortering de siste fem årene. Målet er fortsatt å kildesortere 100 % av avfallet.

SpareBank 1 Gruppen har etablert effektive gjenbruksordninger for datamaskiner, mobiltelefoner, møbler og inventar.

Gjenbruksordning på møbler og annet utstyr reduserer avfallsmengden. Alt papir makuleres og sendes til gjenvinning. Vi ønsker så langt det er mulig å kun bruke miljøvennlig materiell.

STRØMFORBRUK – ENERGIFORBRUK PR M² (KWH)

I Hammersborggata 2 brukes elektrisk oppvarming på kontorer og fjernvarme til ventilasjon. I Hammersborggata 9 brukes fjernvarme til radiatorer og ventilasjon. Energiforbruket pr m² er 223 kwh.

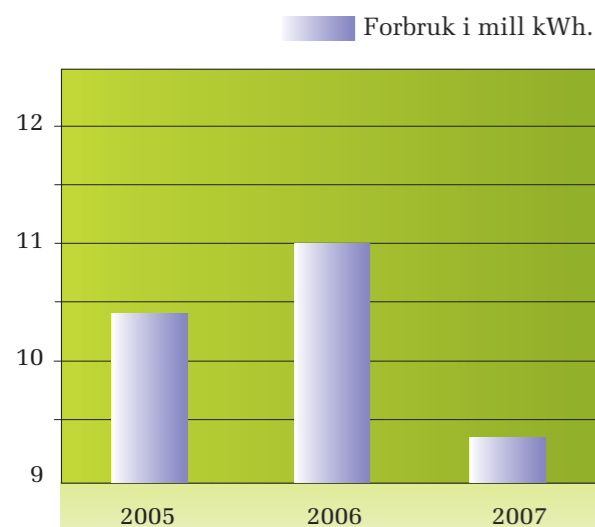
STRØMFORBRUK TRE SISTE ÅR I HAMMERSBORGATA 2 OG 9

SpareBank 1 Gruppen har som ambisjon å redusere energiforbruket ytterligere i 2008. Vi jobber med tiltak for å tilpasse forbruket etter bruk av byggene. Dette betyr blant annet tidsinnstilt oppvarming og belysning.

SpareBank 1 Gruppen jobber aktivt med å vurdere ytterligere energibesparende tiltak. I tillegg samarbeider vi med ulike nettverk hvor vi drøfter aktuelle utviklingsområder og får mulighet til å hente erfaringer fra andre større bedrifter.

Selv om SpareBank 1 Gruppen ikke forurenses på samme måte som tradisjonell industri, har vi en påvirkning på miljøet rundt oss – både direkte og indirekte

Strømforbruk Hammersborggata 2 og 9

VANNFORBRUK

Vannforbruket for Hammersborggata 2 og 9 er omtrent 72 500 m³. Dette er en økning fra 2006 hvor vannforbruket for begge byggene var på 31 500 m³. Økningen skyldes blant annet ekstraordinære forhold med nødkjølere i serverrom. Dette er nå bedret, noe som vil påvirke forbruket positivt. Det er planer for å redusere forbruket i 2008.

REISEVIRKSOMHET

SpareBank 1 Gruppen har tilrettelagt video- og telekonferanseutstyr som gjør det mulig å redusere reisevirksomhet i forbindelse med møter.

INNKJØP

Det er nedfelt i SpareBank 1 Gruppens innkjøpsstrategi av det under planlegging og gjennomføring av anskaffelser og innkjøp, så langt det er mulig, skal tas hensyn til miljømessige konsekvenser og livssyklus-kostnader.

Dette er hensyn tatt i alle standarddokumenter for forespørsler, markedsundersøkelser og prekvalifiseringer av leverandører. SpareBank 1 stiller krav om at tilbydere må dokumentere eget HMS arbeid og avgi en egenerklæring om at virksomheten tilfredsstiller de lovpålagte krav til HMS.

Vår visjon

Kunden opplever trygghet,
nærhet og en enklere hverdag

Våre verdier

Nær og dyktig

Vårt samfunnsansvar

Vi forplikter oss til å bidra til en bærekraftig økonomisk utvikling sammen med våre ansatte, deres familier, lokalsamfunnet og samfunnet generelt – for å øke livskvaliteten for folk flest

Regnskap og noter

Innhold

	Konsolidert resultatregnskap 2007 og 2006	72
	Konsolidert balanse 2007 og 2006	73
	Konsolidert kontantstrømoppstilling 2007 og 2006	74
	Konsolidert oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer 2007 og 2006	75
Note 1	Generell informasjon	75
Note 2	Regnskapsprinsipper	75
Note 3	Finansiell risikostyring	81
Note 4	Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	88
Note 5	Endring i konsernstruktur/vesentlige enkelttransaksjoner	88
Note 6	Segmentinformasjon	89
Note 7	Netto premieinntekter forsikring	90
Note 8	Netto renteinntekter	91
Note 9	Netto provisjonsinntekter	92
Note 10	Inntekter fra andre finansielle investeringer	92
Note 11	Nettoinntekter investeringseiendommer	93
Note 12	Andre inntekter	93
Note 13	Driftskostnader	93
Note 14	Eierstruktur	94
Note 15	Goodwill	94
Note 16	Andre immaterielle eiendeler	95
Note 17	Investering i konsernselskaper – morselskapet	95
Note 18	Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	96
Note 19	Eiendom, anlegg og utstyr	97
Note 20	Fordring på reassurandør	98
Note 21	Fordring på forsikringstaker	98
Note 22	Andre eiendeler	98
Note 23	Investeringseiendommer	98
Note 24	Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	99
Note 25	Obligasjoner holdt-til-forfall	102
Note 26	Verdipapirer tilgjengelig for salg	103
Note 27	Verdipapirer utpekt til virkelig verdi over resultatregnskapet	103
Note 28	Bankinnskudd og kontanter	103
Note 29	Utlån til og fordringer på kunder og kredittinstitusjoner	104
Note 30	Tap på utlån og garantier	106
Note 31	Egenkapital	107
Note 32	Finansielle derivater	108
Note 33	Lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør og ledende ansatte	108
Note 34	Ansvarlig lånekapital	110
Note 35	Kapitaldekning	110
Note 36	Antall ansatte og årsverk	111
Note 37	Forsikringstekniske avsetninger brutto i SpareBank 1 Livsforsikring AS	112
Note 38	Forsikringsteknisk resultat og avsetning i SpareBank 1 Skadeforsikring AS	113
Note 39	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	115
Note 40	Skatt	116
Note 41	Gjeld vedrørende gjenforsikring	116
Note 42	Andre forpliktelser	117
Note 43	Pensjoner	117
Note 44	Innskudd fra kunder og gjeld til kredittinstitusjoner	119
Note 45	Avsetninger	120
Note 46	Virkelig verdi på finansielle instrumenter	120
Note 47	Maks kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantestillelser	121
Note 48	Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne, utlån og premieinntekter	121
Note 49	Kredittrisikoeksponering for hver interne risikorating	122
Note 50	Forsikringsrisiko skadeforsikring	123
Note 51	Forsikringsrisiko liv	123
Note 52	Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	124
Note 53	Markedsrisiko knyttet til renterisiko	125
Note 54	Hendelser etter balansedagen. Tvistesaker	125
	Revisjonsberetning 2007	126

Resultatregnskap for SpareBank 1 Gruppen

Morselskap			Konsern		
2007	2006	NOK 1 000	Note	2007	2006*
-	-	Brutto premieinntekter forsikring		8 698 340	7 071 615
-	-	- avgitt reassuranse		354 909	363 328
-	-	Netto premieinntekter forsikring	7	8 343 431	6 708 287
20 062	14 297	Renteinntekter		1 097 753	769 429
70 253	54 956	Rentekostnader		786 837	489 050
-50 191	-40 659	Netto renteinntekter	8	310 916	280 379
-	-	Provisjonsinntekter		1 240 239	989 910
-	-	Provisjonskostnader		930 598	802 974
-	-	Netto provisjonsinntekter	9	309 641	186 936
-	3 558	Netto inntekter fra finansielle eiendeler til virkelig verdi	10	536 839	1 632 258
4 037	-	Netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg	10	7 799	3 995
-	-	Netto inntekter fra obligasjoner holde-til-forfall	10	229 677	231 139
-	-	Netto inntekter investeringseiendommer	11	518 607	440 888
539 030	361 761	Inntekter fra datterselskaper og tilknyttede selskaper		-	-
60	18 441	Andre inntekter	12	107 283	168 801
492 936	343 100	Sum inntekter		10 364 193	9 652 683
-	-	Forsikringsytelser og erstatninger		7 842 405	6 697 816
-	-	Reassurandørens andel av erstatninger		-320 163	-23 688
-	-	Til/(fra) kursreguleringsfond i livsforsikring		-356 001	65 389
-	-	Midler tilført forsikringskunder i livsforsikring		210 985	220 231
-	-	Avsetning til tilleggsavsetninger		160 000	205 000
-	-	Tap på utlån, garantier mv	30	-9 879	-16 995
33 832	21 180	Driftskostnader	13	1 608 315	1 433 325
25 391	22 228	Avskrivninger og nedskrivninger	13, 15, 19	102 654	96 124
1 689	208	Andre kostnader		15 117	27 710
60 912	43 615	Sum kostnader		9 253 433	8 704 912
432 024	299 485	Driftsresultat		1 110 760	947 771
-	-	Andel av resultat fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsført etter egenkapitalmetoden	18	57 313	55 540
432 024	299 485	Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad		1 168 073	1 003 311
71 632	6 437	Skattekostnad	40	-42 496	-15 256
360 392	293 048	Årsresultat etter skatt		1 210 569	1 018 567
		Majoritetens andel av resultatet		1 210 075	
		Minoritetens andel av resultatet		494	
		Resultat per aksje i hele kroner		775	652
		Utvannet resultat per aksje i hele kroner		774	652

* Tallene for 2006 er omarbeidet som følge av at naturskade- og reassuranseavsetningen er tilbakeført

Balanse for SpareBank 1 Gruppen

Morselskap			Konsern		
31.12.07	31.12.06	NOK 1 000	Note	31.12.07	31.12.06*
EIENDELER					
189 449	261 529	Eiendel ved utsatt skatt	40	209 404	488 943
-	-	Goodwill	15	621 174	543 088
-	-	Andre immaterielle eiendeler	16	364 847	212 044
3 855 065	3 146 849	Investering i datterselskaper	17	-	-
119 968	112 373	Investering i tilknyttet selskap og felleskontrollert selskap	18	194 927	193 081
68 672	57 303	Eiendom, anlegg og utstyr	19	499 676	458 484
-	-	Fordring på reassurandør	20	964 505	932 064
-	-	Fordring på forsikringstaker	21	940 158	947 921
152 128	197 028	Andre eiendeler	22	886 070	931 781
-	-	Investeringseiendommer	23	4 516 620	4 176 419
-	-	Verdipapirer – holde-til-forfall	25	4 423 206	4 267 327
35 672	44 138	Verdipapirer – tilgjengelig for salg	26	121 472	109 686
200 000	200 000	Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	29	17 805 502	15 700 549
-	-	Verdipapirer – utpekt for handelsformål	24	21 308 540	19 006 034
-	-	Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	27	81 649	81 649
-	-	Finansielle derivater	32	64 529	69 249
102 691	78 248	Bankinnskudd og kontanter	28	1 364 648	1 048 003
4 723 645	4 097 468	SUM EIENDELER		54 366 927	49 166 322
EGENKAPITAL OG GJELD					
1 809 496	1 809 496	Innskutt egenkapital		1 809 496	1 809 496
955 218	693 672	Opptjent egenkapital		3 406 865	2 315 704
-	-	Verdireguleringsfond		68 486	52 076
-	-	Minoritetsinteresser		1 791	-
2 764 714	2 503 168	Sum egenkapital	31	5 286 638	4 177 276
683 000	683 000	Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	34	1 333 000	1 383 000
-	-	Kursreguleringsfond	37	401 255	757 257
-	-	Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring	37	20 289 026	18 899 259
-	-	Premie og erstatningsavsetninger i skadeforsikring	38	6 549 550	6 124 281
54 129	56 237	Netto pensjonsforpliktelser	43	304 691	332 608
-	-	Forpliktelse ved utsatt skatt	40	-	308 497
-	-	Betalbar skatt	40	53 034	65 142
500 000	500 000	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	39	4 069 427	3 545 257
-	-	Gjeld vedrørende gjenforsikring	41	57 780	75 474
-	-	Finansielle derivater	32	41 771	33 497
150 856	192 698	Andre forpliktelser	42	918 286	860 894
883	2 365	Avsetninger	45	883	2 365
570 063	160 000	Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	44	15 061 586	12 601 515
4 723 645	4 097 468	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		54 366 927	49 166 322

* Tallene for 2006 er omarbeidet som følge av at naturskade- og reassuranseavsetningen er reklassifisert til egenkapitalen

Oslo, 28. mars 2008

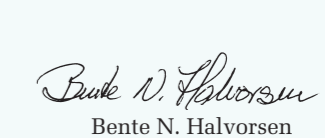

Finn Haugan
STYRETS LEDER

Knut Oscar Fleten

Hans Olav Karde

Terje Vareberg

Harry Konterud

Bente N. Halvorsen

Knut Bekkevold

Venche Johnsen

Eldar Mathisen
ADM. DIREKTØR

Kontantstrømpstilling

Morselskapet				Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	Note	2007	2006
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER					
432 025	299 485	Resultat før skattekostnad		1 168 073	1 001 082
-71 632	-6 437	Periodens skatt		42 496	15 880
20 062	14 297	Renteinntekter		1 097 753	769 429
-70 253	-54 956	Rentekostnader		-786 837	-489 050
50 191	75 250	Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktivitet		1 136 010	2 725 574
-644 263	-235 437	Endring i andre tidsavgrensingsposter		-187 855	-893 719
-283 870	92 202	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		2 469 640	3 129 196
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER					
-	-	Netto økning fordring på reassurandør		-32 441	-
-	-	Netto reduksjon fordring på reassurandør		-	386 069
-	-	Netto økning av lån til kunder		-2 104 952	-1 464 189
-	-	Netto reduksjon av utlån til kunder		-	-
-	-	Netto økning av verdipapirer til virkelig verdi		-2 297 786	-2 604 737
-	-	Netto reduksjon av verdipapirer til virkelig verdi		-	-
-	-	Netto økning av verdipapirer som holdes til forfall		-155 879	-598 566
-	-	Netto reduksjon av verdipapirer som holdes til forfall		-	-
-	-153	Netto økning av verdipapirer tilgjengelig for salg		-11 786	-953
8 466	-	Netto reduksjon av verdipapirer tilgjengelig for salg		-	-
-	-	Netto økning av investeringsseier		-340 201	-362 693
-	-	Netto reduksjon av investeringsseier		-	-
-11 369	-3 253	Netto økning av egne eiendom anlegg og utstyr		-41 192	-36 586
-	-	Netto reduksjon av egne eiendom anlegg og utstyr		-	-
-2 903	-3 406	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-4 984 237	-4 681 655
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER					
-	150 000	Innbetalinger av ansvarlig lånekapital		-	550 000
-	-150 000	Utbetalinger ved tilbakebetalinger av ansvarlig lånekapital		-50 000	-325 000
-	-	Netto tilbakebetaling av gjeld til kredittinstitusjoner		-	-
-	-	Innbetalinger av ny egenkapital		-	-
-100 000	-100 000	Utbetaling av eksternt utbytte		-100 000	-100 000
-	-	Innbetalinger av konsernbidrag		-	-
-	-	Netto økning av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		521 171	563 237
-	-	Netto reduksjon av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-	-
411 216	-	Netto økning fra innskudd og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner		2 460 070	1 107 736
-	-10 000	Netto reduksjon av innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner		-	-
311 216	-110 000	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		2 831 241	1 795 973
24 443	-21 204	Netto kontantstrøm for perioden		316 644	243 514
78 248	99 452	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.		1 048 003	804 490
102 690	78 248	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12.	28	1 364 648	1 048 003

Konsolidert oppstilling over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer

NOK 1 000	2007		2006	
	Før skatt	Etter skatt	Før skatt	Etter skatt
Garantiavsetning	4 613	1 292	3 321	-
Netto sikring av fremtidige kontantstrømmer	-	-	-	-4 599
Estimatavvik i pensjonsavtalen	12 761	3 573	9 188	268 497
Verdivurdering eiendom etter IAS 16	22 272	6 236	16 035	38 785
Netto inntekter/kostnader (-) ført direkte i egenkapitalen	39 645	11 101	28 545	302 683
Resultat fra resultatregnskapet	1 168 074	-42 496	1 210 570	1 003 311
Totalt regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer	1 207 719	-31 395	1 239 115	1 305 994
				69 495
				1 236 499

Noter til regnskapet

NOTE 1 – GENERELL INFORMASJON

SpareBank 1 Gruppen konsern består av morselskapet SpareBank 1 Gruppen AS samt de heleide datterselskapene; ODIN Forvaltning AS, Bank 1 Oslo AS, Eiendomsmeidler Oslo, Akershus AS, Areal Eiendomsmeidler AS, SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, SpareBank 1 Medlemskort AS, og Sparebankutvikling AS. I løpet av 2007 er 90% av aksjene i Actor Fordringsforvaltning AS ervervet, og sammen med 100% erverv av aksjene i Areal Eiendomsmeidler AS utgjør dette konsernets erverv av aksjer i 2007. Aksjene i SpareBank 1 Bilplan AS og Nokas AS er solgt ut av konsernet. SpareBank 1 Boligkreditt AS eies av Bank 1 Oslo AS med 5,65%, og inkluderes i konsernet som et felleskontrollert virksomhet (FKV) etter egenkapitalmetoden. First Securities ASA og SpareBank 1 Utvikling DA behandles også etter egenkapitalmetoden, og konsernets eierandel er på henholdsvis 24,50 og 17,74%.

SpareBank 1 Gruppen AS har kontoradresse i Tromsø.

Konsernets hovedvirksomhet er salg av liv- og skadeforsikringsprodukter, fondsforvaltning og bankvirksomhet. Konsernets primærmarked er Norge.

Konsernregnskapet er endelig godkjent av generalforsamlingen og representantskapet den 22. april 2008. Generalforsamlingen er konsernets øverste organ.

NOTE 2 – REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapets og morselskapets regnskap for 2007 for SpareBank 1 Gruppen er satt opp i overensstemmelse med «International Financial Reporting Standards» (IFRS). Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste tolkningskomité (SIC).

Målegrunnlaget for konsernregnskapet er modifisert historisk kost med følgende poster ført til virkelig verdi: Investeringsseier, finansielle derivater, finansielle eiendeler og finansiell gjeld regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utarbeidelsen av regnskap i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Regnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2007.

IFRS 7 «Finansielle instrumenter – opplysninger» med tilhørende vedlegg til IAS 1, krever nye opplysninger i tilknytning til finansielle instrumenter, og har ikke betydning for klassifisering eller verdsettelse av konsernets finansielle instrumenter. Standarden krever heller ikke opplysninger om skattemessige forhold eller andre kortsiktige fordringer og gjeld.

IFRIC 10, Delårsrapportering og verdifall, forbyr reversering på balansen dagen av tidligere konstaterte verdifall i delårsrapporter knyttet til goodwill, investeringer i egenkapitalinstrumenter og i finansielle eiendeler vurdert til kost. Denne standarden har ingen betydning for konsernets regnskap.

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av følgende standarder eller fortolkninger av standarder:

- IAS 23, Låneutgifter, krever at låneutgifter skal aktiveres sammen med anskaffet eiendel. Muligheten for direkte utgiftsføring av låneutgifter vil fra samme tidspunkt bli borte. Forventet ikrafttredelse av standarden er 1. januar 2009 og konsernet forventes å implementere standarden fra dette tidspunktet.
- IFRS 8, Driftssegmenter, erstatter IAS 14. Denne standarden legger til grunn et ledelses perspektiv på segmentrapporteringen. Standarden trer i kraft fra 1. januar 2009 og konsernet forventer å implementere standarden fra dette tidspunktet.
- IFRIC 11, «IFRS 2 – Transaksjoner med konsernets aksjer og egne aksjer. Ved ikrafttredelse vil ikke standarden få betydning for konsernets regnskap. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som starter 01.03 2007 eller senere.
- IFRIC 14, IAS 19 – The limit on defined benefit asset, minimum funding requirements and their interaction. Standarden trer i kraft 1. januar 2008. Standarden er imidlertid ikke forventet å få betydning for konsernets regnskaper.

Av øvrige standarder, endringer i standarder og fortolkninger til standarder som er trådt i kraft i 2007, men som er vurdert ikke å berøre konsernet er:

- IFRIC 8, Scope of IFRS 2.
- IFRIC 11, IFRS 2 – Group and treasury share transactions.
- IFRIC 7, Applying the restatement approach under IAS 29, Financial reporting in hyperinflationary economies.
- IFRIC 9, Re-assessment of embedded derivatives.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er funksjonell valuta for selskapene i SpareBank 1 Gruppen konsern (SpareBank 1 Gruppen). Alle beløp er angitt i NOK tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

KONSOLIDERING

a) Datterselskaper

Konsernregnskapet omfatter SpareBank 1 Gruppen AS og alle datterforetak. Som datterforetak regnes alle foretak hvor SpareBank 1 Gruppen AS har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Datterforetak er konsolidert fra det tidspunkt SpareBank 1 Gruppen har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt SpareBank 1 Gruppen gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper.

Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler.

Konsernet behandler transaksjoner med minoritetsinteresser som transaksjoner med eksterne parter. Disposisjoner mot minoritetsinteresser resulterer i gevinst eller tap for konsernet og resultatføres. Goodwill som oppstår som følge av kjøp fra minoriteter er differansen mellom vederlaget og den bokførte verdien av netto eiendeler som aksjene representerer.

Vesentlige konserninterne transaksjoner og mellomværende mellom konsernselskaper er eliminert.

b) Tilknyttede selskaper

Tilknyttede foretak er foretak der selskaper i SpareBank 1 Gruppen konsern har betydelig innflytelse, men ikke kontroll.

Normalt er det betydelig innflytelse når SpareBank 1 Gruppen har en eierandel på mellom 20% og 50%. Investering i tilknyttede foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost inkludert goodwill (som er redusert ved eventuelle senere nedskrivninger).

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ.

SpareBank 1 Gruppen AS eier 24,50% av First Securities ASA, og 17,74% av Sparebank Utvikling DA hvor de andre eierne i sistnevnte selskap er banker i SpareBank 1-alliansen.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Gruppen gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres ved egenkapitalmetoden.

Bank 1 Oslo AS eier 5,65% av SpareBank 1 Boligkreditt AS sammen med eierbankene til SpareBank 1 Gruppen AS.

INVESTERINGER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER OPPFØRT I MORSELSKAPETS REGNSKAP

Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper er vurdert i henhold til kostmetoden.

Dersom det finner sted et verdifall som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av aksjene. Foretatte nedskrivninger reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivninger ikke lenger er tilstede.

SEGMENTINFORMASJON

Et forretningssegment er en gruppering av eiendeler eller virksomhet

som leverer produkter eller tjenester, og som er gjenstand for risiko og avkastning som avviker fra andre forretningssegmenter. Virksomhetsområdene til konsernet er fordelt etter bankvirksomhet, livsfor sikringsvirksomhet, skadeforsikringsvirksomhet og fondsforvaltning. Segmentinformasjon er omtalt i note 6.

UTLÅN

Konsernets utlånsportefølje ligger i datterselskapet Bank 1 Oslo AS. Utlån måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrentelån til kunder bokføres til virkelig verdi. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjent rente og over- underkurs regnskapsføres som renter. Renterisiko i fastrenteutlånene styres med rente-swapper som bokføres til virkelig verdi. Det er konsernets oppfatning at vurdering av fastrenteutlån til virkelig verdi gir mer relevant informasjon om verdiene i balansen.

VURDERING AV VERDIFALL PÅ UTLÅN

Utlån til amortisert kost

Konsernet vurderer pr 31.12 hvert år om det eksisterer objektive bevis på at verdien av et utlån eller gruppe utlån er redusert. Verdita på et utlån eller gruppe av utlån er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntrefft etter første gangs bokføring (en tapshendelse), og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av et utlån eller gruppe av utlån er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker.
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter.
- Konsernet innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale forhold knyttet til låntakers økonomiske situasjon.
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer.
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen.
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe utlån siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til et individuelt utlån i gruppen, inkludert:
  - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen, eller
  - nasjonale og/eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen.

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for utlån som er individuelt signifikante. For utlån som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for et individuelt vurdert utlån, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av utlån med samme kredittrisiko karakteristik. Gruppen vurderes så samlet for evt. verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntrefft, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusiv fremtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med utlånets siste fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av utlån reduseres ved bruk av en avsetningskonto, og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av utlån som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktsmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for

eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene, samt at effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag justeres.

Utlån til virkelig verdi

Konsernet vurderer pr 31.12 hvert år om forventet kontantstrøm på et utlån, eller gruppe av utlån bokført til virkelig verdi, er endret som følge av endret kredittisiko. Tap som følge av verdireduksjon er bokført over resultatregnskapet i den perioden hvor de oppstår.

Misligholdte/tapsutsatte

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer.

Overtatte eiendeler regnskapsføres etter relevante regnskapsstandarder (normalt IAS 16, IAS 38, IAS 39 eller IFRS 5).

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Verdipapirer og derivater

Konsernet klassifiserer verdipapirer i følgende kategorier:

Til virkelig verdi over resultatet, eiendeler tilgjengelig for salg, og investeringer holdt til forfall. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler ved anskaffelse, og gjør en ny vurdering av denne klassifiseringen på hver rapporteringsdato.

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er det tidspunkt konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi, med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettinghetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettinghetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Investeringer holdt til forfall regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert) bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, og bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst mulig grad selskaps-spesifikk informasjon.

a) Verdipapirer og derivater til virkelig verdi over resultatet

Denne kategorien har to underkategorier: finansielle eiendeler holdt for handelsformål, og finansielle eiendeler som ledelsen initielt har valgt å føre til virkelig verdi over resultatet. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger, eller dersom ledelsen velger å klassifisere den i denne kategorien når det er gitt åpninger for det i regelverket. Derivater klassifiseres også som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av sikring. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de holdes for handelsformål eller hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen. Aksjene konsernet eier i Tøller og BBS er klassifisert til virkelig verdi over resultatet etter fair value option i IAS 39. Konsernets vurdering er at disse ikke vil bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som «finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet», inkludert utbytte, medtas i resultatregnskapet under «Netto inntekt fra finansielle investeringer til virkelig verdi» i den perioden de oppstår.

b) Verdipapirer tilgjengelig for salg

Verdipapirer tilgjengelig for salg er ikke derivative finansielle eiendeler man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. De inkluderes i anleggsmidlene så sant ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen. Verdipapirer som er klassifisert i denne kategorien, måles til virkelig verdi.

Under denne kategorien finnes det et unntak for upålitelig måling av unoterte aksjer etter IAS 39.46, da aksjen i disse tilfeller vurderes etter kostmetoden. Aksjer utpekt som tilgjengelig for salg i SpareBank 1 Gruppen følger denne unntaksregel.

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. For aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg, vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet. Dersom slike objektive indikatorer foreligger for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, blir det samlede tapet, målt som differansen mellom anskaffelseskost og virkelige verdi fratrukket eventuelt tidligere resultatførte nedskrivninger, tatt ut av egenkapitalen og regnskapsført i resultatregnskapet. Verdiforringelse på aksjer og tilsvarende instrumenter ført i resultatregnskapet reverseres ikke gjennom resultatregnskapet. Positive verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen.

Dersom virkelig verdi på et gjeldsinstrument, klassifisert som tilgjengelig for salg øker, og økningen objektivt sett kan relateres til en hendelse inntrefft etter innregningen av tap ved verdifall, reverseres tap ved verdifall over resultatregnskapet.

Når verdipapirer klassifisert som tilgjengelig for salg selges eller nedskrives, føres samlet verdiregulering som er ført i egenkapitalen over resultatet som gevinst eller tap fra investeringer i verdipapirer. Renter på tilgjengelig for salg verdipapirer beregnet etter effektiv rente metoden føres over resultatet. Utbytte på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg føres over resultatet når konsernets rett til utbyttet er fastslått.

c) Investeringer holdt til forfall

Investeringer holdt til forfall er ikke derivative finansielle eiendeler notert i et aktivt marked, med faste eller forutsigbare betalinger og faste forfall som konsernets ledelse har en positiv intensjon om å holde til forfall. Disse sertifikater og obligasjoner måles til amortisert kost ved en effektiv rentemetode. Omtale av denne metoden er gitt under avsnittet om utlån.

Tap ved verdifall på obligasjoner som holdes til forfall reverseres over resultatregnskapet dersom en senere økning av gjenvinnbart beløp objektivt kan relateres til en hendelse inntrefft etter at tapet ved verdifall ble innregnet i resultatregnskapet.

Gjenvinnbart beløp for investeringer i obligasjoner som holdes til forfall beregnes til nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer, diskontert med sist fastsatte effektiv rentesats (dvs. den effektive rentesats som ble beregnet ved første gangs registrering av disse finansielle eiendelene).

Derivater

Derivatene består av valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet på dato hvor kjøp av derivatet er inngått, med mindre de er øremerket for sikringsingsformål.

Dag 1 gevinster

For strukturerte produkter med kapitalgaranti føres gevinster, herunder tegningsomkostninger og eventuelle struktureringsgevinster, som dag 1 gevinster. Struktureringsgevinster beregnes ved at bankens framtidige fordringer (opsjonspremie) og forpliktelser (garantert kapital) neddiskonteres ved bruk av swapkurven.

Sikringsbokføring

Konsernet vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i disse verdiene fra inngående balanse blir resultatført under finansposter. Virkelig verdisikring brukes kun til sikring av fastrentelån. Gevinst eller tap knyttet til den effektive delen av rentebytteavtalene som sikrer fastrentelån resultatføres.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Alle virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. Verdifall på goodwill blir ikke reversert. Goodwill fordeles på kontantstrømsgenererende enheter, og blir testet for verdifall. Negativ goodwill ved overtakelse innregnes direkte i resultatregnskapet. I den grad goodwill kan allokeres til kontantstrømsgenererende enheter, vil slike enheter være gjenstanden for testing av verdifall.

Forskning og utvikling

Utgifter til forskningsaktiviteter som utføres med forventning om å oppnå ny vitenskapelig eller teknisk kunnskap og forståelse, blir innregnet som kostnader i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Utgifter til utviklingsaktiviteter, hvor forskningsresultater er benyttet i en plan eller modell for produksjon av nye eller vesentlig forbedrede produkter eller i prosesser, blir balanseført i den grad produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbar. Utgiftene som aktiveres inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader, og en andel av fellesutgiftene. Andre utviklingsutgifter blir innregnet i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Aktiverte utviklingskostnader føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall.

Lisenser

Lisenser har begrenset utnyttbar levetid og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger. Lisenser avskrives etter den lineære metode over forventet utnyttbare levetid.

Edb-programmer

Standard edb-programvarer som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative), og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Egenutviklede programvarer følger i hovedsak samme prinsippene som beskrevet for Forskning og utvikling.

Utgifter til utvikling eller vedlikehold av edb-programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av konsernet og hvor det er sannsynlig at økonomiske fordeler er høyere enn utgiftene, inklusive neste års forventede utgifter, balanseføres som immateriell eiendel. Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader.

Øvrige immaterielle eiendeler

I forbindelse med oppkjøp av virksomheter gjennomføres det merverdi-analyser, og immaterielle eiendeler som identifiseres balanseføres i konsernet. Konsernet har identifisert merverdier knyttet til «earn-out» avtaler, merkenavn og kundekontrakter. Merverdiene er beregnet basert på historiske data som er fremskrevet, og justert for usikkerhet og deretter neddiskontert. Disse verdiene avskrives lineært over kontraktens gjennomsnittlige løpetid.

Etterfølgende utgifter

Senere utgifter vedrørende balanseførte immaterielle eiendeler balanseføres bare når de øker de fremtidige økonomiske fordeler relatert til denne eiendelen. Alle andre utgifter kostnadsføres i den perioden de påløper.

Avskrivninger

Avskrivninger beregnes og resultatføres lineært over estimert utnyttbar levetid for de immaterielle eiendelene, med mindre slik levetid er ubegrenset. Immaterielle eiendeler blir avskrevet fra tidspunktet de er tilgjengelige for bruk.

Immaterielle eiendeler utenom goodwill og tids-ubegrensede immaterielle eiendeler, har estimert levetid på mellom 2 og 10 år.

Immaterielle eiendeler utenom goodwill og tids-ubegrensede immaterielle eiendeler, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førsteganginnregnes til anskaffelseskost, inkludert kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet, og avskrives deretter lineært over forventet levetid.

Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Eierbenyttet eiendom regnskapsføres etter en verdireguleringsmodell, i samsvar med IAS 16, hvor verditillegg ut over anskaffelseskost føres mot egenkapital. Eiendommene verdireguleres årlig ved hjelp av en autorisert takstmann samt ved bruk av interne verdivurderingsmodeller. Det beregnes årlig avskrivning på eierbenyttet eiendom.

Levetid på ulike klasser av eiendom, anlegg og utstyr er:	
Bygninger	50 år
Maskiner, inventar og transportmidler	3–10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det. Gevinst og tap ved avgang resultatføres netto og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi. Eiendelens residualverdi og gjenværende levetid vurderes ved hver balansedag. Bokført verdi på eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn bokført verdi.

Investeringseiendommer

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Beregningen av virkelig verdi oppdateres ved hver regnskapsavslutning og tar utgangspunkt i diskonterte kontantstrømmer. Avkastningskravet tar hensyn til rentenivået, den generelle risikoen i eiendomsmarkedet og risiko som er spesifikk for den enkelte eiendom. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investeringseiendommer, presenteres særskilt i note 23. Konsernets interne verdsettelsesmodell testes regelmessig mot eksterne takster.

Verdifall på ikke finansielle eiendeler

Balanseført verdi av konsernets eiendeler blir, med unntak av investerings-eiendommer og utsatt skattefordel (se skatt), gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp (se beregning av gjenvinnbart beløp under).

Årlig beregnes gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubegrenset utnyttbar levetid, og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelige for bruk.

Tap ved verdifall innregnes når balanseført verdi av eiendel eller kontantgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Tap ved verdifall innregnes i resultatregnskapet.

Verdifall beregnet for kontantstrømsgenererende enheter fordeles slik at balanseført verdi av eventuell goodwill i kontantstrømsgenererende enheter reduseres først. Deretter fordeles resterende verdifall på de øvrige eiendelene i enheten forholdsmessig ut fra balanseført verdi.

Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36.

Beregning av gjenvinnbart beløp

Gjenvinnbart beløp for andre eiendeler er det høyeste av netto salgspris og bruksverdi. Bruksverdi kan for eksempel beregnes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved å benytte diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og den risiko som er knyttet til den spesifikke eiendelen. For eiendeler som ikke hovedsakelig generer uavhengige kontantstrømmer, fastsettes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enhet som eiendelen tilhører.

Reversering av verdifall

Tap ved verdifall av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres tap ved verdifall dersom det er en endring i estimater benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Et tap ved verdifall reverseres bare i den grad eiendelens balanseførte verdi ikke overstiger den balanseførte verdien som ville vært fastsatt, netto etter avskrivninger eller amortisering, dersom ingen tap ved verdifall hadde vært innregnet.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter og bankinnskudd, andre kortsiktige likvider, investeringer med forfall innen tre måneder på anskaffelsestidspunktet, og kassekreditter. Opptrukket kassekreditt er presentert under linjen, «Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner».

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser, når det er sannsynlig at det vil foreligge fremtidig skattbar inntekt, og at midlertidige forskjeller kan trekkes fra i denne inntekten. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Ved vurdering av sannsynlighet vil historisk inntjening og forventede fremtidige marginer bli lagt til grunn.

Det er ikke beregnet utsatt skatt knyttet til verdiendring av eiendommer eid i egne selskaper (SPE). Realisasjon av eiendommene vil i praksis være salg av aksjer eller andeler. Eventuelle gevinster eller tap ved realisasjon av aksjer eller andeler vil ikke være skattepliktig som følge av fritaksmetoden, og det er konsernets oppfatning at regnskapet gir best informasjonsverdi når usatt skatt ikke oppføres på slike verdiendringer.

Innlån

Lån førstegangsinregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente.

Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

Pensjoner

Selskapet har to pensjonsordninger, en kollektiv ytelsesbasert pensjonsavtale som sikrer medlemmene i ordningen en pensjon på 70% av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping, og en kollektiv innskuddspensjonsordning.

Alle nyansatte i SpareBank 1 Gruppen blir medlemmer i den kollektive innskuddspensjonsordningen i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Den kollektive ytelsesbaserte ordningen ble lukket fra 01.05.2005. Medarbeidere ansatt før 01.05.2005 fikk anledning til å gå over til innskuddspensjonsordningen per 01.01.2006. Månedlig innbetalt premie til innskuddspensjonsordningen kostnadsføres, og det betales arbeidsgiveravgift av innbetalt premie. Når innskuddene er betalt, gjenstår ingen ytterligere betalingsforpliktelser.

I tillegg kommer forpliktelser som følger av Avtalefestet Førtdis Pensjon (AFP) og enkelte særskilte avtaler om førtdispensjoner og tilleggspensjoner. Opptjening i AFP ordningen skjer fra den ansatte fyller 50 år.

I IAS 19 er det nå anledning til å føre årlige aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik) direkte mot egenkapitalen. Konsernet, med unntak av SpareBank 1 Livsforsikring AS som må følge kongruensprinsippet i sitt selskapsregnskap i henhold til forskrift fra Kredittilsynet, følger dette prinsippet.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med norsk 10 års statsobligasjon korrigert med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening (planendringer) innregnes i resultatet for den del som anses opptjent, mens ikke opptjent andel periodiseres over gjenværende opptjeningstid.

Periodens pensjonskostnad består av periodens opptjente rettigheter og rentekostnader på tidligere opptjente rettigheter fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene og periodisert arbeidsgiveravgift. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi fratrukket forventede transaksjonskostnader.

Forventet avkastning på pensjonsmidlene tar utgangspunkt i historisk avkastning på ulike aktivaklasser korrigert for det faktiske rentenivået. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i markedrenten på statsobligasjoner og en løpetid tilsvarende forventet løpetid for forpliktelsene.

I Norge påløper det arbeidsgiveravgift på innbetalinger til pensjonsordningen, og det påhviler en forpliktelse til å betale arbeidsgiveravgift på udekket forpliktelse. Forskuddsbetalte premier vil også representere en periodisert arbeidsgiveravgift. Andre former for overfinansiering vil vises uten arbeidsgiveravgift. Selskapets kollektive pensjonsordning er plassert i SpareBank 1 Livsforsikring AS.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med 50% av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100% av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som forpliktelse i balansen og måles til amortisert kost.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, og hvor SpareBank 1 Gruppen ikke har plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Kredittilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom SpareBank 1 Gruppens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller samlet kapitaldekning faller under 6 prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp for det kan

utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner føres som annen langsiktig gjeld til amortisert kost.

Forsikringsmessige avsetninger livsforsikring

Alle produktene i SpareBank 1 Livsforsikring er klassifisert som forsikringskontrakter.

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover enkelte mindre forhold. Det tiltales anvendelse av regnskapsprinsipper som den enkelte regnskapspliktige har anvendt i tidligere årsregnskap under forutsetning av at de forsikringsmessige avsetningene vurdert etter norske regler er tilstrekkelige. For å dokumentere dette må selskapet gjennomføre enn tilstrekkelighetstest, og SpareBank 1 Livsforsikring gjennomfører årlig en slik test. Dette tilsier at tidligere anvendte prinsipper knyttet til forsikringsmessige avsetninger for livsforsikring kan anvendes.

De forsikringsmessige avsetningene innenfor livsforsikring består av forsikringsfond og sikkerhetsfond. Forsikringsfondet omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, premie- og pensjonsreguleringsfondet, erstatningsavsetninger og andre tekniske avsetninger.

Viktige forutsetninger og endringer i forsikringstekniske forhold: Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Grunnlagsrenten er p.t. 2,75 % for nye livsforsikringskontrakter tegnet fra og med 01.01.2006. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3 % for årene 2004–2005. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994–2005 er grunnlagsrenten 3 %. For øvrig er grunnlagsrenten 4 %.

■ Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNH, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.

■ Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra prinsippet om at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.

■ Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

■ Det har foregått et arbeid i regi av FNH med utvikling av nye tariffer for kollektiv pensjon som tar høyde for økt levealder og sammenheng mellom opplevels- og dødelighetsforutsetninger. Nye tariffer er implementert fra og med 2007 for eksisterende forsikringsbestand.

Kursreguleringsfondet

Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster på finansielle eiendeler med unntak av gevinst på obligasjoner som holdes til forfall.

Forsikringsmessige avsetninger skadeforsikring

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som den enkelte regnskapspliktige har anvendt i tidligere årsregnskap under forutsetning av at de forsikringsmessige avsetningene vurdert etter norske regler er tilstrekkelige, og ikke er ment å dekke framtidige skadebutalinger under framtidige kontrakter. Dette tilsier at tidligere anvendte prinsipper knyttet til forsikringstekniske avsetninger for skadeforsikring kan anvendes.

Kredittilsynet har utformet minstekrav for de ulike avsetningstypene, og det er foretatt avsetning til ikke-opptjent premie, erstatningsavsetning, sikkerhetsavsetning, reassuransavsetning og administrasjonsavsetning. Minstekravene innenfor premie- og erstatningsavsetningen er også oppfylt per bransje, og for sikkerhetsavsetningen per bransjegruppe.

Garantiavsetningen anses ikke som en forsikringsteknisk avsetning etter

IFRS 4, og dette har vært konsernets holdning siden implementering av IFRS i 2005. Garantiordningen skal gi sikkerhet for at de sikrede etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalene. I 2007 har Kredittilsynet i sitt høringsutkast til ny årsregnskapsforskrift for forsikring drøftet naturskadeavsetningen og administrasjonsavsetningen i relasjon til gjeldsdefinisjonen etter IFRS. Konsernet har med bakgrunn i høringsutkastet gjort en ny vurdering av naturskadeavsetningen og administrasjonsavsetningen, og har kommet til at naturskadeavsetningen ikke oppfyller gjeldsdefinisjonen etter IFRS. Naturskadeavsetningen i 2007 er således tilbakeført og naturskadefondet er overført egenkapitalen pr 1. januar 2007. Sammenligningstallene for 2006 er omarbeidet, og naturskadeavsetningen er tillagt egenkapitalen.

Administrasjonsavsetningen har sammen med naturskadeavsetningen også vært vurdert med hensyn til om denne oppfyller gjeldsdefinisjonen. Hvordan administrasjonsavsetningen skal forstås er ikke endelig avklart pr. 31.12.2007 da ny årsregnskapsforskrift for forsikring ikke er endelig vedtatt. Konsernet har funnet å måtte foreløpig vurdere administrasjonsavsetningen opp mot erstatningsavsetningen. Det vil bli gjort en fornyet vurdering av klassifiseringen når endelig regelverk foreligger. Det har i denne sammenhengen vært gjort beregninger av gjennomsnittlig behandlingstid for allerede inntrådte erstatningstilfeller. Beregningene viser at det er forsvarlig å styrke erstatningsavsetningen med administrasjonsavsetningen, og konsernet har derfor styrket erstatningsavsetningen. Det er konsernets oppfatning at erstatningsavsetningene internasjonalt er høyere enn i Norge, men at det internasjonalt ikke er en administrasjonsavsetning. Styrking av erstatningsavsetningen er således i tråd med allerede internasjonal praksis.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, og det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsen kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetninger vurderes ved hver balansedato og justeres for å reflektere oppdatert beste estimat.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en estimert risikofri rente som diskonteringsatts før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen.

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjelden til amortisert kost, fastsatt ved bruk av effektiv rente-metode. Leverandørgjeld og andre kortsiktige betalingsforpliktelser hvor effekten av amortisering er neglisjerbar, regnskapsføres til kost.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler, og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsrenten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i SpareBank 1 Gruppens regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Inntekter fra utbytte

Utbytte resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen, representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag av skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

Utbytte

Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

NOTE 3 – FINANSIELL RISIKOSTYRING

Finansielle risikofaktorer

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko; kreditt-risiko, markedsrisiko (inkludert renterisiko, aksjeprisrisiko, valuta-risiko, risiko knyttet til fall i eiendomsverdier), konsentrasjonsrisiko, forsikringsrisiko, reassuranserisiko, operasjonell risiko, forretningsrisiko og likviditetsrisiko.

Organisering, ansvar og formål

Virksomheten i SpareBank 1 Gruppen konsern (SpareBank 1 Gruppen) er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper. Det er store forskjeller i de enkelte datterselskapenes risikostruktur. Styret i hvert datterselskap har et selvstendig ansvar for risikostyring i eget selskap. Samtidig har risikostyring konsern et overordnet ansvar for risikostyringen i konsernet og til å rapportere konsernets samlede risikobilde. Organisering, ansvar og roller i SpareBank 1 Gruppens risikostyring er nærmere beskrevet i SpareBank 1 Gruppens policy for risikostyring.

Formålet med risikostyringen i SpareBank 1 Gruppen er å sikre soliditet og oppfyllelse av lovmessige kapitalkrav, samt karakteriseres av forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom en moderat risikoprofil kjennetegnet ved;

- en sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring
- å tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi
- utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- å ha tilstrekkelig kjernekapital ut fra valgt risikoprofil

Strategi knyttet til bruken av finansielle instrumenter

Konsernet benytter finansielle instrumenter aktivt for å ta posisjoner og for å redusere risiko. Bruken av finansielle instrumenter er begrenset til instrumenter hvis risiko og markedsverdi lar seg måle og overvåke innenfor konsernets systemer for risikostyring og lønnsomhetsmåling. Instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked benyttes bare for sikringsformål eller dersom det ønskes fysisk oppgjør i underliggende eiendel / forpliktelse.

Kapitalstyring

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har vedtatt en felles policy for risikostyring i konsernet, som skal være gjenstand for årlig revidering. Det er utarbeidet strategi, policy og rammer knyttet til de enkelte risikofaktorene i den enkelte juridiske enhet. Det foretas i tillegg strategiske beslutninger knyttet til aktivaallokering i det enkelte selskap.

Risikokategorier

I risikostyringen skiller SpareBank 1 Gruppen mellom følgende risikokategorier:

Kreditt- og risikostyring er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser overfor SpareBank 1 Gruppen.

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Risikoen for endringer i verdipapirpriser som skyldes endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for ikke å klare å refinansiere forpliktelsene og eventuelt finansiere økning i finansieringsbehovet uten at det oppstår vesentlige ekstrakostnader.

Forsikringsrisiko kan defineres som usikkerhet knyttet til hyppighet, og kostnader for framtidige forsikringskrav og risikoen for ekstreme hendelser (katastrofer).

Operasjonell risiko vil si risikoen for tap som følge av mangelfulle eller feilslåtte interne prosedyrer, menneskelige feil eller systemfeil, eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko.

Forretningsrisiko er risikoen for tap som følge av forandringer i eksterne forhold, som regulatoriske forhold, eller hendelser som kan skade konsernets inntjeningssevne, som for eksempel rennome-risiko.

Risikojustert kapital

SpareBank 1 Gruppen beregner kapitalbehov basert på de ulike risikokategoriene. Risikojustert kapital beregnes for hvert datterselskap og for konsernet totalt. Statistiske metoder og til dels bruk av noe skjønn er lagt til grunn i beregningene. Det er lite sannsynlig at alle tapshendelser inntreffer samtidig, og det oppstår derfor diversifiseringseffekter når alle risikokategoriene vurderes samlet. Diversifiseringseffektene i konsernet har i 2007 variert mellom 23–27 prosent, og det innebærer at risikojustert kapitalbehov reduseres tilsvarende. Risikojustert kapital skal dekke de uventede tapene og SpareBank 1 Gruppen har besluttet at risikojustert kapital skal tilsvare 99,5 % av mulige tap med en tids-horisont på ett år. For forsikringsrisiko har det også tidligere blitt benyttet et konfidensnivå på 99,5 %, da dette blir gjort i egne beregninger.

Risikojustert kapitalbehov 2007

	99,5 %	99,5 %
MNOK	31.12.07	31.12.06
Kreditt- og risikostyring	782	638
Markedsrisiko	3190	2906
Operasjonell risiko	355	299
Forsikringsrisiko	1379	701
Reassuranserisiko	35	43
Risiko knyttet til nivå på estimatavvikene	-	-
Likviditetsrisiko	-	-
Konsentrasjonsrisiko	43	30
Forretningsrisiko, strategisk risiko og annet	300	240
Brutto risikojustert kapitalbehov	6084	4858
Diversifikasjonseffekt	1461	1293
Risikojustert kapitalbehov etter diversifikasjonseffekt	4623	3565
Diversifikasjonseffekt i prosent av brutto risiko	-24,0 %	-26,6 %
Kapitalreserver (sikkerhetsavsetninger, kursreguleringsfond etc)	2 197	1 833
Netto risikojustert kapitalbehov	2426	1732
Kjernekapital inkl. fondsobligasjoner	2887	2452
Tellende øvrig ansvarlig kapital	1022	950
Total sikkerhetsbuffer inkl. ansvarlig lån	1483	1670

Det har skjedd en betydelig metodeutvikling i løpet av 2007, spesielt knyttet til forsikringsrisiko, hvilket medfører at tallene ikke er direkte sammenlignbare.

Kapitalbehov

SpareBank 1 Gruppen må ha tilstrekkelig kapital for å dekke uventede tap. Konsernet er underlagt regelverk for minstekrav til kapitaldekning og soliditet. Kapitalkravsforskriften stiller i tillegg krav til at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til både risikoprofil og kvalitet på risikostyrings- og kontrollsystemer. Styret i SpareBank 1 Gruppen

vedtok policy for kapitalstyring i desember 2007. Denne skal sikre at SpareBank 1 Gruppen har et egenkapitalnivå som er optimalt i forhold til definert risikotoleranse, risikoprofil og omfang av virksomheten. Styret skal ha en årlig gjennomgang av kapitaliseringspolicyen.

Målsettingen er at SpareBank 1 Gruppen fremover skal benytte risikojustert avkastning som et viktig økonomisk styringsparameter i den interne styringen. Ved utgangen av 2007 er det gjennomført foreløpige beregninger av risikojustert avkastning for konsernet samlet, per datterselskap, og for personmarked og bedriftsmarked innen hvert datterselskap.

RISIKOKATEGORIER

Kreditrisiko

Bank 1 Oslo

Konsernets kredittrisiko er først og fremst knyttet til Bank 1 Oslo AS (Bank 1 Oslo), og utgjør den vesentligste risikokomponent i banken.

Kreditrisikoen i Bank 1 Oslo styres gjennom bankens kreditstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og bevilgningsreglementet.

Den overordnede styringen av kredittrisiko skjer gjennom bankens kreditstrategi. Denne revideres og fastsettes årlig av styret, i samsvar med konsernets overordnede risikostrategi som tilsier en moderat risikoprofil. Bankens kreditstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer bankens risikoprofil på kreditt. Dette gjøres i første rekke ved å knytte måltall og rammer opp til forventet tap, uventet tap og andelen i ulike risikogrupper.

Den daglige styring av kredittrisiko skjer gjennom konsernets kredittpolitiske retningslinjer. Disse revideres og fastsettes årlig av administrerende direktør. Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittrinngivning. Styret delegerer fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutningen i låne- og kredittsaker. Administrerende direktør kan innenfor sine fullmakter videre delegerer fullmakter. De delegerte fullmaktene er bl.a. knyttet opp mot et engasjements forventede tap og dets risikoklassifisering.

Bank 1 Oslo har risikoklassifiseringssystemer, risikoprisingssystemer og porteføljestyringssystemer som er utviklet for å styre utlånporteføljen i tråd med kreditstrategi, kredittpolitiske retningslinjer og bevilgningsreglement. Bankens risikoklassifiseringssystem omfatter alle kredittengasjementer i privatmarkeds- og næringslivsporteføljen. Klassifiseringen brukes både som ledd i risikoprising, porteføljestyring og beregning av nødvendig ansvarlig kapital - både regulatorisk (fra og med 2008) og økonomisk. Lån klassifiseres første gang i forbindelse med innvilgelsesprosessen og reklassifiseres deretter månedlig for styrings- og kontrollformål.

NOK 1 000	Trukket				Ubenyttet trekk				Garantier		Sum engasjement		Individuell tapsnedsk. ¹⁾	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Engasjement og nedskrivning														
Kundegruppe - Risikogrupper														
PM - Lav risiko	10 447 817	8 779 896	675 737	463 073	7 392	5 798	11 130 946	9 248 767	-	-	-	-	-	-
PM - Middels risiko	1 243 980	1 177 705	38 570	24 628	1 286	492	1 283 836	1 202 825	-	-	-	-	-	-
PM - Høy risiko	660 139	748 234	15 805	8 039	1 293	669	677 237	756 941	3 265	4 222	-	-	-	-
PM - Mislighold	64 747	47 605	16	14	-	-	64 763	47 619	-	-	-	-	-	-
Sum PM	12 416 683	10 753 440	730 128	495 754	9 971	6 959	13 156 782	11 256 152	3 265	4 222	-	-	-	-
BM - Lav risiko	3 710 154	2 924 314	703 002	440 513	339 753	307 745	4 752 909	3 672 571	-	-	-	-	-	-
BM - Middels risiko	1 516 582	1 125 202	112 898	85 469	89 652	64 106	1 719 132	1 274 777	-	-	-	-	-	-
BM - Høy risiko	266 133	275 007	29 483	16 869	31 346	19 843	326 962	311 719	39 135	84 151	-	-	-	-
BM - Mislighold	111 826	193 337	1 304	6 388	4 516	7 321	117 646	207 046	-	-	-	-	-	-
Sum BM	5 596 107	4 517 860	846 687	549 238	465 267	399 015	6 916 649	5 466 113	39 135	84 151	-	-	-	-
Totalt - Lav risiko	14 157 971	11 704 210	1 378 739	903 586	347 145	313 543	15 883 855	12 921 338	-	-	-	-	-	-
Totalt - Middels risiko	2 760 562	2 302 907	151 468	110 097	90 938	64 598	3 002 968	2 477 601	-	-	-	-	-	-
Totalt - Høy risiko	926 272	1 023 241	45 288	24 908	32 639	20 512	1 004 199	1 068 660	42 400	88 373	-	-	-	-
Totalt - Mislighold	176 573	240 942	1 320	6 402	4 516	7 321	182 409	254 665	-	-	-	-	-	-
Totalt	18 021 378	15 271 299	1 576 815	1 044 992	475 238	405 974	20 073 431	16 722 265	42 400	88 373	-	-	-	-

¹⁾ Individuell tapsnedskrivning er inkludert garantier.

Selve klassifiseringsmatrisen er bygd opp av elleve risikoklasser (A-K), samt sju sikkerhetsklasser.

Tilordning av risikoklassene A-I skjer etter en vurdering av debitors sannsynlighet for mislighold. Denne sannsynligheten er beregnet som et produkt av debitors inntjeningssevne, formuesstilling samt tidligere utvist adferd, internt og /eller eksternt. To av risikogrupperne er øremerket for spesielle formål; klasse J er øremerket misligholdte engasjementer uten tapsavsetning, mens klasse K er øremerket lån med tapsavsetning.

I nedenstående tabell er engasjementer fra risikoklassifiseringsmatrisen gruppert sammen i fire risikogrupper; lav risiko er engasjementer hvor risikoen for at debitor misligholder innenfor en ett-årsperiode er under 2%, i middels kategori er misligholdssannsynligheten mellom 2% og 5%, mens engasjementer klassifisert i høyrisikogruppen har en misligholdssannsynlighet på mer enn 5%, men under 100%. Den fjerde gruppen består av engasjementer som er misligholdt etter bankens definisjon av mislighold. Denne bygger på kapitalkravforskriftens misligholdsdefinisjon, og består i det alt vesentlige av engasjementer med betalingsmislighold utover 90 dager, samt tapsutsatte engasjementer hvor det er foretatt en individuell tapsnedskrivning.

Bankens totalportefølje har i 2007 vokst med 3.343 mill. kroner, eller 20%. Økningen på PM er 17%, mens den på BM er 26%. Økningen i lavrisikogruppen er 2.963 mill. kroner, eller 23%. Gruppen for middels risiko har økt noe i 2007, mens gruppen for misligholdte har gått ned med 73 mill. kroner, noe som i sin helhet kan tilføres BM.

Innenfor PM har både gruppen for lav- og middels risiko vokst, mens høyrisikogruppen har gått ned. Veksten i lavrisikogruppen er på 20%, hvilket tilsvarende hele 99% av totalvekst i PM. Gruppen for misligholdte lån er økt med 17 mill. kroner, og utgjør nå 0,5% av totalporteføljen - mot 0,4% ved utgangen av 2006.

Innenfor BM har det vært en økning i alle risikogrupperne, bortsett fra gruppen for mislighold som er redusert. Lavrisikogruppen har økt med 29%, noe som utgjør 75% av nettoveksten i BM i 2007. Misligholdsguppen er redusert med 89 mill. kroner og utgjør nå 1,7% av totale kreditter i BM - mot 3,8% ved utgangen av 2006.

SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring

Kredittrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring AS og SpareBank 1 Livsforsikring AS er relatert til pengemarkedsplasseringer (obligasjoner og sertifikater) og eiendom. Selskapenes styrer har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. I tillegg er det fastlagt minimumsnivå for kredittratingen innenfor de ulike utstedergruppene. Det er gitt detaljerte regler vedrørende tillatt risikonivå på plasseringene i eget mandat til ABN AMRO Kapitalforvaltning AS som forvalter porteføljen. Modellen hensyntar kun risiko knyttet til mislighold fra debitors side. Risikoen for tap som følge av at debitors kredittverdighet anses å være redusert, tas ikke hensyn til. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler. Her vurderes risikoen som begrenset.

Tabellen under viser prosentvis fordeling av obligasjonsporteføljen fordelt på sektor og ratingklasse.

MNOK	2007	2006
Stat AAA	11,8 %	16,0 %
Statsgarantert AAA	0,7 %	1,5 %
Statsgarantert AA	0,0 %	0,5 %
Statsforetak AA	0,2 %	0,2 %
Statsforetak BBB	0,0 %	0,1 %
Fortrinnsberettigede obl. AAA	5,5 %	0,0 %
Kommune AAA	0,5 %	0,0 %
Kommune AA	3,3 %	3,9 %
Kommune A	0,2 %	0,3 %
Finans AAA	0,0 %	2,6 %
Finans AA	5,1 %	11,3 %
Finans A	22,0 %	29,5 %
Finans BBB	13,8 %	18,8 %
Industri AAA	0,8 %	1,8 %
Industri AA	1,0 %	0,8 %
Industri A	6,0 %	8,7 %
Industri BBB	2,1 %	3,9 %
Industri BB	0,0 %	0,0 %
Pengemarkedsfond A	17,1 %	0,0 %
Obligasjonsfond A	9,8 %	0,0 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Snittratingen er A for Finans og Industri både i obligasjonsporteføljen til SpareBank 1 Livsforsikring og til SpareBank 1 Skadeforsikring. Det er ingen endring sammenlignet med hva som var snittratingen ved utgangen av 2006. I løpet av 2007 har store deler av livporteføljen blitt lagt over i fond.

I tillegg er SpareBank 1 Skadeforsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til reassurandører, dels gjennom fordringer og dels gjennom reassurandørens andel av erstatningsavsetningen. Fordelingen per ratingklasse fremgår av tabell 1. For å begrense risikoen som er forbundet med reassurandører har selskapet en policy om minimum A-rating fra S&P ved kontraktsinngåelse. Fordelingen av den premien selskapet avgir til reassurandørene fremgår av tabell 2.

Kredittrisikoen i selskapet er redusert gjennom spredning på drøyt 20 ulike reassurandører, og som det fremgår av tabellene nedenfor er hovedtyngden på svært god kredittverdighet.

Reassuransefordringer og reassurandørens andel av erstatningsavsetningen per kredittrisikoklasse

Rating	2007 Andel av utest. erst. avsetn.	2007 Antall deltakere	2006 Andel av utest. erst. avsetn.	2006 Antall deltakere
S&B				
AAA	3,9 %	2	4,8 %	2
AA+	0,0 %	0	0,0 %	1
AA	0,0 %	0	0,0 %	0
AA-	95,5 %	9	93,9 %	9
A+	0,0 %	3	0,0 %	2
A	-0,1 %	10	0,3 %	6
A-	0,8 %	2	0,1 %	4
BBB+	0,0 %	0	0,9 %	2
Sum	100,0 %	26	100 %	26

Fordeling av avgitt premie per kredittrisikoklasse

Rating	2007 Andel av avgitt premie	2007 Antall deltakere	2006 Andel av avgitt premie	2006 Antall deltakere
S&B				
AAA	0,3 %	1	0,3 %	1
AA+	0,0 %	0	0,0 %	0
AA	0,0 %	1	0,0 %	1
AA-	98,4 %	8	97,4 %	7
A+	0,3 %	2	0,6 %	2
A	0,9 %	8	1,1 %	7
A-	0,2 %	3	0,7 %	3
Sum	100,0 %	23	100 %	21

Konsentrasjonsrisiko

Det er konsentrasjonsrisiko i Bank 1 Oslo på kredittsiden, hovedsakelig mot næringseiendomssegmentet i bedriftsmarkedsporteføljen. I bankens kreditstrategi er det satt rammer for spredning på bransjer samt maksimal andel per bransje. Banken følger opp og rapporterer konsentrasjonen i enkeltbransjer jevnlig, og kvantifiserer dette i forbindelse med estimering av internt kapitalbehov (ICAAP).

Det vurderes å være liten konsentrasjonsrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring og SpareBank 1 Livsforsikring. Forsikringsporteføljen i SpareBank 1 Skadeforsikring anses å være relativt veldiversifisert gjennom et stort antall kunder, at forsikringene tegnes i ulike geografiske områder og flere ulike produkter. En konsentrasjonsrisiko i skadeforsikring er eksponering mot naturkatastrofer, men i Norge er denne svært begrenset gjennom deltakelse i Norsk Naturskadepool. Forsikringsbestanden i SpareBank 1 Livsforsikring er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og gruppeforsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

Markedsrisiko

Den konsoliderte markedsrisikoen i konsernet måles og rapporteres kvartalsvis til styret i SpareBank 1 Gruppen AS. Beregningen er basert på en VaR-modell. En tilsvarende modell benyttes i oppfølgingen av hvert datterselskap, og hvert selskap i konsernet styrer og følger i tillegg opp egen risikoeksponering i henhold til egne modeller og rutiner. Under del I beskrives modell (VaR-modell) og definisjoner for beregning av den overordnede risiko i konsernet. I del II beskrives oppfølging og styring av de ulike risikoelementene i konsernet samt modeller og rutiner for oppfølging og styring av de ulike risikoelementene i de enkelte datterselskapene.

Markedsrisiko del I

Del I tar for seg modeller og definisjoner som benyttes for beregning av risiko på konsernnivå i SpareBank 1 Gruppen.

Tabellen under viser markedsrisiko basert på VaR modell

Markedsrisiko 99,5%	Konsern	
NOK 1000	2007	2006
Renterisiko	672	551
Egenkapitalrisiko	1 718	1 659
Valutarisiko	136	104
Risiko knyttet til eiendom	638	591
Diversifisering	-561	-498
Total markedsrisiko	2 602	2 409
Diversifisering i prosent	18%	17%

Differanse mot tabell «Risikojustert kapitalbehov» skyldes ulik definisjon i beregning av markedsrisiko i Bank 1 Oslo.

Forutsetninger for VaR-modell

Det er per årsskiftet tatt vedtak i styret om at risikorapportering skal skje på 99,5%, mot 99,9% tidligere. Holdeperiode er på 12 måneder, hvilket samsvarer med fjorårets beregning. Korrelasjonene er også beregnet ved tilsvarende metode som for fjoråret. Kursreguleringsfond, tilleggsavsetning, avkastning på plasseringene samt rentegaranti er ikke tatt hensyn til.

Markedsrisiko beregnes på bakgrunn av formelen:

$$\text{VaR} = \sigma \cdot \sqrt{T} \cdot n_c$$

σ = Standardavvik aktivum

T = Holdeperiode.

n_c = Antall standardavvik gitt konfidensnivå (99,5% ensidig konfidensnivå = 2,58)

Renterisiko

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Risikoen oppstår hovedsakelig som følge av investering i rentepapirer, fra fastrenteutlån, ved funding i fastrentepapirer samt ved derivatbruk.

Value at Risk er gitt ved verdi av eiendel multiplisert med eiendelens sensitivitet til endringer i rente multiplisert med maksimal negativ renteendring gitt holdeperiode og konfidensnivå.

Obligasjonsporteføljen durasjonsvektes innenfor tidsintervallene (1–3 mnd), (3–12 mnd), (1–3 år), (3–5 år) og (> 5 år). Durasjonen gir uttrykk for hvert intervalls prissensitivitet i forhold til en renteendring. På bakgrunn av tidsserier på månedlige historiske renter tilbake til 1994 beregnes standardavviket til den absolutte renteutviklingen, det beregnes gjennomsnittlig renter for å tilpasse til intervallene.

På bakgrunn av durasjonsvektet eksponering, historiske rentebevegelser, holdeperiode og konfidensnivå blir VaR beregnet innenfor hvert tidsintervall, for deretter å bli summert opp til total VaR på rentepapirer.

Egenkapitalrisiko

Egenkapitalrisiko på verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på aksjer og andre egenkapitalinstrumenter som konsernet har investert i. I risikoberegningssammenheng benyttes en oppdeling i norske og internasjonale aksjer.

På bakgrunn av en norsk indeks og en verdensindeks beregnes historiske avkastningstall for norske og utenlandske aksjer separat tilbake til 1994. På bakgrunn av avkastningstallene beregnes standardavviket, som justeres for holdeperiode og konfidensnivå for deretter å multipliseres med eksponering innenfor de ulike egenkapitalklassene. Eksponering tilsvarende markedsverdi av aksjeporteføljen på balanse dagen.

For å kunne ta utgangspunkt i volatiliteten i indeksene forutsetter vi en veldiversifisert portefølje av egenkapitalinstrumenter innenfor egenkapitalklassene, hvilket tilsvarende. Vi finner det rimelig å anta at porteføljene i liv- og SpareBank 1 Skadeforsikring er veldiversifiserte.

Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakurser. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaene.

På bakgrunn av historiske valutakurser beregnes volatilitet for de relevante valutasorter, hvilket gir grunnlag for å beregne risiko knyttet til eksponering, gitt et bestemt konfidensnivå.

Risiko knyttet til eiendom

Konsernets eiendommer er utsatt for risiko ved endringer i eiendomsmarkedet. Eiendomsporteføljens verdi er påvirket av mange faktorer, herunder den lokale økonomiske utviklingen, eiendommenes beliggenhet, vedlikehold og konkurranse i det lokale eiendomsmarkedet. Volatilitet knyttet til eiendom blir beregnet på bakgrunn av historisk

utvikling i eiendomspriser i henholdsvis prisindeks for kontor- og forretningseiendommer hentet fra Statistisk sentralbyrå.

Hedgefond

Risiko knyttet til hedgefond blir beregnet på grunnlag av volatiliteten i en internasjonal hedgefondindeks. Risikoen beregnes i henhold til tilsvarende metode som aksjer.

Korrelasjon – Porteføljrisiko markedsrisiko

På bakgrunn av tidsseriene beregnes en korrelasjonsmatrise mellom de ulike aktivaklassene innenfor markedsrisiko. Korrelasjonene beregnes på bakgrunn av historikk tilbake til 1994, eller så langt tilbake det finnes data, basert på 12 måneders rullerende snitt. For å gjøre beregningene mer konservative, benyttes et gjennomsnitt av gjennomsnittet til korrelasjonene og høyeste korrelasjon i perioden. På bakgrunn av korrelasjonsmatrisen beregnes en kovariansmatrise som gir utgangspunktet for å beregne Value at Risk (standardavviket) på den totale porteføljen.

Markedsrisiko del II

Del II beskriver oppfølging og styring av de ulike risikoelementene for konsernet samt modeller og rutiner for oppfølging og styring av de ulike risikoelementene i de enkelte datterselskapene.

Den konsoliderte markedsrisikoen i konsernet måles og rapporteres som beskrevet tidligere kvartalsvis til styret i SpareBank 1 Gruppen AS og er basert på VaR-beregning med 99,5 % konfidensnivå. Ved behov, og i perioder med store prisendringer i markedet, økes målefrekvensen av markedsrisikoen. Dette følger av interne beredskapsplaner.

Markedsrisikoen i SpareBank 1 Livsforsikring måles i hovedsak gjennom stresstester og VaR-beregninger. Utviklingen i kursreguleringsfondet følges på daglig basis. Av SpareBank 1 Livsforsikrings obligasjonsportefølje på 8 238 millioner kroner per 31.12.07 er 4 133 millioner kroner klassifisert som «holde til forfall».

SpareBank 1 Skadeforsikrings kapital situasjon er vesentlig styrket gjennom tilbakeholdelse av overskudd de tre siste årene. Selskapet foretok på bakgrunn av dette en gjeninntreden i aksjemarkedet i 2006, med ytterligere økning i eksponering i 2007. Eksponeringen i aksjer er fortsatt under 5 % av investeringsporteføljen. SpareBank 1 Skadeforsikring vurderer markedsrisikoen fortløpende i forhold til bufferkapital i form av stresstester.

Spesifikasjon av balanseposter grupper etter reprisingsstruktur:

NOK 1 000	1–3 mnd	3–12 mnd	1–5 år	Mer enn 5 år	Uten reprising	Sum
EIENDELER						
Fordring på reassurandør	142 692	271 151	344 598	300 878	(94 814)	964 505
Fordring på forsikringstaker	-	126 541	-	-	-	126 541
Andre eiendeler	584 155	-	-	-	152 128	736 283
Investerings eiendommer	-	-	-	-	3 441 711	3 441 711
Verdipapirer-holde til forfall	-	-	-	-	4 423 206	4 423 206
Verdipapirer-tilgjengelig for salg	1 233 657	110 189	-	-	81 277	1 425 124
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	17 690 431	38 917	188 670	88 113	200 000	18 206 131
Verdipapirer -til virkelig verdi	1 995 987	257 653	-	-	17 990 236	20 243 876
Finansielle derivater	(200 000)	-	-	-	199 582	(418)
Bankinnskudd og kontanter og fordringer på sentralbanker	465 845	-	-	-	714 641	1 180 486
SUM EIENDELER	21 912 767	804 452	533 268	388 991	27 107 967	50 747 445
GJELD						
Ansvarlig lånekapital/fondsobligasjoner	260 000	-	200 000	250 000	823 000	1 533 000
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	575 000	2 011 283	1 500 000	-	-	4 086 283
Gjeld vedrørende gjenforsikring	23 259	2 057	17 882	-	14 581	57 779
Finansielle derivater	-	-	-	-	-	-
Andre forpliktelser	937 142	16 355	-	-	151 521	1 105 018
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	15 337 483	-	400 000	-	170 063	15 907 546
SUM GJELD	17 132 884	2 029 695	2 117 882	250 000	1 159 165	22 689 627

Markedsrisikoen i Bank 1 Oslo styres gjennom detaljerte investeringsrammer. Eksponering i forhold til vedtatte rammer måles og kontrolleres løpende og rapporteres kvartalsvis til styret. Brudd rapporteres umiddelbart til ledergruppen for vurdering av tiltak.

ODIN Forvaltning AS (ODIN Forvaltning) har liten eller ingen eksponering mot markedsrisiko, da de ikke tar posisjoner på egne bøker. Resultatene i ODIN Forvaltning er svært sensitive overfor kursendringer da selskapets viktigste inntektskilde er porteføljeprovisjoner.

Renterisiko

Bank 1 Oslo måler renterisiko som effekten på verdien av egenkapitalen ved skift i rentekurven. Det er satt rammer for hvor stor resultateffekt som tillates gitt parallellskift og vridninger på rentekurven. Renterisikoen begrenses også gjennom rammer på maksimalt vektet løpetid og durasjon i verdipapirporteføljen.

Renterisikoen i SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring måles gjennom resultateffekt i stresstesten ved en prosentvis renteøkning. Eksponering i forhold til vedtatte rammer for de ulike aktivaklassene for rentepapirer følges og rapporteres månedlig.

Innenfor rente- og pensjonsforsikring har SpareBank 1 Livsforsikring påtatt seg renterisiko. Selskapets gjennomsnittlig garanterte rente er på 3,28 %. Nye kontrakter innen kollektiv ytelsespensjon tilbys med 2,70 % garantert rente, mens individuelle forsikringer tilbys med 2,75 % garantert rente. Et lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig bokført avkastning blir lavere enn garantert rente, vil selskapet måtte benytte tilleggsavsetninger for å sikre avkastning på nivå med den garanterte renten. Tilleggsavsetningene kan for ett år ikke utnyttes med mer enn 1 års rentegaranti.

Egenkapitalrisiko

Egenkapitalrisikoen i konsernet relaterer seg primært til SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring sine egenkapitalplasseringer, men også SpareBank 1 Gruppen har investeringer i egenkapitalinstrumenter. Styrene i SpareBank 1 Skadeforsikring, Bank 1 Oslo og SpareBank 1 Livsforsikring har vedtatt en investeringsstrategi, herunder risikoprofil og begrensninger / rammer på investeringer i ulike instrumenter.

Valutarisiko

SpareBank 1 Gruppen har lav eksponering mot valutarisiko. Utenlandske reteinstrumenter sikres i SpareBank 1 Livsforsikring fullt ut, og ca 75 % av total utenlandsk aksjeeksponering er valutasisikret.

SpareBank 1 Skadeforsikring strategi er at verdipapirer notert i utenlandsk valuta i størst mulig grad skal sikres mot valutarisiko. Valutarisikoen i selskapet er lav. Bank 1 Oslo styrer sin valutarisiko med henblikk på ikke å ta valutarisiko ved å gå «back-to-back» ved vesentlige eksponeringer. Banken vil likevel være eksponert for en indirekte valutarisiko gjennom sine kunders valutaeksponering.

Risiko knyttet til eiendom

Per 2007:

En følsomhetsberegning viser at hvis eiendomsmarkedet faller med 5 %, vil markedsverdien av eiendomsporteføljen falle i størrelsesorden 242 millioner kroner. I SpareBank 1 Livsforsikring utgjør eiendomsporteføljen 19,2 % av selskapets eiendeler, mens den utgjør 15,5 % i SpareBank 1 Skadeforsikring. SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring styrer risikoen knyttet til eiendom gjennom stresstester.

Likviditets- og oppgjørskrisiko

Styringen av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Likviditetsrisikoen i SpareBank 1 Gruppen er i hovedsak knyttet til morselskapet og til Bank 1 Oslo, og vurderes som lav.

Beredskapsplan for kapital og likviditetsstyring ble vedtatt av styret i desember 2007, og søker å synliggjøre den overordnede likviditetsstyring i konsernet samt å identifisere og forklare hendelser som kan inntreffe og legge planer for å møte disse hendelsene. Beredskapsplanen gir også en klar beskrivelse av ansvarsfordeling. Hendelser som kan gi likviditetseffekter kan blant andre være:

- Identifiserte tap i datterselskaper som innebærer behov for kapitaltilførsel
- Likviditetsbuffer under målsatt nivå
- Tilbakekallelse av ukommitterte kredittlinjer

Tilsvarende beredskapsplaner har vært etablert i banken i flere år. Banken gjennomfører minst kvartalsvise stresstester som inngår i ledelse og styrerapportering.

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta omregnet til NOK

NOK 1 000	Diverse valuta								
	i NOK	EUR	CAD	DKK	USD	GBP	SEK	JPY	CHF
EIENDELER									
Varige driftsmidler	-	-	-	-	-	-	1 074	-	-
Fordring på reassurandør	638	885	166	-	1 501	771	189	-	-
Andre eiendeler	10 841	-	-	-	-	-	646	-	-
Verdipapirer-holde til forfall	-	-	-	72 820	-	-	-	-	-
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	-	32 778	-	-	8 724	-	62 719	133 535	74 635
Verdipapirer -til virkelig verdi	-	165 868	-	-	1 942 016	-	-	80 593	-
Bankinnskudd og kontanter	4 244	6 783	5 393	-	61 055	11 407	37 035	-	-
SUM EIENDELER	15 723	206 314	5 559	72 820	2 013 296	12 177	101 663	214 128	74 635
GJELD									
Premie og erstatningsavsetninger skadeforsikring	931	2 734	4 339	-	57 431	12 731	404	-	-
Forpliktelse ved utsatt skatt	-	-	-	-	-	-	287	-	-
Betalbar skatt	-	-	-	-	-	-	21 161	-	-
Gjeld vedrørende gjenforsikring	51	-	1 722	-	4 475	-	-	-	-
Andre forpliktelser	537	-	-	-	-	-	17 307	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	15 486	49 946	5 000	-	50 000	-	67 795	154 688	84 220
SUM GJELD	17 005	52 680	11 061	-	111 906	12 731	106 955	154 688	84 220

Forfallstruktur på eiendeler og gjeld i balansen etter forfallstidspunkt:

NOK 1 000	1-3 mnd	3-12 mnd	1-5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
EIENDELER						
Fordring på reassurandør	142 692	271 151	344 598	300 878	(94 814)	964 505
Fordring på forsikringstaker	813 617	126 541	-	-	-	940 158
Andre eiendeler	548 407	152 853	-	32 580	172 344	906 185
Investerings eiendommer	-	-	-	-	4 410 620	4 410 620
Verdipapirer-holde til forfall	209 856	235 194	1 691 984	3 020 027	-	5 157 060
Verdipapirer-tilgjengelig for salg	-	173 965	371 888	58 963	81 277	686 093
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	4 023 960	818 927	1 487 382	11 694 294	198 588	18 223 150
Verdipapirer -til virkelig verdi	989 406	2 343 873	1 172 117	62 248	15 453 619	20 021 263
Finansielle derivater	2 588	27 079	26 616	7 829	-	64 111
Bankinskudd og kontanter og fordringer på sentralbanker	420 738	-	-	-	1 607 221	2 027 959
SUM EIENDELER	7 151 263	4 149 584	5 094 585	15 176 818	21 828 855	53 401 105
GJELD						
Ansvarlig lånekapital/fondsobligasjoner	-	-	10 000	883 000	390 000	1 283 000
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	-	500 000	-	-	500 000
Gjeld vedrørende gjensforsikring	23 259	2 057	17 882	-	14 581	57 779
Finansielle derivater	7	-	-	-	-	7
Andre forpliktelser	1 368 600	447 310	-	-	69 219	1 885 129
Innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	2 408 317	-	-	170 063	12 956 471	15 534 852
SUM GJELD	3 800 183	449 367	527 882	1 053 063	13 430 272	19 260 767

FORSIKRINGSRISIKO

Risiko i skadeforsikring

Forsikringsrisikoen for den enkelte forsikringskontrakt består av sannsynligheten for at forsikringstilfellet inntreffer, og av usikkerheten i størrelsen på utbetalingen. Usikkerheten på forsikringsrisikoen for en portefølje er påvirket av mange forskjellige faktorer, slik som lovendringer og rettsavgjørelser som har særlig betydning for personskadene. I tabellen under vises resultatteffekt knyttet til 1 % endring i kostnadsprosent, premienivå og skadefrekvens.

Følsomhetsanalyse

Resultateffekt før skatt (f.e.r)		Effekt i MNOK
1 prosentpoeng endring i combined ratio	Privat	+/-31,1
1 prosentpoeng endring i combined ratio	Bedrift	+/-3,8
1 % endring i premienivået		+/-34,4
1 % endring i skadefrekvensen		+/-29,1
10 % endring i XOL-premier for avgitt gjensforsikringer		+/-1,1

Det er utarbeidet risikohåndbok som beskriver hvilke type forsikringsobjekter som selskapet aksepterer i sin portefølje, og hvor det foretas kontroller i forhold til overholdelse av dette. I tillegg er det i forsikrings-systemet innarbeidet automatiske kontroller for inntegning av ny portefølje. Det arbeides også med et automatisk system for oppfølging av konsentrasjon av forsikringsrisiko. Dette gjelder konsentrasjon av bygningsrisiko og følgeskader av branner og annet. Det foretas også kontroll og oppfølging av konsentrasjon på personskaderisiko og i andre kundeforhold. Det gjøres tilpasninger i reassuransavdekningen i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har reassuransavdekning hvor utgangspunktet er en egenregning på 10 millioner kr per skadehendelse.

Estimatet på erstatningsavsetningen er vurdert til et forventningsrett nivå, som betyr at det ikke er en sikkerhetsbuffer innbakt i denne. Ut fra Kredittilsynets regler for forsikringstekniske avsetninger, skal selskapet til enhver tid ha avsetninger som gir full dekning for selskapets forsikringstekniske ansvar og annen risiko avledet av dets forsikringsvirksomhet. Og selskapet skal til enhver tid minst ha faktiske avsetninger som tilsvarer Kredittilsynets fastlagte minstekrav til premie- og erstatningsavsetning for egen regning (etter fratrukk for avgitt reassurans) innenfor hver bransjegruppe. Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet. Selskapets

faktiske erstatningsavsetninger for egen regning, overstiger minstekravet innenfor alle bransjegrupper. Minstekravene til erstatningsavsetningene er beregnet ved Kredittilsynets modeller og med bruk av selskaps-spesifikke parameterestimater.

Selskapets beregninger av de faktiske erstatningsavsetningene baserer seg på data på balansedatoen ved bruk av forskjellige typer statistiske modeller slik som chain-ladder for de korthalede produktområdene, mens det brukes regresjonsmodeller for de langhalede produktområdene. I tillegg tas det hensyn til utvikling i antall skader, gjennomsnittserstatning og porteføljeendringer. For bransjer under avvikling er avsetningene basert på metoder som er vanlig markedspraksis.

Det er ikke foretatt diskontering av erstatningsavsetningene.

Sikkerhetsavsetning skal dekke ekstraordinære fluktasjoner og skal med 99 % sannsynlighet dekke selskapets forsikringstekniske forpliktelser. Selskapets faktiske sikkerhetsavsetning overstiger minstekravet fastlagt av Kredittilsynet.

Risiko i livsforsikring

I de fleste produktgrupper tilbyr SpareBank 1 Livsforsikring dekninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital. Innen individuelle kontrakter og gruppevis tilbys det dødsrisikoforsikringer. Innen kollektiv pensjon tilbyr selskapet etterlattdekninger som trer i kraft ved forsikredes død.

Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføreytelser med mer, vil kunne påvirke antall uføre og uførevsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt. Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.

Det er utarbeidet risikohåndbøker med retningslinjer for risiko-vurdering med helse- og tegningsregler for overtakelse av potensielle kunder. Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen henpeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger risikovurderes bedriften (underwriting). I underwritingen vurderes bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke - og uførehistorikk.

I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inn-

Risikoresultat 2007

Beløp i MNOK	Individuell rente/pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
Dødsrisiko (inkl. opplevelsesrisiko)	(11,032)	116,515	(17,704)	-	55,929	143,709
Uførhet	50,654	(9,495)	(19,412)	-	(8,951)	12,795
Ulykke	-	-	-	30,188	-	30,188
Risikoresultat før andre avsetninger	39,622	107,020	(37,116)	30,188	46,978	186,692

Tallene under viser samlet risikoresultat for 2007 ved en reduksjon i dødeligheten på hhv 10 prosent og 20 prosent eller en økning i uførheten på hhv 10 prosent og 20 prosent.

Beløp i MNOK	Individuell rente/pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
10 prosent reduksjon i dødelighet	39,105	117,118	(37,107)	30,188	65,906	215,210
20 prosent reduksjon i dødelighet	38,587	127,217	(37,099)	30,188	84,835	243,728
10 prosent økning i uførhet	34,312	101,018	(48,279)	30,188	23,363	140,602
20 prosent økning i uførhet	29,002	95,015	(59,442)	30,188	(0,252)	94,511

deles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risiko-premier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntreffer i perioden. Forsikringstilfelle som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta er inntruffet, hører med i vurderingen.

Selskapet har kvotereassurans, excedent-reassurans og excess of loss for å redusere risikoeksponeringen.

Beskrivelse av tilstrekkelighetstest, jf IFRS 4

Beregningene baserer seg på ny lov om livsforsikring, det vil bl.a. si at egenkapitalen utgjør egen investeringsportefølje og får sin egen avkastning. Beregningene tar utgangspunkt i de prognoser som ligger i selskapets finansmodell, der både aktiva- og passivasiden inngår. Denne går frem til og med år 2015. Det er antatt at administrasjons- og risikoresultat blir som gjennomsnitt for perioden 2008-2015. Det er forutsatt en finansavkastning på 5,5 % p.a.

Fordi levealderen øker forventes alderspensjonsreserven å være for lav. For kollektiv ytelsespensjon og fripoliser utgått fra kollektiv ytelsespensjon er det forutsatt at denne manglende premiereserven tas i 2007. For individuell pensjon skal manglende premiereserve utredes nærmere i FNH-regi. I beregningene er det forutsatt at det mangler 2,6 % og at dette fordeles over 20 år. Dette antas å være gjennomsnittlig antall gjenstående forsikringsår under ett.

Beregningene viser at avsatte premiereserver er tilstrekkelige ut fra de forutsetninger som er lagt til grunn.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres ved risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Også juridisk risiko omfattes av definisjonen.

Operasjonell risiko i datterselskapene dokumenteres i dag i forbindelse med det arbeid som gjøres for å oppfylle IKT-forskriften. Det arbeid som gjennomføres er godt egnet til å avdekke behov for tiltak for å avdekke risikoen, men er ikke på samme måte godt egnet til å kvantifisere datterselskapets samlede operasjonelle risiko. Databaser for styring og oppfølging av tiltak knyttet til rapporter fra Kredittilsynet, intern revisjonen og intern kontroll - gjennomgangen er i ferd med å bli implementert.

Vi har i arbeidet med kvantifisering av operasjonell risiko tatt utgangspunkt i disse prinsippene:

- Bank 1 Oslo: Basismetoden
- SpareBank 1 Livsforsikring: QIS 3
- SpareBank 1 Skadeforsikring: QIS 3
- ODIN Forvaltning: 15 % av gj.snitt av siste 3 års inntekter

Bank 1 Oslo vil beregne operasjonell risiko i henhold til sjablong-metoden etter den nye kapitalkravforskriften. Forsikringselskaper omfattes ikke av dette regelverket, det er derfor ikke gitt hvordan operasjonell risiko skal kvantifiseres i forsikring. For SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring benytter vi beregningsmetode tilsvarende i QIS 3. For ODIN Forvaltning beregnes operasjonell risiko med utgangspunkt i historiske inntekter.

Det er utarbeidet en policy for en compliancefunksjon på konsern-nivå og det arbeides med retningslinjer for denne funksjonen. Det foregår også arbeid i datterselskapene rundt compliance. Det er en målsetting at complianceansvarlig i konsernet skal utarbeide periodiske rapporter om status og eventuelle brudd på offentlige regelverk i hele konsernet. Det forventes at funksjonen på konsernnivå vil være fullt ut operativ i løpet av 2008.

Forretningsrisiko

Strategisk og forretningsmessig risiko har i fremstillinger så langt blitt skjønnsmessig stipulert. Det er foreløpig ikke etablert en prosess for å beregne risikoen knyttet til dette. Vi arbeider med å finne parametere for å kunne beregne den strategiske og forretningsmessige risikoen på en kvantitativ måte. En antatt tilnæringsmåte her vil være å beregne sannsynlig bortfall av inntekter som følge av strategiske feilvalg eller situasjoner hvor det blir sterk negativ media fokus omkring SpareBank 1 Gruppen eller SpareBank 1-bankene.

Korrelasjon - Porteføljepisiko

Ikke alle hendelser antas å inntreffe på samme tidspunkt. Derfor er det rimelig å ta hensyn til diversifiseringseffekter mellom aktivaklassene. Det benyttes her en korrelasjonsmatrise mellom aktivaklassene, hvor vi har beregnet korrelasjoner mellom markedsrisiko, kredittisiko, forsikringsrisiko og eiendom.

¹⁾ Reassurandøren deltar i samtlige forsikringer i en portefølje med en nærmere avtalt prosentandel.

²⁾ Excedent-reassurans benyttes når reassurandøren deltar i beløp som overstiger selskapets egenregning. Ved obligatorisk excedent-reassurans deltar reassurandøren med avtalt andel i forhold til selskapets egenregning.

³⁾ For hver erstatning/skadehendelse s. om overstiger et avtalt beløp (egenregningen), dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. Utover maksimum må risikoer deklarerer på fakultativ basis

NOTE 4 – KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Estimater og vurderinger blir oppdatert løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer som rimelige forventninger om fremtidige hendelser. For regnskapsformål benytter konsernet estimater og antagelser om fremtiden. Regnskapsestimaterne kan avvike fra de oppnådde resultater, men de er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Estimaterne og antagelsene som har en betydelig risiko for å medføre en vesentlig justering til balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser er diskutert under. Gitt forventet risiko kommende år anser konsernet estimatene beskrevet i denne noten som «beste estimat».

Tap på utlån og garantier

Konsernets utlånsmasse ligger i Bank 1 Oslo AS.

Banken foretar en årlig evaluering av hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store engasjement, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko evalueres kvartalsvis. Lån til privatpersoner evalueres når det er misligholdt med mer enn 60 dager. Større engasjement med mislighold evalueres kvartalsvis. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring i note 3.

Banken nedskriver individuelt dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, insolvens eller andre vesentlige finansielle problemer. Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av fremtidig kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuell nedskrivning. Senere renteendringer tas hensyn til for låneavtaler med flytende rente i den grad dette påvirker forventet kontantstrøm.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektive hendelser som viser at den fremtidige kontantstrøm for betjening av engasjementene er svekket, og hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis eller informasjonen ikke er identifiserbar på engasjementsnivå. Slik informasjon kan for eksempel være negativ utvikling i risikoklassifisering eller informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje eller grupper av debitors betalingssevne. Betydningen av utviklingen i betalingssevne og sikkerhetsverdier vil bli analysert ved hjelp av bankens analyseverktøy, statistiske metoder som inkluderer historisk erfaringsmateriale om misligholdssannsynligheter og gjenvinningsprosjenter, samt annen kjent informasjon.

Vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Konsernet vurderer ulike metoder, og foretar vurderinger som i hovedsak er basert på markedsforhold som var til stede på balansedagen. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

Konsernet følger retningslinjene i IAS 39 for vurdering av nedskrivningsbehov for eiendeler klassifisert som tilgjengelige for salg. Slike vurderinger er beheftet med betydelig skjønn, og i vurderingen av hvorvidt

virkelig verdi er lavere enn kostpris vurderer konsernet blant annet fremtidsutsikter i den aktuelle bransjen, selskapets finansielle posisjon, og teknologisk utvikling.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdi-vurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motparten har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette tas hensyn til ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater herunder; diskonteringsrente, avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimaterendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil løpende føres direkte mot egenkapitalen. Konsernet forholder seg til Norsk Regnskapsstiftelses (NRS) Veiledning (utkast) ved fastsettelse av pensjonsforutsetninger, dog med eventuelle unntak for bransjespesifikke eller selskapsspesifikke forhold hvor avvik fra NRS veiledningen vil gi mer relevant informasjon. NRS veiledningen angir at med rentenivået i 2007 vil en endring på +/- 1% - poeng i diskonteringsrenten bety 15–20% endring av den total pensjonsforpliktelsen. Konsernet fastsetter diskonteringsrenten ved slutten av hvert år. Dette er renten som skal benyttes for å bestemme nåverdien av de forventede fremtidige kontantstrømmene som er nødvendige for å oppfylle pensjonsforpliktelsene, og fastsettes i tråd med NRS veiledningen. Konsernets ytelsesordning er lukket for nye medlemmer.

Estimert nedskrivningsbehov for goodwill

I samsvar med regnskapsprinsippene tester konsernet årlig om det er behov for å skrive ned balanseført goodwill. Estimert gjenvinnbart beløp er basert på nåverdien av budsjetterte kontantstrømmer for den kontantgenererende enheten. Beregningene krever at det brukes estimater, og at de er konsistente med markedsverdsettelsen av konsernet.

Estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger innen livsforsikring

Produkter med sparing

Disse produktene avsettes etter premietariff. Det innebærer at beregningene er utført med de samme forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for den enkelte forsikringsavtale. Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets forpliktelser med fradrag for kontantverdien av framtidige premier. Rentesatsen som er benyttet ved beregningen er således grunnlagsrenten som er 4 % for forsikringer utstedt før 1994. For forsikringer utstedt fra og med 1994 er grunnlagsrenten 3 %. For kollektive pensjonsforsikringer utstedt før 1994 er premieinnbetalinger fra og med 2004 beregnet ut fra grunnlagsrente 3 %.

Den avsatte premiereserven inkluderer administrasjonsreserver.

IBNR og RBNS reserver

For alle produkter er det erstatningsavsetninger som inkluderer både meldte (RBNS) og ikke meldte skader (IBNR). For uføreprodukter avsettes det en erstatningsavsetning som tilsvarer premieinntekt for karenperioden før erstatning utbetales (syk i 12 måneder, 2 år eller tilsvarende).

For dødsrisikoprodukter avsettes det erstatningsavsetning basert på for-

ventet erstatningsforløp (ca. 30 % av årspremie). Erstatningsavsetningene er ikke neddiskontert med en rentesats.

For skadeprodukter avsettes erstatningsavsetninger etter myndighetspålagte minstekrav.

Avsetninger for uføredekninger

For uføreytelser under utbetaling i kollektiv pensjon avsettes årlig beløp multiplisert med en livrente, likevel maksimert til 10 ganger utbetalingen de første 4 år.

For uføreytelser under utbetaling i individuell renteforsikring avsettes årlig pensjon multiplisert med en faktor som avhenger av forventet gjestående utbetalingsperiode.

For erstattet premiefritak i individuell kapitalforsikring avsettes årlig beløp multiplisert med 7.

Estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger innen skadeforsikring:

Erstatningsavsetning:

Ved skadereservering i SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utgangspunktet individuell skadereservering av de meldte skadene. I tillegg til at skadene følges opp i takt med den løpende skadebehandlingen skal i prinsippet alle åpne skader ha en spesiell vurdering minst én gang i året. Avsetninger til IBNR (inntrufne skader som ennå ikke er meldt selskapet) og eventuelle ekstraavsetninger, skjer for langhalet forretning ved hjelp av modeller. For personskade motorvogn, ulykke, yrkesskade og trygghet benyttes regresjonsmodeller som basis. Det gjøres også en vurdering av forhold som endringer i bestand og lignende. Ved korthalet forretning settes IBNR på bakgrunn av vurderinger av det erfaringsbaserte etterslepet som risikogruppen har hatt gjennom de siste årene, samt forhold som endringer i bestand, skadefrekvens, storskadeinnslag og lignende. Det foretas også måling i etterkant, for å vurdere estimatene for erstatningsavsetning opp mot utvikling i de forskjellige elementene som inngår i beregningene; betalte erstatninger, individuelt avsatte skadereserver for meldte skader, og IBNR.

NOTE 5 – ENDRING I KONSERNSTRUKTUR/VESENTLIGE ENKELTRANSAKSJONER

I løpet av 2007 er følgende selskap kjøpt. Alle oppkjøp regnskapsføres etter kostmetoden fra oppkjøpstidspunkt.

NOK 1000	Oppkjøpsdato	Anskaffelses- kost ved kjøp av aksjene
Selskapsnavn		
Actor Fondsförvaltning AS	30.04.07	108 215
AREAL Eiendomsmevling AS	30.09.07	39 157

SpareBank 1 Gruppen inngikk i september en avtale med Sparebanken Hedmark og Terra-Gruppen AS om kjøp av 90 prosent av aksjene i Actor Fondsförvaltning AS. Selskapet har hovedkontor på Hamar, og baserer i all hovedsak sin virksomhet på fordringsinnkreving. Anskaffelses-kostnaden er kontantvederlag for aksjene. Det var ingen vesentlige transaksjonskostnader forbundet med oppkjøpet. Selskapet er konsolidert fra og med 1. mai 2007 og har bidratt til konsernets resultat etter skatt med 6,1 millioner kroner i perioden frem til 31. desember.

Effekt på balansen av oppkjøpet av Actor Fondsförvaltning

Identifiserte immaterielle eiendeler	25 000
Varige driftsmidler	1 128
Finansielle eiendeler	10 573
Bankinnskudd	13 693
Forpliktelser	-7 120
Sum identifiserbare eiendler og gjeld eksl min.int	40 085
Goodwill fra oppkjøp	68 131

I august inngikk EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, et datterdatterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS, en avtale om kjøp av 100 prosent av aksjene AREAL Eiendomsmevling AS. Selskapet var et privateid, frittstående eiendomsmevlerselskap med virksomhet i Oslo og Akershus. Selskapets er konsolidert fra og med 1.oktober 2007. Bidraget til konsernets resultat i denne perioden har vært tilnærmet kroner 0. Anskaffelses-kostnaden er kontantvederlag for aksjene per 31.12.2007. Kjøpsavtalen inneholder tilleggsvilkår som kan medføre ytterligere utbetaling til tidligere eiere, men også tilbakebetaling av allerede betalt vederlag. Det var ingen vesentlige transaksjonskostnader.

Estimatet på erstatningsavsetningen er vurdert til et forventningsrett nivå, som betyr at det ikke er en sikkerhetsbuffer innbakt i denne. Kredittilsynet har i sitt høringsutkast til ny årsregnskapsforskrift drøftet klassifiseringen av naturskadefond og administrasjonsavsetning. Konsernet har i denne forbindelse beregnet gjennomsnittlig behandlingstid for skader som er meldt, og funnet at det er tilnærmet samsvar mellom administrasjonsavsetningen og behandlingkostnadene. Administrasjonsavsetningen er således tillagt erstatningsavsetningene fra og med 2007.

Ut fra Kredittilsynets regler for forsikringstekniske avsetninger, skal selskapet til enhver tid ha avsetninger som gir full dekning for selskapets forsikringstekniske ansvar og annen risiko avledet av dets forsikringsvirksomhet. Og selskapet skal til enhver tid minst ha faktiske avsetninger som tilsvarer Kredittilsynets fastlagte minstekrav til premie- og erstatningsavsetning for egen regning (etter fratrukk for avgitt reasuranse) innenfor hver bransjegruppe. Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet. Siden selskapets premienivå i forhold til erstatningsforpliktelsene, er vurdert som gode innenfor alle bransjegruppene, er premieavsetningene satt lik de uoppjente premiene. Selskapets faktiske erstatningsavsetninger for egen regning overstiger minstekravet innenfor alle bransjegrupper.

Minstekravene til erstatningsavsetningene er beregnet ved Kredittilsynets modeller og med bruk av selskapsspesifikke parameterestimater.

Sikkerhetsavsetning skal dekke ekstraordinære fluktuasjoner og skal med 99 % sannsynlighet dekke selskapets forsikringstekniske forpliktelser. Selskapets faktiske sikkerhetsavsetning overstiger minstekravet fastlagt av Kredittilsynet.

Avsetning for tap på reassurandører i konkurs er nåverdiregnet. Parametrene i beregningsgrunnlaget er framtidig forventet dividende, utbetalingsmønster for kravet og inflasjon.

Effekt på balansen av oppkjøpet av AREAL Eiendomsmegling AS

Oppkjøpt goodwill	3 863
Immaterielle eiendeler	13 189
Varige driftsmidler	3 385
Fordringer	13 080
Kontanter	5 662
Forpliktelser	-9 804
Annen kortsiktig gjeld	-11 311
Sum identifiserbare eiendler og gjeld	18 064
Goodwill fra oppkjøp	21 093

NOTE 6 – SEGMENTINFORMASJON

2006

MNOK	Bank- virksomhet ¹⁾		Livs- forsikrings- virksomhet		Skade- forsikrings- virksomhet		Fonds- forvaltning		Øvrige segmenter		Elimineringer		Sum	
	2 007	2 006	2 007	2 006	2 007	2 006	2 007	2 006	2 007	2 006	2 007	2 006	2 007	2006*
Netto inntekter ²⁾	578 480	613 758	5 640 225	5 163 524	3 580 880	3 343 125	602 887	470 566	488 502	422 685	-511 782	-360 976	10 379 192	9 652 682
Segment- resultat	130 491	262 406	377 500	281 145	400 476	279 433	299 484	232 089	377 998	294 862	-475 188	-404 394	1 110 761	945 541
Resultat etter skatt	92 800	195 270	614 879	432 664	301 096	224 101	215 408	166 949	374 077	294 205	-387 691	-296 228	1 210 569	1 016 961
Minoritetens - andel av resultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eiendeler pr. segment	20 363 757	17 415 222	23 995 312	22 047 220	9 537 876	8 337 058	558 226	426 287	4 792 617	4 033 380	-4 880 861	-3 285 925	54 366 927	48 973 242
Sum forpliktelser	19 239 735	16 405 304	22 193 067	20 779 224	7 443 399	7 536 749	450 410	339 307	2 006 159	1 634 661	-2 252 481	-1 108 852	49 080 289	45 586 393

¹⁾ Inkluderer EiendomsMegler 1

* Sammenligningstallene for 2006 er ikke omarbeidet.

²⁾ Kostnader relatert direkte til inntekten er inkludert

NOTE 7 – NETTO PREMIEINNTEKTER FORSIKRING

NOK 1 000	SpareBank 1 Skadeforsikring AS		SpareBank 1 Livsforsikring AS		Konsernet	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Brutto premieinntekter	3 800 020	3 691 173	4 898 320	3 380 442	8 698 340	7 071 615
- avgitt reassuranse	283 544	281 344	71 364	81 985	354 908	363 329
Sum netto premieinntekter f.er	3 516 475	3 409 829	4 826 956	3 298 457	8 343 431	6 708 287

Privatbetonte forsikringer

NOK 1 000	Kombinerte forsikringer brann	Motor- vogn	Herav ansvar motorvogn	Fritids- båt	Ulykkes- forsikring	Reise- forsikring	Øvrig forsikring	Sum priv.	Sum priv.
								forsikr. 2007	forsikr. 2006
Opptjente premier	1 383 593	1 292 799	522 859	61 078	132 012	230 578	11 384	3 111 443	3 037 465
Avgitt reassuranse	511	3 781	1 542	341	484	847	-	5 963	7 679

Næringsbetonte forsikringer

NOK 1 000	Industri- forsikring brann	Kombinerte forsikringer mell brann	Motor- vogn	Herav ansvar motorv.	Ansvar	Yrkes- skade	Trygghet	Annet	Sum	Sum
									næring 2007	næring 2006
Opptjente premier:	9 296	234 610	164 084	55 797	8 296	97 631	62 481	2 083	578 481	542 936
Avgitt reassuranse	6 445	164 403	492	168	130	68 814	61	11	240 356	231 290

Andre forsikringer

NOK 1 000	Sjø	Energi/ olje	Re- assuranse	Natur- pooler	Sum andre	Sum andre
					forsikr. 2007	forsikr. 2006
Opptjente premier:	-	-	68	110 027	110 095	110 772
Avgitt reassuranse	-	-2	-	37 227	37 225	42 374
Totalt					2007	2006
Sum opptjente premier					3 800 020	3 691 173
Avgitt reassuranse					283 544	281 343
Netto opptjente premieinntekt f.er					3 516 475	3 409 829

Livsforsikring

For SpareBank 1 Livsforsikring fordeler opptjent premieinntekt seg slik på ulike produktklasser:

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum	Sum
						2007	2006
Årlig premie	206 434	617 901	1 083 931	156 306	533 834	2 598 406	1 854 976
herav Unit Linked	48 971	197 464	590 445	-	-	836 880	429 899
Engangspremie	111 618	1 520 382	207 366	398	12 282	1 852 046	1 196 702
herav Unit Linked	15 574	475 245	-	-	-	490 819	623 884
Forfalt premie, brutto	318 052	2 138 283	1 291 297	156 704	546 116	4 450 452	3 059 952
herav Unit Linked	64 545	672 709	590 445	-	-	1 327 699	1 053 783
Overføring av premiereserve fra andre selskaper	90 053	3 266	354 549	-	-	447 868	320 490
herav Unit Linked	89 947	3 266	32 441	-	-	125 654	135 853
- Avgitt gjensikringspremie	-2 891	-34 755	-999	-31 497	-1 222	-71 364	-81 985
herav Unit Linked	-	-	-	-	-	-	263
Sum premieinntekter for egen regning	405 214	2 106 794	1 644 847	125 207	544 894	4 826 956	3 298 457
herav Unit Linked	154 492	675 975	622 886	-	-	1 453 353	1 189 899
Forsikringer uten overskuddsdeling:							
Andel av forfalt premie	211 163	1 031 046	715 093	154 139	128 243	2 239 684	702 130

NOTE 8 – NETTO RENTEINNTEKTER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
334	2 450	Renteinntekter	52 439	45 569
-	-	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	965 589	678 464
-	-	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		
-	-	Renter og lignende inntekter av sertifikater,	66 904	42 369
-	-	obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	80	137
12 450	9 544	Renter knyttet til reassuranse		
7 279	2 303	Renter og lignende inntekter av lån til datterselskaper	-	-
20 062	14 297	Andre renteinntekter og lignende inntekter	12 741	2 890
		Sum renteinntekter	1 097 753	769 429
9 502	7 187	Rentekostnader	53 598	28 389
-	-	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	485 585	279 901
25 348	16 235	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	169 289	121 236
35 398	31 532	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	76 803	57 547
4	2	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	1 563	1 978
70 253	54 956	Andre rentekostnader og lignende kostnader	786 837	489 050
		Sum rentekostnader		
-50 191	-40 659	Netto renteinntekter	310 916	280 379

NOTE 9 – NETTO PROVISJONSINNETEKTER

NOK 1 000	Konsernet	
	2007	2006
Provisjonsinntekter		
Tegningsprovisjon (fra kunde)	124 501	132 095
Innløsningsprovisjon (fra kunde)	44 295	30 640
Distributørprovisjon	3 614	74 507
Forvaltningsprovisjon	853 497	625 215
Garantiprovisjon	6 403	37 526
Betalingsformidling	78 969	73 945
Andre provisjonsinntekter	126 514	15 982
Provisjon Swap Sparx	2 445	-
Sum provisjonsinntekter	1 240 239	989 910
Provisjonskostnader		
Distributørprovisjon	907 022	779 764
Interbankprovisjon	-	8 249
Garantiprovisjonskostnader	-	-
Betalingsformidling	23 303	9 754
Andre provisjonskostnader	272	5 207
Sum provisjonskostnader	930 598	802 974
Sum netto provisjon	309 641	186 936

NOTE 10 – INNETEKTER FRA ANDRE FINANSIELLE INVESTERINGER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
Netto inntekter fra finansielle eiendeler til virkelig verdi				
Renteinstrumenter				
-	-	-	-	-
-	-	-	-1 030 190	-1 681 727
3 558	-	-	-	3 558
-	-	-	202 865	61 518
-	-	-	150 957	234 499
Egenkapitalinstrumenter				
-	-	-	59 742	74 642
-	-	-	6 838	-
-	-	-	-890 299	995 334
-	-	-	887 090	440 306
-	-	-	1 149 837	1 504 128
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	3 558	-	536 839	1 632 258
Netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				
Egenkapitalinstrumenter				
1 255	-	-	5 017	915
2 782	-	-	2 782	3 080
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
4 037	-	-	7 799	3 995
Netto inntekter fra finansielle eiendeler holdt-til-forfall				
Renteinstrument				
-	-	-	229 677	231 139
-	-	-	-	-
-	-	-	229 677	231 139
4 037	3 558	-	774 316	1 867 392

NOTE 11 – NETTOINNETEKTER INVESTERINGSEIENDOMMER

NOK 1 000	Konsernet	
	2007	2006
Leieinntekter fast eiendom	313 156	311 759
Verdiregulering investeringseiendommer	219 180	145 375
Kostnader investeringseiendommer	13 729	16 245
Sum netto inntekter investeringseiendommer	518 607	440 888

Se for øvrig note 23 Investeringseiendommer for ytterligere informasjon.

NOTE 12 – ANDRE DRIFTSINNETEKTER

NOK 1 000	Konsernet	
	2007	2006
Gevinst ved salg av anleggsmidler	18 313	-
Administrasjon av LO Favør konsept	20 305	17 937
Div. inntekter Unit Link	24 133	-
Inkassosalær	23 592	-
Aktuarberegninger	3 141	3 271
Purregebyr	2 537	4 681
Annet	15 262	142 912
Sum andre inntekter	107 283	168 801

NOTE 13 – DRIFTSKOSTNADER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	2007	2006
45 505	29 288	Personalkostnader	922 914	767 829
2 112	1 173	IT kostnader	162 665	160 216
1 549	1 040	Markedsføring	76 941	57 901
-15 335	-10 320	Øvrige administrasjonskostnader	314 609	447 379
33 831	21 180	Sum administrasjonskostnader	1 477 129	1 433 325
-	208	Andre driftskostnader	131 186	-
33 832	21 388	Sum driftskostnader	1 608 315	1 433 325
Godtgjørelse til revisor				
241	1 022	Ordinær revisjon	2 901	3 598
-	-	Andre attestasjonstjenester	24	9
8	-	Skatterådgivning	91	28
95	85	Andre tjenester	959	1 304

Godtgjørelse til revisor er oppgitt inklusive merverdiavgift.

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	2007	2006
113 395	84 280	Lønn	631 299	505 844
19 632	15 391	Arbeidsgiveravgift	108 848	92 302
21 995	20 263	Pensjonskostnader*	90 619	75 525
-119 507	-106 106	Refusjon lønn, pensjon døtre	-	-
2 206	1 922	Sosiale kostnader	40 305	52 938
7 784	13 538	Øvrige personalkostnader	51 844	41 220
45 505	9 025	Sum personalkostnader	922 914	767 829

* Spesifikasjon av pensjonskostnadene

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	2007	2006
3 181	1 377	Tilskuddsplaner	14 930	8 334
18 814	18 886	Ytelsesplaner	73 061	67 191
21 995	20 263	Sum	87 991	75 525

NOTE 14 – EIERSTRUKTUR

SpareBank 1 Gruppen AS hadde per. 31.12.2007 følgende eierstruktur:

	Antall aksjer	Eierandel
Sparebank 1 Nord-Norge	304 668	19,50%
Sparebank 1 Midt-Norge	304 668	19,50%
Sparebank 1 Rogaland	304 668	19,50%
Samarbeidende Sparebanker AS	304 668	19,50%
Sparebanken Hedmark	187 488	12,00%
Landsorganisasjonen i Norge (LO) /Forbund tilknyttet LO	156 240	10,00%
Totalt antall aksjer	1 562 400	100%

NOTE 15 – GOODWILL

NOK 1 000	2007		2006	
	Hist. kost	Nedskrivninger	Bokført verdi	Bokført verdi
Goodwill ved kjøp av 78,2% av SpareBank1 Livsforsikring i 1994	87 579	-	7 758	7 758
Goodwill ved kjøp av 21,8 % av DAVID AS i 1996	10 712	-	2 950	2 950
Goodwill ved kjøp av VÅR Livsforsikring AS i 2000	280 365	-	189 245	189 245
Goodwill ved kjøp av 49 % av ODIN Forvaltning AS i 2000	158 263	-	79 131	79 131
Goodwill ved kjøp av VÅR Skadeforsikring AS i 2000	553 616	-	264 003	264 003
Goodwill ved kjøp av Actor Fordringsforvaltning AS	68 131	-	68 131	-
Goodwill ved kjøp av Areal Eiendomsmegling AS	24 956	15 000	9 956	-
Sum goodwill	1 183 622	-	621 174	543 088

Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhets sammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Goodwill er antatt å ha ubegrenset levetid. Oppkjøp av et selskap er blant annet basert på strategisk tilpasning og antatt økonomisk lønnsomhet over lang tid.

Goodwill fordeles på kontantstrømsgenererende enheter.

Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36.

Fastsettelse av gjenvinnbart beløp:

Gjenvinnbart beløp på balansedagen beregnes årlig for goodwill som har en ubestemt utnyttbar levetid. Verdien av de ulike kontantstrømsgenererende enhetene er vurdert pr. 31.12.2007. SpareBank 1 Gruppen ser på prissettingen av sammenlignbare finansinstitusjoner, om selskapene har levert resultater bedre enn markedet forventet, de siste årene. I tillegg trekkes inn forhold som utbyttepolitikk, Sparebank 1 Gruppens eierstruktur og distributørene av forsikringsprodukter.

Det kan legges til grunn at det for konsernet SpareBank 1 Gruppen vil være en betydelig variasjon i verdiene med hensyn til om verddivurderingen foretas med utgangspunkt i et «going concern» eller som en del av en strukturtransaksjon. Verddivurderingen kommer ut med 3 scenarier, pessimistisk verdi, forventet verdi og optimistisk verdi.

For alle virksomheter med unntak av Eiendomsmegler 1 konsernet, hvor goodwill er nedskrevet med 15 millioner kroner, er konklusjonen den samme. Verdien er betydelig større enn de bokførte verdiene, og analysen indikerer at nedskrivning ikke er nødvendig.

NOTE 16 – ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

NOK 1 000	Forsikrings- sytemer i bruk	Lisenser	Elektronisk arkiv ikke saldogruppe	Forsikrings- system under utvikling	Konsern*	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2006	38 574	9 478	1 540	56 809	-	106 401
Tilgang	32 311	1 632	-	119 284	-	153 227
herav utviklet internt	-	-	-	23 031	-	23 031
herav kjøpt seperat	-	1 632	-	96 253	-	97 885
Avgang	-18 000	-	-	-	-	-18 000
Anskaffelseskost pr 31.12.2006	52 885	11 110	1 540	176 093	-	241 628
Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2006	-11 392	-2 576	-1 386	-	-	-15 354
Årets avskrivning	-11 693	-2 382	-154	-	-	-14 229
Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	0
Avgang ordinære avskrivninger	-23 085	-	-1 540	-	-	-24 625
Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2006	-23 085	-4 958	-1 540	-	-	-29 583
Omregningsdifferanse	-	-	-	-	-	-
Balanseført verdi per 31.12.2006	29 800	6 152	-	176 093	-	212 044

NOK 1 000	Forsikrings- sytemer i bruk	Lisenser	Elektronisk arkiv ikke saldogruppe	Forsikrings- system under utvikling	Konsern*	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2007	52 885	11 110	1 540	176 093	-	241 628
Tilgang	3 187	-	-	130 425	41 485	175 097
herav utviklet internt	-	-	-	32 194	-	32 194
herav kjøpt seperat	-	-	-	98 231	-	98 231
herav immaterielle eiendeler ved oppkjøp	-	-	-	-	41 485	-
Avgang	-2 207	-	-	-	-	-2 207
Anskaffelseskost pr 31.12.2007	53 865	11 110	1 540	306 518	41 485	414 518
Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2007	-23 085	-4 958	-1 540	-	-	-29 583
Årets avskrivning	-12 587	-2 645	-	-	-4 855	-20 087
Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	-
Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2007	-35 672	-7 603	-1 540	-	-4 855	-49 670
Omregningsdifferanse	-	-	-	-	-	-
Balanseført verdi per 31.12.2007	18 193	3 507	-	306 518	36 630	364 847

Levetider og lineær avskrivningsmetode 3-5 år 5-7 år 10 år 5år

* Gjelder immaterielle i konsernregnskapet forbindelse med oppkjøpet av Actor Fordringsforvaltning AS og Areal Eiendomsmegling AS.

NOTE 17 – INVESTERINGER I KONSERNSELSKAPER – MORSELSKAPET

NOK 1 000	Forretnings- kontor			Pålydende per aksje		Aksjer i datterselskaper	
Selskaper	Andel i %	Aksjekapital	2007	2006	2007	2006	
SpareBank 1 Livsforsikring AS	100	288 400	200	1 469 104	1 169 104		
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	100	132 000	100	1 100 000	800 000		
SpareBank 1 Medlemskort AS	100	150	1 000	1 600	1 600		
Sparebankutvikling AS	100	100	50	100	100		
Odin Forvaltning AS	100	9 238	1 000	176 045	176 045		
Bank 1 Oslo AS	100	291 000	100	1 000 000	1 000 000		
Actor Fordringsforvaltning AS	90	12 000	60 000	108 215	-		
Sum investeringer i konsernselskaper				3 855 065	3 146 849		

Det har vært to aksjemisjoner á 300 millioner kroner i SpareBank 1 Livsforsikring og SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Actor Fordringsforvaltning ble kjøpt fra Terra-Gruppen og Sparebanken Hedmark i september.

NOTE 18 – TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

	First Securities ASA	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tre kronor forsikring AB	Rygge, Dahl og Johnsen AS	Sum Eierandel i tilknyttet selskap
2007 NOK 1000	24,50%	17,74 %	6,34%	49,00 %		
Per 01.01.07	125 055	19 822	25 552	23 165	-	193 594
Økning /nedgang eierandel	7 595	-	32 554	-23 165	311	17 295
Posteringer på egenkapitalen/utvanning	284	-510	-	-	-	-226
Resultatandel IFRS	74 818	317	417	-	-	75 552
Andel skatt	-18 226	-	-	-	-	-18 226
Utbetalt utbytte aksjer og andeler	-73 062	-	-	-	-	-73 062
Per 31.12.	116 464	19 629	58 523	-	311	194 927

	First Securities ASA	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tre kronor forsikring AB	Sum Eierandel i tilknyttet selskap
2006 NOK 1000	24,50%	17,74 %	5,65 %	49,00 %	
Per 01.01.06	88 170	18 000	6 388	-	112 558
Økning /nedgang eierandel	8 561	-	19 164	42 114	69 839
Posteringer på egenkapitalen/innbetaling	-	-	-	-	-
Resultatandel IFRS	95 854	1 822	-	-18 949	78 726
Andel skatt	-23 185	-	-	-	-23 695
Utbetalt utbytte aksjer og andeler	-44 345	-	-	-	-44 345
Per 31.12.	125 055	19 822	25 552	23 165	193 084

SpareBank 1 Bolikreditt AS ble startet på slutten av 2005. Tilknyttede selskaper omsettes ikke i et likvid marked, og det foreligger således ikke en objektiv virkelig verdi av andelene i de tilknyttede selskaper.

Finansiell informasjon om tilknyttede foretak:

	First Securities ASA	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS
2007 NOK 1000			
Eiendeler			4 052 183
Gjeld			3 926 828
Inntekter			925 584
Resultat etter skatt			224 704
Eierandel	24,50%	17,74%	5,65%

	First Securities ASA	SpareBank 1 Utvikling DA	SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tre kronor forsikring AB
2006 NOK 1000				
Eiendeler			1 828 589	336 504
Gjeld			1 592 116	216 702
Inntekter			1 080 698	347 295
Resultat			296 606	-1 308
Eierandel	24,50%	17,74%	6,34%	49,00%

Morselskapet har følgende fordringer på og gjeld til tilknyttede selskaper:

	Fordring	Gjeld
Mellomværende SpareBank 1 Utvikling DA	50 808	-
Mellomværende FIRST Securities ASA*	-	1 065

Investering i tilknyttede selskaper i morselskapet Sparebank 1 Gruppen AS

NOK 1000	2007	2006
Aksjer i First Securities ASA	101 967	94 373
Andeler i SpareBank 1 Utvikling DA	18 000	18 000
Sum aksjer og andeler i tilknyttede selskaper	119 968	112 373

Aksjer i tilknyttede selskaper er i morselskapets regnskap etter overgang til IFRS ført til opprinnelig kost og testet for nedskrivning. Ved utgangen av 2007 er det ikke funnet grunnlag for nedskrivning. Aksjeposten i First Securities inkluderer en kapitalforhøyelse pålydende 7,5 mill. kroner i 2007.

NOTE 19 – EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Morselskapet		Konsernet		
Maskiner, inventar og transportmidler	NOK 1 000	Maskiner inventar og transportmidler	Bygning og annen fast eiendom	Totalt
115 132	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.05	318 249	325 973	644 222
137 009	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr 1.1.2006	322 290	349 613	671 903
30 347	Tilgang	45 382	2 224	47 606
-9 490	Avgang	-12 496	-	-12 496
-	Verdiregulering	198	38 839	39 037
157 866	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr 31.12.2006	355 374	390 676	746 050
82 959	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2006	243 171	6 834	250 005
22 230	Årets avskrivning	38 114	6 910	45 024
(4 626)	Årets avgang	-7 565	-	-7 565
-	Årets nedskrivning	-	-	-
100 564	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2006	273 720	13 744	287 464
-	Omregningsdifferanse 2006	-103	-	-103
57 303	Balanseført verdi per 31.12.2006	81 551	376 932	458 484

Dersom bygninger og annen fast eiendom ble vurdert til historisk kost ville balanseførte verdier vært som følger:

	Balanseført verdi ved historisk kost	289 178
Brutto verdireguleringsreserve pr 31.12.2006	72 327	
Verdireguleringsfond	52 597	
157 867	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr 1.1.2007	355 374
39 233	Tilgang	57 049
-10 073	Avgang	-10 169
-	Verdiregulering	-2
187 028	Anskaffelseskost eller regulert verdi pr 31.12.2007	402 249
100 564	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2007	273 720
25 391	Årets avskrivning	40 282
-7 600	Årets avgang	-7 540
-	Årets nedskrivning	-3 492
118 355	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2007	302 970
Omregningsdifferanse 2007	-252	
68 672	Balanseført verdi per 31.12.2007	99 027

Dersom bygninger og annen fast eiendom ble vurdert til historisk kost ville balanseførte verdier vært som følger:

	Balanseført verdi ved historisk kost	290 624
Verdireguleringsreserve pr 31.12.2007	94 599	
Verdireguleringsfond	68 846	

Sikkerhetsstillelse

Selskapet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Utnyttede driftsmidler

Av bruttobeløpet aktiverte bygninger på 400 649 er alt areal utnyttet

NOTE 20 – FORDRING PÅ REASSURANDØR

NOK 1 000	2007	2006
Fordring på reassurandør innen skadeforsikring	188 711	177 291
Gjenforsikringsandel erstatningsavsetning ført brutto	814 721	822 268
Gjenforsikringsandel ikke opptjent bruttopremie	93 011	88 254
Reklassifisert reassuranse avsetning	-131 938	-155 749
Sum fordring på reassurandør	964 505	932 064

NOTE 21 – FORDRING PÅ FORSIKRINGSTAKER

NOK 1 000	2007	2006
Hovedforfalt fakturert restanse i SpareBank 1 Skadeforsikring	214 510	214 132
Hovedforfalt ikke fakturert restanse i SpareBank 1 Skadeforsikring	599 107	549 036
Kundefordringer i SpareBank 1 Livsforsikring	126 541	184 754
Sum fordring på forsikringstaker	940 158	947 921

NOTE 22 – ANDRE EIENDELER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	2007	2006
1 345	1 803	Amortisering av etableringsgebyr lån	7 912	1 803
-	-	Opptjente ikke mottatte inntekter	424 373	611 329
931	2 710	Forskuddsbetalte kostnader	27 375	42 136
-	-	Forskuddsbetalte erstatninger SOS reise	26 317	-
136 621	121 762	Fordringer	378 171	248 362
13 231	70 753	Annet	21 918	28 150
152 128	197 028	Sum andre eiendeler	886 067	931 780

NOTE 23 – INVESTERINGSEIENDOMMER

SpareBank 1 Gruppens totale eiendomsportefølje utgjorde 257 501 m² fordelt på 23 bygg per 31.12.2007. Av dette bruker SpareBank 1 Gruppen 22 062 m² i egen virksomhet. Samlet ledighetsgrad er 1,39 prosent, eller 3 603 m². Vektet gjenværende leietid for hele porteføljen er 5,93 år.

Tilgang/avgang og verdiregulering	2007	2006
NOK 1 000		
Anskaffelseskost 01.01.	3 719 836	3 502 518
Tilgang i året	121 023	217 318
Avgang i året	-	-
Anskaffelseskost 31.12.	3 840 859	3 719 836
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	-	-
Årets ordinære avskrivninger	-	-
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-	-
Akkumulert verdiregulering 01.01.	456 583	311 208
Årets verdiregulering	219 180	145 375
Akkumulert verdiregulering 31.12.	675 763	456 583
Bokført verdi 31.12.	4 516 620	4 176 419

2007	Opphørs- tidspunkt. gj.sn. leieforhold					
Type bygg	By/område	Kostpris	Bokført verdi	Leieinntekt	Areal i m ²	leieforhold
Kontorbygg	Oslo Sentrum	1 106 605	1 294 231	82 856	53 430	2 012
Kontorbygg	Skøyen	1 068 642	1 343 688	102 078	75 877	2 013
Kontorbygg	Oslo øvrig	581 974	642 116	38 476	39 002	2 020
Kjøpesenter	Oslo øvrig	297 632	298 074	23 352	18 196	2 014
Kontorbygg/butikker	Oslo Sentrum	440 157	667 964	45 393	31 097	2 011
Kontorbygg/butikker	Akershus	100 550	118 844	11 010	13 535	2 011
Annet	Oslo	124 276	151 703	9 991	60	2 095
Sum		3 719 836	4 516 620	313 156	231 197	

2006	Opphørs- tidspunkt. gj.sn. leieforhold					
Type bygg	By/område	Kostpris	Bokført verdi	Leieinntekt	Areal i m ²	leieforhold
Kontorbygg	Oslo Sentrum	1 106 605	1 116 386	69 581	53 430	2 012
Kontorbygg	Skøyen	1 068 642	1 261 208	98 649	75 877	2 013
Kontorbygg	Oslo øvrig	581 974	627 061	26 912	39 002	2 020
Kjøpesenter	Oslo øvrig	297 632	301 067	22 248	18 196	2 014
Kontorbygg/butikker	Oslo Sentrum	440 157	621 079	45 491	31 097	2 011
Kontorbygg/butikker	Akershus	100 550	106 104	11 499	13 535	2 011
Annet	Oslo	124 276	143 514	37 379	60	2 095
Sum		3 719 836	4 176 419	311 759	231 197	

NOTE 24 – VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

NOK 1000	Livs- forsikring	Skade- forsikring	Bank 1 Oslo	Konsern
Aksjer og andeler	6 617 603	314 892		6 932 495
Obligasjoner	6 312 806	4 566 678	1 338 670	12 218 154
Andre verdipapirer	1 341 246	816 647		2 157 893
Sum verdipapirer til virkelig verdi	14 271 655	5 698 217	1 338 670	21 308 540

Aksjer og andeler

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Norske aksjefond			
ABN AMRO Indeks+	1 876 459	271 940	408 050
ABN AMRO Norge +	785 363	214 722	244 565
ABN Amro Global Quant	2 013 002	424 452	486 746
Carnegie Worldwide	12 225	80 069	80 932
Holberg Norden	61 996	14 121	13 987
Holberg Norge	18 760	6 558	6 567
ODIN Norge	239 312	425 478	607 732
ODIN Norge II	557 317	145 087	160 329
ODIN Sverige	38 460	56 215	48 373
ODIN Sverige II	507 953	92 690	83 970
ODIN Global	2 087 657	246 784	235 342
ODIN Norden	367 179	438 174	551 661
ODIN Europa	3 385 234	399 857	383 953
ODIN Global SMB	594 431	76 182	84 611
ODIN Europa SMB	1 325 546	261 268	231 560
ODIN Offshore	719 798	186 696	221 640
ODIN Templeton Japan	621 637	25 591	20 651
ODIN Robur Øst-Europa	104 721	38 951	44 225
ODIN Maritim	108 981	166 429	159 872
ODIN Templeton Emerging Markets	466 250	83 551	87 170
ODIN Finland	34 613	166 494	158 588
KLP AksjeUSA Indeks	80 116	603 620	593 497
Andre	-	22 966	20 443
Sum norske aksjefond	16 007 008	4 447 895	4 934 464

Norske aksjer

Industrifinans Eiendom Baltikum	-	1 341	79
Industrifinans SMB III	-	23 113	1 716
Four seasons Venture III	-	15 163	6 372
Icon Capital	-	5 383	13 214
Energy Ventures	-	16 731	5 900
Sum norske aksjer	-	61 731	27 281

Utenlandske aksjefond:

Invesco US Structured Equity Class C	3 422 099	318 826	296 010
Schroder ISF Pacific Equity	2 467 617	114 618	193 484
Skagen Global	62 072	48 553	50 155
Skagen Kon Tiki	10 461	4 554	4 722
Skagen Vekst	1 616	2 349	2 456
Schroders ISF Global Equity Class I	3 116 732	306 279	342 022
Schroder ISF Greater China	125 252	26 817	27 830
Schroder In-Great China - IAC	178 316	25 088	43 135
Schroders ISF European Equity Alpha	372 123	142 783	157 528
Schroder ISF Japanese Equity	25 762	1 477	1 120
Schroders ISF European Equity Yield	15 914	2 098	1 860
Schroders ISF Global Equity Sigm	25 089	2 634	2 384
Schroders ISF US Large Cap	1 439	690	599
Schroders ISF US Small&Mid-Cap	955	835	774
ABN AMRO US Equity Growth Fund	1 088	72 280	77 276
ABN AMRO Europe Equity Dynamic Fund I Class	1 143	95 617	101 247
ABN AMRO Gl. M. Eq. Fund Class I	97 742	66 287	86 080
ABN AMRO Global Property Equity	8 454	2 976	2 589
ABN Amro Global Quant	715 179	175 632	172 931
Balzac Japan Index	133 306	83 418	76 241
Templeton Global Fund	1 158 081	74 376	122 557
Schroder International Emerging Markets	1 076 487	50 076	98 549
Harbour Vest International IV Direct Fund	-	8 998	8 505
Harbour Vest International IV Partnership	-	31 530	39 056
Plenum Absolute Equity Option	256 410	50 000	36 026

Valutasikringsforretninger:

Valutatermin 26.02.2008 EUR	-	-	3 504
Valutatermin 13.03.2008 EUR	-	-	4 975
Valutatermin 26.02.2008 JPY	-	-	1 853
Valutatermin 13.03.2008 JPY	-	-	2 499
Valutatermin 26.02.2008 USD	-	-	1 571
Valutatermin 13.03.2008 USD	-	-	7 847
JPY Forward salg	-	-12 395	-12 188
USD Forward salg	-	-102 803	-100 520
EUR Forward salg	-	-60 806	-60 379
GBP Forward salg	-	-13 415	-12 967
Kostpris Forwards	-	189 419	189 419

Utenlandske fond	13 273 336	1 708 791	1 970 750
------------------	------------	-----------	-----------

Sum aksjer og andeler til virkelig verdi		6 218 417	6 932 495
--	--	-----------	-----------

Obligasjoner og sertifikater

Obligasjoner og sertifikater fordelt på utstedersektor 31.12.07

NOK 1000	Pålydende	Til virkelig verdi over resultatet	
		Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
Stat	1 589 968	3 204 300	3 184 060
Annen offentlig utsteder	207 960	208 731	207 988
Finansielle foretak	4 167 404	4 338 424	4 390 358
Ikke-finansielle foretak	388 500	4 495 609	4 435 749
Sum obligasjoner og sertifikater 31.12.07	6 353 832	12 247 064	12 218 154

NOK 1000	Risiko-vektning	Pålydende	Bokført	
			Anskaffelses-kost	virkelig verdi

Norske obligasjoner				
Stats og statsgaranterte	0 %	250 000	249 915	250 000
Obligasjonsfond stat	0 %	-	805 806	772 057
Kommuner og fylker	20 %	382 960	383 793	382 757
Kredittforetak og bank	20 %	2 812 500	2 789 490	2 782 295
Obligasjonsfond	20 %	20 000	3 197 508	3 197 509
Andre obligasjoner	20 %	10 000	10 000	9 896
Obligasjonsfond	50 %	-	214 673	204 836
Andre obligasjoner	100 %	-	1 171 803	1 181 699
Kredittforetak og bank	100 %	20 000	19 984	19 890
Industriforetak	100 %	278 500	279 970	277 832
Sum norske obligasjoner		3 773 960	9 122 942	9 078 771

Norske sertifikater

Stats og statsgaranterte	0 %	569 000	546 159	557 831
Statsforetak	10 %	100 000	99 938	99 918
Kommuner og fylker	20 %	50 000	50 005	49 955
Kredittforetak og bank	20 %	638 904	638 497	638 162
Pengemarkedsfond	20 %	-	279 669	280 507
Industriforetak	100 %	10 000	74 943	74 866
Sum norske sertifikater		1 367 904	1 689 211	1 701 240

Sum norske obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi over resultat			10 812 153	10 780 011
--	--	--	------------	------------

Herav børsnoterte papirer		-	-	2 345 654
---------------------------	--	---	---	-----------

Utenlandske obligasjoner

Stats og statsgaranterte	0 %	340 355	470 027	471 696
Kredittforetak og bank	20 %	196 000	195 780	195 184
Industriforetak	100 %	70 000	69 916	70 630
Sum utenlandske obligasjoner		606 355	735 723	737 510

Utenlandske sertifikater

Stats og statsgaranterte	0 %	430 613	524 209	526 153
Kredittforetak og bank	20 %	175 000	174 979	174 898
Sum utenlandske sertifikater		605 613	699 188	701 051

Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi over resultat		-	1 434 911	1 438 561
---	--	---	-----------	-----------

Herav børsnoterte papirer		-	-	935 577
---------------------------	--	---	---	---------

Rentederivat		-	-	-418
--------------	--	---	---	------

Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi over resultatet			12 247 064	12 218 154
---	--	--	------------	------------

Obligasjoner og sertifikater holdt for handelsformål fordelt på forfall

31.12.07	< 6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	992 451	291 433	389 000	1 719	-	903 134	2 577 737
Annen offentlig utsteder	99 918	86 112	-	-	21 958	204 836	412 824
Finansielle foretak	1 604 569	881 929	1 375 167	203 435	59 559	19 980	4 144 639
Ikke-finansielle foretak	64 919	50 141	148 859	44 661	1 419 465	3 354 908	5 082 953
Sum obligasjoner og sertifikater	2 761 858	1 309 615	1 913 026	249 815	1 500 981	4 482 858	12 218 154

Andre finansielle verdipapirer

NOK 1 000		Anskaffelses-kost	Bokført verdi/virkelig verdi
-----------	--	-------------------	------------------------------

Hedgefond

Gottex Market Neutral Class AA	87 976	83 343
Gottex Market Neutral Class D	60 607	59 059
Aurora Offshore II Class A	326 531	343 394
ABN Ambro Multi Strategy	134 363	159 647
FRM Diversified II Fund Spc	-	-
CSFB SAPIC II 2001	20 000	21 020
Norgesinvestor Value	55	76
Liberty Ermitage Class G	-	-
ABN AMRO Opportunity Driven Fund I	327 919	323 591
Gotex Neutral Plus (2XL)	60 470	51 932
Aurora Global Opportunities Offshore	114 893	109 652
Sum Hedgefond	1 132 813	1 151 714

Valutasikring Hegdefond

Valutatermin 16.03.07 USD	-	2 569
Kostpris Forwards USD	222 099	222 099
Forward salg	-222 099	-217 342
Sum valutasikring hegdefond	-	7 326

Internasjonalt rentefond

ABN AMRO Absolute Return Bond Fund I	431 988	431 956
Sum internasjonale rentefond	431 988	431 956

Bankinnskudd

SB1 Bankinnskudd	537 548	566 897
Sum Bankinnskudd	537 548	566 897

Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		2 102 349	2 157 893
---	--	-----------	-----------

Sum verdipapirer til virkelig verdi		20 567 831	21 308 540
-------------------------------------	--	------------	------------

NOTE 25 – OBLIGASJONER HOLDT-TIL-FORFALL

NOK 1000	Pålydende	Balanseført-kost	Virkelig verdi
Stat	424 000	419 229	400 573
Annen offentlig utsteder	365 000	364 869	350 568
Finansielle foretak	2 530 000	2 523 045	2 474 587
Ikke-finansielle foretak	1 120 000	1 116 063	1 054 269
Sum obligasjoner og sertifikater 31.12.07	4 439 000	4 423 206	4 279 997

NOK 1000	Risiko-vektning	Ansk.kost 2007	Bokført verdi 2007	Virkelig verdi 2007
Stats og statsgaranterte	0%	300 160	300 326	281 707
Statsforetak	10%	119 685	118 903	118 866
Kommuner og fylker	20%	364 876	364 869	350 568
Kredittforetak og bank	20%	2 420 904	2 423 115	2 374 543
Industri lån	100%	1 116 642	1 116 063	1 054 269
Sum obligasjoner		4 322 267	4 323 276	4 179 953
Ansvarlig lån	100%	99 934	99 930	100 044
Sum obligasjoner og ansvarlig lån		4 422 201	4 423 206	4 279 997
Herav børsnoterte papirer			2 640 886	

Obligasjoner og sertifikater holdt til forfall fordelt på forfall

31.12.07	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	-	19 946	-	-	300 326	-	320 272
Annen offentlig utsteder	-	39 945	123 960	-	299 921	-	463 826
Finansielle foretak	159 889	50 329	687 618	257 467	1 367 742	-	2 523 045
Ikke-finansielle foretak	-	-	119 045	39 924	957 094	-	1 116 063
Sum obligasjoner og sertifikater	159 889	110 220	930 623	297 391	2 925 083	-	4 423 206

Durasjon	Skade-forsikring	Livs-forsikring
Norske obligasjoner	2,28	4,21
Utenlandske obligasjoner	0,05	7,97
Pengemarked	-	-
Gjennomsnittlig rente		
Norske obligasjoner	5,94%	6,16%
Utenlandske obligasjoner	5,59%	4,66%
Pengemarked	-	-

Beholdningsendringer gjennom regnskapsåret	Skade-forsikring	Livs-forsikring	Konsern
Inngående balanse 01.01.07	-	4 267 327	4 267 327
Tilgang	294 215	740 347	1 034 562
Avgang	-	-880 000	-880 000
Årets periodiserte over-/underkurs (amortisering)	1 039	279	1 318
Utgående balanse 31.12.07	295 254	4 127 953	4 423 206

NOTE 26 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

2007			Morselskap			Konsern		
Ansk.kost	Bokf.verdi	Virkelig verdi	NOK 1 000	Ansk.kost	Bokf.verdi	Virkelig verdi		
33 530	35 519	35 519	Forsikringsaktieselskapet Alka (DK)	72 819	85 715	85 715		
-	-	-	SR Eiendomsinvest Tyskland I AS	11 632	11 632	11 632		
-	-	-	Oslo Kongressenter Folkets Hus BA	7 009	7 009	7 009		
-	-	-	Sparebank 1 Eiendomsinvest I AS	5 000	5 000	5 000		
-	-	-	Finansnærings Hus	5 871	5 446	5 446		
153	153	153	Andre	8 237	6 670	6 670		
33 683	35 672	35 672	Sum aksjer tilgjengelig for salg	106 487	121 472	121 472		

2006			Morselskap			Konsern		
Ansk.kost	Bokf.verdi	Virkelig verdi	NOK 1 000	Ansk.kost	Bokf.verdi	Virkelig verdi		
33 530	35 519	35 519	Forsikringsaktieselskapet Alka (DK)	72 819	85 715	85 715		
7 570	7 570	7 570	Nokas AS	7 570	7 570	7 570		
-	-	-	Oslo Kongressenter Folkets Hus BA	7 009	7 009	7 009		
-	-	-	Finansnærings Hus	5 871	5 446	5 446		
1 048	1 048	1 048	Andre	5 514	3 947	3 947		
42 148	44 138	44 138	Sum aksjer tilgjengelig for salg	98 783	109 686	109 686		

NOTE 27 – VERDIPAPIRER UTPEKT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATREGNSKAPET

2007	Eierandel konsern	Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Virkelig verdi
NOK 1 000				
Blå Holding AS	4	405 190	10 132	81 649
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatregnskapet	-	-	10 132	81 649
2006				
NOK 1 000				
BBS	0,83%	55 071	2 076	70 526
Teller AS	9,85%	5 320	8 755	11 123
Sum verdipapirer til virkelig verdi over resultatregnskapet			10 831	81 649

Teller AS og BBS har fusjonert. Nytt navn er Blå Holding AS.

NOTE 28 – BANKINNSKUDD OG KONTANTER

Kontanter og bankinnskudd

NOK 1 000	2007	2006
SpareBank 1 Livsforsikring AS	67 425	195 072
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	310 409	217 330
Bank 1 Oslo AS, konsern	60 861	46 787
ODIN Forvaltning AS	442 177	295 076
SpareBank 1 Gruppen AS	16 924	4 225
SpareBank 1 Medlemskort AS	25 828	21 239
Sparebankutvikling AS	363	363
Actor Fordringsforvaltning AS	27 089	-
Sum mor og datterselskap	951 076	780 093

Morselskapets beholdning er 102,7 millioner kroner, hvorav 85,8 millioner kroner er beholdning i Bank 1 Oslo AS, og er således eliminert i konsernet.

Fordringer på sentralbanker

NOK 1 000	2007	2006
Bank 1 Oslo AS	413 572	267 910
Sum bankinnskudd, kontanter og fordringer på sentralbanker	1 364 648	1 048 003
Gj. Snitt 3 mnd NIBOR -0,25	2007 4,71 2006 2,85	
Gj. Snitt 3 mnd NIBOR -0,50	2007 4,46 2006 2,60	

NOTE 29 – UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER OG KREDITTINSTITUSJONER

Interne lån fra Morselskap

NOK 1 000	2007	2006
Ansvarlig lån til SpareBank 1 Livsforsikring AS	115 000	115 000
Ansvarlig lån til SpareBank 1 Skadeforsikring AS	75 000	75 000
Ansvarlig lån til SpareBank 1 Fondsforsikring AS	10 000	10 000
Sum utlån til foretak i samme konsern	200 000	200 000
Ansvarlig lån er ført etter amortisert kost prinsippet		

Fordringer på kredittinstitusjoner

NOK 1 000	2007	2006
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	95 780	490 751
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	16 431	102 267
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	112 211	593 018

Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter

NOK	328	414 658
USD	5 429	46 034
JPY	95 452	1 038
GBP	-	12 125
EUR	-	9 364
CAD	-	4 625
CHF	11 002	100 509
Annen valuta	-	4 665
Sum	112 211	593 017

Gjennomsnittrente kredittinstitusjoner	3,51%	4,61%
--	-------	-------

Utlån til kunder

NOK 1 000	2007	2006
UTLÅN FORDELT PÅ FORDRINGSTYPE		
Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 939 462,9	1 265 904,7
Byggelån	468 216,4	500 180,9
Nedbetalingslån	15 385 046,8	13 477 819,0
Brutto utlån og fordringer på kunder	17 792 726	15 243 905
Nedskrivninger	-99 436	-132 571
Netto utlån og fordringer på kunder	17 693 290	15 111 334
UTLÅN FORDELT PÅ MARKEDER		
Lønnstakere	12 407 860	10 759 266
Næringsfordelt	5 384 866	4 484 639
Offentlig	-	-
Brutto utlån og fordringer på kunder	17 792 726	15 243 904
Nedskrivninger	-99 436	-136 373
Netto utlån og fordringer på kunder	17 693 290	15 107 531
Herav lån til ansatte	962 391	815 409
Lånerente til ansatte er 80 % av beste boliglånsrente til kunder.		

Brutto utlån fordelt på geografiske områder

NOK 1 000	31.12.07	31.12.06
Oslo	10 345 053	8 770 823
Akershus	6 074 228	5 399 307
Øvrig	1 373 445	1 073 774
Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	17 792 726	15 243 904
Sum utlån på kunde og kredittinstitusjoner	17 805 502	15 700 549

Brutto utlån fordelt på sektor og næring

NOK 1 000	2007	2006
Lønnstakere o.l	12 407 860	10 759 266
Landbruk	-	-
Oljerelatert virksomhet	-	-
Industri	140 871	240 801
Kraft og vannforsyning	-	-
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	109 150	72 620
Varehandel	406 473	272 698
Hotell og restaurant	118 417	132 065
Transport og Lagring	72 986	69 368
Forretningsmessig tjenesteyting	572 633	607 972
Eiendomsdrift	3 595 674	2 883 038
Offentlig sektor	-	-
Shipping	3	15 863
Verftsindustri	-	-
Informasjon og teknologi	16 452	18 098
Finans	154 155	55 000
Øvrige sektorer	198 051	117 115
Sum brutto utlån fordelt på sektor og næring	17 792 726	15 243 904

Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring

NOK 1 000	2007	2006
Lønnstakere o.l	3 490	4 222
Industri	2 221	6 214
Varehandel	-	2 276
Hotell og restaurant	9 681	10 532
Transport og lagring	94	-
Forretningsmessig tjenesteyting	15 339	13 459
Eiendomsdrift	10 700	49 950
Informasjon og teknologi	1 709	920
Øvrige sektorer	85	800
Sum individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring	43 320	88 373

Brutto utlån fordelt på risikogruppe

	31.12.07	31.12.06
Svært lav risiko	47%	48%
Lav risiko	18%	19%
Middels risiko	27%	24%
Høy risiko	4%	4%
Svært høy risiko	3%	3%
Mislighold	1%	2%
Sum	100%	100%

Individuelle nedskrivninger fordelt på risikogruppe

	31.12.07	31.12.06
Svært lav risiko	-	-
Lav risiko	-	-
Middels risiko	-	-
Høy risiko	-	-
Svært høy risiko	-	-
Mislighold	100%	100%
Sum	100%	100%

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelsestidspunktet. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag av nøkkeltall for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes sikkerhetsverdier (LGD) for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe.

Kundene rescores månedlig i bankens porteføljestyringsystem.

Engasjementsoppfølging gjøres ut i fra engasjementets størrelse, risiko og migrering.

Risikoprisering av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder. Forventet tap ligger innenfor de styrevedtatte rammene for maksimalt forventet tap. Volumveksten i 2006 har ikke påvirket forventet tap i kroner i vesentlig grad, og den relative risikoen i porteføljen er redusert.

Gruppevise nedskrivninger beregnes med utgangspunkt i kunder som har migrert negativt siden innvilgelsestidspunktet, men hvor det ikke er foretatt individuell nedskrivning.

Utlån fordelt på risikogrupper

NOK 1 000	Trukket		Ubenyttet trekk		Garantier		Sum engasjement		Individuell tapsnedsk. ¹⁾	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
PM - Lav risiko	10 447 817	8 779 896	675 737	463 073	7 392	5 798	11 130 946	9 248 767	-	-
PM - Middels risiko	1 243 980	1 177 705	38 570	24 628	1 286	492	1 283 836	1 202 825	-	-
PM - Høy risiko	660 139	748 234	15 805	8 039	1 293	669	677 237	756 941	3 150	4 222
PM - Mislighold	64 747	47 605	16	14	-	-	64 763	47 619	-	-
Sum PM	12 416 683	10 753 440	730 128	495 754	9 971	6 959	13 156 782	11 256 152	3 150	4 222
BM - Lav risiko	3 490 091	2 924 314	703 002	440 513	339 753	307 745	4 532 846	3 672 571	-	-
BM - Middels risiko	1 516 582	1 125 202	112 898	85 469	89 652	64 106	1 719 132	1 274 777	-	-
BM - Høy risiko	257 545	275 007	29 483	16 869	31 346	19 843	318 374	311 719	40 170	84 151
BM - Mislighold	111 826	193 337	1 304	6 388	4 516	7 321	117 646	207 046	-	-
Sum BM	5 376 044	4 517 860	846 687	549 238	465 267	399 015	6 687 998	5 466 113	40 170	84 151
Totalt - Lav risiko	13 937 908	11 704 210	1 378 739	903 586	347 145	313 543	15 663 792	12 921 338	-	-
Totalt - Middels risiko	2 760 562	2 302 907	151 468	110 097	90 938	64 598	3 002 968	2 477 601	-	-
Totalt - Høy risiko	917 684	1 023 241	45 288	24 908	32 639	20 512	995 611	1 068 660	43 320	88 373
Totalt - Mislighold	176 573	240 942	1 320	6 402	4 516	7 321	182 409	254 665	-	-
Totalt	17 792 727	15 271 299	1 576 815	1 044 992	475 238	405 974	19 844 780	16 722 265	43 320	88 373

NOTE 30 – TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

NOK 1 000	2007			2006		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Tap på utlån til kunder	7 479	-18 278	-10 799	-11 973	-230	-12 203
Tap på utlån til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-
Tap på garantier m.v.	-	920	920	-	-4 792	-4 792
Tap på utlån og garantier	7 479	-17 358	-9 879	-11 973	-5 022	-16 995
Spesifikasjon av årets bokførte tap:						
Periodens endring i spesifiserte nedskrivninger	929	43 500	44 429	3 907	-2 806	1 101
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	-4 357	-7 458	-11 815	14 973	10 806	25 779
Konstaterte tap på engasjementer som innehar spesifiserte nedskrivninger tidligere år	73	-32 260	-32 187	-5 689	-6 010	-11 698
Konstaterte tap på engasjementer som ikke innehar spesifiserte nedskrivninger tidligere år	-5 574	-93	-5 667	-6 255	-1 187	-7 442
Inngang på tidligere års konstaterte tap	1 450	13 670	15 120	5 036	4 219	9 255
Tap på utlån og garantier	-7 479	17 359	9 880	11 972	5 022	16 995

Individuelle nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 01.01.	4 222	84 152	88 373	8 003	83 783	91 787
Ny utlånsforskrift; Overgangseffekt inngående balanse	-	-	-	-	-	-
Ny utlånsforskrift; Konstaterte tap	-	-	-	-	-	-
Omregnet IB 2006 iht. ny utlånsforskrift	4 222	84 152	88 373	8 003	83 783	91 787
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	73	-32 260	-32 187	-3 865	-5 335	-9 200
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	121	10 705	10 826	2 809	4 764	7 573
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	739	1 499	2 237	155	20 800	20 955
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-75	-25 854	-25 929	-304	-22 438	-22 742
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 31.12	5 079	38 241	43 320	6 799	81 574	88 373

Gruppevise nedskrivninger

Gruppevise nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 1.1	12 027	33 194	45 221	31 700	39 300	71 000
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier	4 357	7 458	11 815	-14 973	-10 806	-25 779
Ny utlånsforskrift; Overgangseffekt	-	-	-	-	-	-
Uspesifisert avsetning til dekning av tap på utlån og garantier 31.12	16 384	40 652	57 036	16 727	28 494	45 221

Misligholdte og tapsutsatte engasjement

NOK 1 000	2007	2006	2005	2004	2003
Misligholdte engasjement	165 822	240 943	216 255	335 274	570 748
Øvrige tapsutsatte engasjement	53 444	145 313	115 597	163 266	375 010
Totalt tapsutsatte engasjement	219 266	386 256	331 852	498 540	945 758
Individuelle nedskrivninger	42 400	87 350	85 303	148 140	191 444
Renter ved reversering av diksonerte nedskrivninger	-	-	-	-	-
Netto tapsutsatte engasjement	176 866	298 906	246 549	350 400	754 314

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør 9,2 mill. kroner.

NOTE 31 - EGENKAPITAL

Morselskapet – innskutt kapital

NOK 1000	Aksje-kapital	Overkurs-fond	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2006	1 562 400	247 096	693 671	2 503 168
Utbetalt utbytte 2007	-	-	-100 000	-100 000
Årsresultat 2007	-	-	360 393	360 393
Estimatavvik pensjon 31.12.2007	-	-	1 153	1 153
Egenkapital per 31.12.2007	1 562 400	247 096	955 217	2 764 714

Konsernet – innskutt kapital

NOK 1000	Aksje-kapital	Overkurs-fond	Opptjent regulerings-fond	Verdi-regulerings-fond	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2006	1 562 400	247 096	1 720 629	52 076	3 582 201
Prinsippendring naturskadefond ^{*)}	-	-	573 452	-	573 452
Prinsippendring reassuransavsetning ^{*)}	-	-	21 623	-	21 623
Sum korrigeret egenkapital 01.01.2007	1 562 400	247 096	2 315 704	52 076	4 177 276
Årsresultat konsern 2007	-	-	1 210 569	-	1 210 569
Diverse korreksjoner mot egenkapitalen datterselskaper	-	-	-28 224	-	-28 224
Estimatavvik pensjon 31.12.2007	-	-	9 188	-	9 188
Valutaomregning	-	-	-373	-	-373
Revaluering eiendom etter IAS 16	-	-	-	16 410	16 410
Utbetalt utbytte i 2007	-	-	-100 000	-	-100 000
Minoritetsinteresser	-	-	1 792	-	1 792
Egenkapital per 31.12.2007	1 562 400	247 096	3 408 656	68 486	5 286 638

Antall ordinære aksjer	1 562 400
Pålydende pr aksje	1 000
Antall aksjeklasser	1

Selskapet har ikke etablert noe program som har til hensikt å kjøpe tilbake egne aksjer, eller utstede noen former for aksjeopsjoner. Det er besluttet å dele ut tilnærmet maksimalt utbytte som kan resultatføres hos aksjonærene i SpareBank 1 Gruppen AS. Vedtak om utbytteutdeling fastsettes av selskapet generalforsamling i 2008.

^{*)} se note 2 for ytterligere informasjon

NOTE 32 – FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rente-derivater. Dette gjelder både derivater benyttet til sikringsformål og ikke sikring. Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Konsern

Til virkelig verdi over resultatet	Kontraktssum	2007		Kontraktssum	2006	
		Eien- deler	For- pliktelser		Eien- deler	For- pliktelser
NOK 1 000						
TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET						
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	1 608 461	14 127	-15 126	1 712 292	5 929	-9 601
Sum renteinstrumenter	1 608 461	14 127	-15 126	1 712 292	5 929	-9 601

SIKRING

Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	1 000 000	10 142	-26 646	1 000 000	17 340	-23 896
Sum renteinstrumenter	1 000 000	10 142	-26 646	1 000 000	17 340	-23 896

Sum valuta- og renteinstrumenter i mill kroner

Sum rentederivater	2 608 461	24 269	-41 771	2 712 292	23 270	-33 497
Sum BMB opsjoner	-	40 260	-	-	45 979	-
Sum	2 608 461	64 529	-41 771	2 712 292	69 249	-33 497

* Markedsverdien til valutawapper og valdeterminer er nettoført under andre eiendeler i balansen.

NOTE 33 – LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR OG LEDENDE ANSATTE

NOK 1 000	Lønn/ honorar	Bonus	Annen godt- gjørelse	Periodisert pensjons- kostnad	Lån per tusen kroner 31.12.07 ³⁾	Laveste rentesats i 2007 ⁴⁾	Høyeste rentesats i 2007 ⁴⁾	Type lån ⁵⁾	Korteste avdrags- plan ⁶⁾	Lengste avdrags- plan ⁶⁾	
											Rep.skap
KONSERNLEDELSEN											
Eldar Mathisen ¹⁾	1 054	350	126	3 615	5 200	4,80%	4,80%	Flexilån	-	-	
Gunn Wærsted ²⁾	12 049	-	139	1 103	-	-	-	-	-	-	
Torbjørn Martinsen	2 222	504	308	194	1 621	4,80%	4,80%	Annuitetslån	2022	2022	
Kirsten Idebøen	2 000	389	302	176	-	-	-	-	-	-	
Ole-Wilhelm Meyer	1 787	345	235	1 106	2 500	4,80%	4,80%	Flexilån	-	-	
Tore Tenold	1 594	310	198	428	785	4,80%	4,80%	Annuitetslån	2012	2012	
Leif Ola Rød	2 349	5 250	70	-	3 175	4,80%	4,80%	Flexilån	2019	2024	
Torbjørn Vik	1 668	349	152	815	3 107	4,20%	4,95%	Annu./serie.	2009	2024	
STYRET											
Terje Varberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Finn Haugan	188	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hans Olav Karde	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Harry Konterud	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Knut Oscar Fleten	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bente N. Halvorsen	135	-	-	-	178	6,15%	6,15%	Serielån	2025	2025	
Knut Bekkevold	135	-	-	-	1 570	4,80%	6,70%	Annu./Flexi	2008	2008	
Venche Johnsen	135	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Steinar Karlsen	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jan Berge	108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KONTROLLKOMITÉEN											
Dag Nafstad	182	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Knut Ro	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ole Magnus Engh	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Odd Broschaug	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rolf Røkke	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rep.skap	135	-	-	-	19 945	-	-	-	-	-	
Andre nærstående	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Tilknyttede selskap											
Tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

¹⁾ Eldar Mathisen tiltrådte sin stilling 15. juni 2007.

²⁾ I 2007 gikk Gunn Wærsted av som administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen. I den forbindelse ble alle fremtidige økonomiske forpliktelser knyttet til etterlønn og pensjon gjort opp med en engangsutbetaling.

³⁾ Trukket utlån (eksl kontokreditter). Hvis flexilån vises bevilget beløp

⁴⁾ Hvis flere lån vises både laveste og høyeste rentesats

⁵⁾ Flexilån rehandles etter 5 år, oppgis derfor ikke i avdragsplan

⁶⁾ Hvis flere lån vises både korteste og lengste årstall for avtalt innfrielse

Bonusbeløpet er opptjent bonus for regnskapsåret 2007.

Fra fylte 60 år har administrerende direktør rett til pensjon tilsvarende 66% av avtalt årslønn. Rettigheten opptjenes forholdsmessig. Administrerende direktør har en bonusavtale som er maksimert til 25% av brutto årslønn.

Det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

NOK 1 000

Utlån til ansatte i SB1 konsernet med ansattvilkår	976 378
Utlån til tillitsvalgte i SB1 konsernet	60 792
Herav utlån til anatte	38 863

Lån til ansatte ytes av Bank 1 Oslo AS, og sikkerheten tilfredstiller de krav som stilles i Finansieringsvirksomhetsloven § 2-15.

Utlån til ansatte gis til 20 % rabatt i forhold til ordinære kundeforhold. De ulike selskapene i konsernet belastes for sin andel av rabatten.

Det gis personalrabatter på lån og enkelte forsikringstjenester. Fordeler som ytes til ledende ansatte og styremedlemmer avviker ikke fra det som gis til øvrige ansatte. Alle utlån til ansatte og styret gokjennes av kontrollkomiteen. Rabattene som gis er ca. 25% på ordinære kundevilkår. Livselskapet har ingen rabatter på forsikringer til noen ansatte eller styremedlemmer. Alle forsikringsavtaler er gitt på ordinære kundevilkår. For tre av KL's medlemmer er det gitt pensjonsavtale som avviker i forhold til den pensjonsordningen som gjelder øvrige ansatte.

SpareBank 1 Gruppen AS har ingen virksomhet utover å forvalte sine interesser i datterselskapene. Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått på forretningsmessige vilkår.

Alle konserninterne godtgjørelser som ikke er relatert til salg og porteføljerådgivning, er basert på selvkostprinsippet.

INNSKUDD

NOK 1 000	Konsern- ledelsen	Styret	Kontroll- komiteen	Tilknyttede selskap	Andre nærstående
Innskudd pr 01.01	599 694	703 371	10 619	-	-
Innskudd mottatt i perioden	21 430 862	2 239 590	136 164	-	-
Uttak	21 405 635	1 945 975	105 396	-	-
Innskudd 31.12.	624 921	996 986	41 387	-	-

Rentekostnader

FORSIKRINGSPREMIE SKADEFORSIKRING

NOK 1 000	Konsern- ledelsen	Styret	Kontroll- komiteen	Tilknyttede selskap	Andre nærstående
Årlig premie	164	124	26	-	-
Erstatninger	126	26	-	-	-

NOK 1 000

Kjøp av tjenester fra First Securities	3 750	3 848
Kjøp av tjenester fra SpareBank 1 Utvikling DA	56 664	60 532
Provisjonskostnad til kontrollerende eierbanker	692 597	525 852

NOTE 34 – ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Morselskapet			Konsernet				
2006	2007	NOK 1 000	Rente	Inn-løsn. rett	Forfall	2007	2006
Tidsbegrenset							
250 000	250 000	21.12.2005 - Norsk Tillitsmann AS	NIBOR pluss 0,62%	21.12.10	21.12.15	250 000	250 000
150 000	150 000	21.12.2006 - Norsk Tillitsmann AS	NIBOR pluss 0,53%	21.12.11	21.12.16	150 000	150 000
-	-	29.12.1997 - LOs Utdanningsfond	NIBOR pluss 1,0%		29.12.07	-	50 000
-	-	30.06.2003 - LOs utdanningsfond	NIBOR pluss 1,6%	30.06.08	30.06.13	50 000	50 000
-	-	30.06.2003 - Sykelønnsordningens Fond	NIBOR pluss 1,6%	30.06.08	30.06.13	50 000	50 000
-	-	15.02.2006 - Norsk Tillitsmann ASA	NIBOR pluss 0,45%	15.06.11	15.06.16	200 000	200 000
400 000	400 000	Sum tidsbegrenset				700 000	750 000
Evigvarende:							
83 000	83 000	Norske eierbanker	NIBOR pluss 2,25%	30.09.07	evigv.	83 000	83 000
200 000	200 000	SpareBank 1 Gruppen AS' eiere proratarisk	NIBOR pluss 2,25%	30.09.07	evigv.	200 000	200 000
283 000	283 000	Sum evigvarende				283 000	283 000
-	-	30.12.2004 - Landsorganisasjonen i Norge	NIBOR pluss 1,7%	30.12.14	evigv.	34 000	34 000
-	-	30.12.2004 - Fellesforbundet	NIBOR pluss 1,7%	30.12.14	evigv.	50 000	50 000
-	-	30.12.2004 - Norsk Kjemisk Industriarb.forb.	NIBOR pluss 1,7%	30.12.14	evigv.	30 000	30 000
-	-	30.12.2004 - Øvrige	NIBOR pluss 1,7%	30.12.14	evigv.	36 000	36 000
-	-	15.06.2006 - Fondsobl. Norsk Tillitsmann	NIBOR pluss 1,17% Call opsjon 2014	evigv.		200 000	200 000
-	-	Sum fondsobligasjon				350 000	350 000
683 000	683 000	Sum ansvarlig kapital				1 333 000	1 383 000

NOTE 35 – KAPITALDEKNING

Spesifikasjon av kapitaldekningen morselskapet

NOK 1 000	Vekt	Morselskap 2007		Morselskap 2006	
		Balanse	Vektet balanse	Balanse	Vektet balanse
Risikovektede eiendeler					
Staten, sentralbanker, etc	0%	-	-	-	-
Finansinstitusjoner	20%	149 055	29 811	156 728	31 346
Sikrede lån, etc	50%	1 008	504	3 068	1 534
Investering i datterselskap	100%	3 816 406	3 816 406	3 108 319	3 108 319
Anleggsmidler og øvrige fordringer	100%	554 653	554 653	567 751	567 751
Goodwill/immaterielle eiendeler		189 449	-	263 358	-
Fradrag i ansvarlig kapital		-13 862	-13 862	-	-13 862
Sum risikovektede eiendeler		4 696 709	4 387 512	4 099 224	3 695 088
Egenkapital					
Goodwill/immaterielle eiendeler		-	-189 449	-	-263 358
Kjernekapital		-	2 615 092	-	2 281 465
Tilleggskapital:					
Evigvarende ansvarlig lån		-	283 000	-	283 000
Tidsbegrenset ansvarlig lån		-	400 000	-	400 000
Herav ikke tellende		-	-	-	-
Sum tilleggskapital		-	683 000	-	683 000
Brutto ansvarlig kapital		-	3 298 092	-	2 964 465
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner		-	-13 862	-	-13 862
Netto ansvarlig kapital		-	3 284 230	-	2 950 603
Kapitaldekning i %		-	74,9 %	-	79,9 %

Spesifikasjon av kapitaldekningen konsern

NOK 1 000	Vekt	Konsern 2007		Konsern 2006	
		Balanse	Vektet balanse	Balanse	Vektet balanse
Risikovektede eiendeler					
Staten, sentralbanker, etc	0%	4 181 615	-	3 248 900	-
Statsforetak	10%	612 239	61 224	141 239	14 124
Finansinstitusjoner	20%	9 048 086	1 809 617	8 393 462	1 678 692
Sikrede lån, etc	50%	11 791 917	5 895 959	9 829 943	4 914 972
Utlån	100%	1 099 532	1 099 532	5 420 211	5 420 211
Investering i datterselskap	100%				
Anleggsmidler og øvrige fordringer	100%	19 992 535	19 992 535	13 179 094	13 179 094
Eiendeler i Livsforsikring med investeringsvalg		5 059 934	914 102	5 317 571	973 273
Goodwill/Immaterielle eiendeler		1 655 832		959 641	
Poster utenom balansen som ikke inngår i handelsporteføljen		7 204 430	276 641	11 575 146	716 376
Beregningsgrunnlag for valutarisiko		-	649 933	-	455 439
Fradrag i ansvarlig kapital		-	-39 056	-	-43 789
Urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler		-	-505 049	-	-748 407
Nedskrivninger		-	-100 356	-	-133 594
Sum risikovektede eiendeler		60 646 120	30 055 082	58 065 207	26 426 391
Egenkapital inklusive fondsobligasjoner og fond for urealiserte gevinster					
Goodwill/immaterielle eiendeler		-	-950 913	-	-959 641
Utsatt skattefordel		-	-704 919	-	-
Urealiserte gevinster på investeringseiendommer og varige driftsmidler		-	-124 973	-	-
Naturskadefond klassifisert som egenkapital i IFRS konsern		-	-607 129	-	-
Utbytte klassifisert som egenkapital		-	-450 000	-	-
Minstekrav til reasseansavsetning i skadeforsikring		-	-31 313	-	-
Andel av nullstilt uamortisert estimatavvik		-	139 000	-	-
50% fradrag av bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner		-	-19 528	-	-
Kjernekapital		-	2 886 863	-	2 452 284
Tilleggskapital:					
Evigvarende ansvarlig lån		-	299 905	-	283 000
Tidsbegrenset ansvarlig lån		-	712 250	-	760 992
Herav ikke tellende		-	-2 000	-	-50 000
45% av urealisert gevinst på investeringseiendommer og varige driftsmidler		-	45 390	-	-
50% fradrag av bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner		-	-19 528	-	-43 789
Sum tilleggskapital		-	1 036 017	-	950 203
Netto ansvarlig kapital			3 922 880		3 402 487
Kapitaldekning i %			13,1 %		12,9 %

Oppstillingen viser SpareBank 1 Gruppen konsern kapitaldekning. Kapitaldekningen skal i henhold til myndighetskrav være minst 8 prosent. Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital får redusert egenkapitalverdien med 20 prosent hvert år de siste 5 årene før forfall. I den grad konsernet har ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner, går denne direkte til fradrag i konsernets egen ansvarlige kapital for den del som overstiger to prosent av mottakende finansinstitusjons ansvarlige kapital.

Har konsernet ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner som utgjør mindre enn 2 prosent av den enkelte finansinstitusjons ansvarlige kapital, kommer summen av slik kapital til fradrag i konsernets ansvarlige kapital for den del som overstiger 10 prosent av konsernets ansvarlige kapital. Fondsobligasjoner kan utgjøre inntil 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende del teller som evigvarende tilleggskapital. Beregningsgrunnlaget vektet i henhold til risiko Det er 5 risikoklasser, 0 prosent, 10 prosent, 20 prosent, 50 prosent og 100 prosent, der prosenten angir hvor stor del av en balansepost som skal medtas i beregningsgrunnlaget.

NOTE 36 – ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK

	Ansatte		Gjennomsn. ant. ansatte		Gjennomsn. ant. årsverk		Gjennomsn. ant. årsverk	
	31.12.07	31.12.06	i 2007	i 2006	31.12.06	31.12.05	i 2006	i 2005
SpareBank 1 Gruppen AS	198	195	185	180	173	170	167	164
SpareBank 1 Livsforsikring AS	254	250	237	233	219	215	200	196
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	387	384	374	370	361	356	356	350
Bank 1 Oslo AS	278	276	267	264	256	254	260	257
ODIN Forvaltning AS	68	68	64	63	59	59	54	54
SpareBank 1 Medlemskort AS	9	9	8	8	6	6	6	6
EiendomsMegler 1 AS**	90	88	51	50	48	48	45	45
Actor Fordringsforvaltning AS	28	27	23	23	21	21	23	22
Sum	1 312	1 297	1 209	1 190	1 143	1 127	1 111	1 094

**Tallene inkluderer EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS og Areal EiendomsMegling med datterselskaper som ble oppkjøpt i perioden fom 01.10.07 og frem til 31.12.07

NOTE – 37 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER BRUTTO I SPAREBANK 1 LIVFORSIKRING AS

Forsikringsmessige avsetninger uten investeringsvalg

NOK 1 000	Kollektiv pensjons forsikring privat	Gruppelivs- forsikring	Ind.kapital forsikring	Ind.rente/ pensjons forsikring	Ulykke forsikring	2007	2006
Fordringer verørende forsikringskontrakter	101 504	1 554	22 703	779	-	126 541	184 754
Premiereservfond	5 450 016	407 457	1 704 495	5 415 132	2 164	12 979 264	11 908 287
- herav RBNS	-	-	-	-	-	-	-
- herav IBNR	-	-	-	-	-	-	-
- herav ikke opptjent premieinntekt	-	-	-	-	-	-	-
Tilleggsavsetningsfond	167 525	-	9 725	371 915	-	549 165	447 610
Premiefond	233 657	-	-	7 598	-	241 255	303 007
Pensjonistenes overskuddsfond	4 337	-	-	-	-	4 337	30 867
Erstatningsavsetningsfond	150 638	547 362	148 924	127 282	118 646	1 092 852	794 437
- herav RBNS	32 700	433 159	103 932	29 382	109 646	676 119	365 521
- herav IBNR	95 700	114 203	44 992	97 900	9 000	266 095	424 206
Sikkerhetsfond/sikkerhetsavsetning	255 459	15 308	13 889	12 699	64 864	362 219	97 480
Sum avsetninger livforsikring 2007	6 261 633	970 127	1 877 033	5 934 626	185 674	15 229 092	13 581 688
Avsetninger livsforsikring 2006	5 246 018	811 080	931 102	6 436 826	155 632	-	13 580 658
Gjeld vedrørende gjenforsikring 2007	657	121	10 777	-1 186	12 890	-	23 259
Gjeld vedrørende gjenforsikring 2006	1 084	161	14 614	573	8 103	-	24 535

Avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg

NOK 1 000	Kollektiv pensjon	Individuell rente/ pensjon	Individuell kapital	2007	2006
Sum avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg 31.12.06	458 380	3 718 126	1 141 065	5 317 571	4 329 015
- Premieinntekt brutto	553 523	62 103	660 709	1 276 335	1 153 468
- Erstatninger brutto	-5 566	-1 106 326	-406 382	-1 518 274	-1 010 410
- Garantert rente/avkastning UL	-	-	-	-	-
- Adm.bidrag	-22 276	-2 499	-26 590	-51 365	64 947
- Risikoresultat	-407	-2 454	979	-1 882	-3 231
- Overføring/og reservestyrking	44 817	29 265	-36 534	37 547	783 783
- Andel av resultat	-	-	-	-	-
Sum avsetninger i livsforsikring med investeringsvalg 31.12.07	1 028 471	2 698 215	1 333 247	5 059 933	5 317 571
Sum forsikringsmessige avsetninger livsforsikring				20 289 025	18 899 259

Kursreguleringsfond og kursreserver

NOK 1 000	2007	Endring 2007	Endring 2006
Aksjer holdt for handelsformål	451 048	238 501	-178 223
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning (holdt for handelsformål)	-40 802	-18 865	130 303
Andre finansielle verdipapirer	-8 991	136 365	-17 469
Kursreserver verdipapirer til virkelig verdi	401 255	356 001	-65 389

NOTE 38 – FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT OG AVSETNING I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS

NOK 1 000	1 PRIVATBETONTE FORSIKRINGER		2 NÆRINGSBETONTE FORSIKRINGER		Amnet	SUM NÆRING	Trygghet	Ansv. Yrskeskade	Sum lang. reuss	5 Natur pooler	TOTAL SUM											
	Kombinerede forsikringer	Brann Motorvogn	Hørv ansv.	Øvrig forsikring privat								SUM PRIVAT	SUM NÆRING	Sum Energi/olje	Sum sjø							
Forfalte premier:	1 386 170	1 205 417	532 571	62 635	135 013	242 584	12 127	3 143 945	9 065	237 906	170 317	58 087	8 085	101 361	62 333	2 139	591 206	-	-	68	109 399	3 844 619
Brutto premier	511	3 781	1 542	341	484	847	-	5 963	6 284	166 710	492	168	130	71 425	61	12	245 113	-	-2	-	37 227	288 301
Avgitte premier	1 385 659	1 301 636	531 028	62 294	134 529	241 737	12 127	3 137 983	2 782	71 196	169 824	57 919	7 955	29 936	62 272	2 127	346 093	-	2	68	72 172	3 556 318
Brutto foretning:	1 383 593	1 292 799	522 859	61 078	132 012	230 578	11 384	3 111 443	9 296	234 610	164 084	55 797	8 296	97 631	62 481	2 083	578 481	-	-	68	110 027	3 800 020
Opplyente premier	-15 383	23 742	10 069	-	-	847	-	5 963	6 445	164 403	492	168	130	68 814	61	11	240 356	-	-2	-	37 227	283 544
Pålyente erstatninger	935 381	976 616	500 615	33 681	78 581	157 067	9 451	2 190 778	2 162	243 357	140 546	61 785	592	197 256	53 174	2 877	639 964	-65	-21 084	9 144	32 478	2 851 217
Forsikr.rel.drifskostn.	250 839	273 709	110 699	15 078	47 676	71 148	2 932	661 482	2 167	54 187	35 707	12 142	2 921	10 985	8 371	484	114 822	-	60	9	1 873	778 246
Forsikrings teknisk resultat	197 273	42 474	-88 455	12 319	5 754	2 363	-989	259 183	4 966	-62 934	-12 169	-18 131	4 783	-110 610	936	-1 277	-176 305	65	21 024	-9 085	75 676	170 557
Avgitte foretning:	511	3 781	1 542	341	484	847	-	5 963	6 445	164 403	492	168	130	68 814	61	11	240 356	-	-15 344	-2	37 227	283 544
Opplyente premier	-15 383	23 742	10 069	-	-	847	-	5 963	6 445	164 403	492	168	130	68 814	61	11	240 356	-	-15 344	-2	37 227	283 544
Pålyente erstatninger	935 381	976 616	500 615	33 681	78 581	157 067	9 451	2 190 778	2 162	243 357	140 546	61 785	592	197 256	53 174	2 877	639 964	-65	-21 084	9 144	32 478	2 851 217
Forsikr.rel.drifskostn.	250 839	273 709	110 699	15 078	47 676	71 148	2 932	661 482	2 167	54 187	35 707	12 142	2 921	10 985	8 371	484	114 822	-	60	9	1 873	778 246
Provisjonsinntekter	1 071	-	-	-	-	-	-	1 071	-	42 249	-	-	-	10 290	-2	-	52 539	-	-2	-	-66	53 543
Forsikrings teknisk resultat	-14 765	19 854	8 527	-342	-485	-850	-	3 411	-4 720	47 649	2 521	1 696	-131	25 769	-61	-11	71 016	-	-15 283	-2 189	-36 200	20 755
Forsikrings teknisk resultat før	182 507	62 328	-79 928	11 977	5 269	1 513	-989	262 594	246	-15 285	-9 648	-16 434	4 652	-84 441	874	-1 288	-105 290	65	5 741	-11 274	39 476	191 312
Inntruftet i år (brutto)	987 112	962 950	500 548	33 749	81 966	169 569	10 011	2 255 356	3 576	257 709	128 465	61 771	2 573	84 887	53 257	2 468	532 756	-	-5 462	-	37 069	2 819 719
Inntruhte skatter	-61 730	13 666	67	-68	-3 384	-12 502	-559	-64 578	-1 414	-14 352	12 061	15	-1 991	112 568	-83	408	107 209	-65	-15 622	9 144	-4 590	31 498
Totalt regnskapsår (brutto)	925 381	976 616	500 615	33 681	78 581	157 067	9 451	2 190 778	2 162	243 357	140 546	61 785	592	197 256	53 174	2 877	639 964	-65	-21 084	9 144	32 478	2 851 217
Inntruftet i år (for egen regning)	1 003 268	951 290	490 494	33 749	81 966	169 569	10 011	2 249 853	1 073	72 727	128 465	59 908	2 573	27 881	53 257	2 664	288 360	-	-	-	37 048	2 875 261
Inntruftet tidligere år (for egen regning)	-52 503	1 584	52	-68	-3 384	-12 502	-559	-67 433	-667	-486	9 034	13	-1 991	84 779	-83	212	90 808	-65	-5 740	11 342	-5 663	23 249
Totalt regnskapsår (for egen regning)	950 765	952 874	490 546	33 681	78 581	157 067	9 451	2 182 420	406	72 241	137 519	59 921	592	112 961	53 174	2 876	379 169	-65	-5 740	11 342	31 385	2 898 510

NOTE 38 – FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT OG AVSETNING I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS

NOK 1 000	Kombinerte forsikringer		Fridøstid		Reise- og utlekk forsikring		Øvrig forsikring		SUM PRIVAT		Industri- og kombi. forsikring		Ansv. Yrskeskade		Trygghet		Amnet		SUM NÆRING		Sum Energi/olje		Sum lang. reas		TOTAL SUM	
	Brann	Motorvogn	Herav ansv.	Fridøstid	Utløst	Reise- og utlekk	Øvrig	SUM PRIVAT	Brann	Industri- og kombi.	Herav ansv.	Ansv. Yrskeskade	Trygghet	Amnet	SUM NÆRING	Sum Energi/olje	Sum lang. reas	Sum lang. reas	Sum lang. reas	SUM NÆRING	Sum Energi/olje	Sum lang. reas	Natur pooler	SUM		
Forsikringstekniske avsetninger:																										
Brutto premieavsetning																										
uoppjent 01.01.07 441 081 622 337 250 853 28 523 29 657 83 819 5 171 1 210 588 3 793 95 326 63 783 21 654 3 245 26 568 3 722 586 197 413 - - - 37 915 1 445 917																										
Kredittlysnetts brutto ansv. 01.01.07 441 081 622 337 250 853 28 523 29 657 83 819 5 171 1 210 588 3 793 95 326 63 783 21 654 3 245 26 568 3 722 586 197 413 - - - 37 915 1 445 917																										
Brutto premieavsetning 31.12.07 443 658 634 955 260 965 30 081 32 658 95 825 5 914 1 243 091 3 562 98 623 70 015 23 944 3 035 30 688 3 574 641 210 138 - - - 37 286 1 490 515																										
Kredittlysnetts brutto ansv. 31.12.07 443 658 634 955 260 965 30 081 32 658 95 825 5 914 1 243 091 3 562 98 623 70 015 23 944 3 035 30 688 3 574 641 210 138 - - - 37 286 1 490 515																										
Brutto ordstningsavsetning 01.01.07 739 527 1 182 116 776 486 15 879 198 408 85 268 3 237 2 224 435 4 722 197 085 131 258 63 432 19 147 666 597 219 871 1 560 1 240 241 798 84 024 56 856 52 843 3 659 198																										
Kredittlysnetts brutto ansv. 01.01.07 554 791 1 103 764 724 923 14 847 197 257 61 463 2 511 1 934 633 5 577 127 801 131 311 63 457 17 094 658 213 210 198 324 1 150 519 730 84 024 56 856 52 843 3 279 606																										
Brutto ordstningsavsetning 31.12.07 736 225 1 314 098 1 011 877 17 521 223 239 100 351 3 574 2 395 008 5 023 241 050 150 338 83 616 17 679 729 596 222 824 1 566 1 387 876 734 57 654 53 727 43 295 3 618 293																										
Kredittlysnetts brutto ansv. 31.12.07 553 020 1 157 864 890 261 16 935 201 600 86 410 2 295 2 018 123 5 482 211 446 151 684 84 377 18 163 701 125 207 096 472 1 295 489 730 57 655 53 727 43 295 3 469 018																										
Sikkerhedsavsetning 01.01.07 139 499 205 476 131 016 6 117 32 002 20 495 1 084 404 673 614 32 210 35 119 15 497 3 846 128 689 41 972 177 242 628 104 5 790 8 029 - 639 602																										
Kredittlysnetts minste-krav 01.01.07 137 499 185 476 118 264 6 117 32 002 20 495 1 084 382 674 614 12 730 30 119 13 291 3 846 88 689 41 972 177 178 148 104 5 790 8 029 - 574 745																										
Sikkerhedsavsetning 31.12.07 146 369 214 949 137 056 6 958 34 660 26 971 1 215 431 122 647 21 171 42 798 18 886 4 695 100 571 48 050 254 218 185 104 4 369 7 594 - 661 374																										
Kredittlysnetts minste-krav 31.12.07 132 118 194 022 123 713 6 281 31 286 24 345 1 087 389 149 584 19 110 38 631 17 047 4 238 90 779 43 372 228 196 943 104 4 369 7 594 - 588 159																										
Andre tekniske avsetninger 01.01.07 379 565																										
Andre tekniske avsetninger 31.12.07 479 366																										
Sum forsikringstekniske avsetninger 01.01.07 6 124 281																										
Sum forsikringstekniske avsetninger 31.12.07 6 549 550																										

NOTE 39 – GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Morselskapet				Konsernet			
Gj.snittlig rentesats		Gj.snittlig rentesats		Gj.snittlig rentesats		Gj.snittlig rentesats	
2007	2006	2006	2006	2007	2007	2006	2006
NOK 1000				NOK 1000			
-	-	-	-	Sertifikater og andre			
500 000	5,18%	500 000	3,11%	1 074 939	5,45%	-	-
				kortsiktige låneopptak			
				2 994 488	4,96%	3 545 257	3,85%
				Obligasjonsgjeld			
500 000	5,18%	500 000	3,11%	Sum gjeld stiftet ved			
				utstedelse av verdipapirer			
				4 069 427	4,96%	3 545 257	3,85%
				Obligasjonsgjeld fordelt			
				på forfallstidspunkt			
				2007			
				-		1 029 121	
				2008			
				1 090 389		14 876	
				2009			
				641 527		655 662	
				2010			
				1 751 705		1 246 016	
				2011			
				588 963		599 582	
				Beholdning av egne obligasjoner			
				-3 158		-	
				Konsernmellomværende			
				-		-	
				Obligasjonsgjeld og andre			
500 000		500 000		langsiktede låneopptak			
				4 069 427		3 545 257	
				Bank 1			
				Gj.snittlig rentesats		Gj.snittlig rentesats	
				2007	2007	2006	2006
				NOK 1000			
				Sertifikater og andre			
				kortsiktige låneopptak			
				1 074 939	5,45%	-	-
				Obligasjonsgjeld			
				2 494 488	4,92%	3 545 257	3,85%
				Sum gjeld stiftet ved			
				utstedelse av verdipapirer			
				3 569 427	4,92%	3 545 257	3,85%
				Obligasjonsgjeld fordelt			
				på forfallstidspunkt			
				2007			
				-		1 029 121	
				2008			
				1 090 389		14 876	
				2009			
				641 527		655 662	
				2010			
				1 251 705		1 246 016	
				2011			
				588 963		599 582	
				Beholdning av egne obligasjoner			
				-3 158		-	
				Konsernmellomværende			
				-		-	
				Obligasjonsgjeld og andre			
				langsiktede låneopptak			
				3 569 427		3 545 257	

NOTE 40 – SKATT

Sammenheng mellom resultat før skattekostnad og skattegrunnlag

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1 000	2007	2006
-	-	Betalbar skatt	29 496	65 142
-30 369	19 890	Endring i utsatt skattefordel	-71 360	-80 934
102 175	-13 452	Skatteandel avgitt/mottatt konsernbidrag	-	-
292	-	For lite/mye avsatt skatt tidligere år	-	-88
-466	-	Øvrige skatteeffekter netto	-632	624
71 632	6 438	Skattekostnad	-42 496	-15 256
Midlertidige forskjeller pr. 31.12.				
-96 379	-65 600	Anleggsmidler utsatt skattefordel	-109 314	-39 051
-	-	Anleggsmidler utsatt skatt	114 754	27 014
-	-	Gevinst- og tapskonto	-	-
-	-	Aksjer og verdipapirer	45 528	102 389
-	-	Deltakerlignede selskaper / verdiendringer verdipapirer	306 929	179 749
-	-	Fordringer	-1 017	6 721
-	-	Sikringsinstrumenter	-	6 154
-54 129	-56 787	Netto pensjonsforpliktelse	-305 112	-332 558
-49 669	-62 086	Overførte pensjonsforpliktelser	-49 669	-62 086
-	-	Endring ny utlånsforskrift	4 265	6 397
-883	-	Avsetning etter god regnskapsskikk	-6 462	-11 539
-	-	Garantivsetning og naturskadeavsetning	1 009 186	952 190
-	-	Merverdier konsern	-14 029	24 068
-	-	Korreksjon tidligere år	-	17 753
-	-	Ikke oppført midlertidige forskjeller	29 857	-
-	-	Konsernbidrag - korreksjon for ulike regnskapsprinsipper	-	238 643
-201 060	-184 473	Sum midlertidige forskjeller som påvirker skattegrunnlag	1 024 915	1 115 844
-475 543	-749 558	Frømførbart skattemessig underskudd og ubenyttet godtgjørelse	-1 772 786	-1 760 294
-475 543	-749 558	Sum øvrige forskjeller	-1 772 786	-1 760 294
-676 603	-934 032	Netto skattereduserende midlertidige forskjeller	-747 871	-644 450
-189 449	-261 529	Utsatt skattefordel	-209 404	-180 446
-	-	Ikke balanseført utsatt skattefordel	-	-
-189 449	-261 529	Netto utsatt skattefordel	-209 404	-180 447
Avstemming av skattekostnad:				
120 967	83 856	28 % av resultat før skatt	327 061	280 303
-151 801	-99 986	Permanente forskjeller (28 %)	-316 927	-212 894
-	-	Andre permanente forskjeller som ikke inngår i beregning av betalbar skatt	-	-
-	-	Resultat fra datterselskaper	-	-
102 175	22 028	Skatt av konsernbidrag	-	-
292	541	Korreksjon tidligere år	-52 630	-4 230
-	-	Føring direkte mot egenkapitalen	-	-78 435
-	-	Reversert tidligere kostnadsført utbyttegodtgjørelse	-	-
71 632	6 438	Beregnet skattekostnad	-42 496	-15 256

Differansen mellom bokført betalbar skatt og betalbar skatt i skatteberegningen er kr 23.538.000 i betalbar skatt på utenlandsinntekt tidligere år i ODIN Forvaltning AS.

NOTE 41 – GJELD VEDRØRENDE GJENFORSIKRING

NOK 1000	2007	2006
Gjeld gjenforsikring i SpareBank 1 Livsforsikring AS	23 259	24 535
Gjeld gjenforsikring i SpareBank 1 Skadeforsikring AS	34 520	50 939
Sum gjeld vedrørende gjenforsikring	57 780	75 474

NOTE 42 – ANDRE FORPLIKTELSER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
97 981	107 399	Leverandørgjeld	195 677	122 148
7 519	6 013	Forskuddstrekk	46 475	41 800
3 705	5 980	Offentlig avgifter	28 431	27 644
16 314	15 548	Skyldig lønn og feriepenger	152 303	134 698
4 303	2 248	Påløpte rentekostnader	83 509	40 712
12 441	11 793	Øvrige påløpte kostnader	106 682	96 836
-	-	Provisjonsgjeld	94 062	110 380
-	43 167	Gjeld til TS	-	43 167
-	-	Yrkesskadeerstatning til RTV	70 645	51 639
8 593	551	Annen gjeld	140 499	191 870
150 856	192 698	Sum Andre forpliktelser	918 286	860 894

NOTE 43 – PENSJONER

Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser:

Konsernet har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Livsforsikring. Pensjonsordningen sikrer de fleste av de ansatte en pensjon på 70% av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte fra 01.01.2005. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte pensjonsordningen lukket.

I morselskapet er det 144 yrkesaktive og 50 pensjonister som er omfattet av den sikrede ytelseordningen. I konsernet er det 687 yrkesaktive og 540 pensjonister omfattet av den sikrede ytelsepensjonsordningen.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flytteverdi fra livselskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsesens størrelse.

Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse. Pr. 31.12.2007 er det beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene ved årsslutt. Aktuarelle gevinster og tap (estimatavvik) føres rett mot egenkapitalen.

Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger				
192 706	240 827	Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	1 091 962	1 339 511
16 828	19 756	Pensjon opptjent i perioden	61 897	68 449
9 040	10 053	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	52 943	55 001
-22 939	-11 528	Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-41 479	-42 025
-5 619	-59 290	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-5 277	-287 402
-7 641	-6 535	Utbetalte ytelser	-54 333	-55 025
-	-576	Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-677
182 375	192 707	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	1 105 713	1 077 832
160 348	175 184	herav fondsbaserte	996 049	994 103
22 030	17 523	herav ikke-fondsbaserte	109 668	89 727
Pensjonsmidler				
143 749	142 109	Pensjonsmidler 1.1	798 822	780 478
8 368	6 876	Forventet avkastning i perioden	47 679	37 856
-22 353	-3 950	Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-38 646	-14 050
-4 118	-17 050	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	7 738	-49 052
12 903	18 517	Innbetaling fra arbeidsgiver	60 188	66 383
-3 613	-2 754	Utbetalte ytelser	-36 905	-34 869
-	-	Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-35
134 936	143 748	Pensjonsmidler 31.12	838 876	786 711

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
Finansiell status 31.12.2007				
182 375	192 707	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	1 105 713	1 077 833
134 936	143 748	Pensjonsmidler 31.12	838 876	786 711
47 439	48 959	Netto pensjonsforpliktelse 31.12	266 837	291 122
47 439	48 959	Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	266 837	291 122
7 277	9 726	Arbeidsgiveravgift 01.01	42 305	82 805
2 401	3 107	Arbeidsgiveravgiftkostnad	9 610	11 932
-657		Netto arbeidsgiveravgift utmelding av medlemmer	-982	-2 875
-103	-6 873	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-2 587	-34 386
-2 230	-2 794	Utbetalt	-10 612	-14 354
	4 112	Andre endringer	120	-1 604
6 688	7 278	Arbeidsgiveravgift 31.12	37 851	41 487
54 127	56 237	Netto pensjonsforpliktelse i balansen	304 691	332 608
Periodens pensjonskostnad				
16 829	20 759	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	61 898	69 524
9 040	10 053	Rentekostnad på løpt pensjonsforpliktelse	52 942	55 001
-8 368	-6 876	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-47 677	-37 856
-	-	Tidligere perioders opptjening innregnet i perioden	-	-
17 501	23 936	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	67 163	86 668
2 557	3 598	Periodisert arbeidsgiveravgift	9 775	11 755
20 058	27 534	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	76 938	98 423
12 853		-herav sikret ytelsesbasert pensjonskostnad inklusive aga	49 614	
3 181	1 377	Innskuddsbasert pensjonskostnad inkl aga	14 930	8 334
		Andre pensjonskostnader, tilskuddspaner m.m		
23 239	28 911	Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	91 868	106 757
-6 209	-4 637	Avviklingsgevinst som følge av at lønnsveksten opphører inkl aga	-9 828	-17 711
4 965	-4 011	Avviklingsgevinst ved avslutning av pensjonsopptjening (utsedelse av fripoliser)	5 951	-13 520
21 995	20 263	Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	87 991	75 525
16 937	15 268	Estimert pensjonskostnad ytelse og innskudd for 2008 inkl aga:	77 823	62 370
71 805	105 686	Pensjonsgrunnlag	348 340	545 112
Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)				
1 153	34 591	Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i egenkapital etter skatt	9 188	197 492
-31 929	-33 082	Kumulative aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i egenkapital etter skatt	-213 496	-222 684
Sammensetning av pensjonsmidler				
54,36 %	50,79 %	Gjeldsinstrumenter	54,36 %	50,79 %
19,63 %	21,41 %	Egenkapitalinstrumenter	19,63 %	21,41 %
21,37 %	21,89 %	Eiendom	21,37 %	21,89 %
4,64 %	5,91 %	Andre eiendeler	4,64 %	5,91 %
100,00 %	100,00 %	Sum pensjonsmidler	100,00 %	100,00 %
8 368	6 876	Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	47 679	37 856
Forutsetninger				
4,80 %	4,5 %	Diskonteringsrente	4,80 %	4,5 %
5,80 %	5,4 %	forventet avkastning på midlene	5,80 %	5,4 %
4,25 %	4,0 %	Fremtidig lønnsutvikling	4,25 %	4,0 %
4,25 %	4,3 %	G-regulering	4,25 %	4,3 %
2,30 %	1,9 %	Pensjonsregulering	2,30 %	1,9 %
14,10 %	14,1 %	Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,1 %
4 % og 2 %	4 % og 2 %	Frivillig avgang	4 % og 2 %	4 % og 2 %
40,0 %	40,0 %	Forventet AFP-uttak fra 62 år	40,0 %	40,0 %
Demografiske forutsetninger:				
K2005	K1963	Dødelighet	K2005	K1963
IR2003	IR2003	Uførhet	IR2003	IR2003

Utviklingen de siste fire år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen for konsernet

	2007	2006	2005	2004
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	1 105 713	1 077 832	1 339 512	1 104 344
Pensjonsmidler 31.12	838 876	786 711	780 480	645 642
Underskudd	266 837	291 121	559 032	458 703

NOTE 44 – INNSKUDD FRA KUNDER OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Morselskapet			Konsernet	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
570 063	160 000	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	25 936	15 020
		Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 234 006	1 131 766
		Bankinnskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	8 157 419	7 691 724
		Bankinnskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	4 269 731	3 763 006
		Gjeld til forsikringstakere	374 494	-
570 063	160 000	Sum innskudd fra og gjeld til kunder og kredittinstitusjoner	15 061 586	12 601 516
Gjeld til forsikringstakere ble presentert som annen forpliktelse i 2006				
Bankinnskudd			2007	2006
NOK 1 000			Innskudd	Innskudd
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid			8 157 419	7 301 326
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid			4 269 731	4 153 404
Sum innskudd fra kunder			12 427 150	11 454 730
Gjennomsnittlig rente			3,78%	2,30%
Av totale innskudd utgjør fastrenteinnskudd 13,47%				
Av totale bankinnskudd er 33,5 % NIBOR baserte. Det vil si at lånene rentejusteres i henhold til NIBOR, og ikke i henhold til Norges Banks styringsrente.				
Innskudd fordelt på sektor og næring			2007	2006
			Innskudd	Innskudd
Ansatte i SpareBank 1 Gruppen			203 243	189 757
Andre lønnstakere			3 342 046	2 970 534
Sum PM			3 545 289	3 160 291
Landbruk			492	1 635
Fiskeri og fiskerelatert virksomhet			114	2
Oljerelatert Virksomhet			7	35
Industri			169 568	137 785
Kraft og vannforsyning			4 562	2 381
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning			130 283	95 193
Varehandel			305 328	303 799
Hotell og restaurant			83 785	37 458
Transport og Lagring			81 349	74 647
Forretningsmessig tjenesteyting			274 459	835 735
Eiendomsdrift			775 794	631 617
Offentlig sektor			10 444	15 678
Shipping			17 025	11 078
Verftsindustri			1 106	348
Informasjon og teknologi			48 208	42 459
Finans			439 566	377 173
Øvrige sektorer			6 539 770	5 727 415
Sum innskudd BM fordelt på sektor og næring			8 881 861	8 294 439
Sum innskudd PM og BM			12 427 150	11 454 730
Innskudd fordelt på geografiske områder			2007	2006
			Innskudd	Innskudd
Oslo			10 349 536	9 740 565
Akershus			1 759 987	1 442 182
Andre			317 626	271 984
Sum innskudd fordelt på geografiske områder			12 427 150	11 454 730

NOTE 45 – AVSETNINGER

Morselskapet Husleiekostnad			Konsernet Husleiekostnad	
2007	2006	NOK 1000	2007	2006
2 365	3 426	01.01.2007	2 365	3 426
-200	156	Resultatført i løpet av året	-200	156
-1 282	-1 217	Annet	-1 282	-1 217
883	2 365	Sum avsetninger 31.12.2007	883	2 365
Klassifikasjon i balansen:				
883	2 365	Kortsiktig gjeld	883	2 365
883	2 365	Sum avsetninger	883	2 365

All gjeld oppgitt i noten har kortere løpetid enn 12 måneder.

NOTE 46 – VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Morselskapet				Konsernet			
Bokf. verdi	Endret til virkelig verdi	Bokf. verdi	Endret til virkelig verdi	Bokf. verdi	Endret til virkelig verdi	Bokf. verdi	Endret til virkelig verdi
2007	2007	2006	2006	2007	2007	2006	2006
EIENDELER							
-	-	-	-	964 505	964 505	932 064	932 064
-	-	-	-	940 158	940 158	947 922	947 922
152 128	152 128	197 028	197 028	886 070	954 789	909 779	909 779
200 000	200 000	200 000	200 000	112 211	112 211	793 017	793 018
-	-	-	-	17 266 489	17 266 489	14 907 531	14 907 531
-	-	-	-	426 802	426 802	-	-
-	-	-	-	17 805 502	17 805 502	19 006 034	19 006 034
-	-	-	-	4 423 206	4 279 997	4 267 327	5 337 435
35 672	35 672	44 138	44 138	121 472	105 902	88 794	88 794
-	-	-	-	81 649	81 649	81 649	81 649
-	-	-	-	64 529	64 529	62 693	62 693
Sum eiendeler							
387 800	387 800	441 166	441 166	43 092 593	43 002 533	41 996 810	43 066 919
FORPLIKTELSER							
-	-	-	-	2 259 942	2 259 942	1 146 786	1 146 786
570 063	570 063	160 000	160 000	12 801 642	12 801 642	11 454 730	11 454 730
-	-	-	-	57 779	57 779	75 474	75 474
500 000	500 000	500 000	500 000	4 069 427	4 069 427	3 545 257	3 545 257
-	-	-	-	41 771	41 771	40 053	40 053
683 000	683 000	683 000	683 000	1 333 000	1 333 000	1 383 000	1 383 000
-	-	-	-	-	-	-	-
Sum forpliktelser							
1 753 063	1 753 063	1 343 000	1 343 000	20 563 561	20 563 561	17 645 300	17 645 300
Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen							
-	-	-	-	475 238	475 238	405 974	405 974
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	88	88	965	965
-	-	-	-	735 000	735 000	580 000	580 000
-	-	-	-	-	-	-	-

NOTE 47 – MAKS KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTESTILLELSER

Morselskapet			Konsernet	
Brutto eksponering	Brutto eksponering	NOK 1000	Brutto eksponering	Brutto eksponering
2007	2006		2007	2006
EIENDELER				
102 691	78 248	Kontanter og fordringer på sentralbanker	901 930	745 325
200 000	200 000	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-118 854	562 088
-	-	Utlån til og fordringer på kunder	19 702 158	16 836 212
-	-	Verdipapirer - holdt for trading	5 698 216	5 032 323
3 975 032	3 259 222	Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultatregnskapet	15 621 327	13 973 709
-	-	Derivater	64 529	62 693
35 672	44 138	Verdipapirer - tilgjengelig for salg	259 286	216 888
-	-	Verdipapirer - holde til forfall	4 423 206	4 267 327
410 250	515 860	Andre eiendeler	7 815 129	7 469 759
4 722 736	4 097 468	Sum eiendeler	54 366 927	49 166 324
FORPLIKTELSER				
-	-	Betingede forpliktelser	475 238	405 974
-	-	Ubenyttede kreditter	1 576 815	1 044 992
-	-	Lånetilsagn	625 000	500 000
-	-	Andre engasjement	88	965
-	-	Sum finansielle garantistillelser	2 677 141	1 951 931
4 722 736	4 097 468	Total kredittrisikoeksponering	57 547 946	51 118 255

NOTE 48 – ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN OG PREMIEINNTEKTER

Tabellen viser forfalte beløp på utlån, overtrett på kreditt/inskudd og premieinntekter fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

2007

NOK 1 000	Under 30 dager	31–60 dager	61–90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	2 370	898	342	1 578	5 188
Bedrifsmarked	9 240	519	194	30 786	40 740
Forfalt, ikke betalt forsikringspremie	50 528	1 586	1 385	25	53 523
Sum	62 138	3 004	1 921	32 388	99 451

2006

NOK 1 000	Under 30 dager	31–60 dager	61–90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 429	545	261	1 453	3 689
Bedrifsmarked	787	2 860	501	2 034	6 182
Forfalt, ikke betalt forsikringspremie	65 401	4 244	149	28	69 822
Sum	67 618	7 649	911	3 515	79 693

NOTE 49 – KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKORATING

Bankens styring av kredittrisiko er nærmere beskrevet i note 3. Risikoklassifiseringen er slik:

Risiko-klasse	Misligholdssannsynlighet			Sikkerhetsdekning (realisasjonsverdi/engasjement)		
	F.o.m	Til	Historisk mislighold (% av antall)	Sikkerhets-klasse	Nedre grense	Øvre grense
A	0,00 %	0,10 %	0,00 %	1	120	
B	0,10 %	0,50 %	0,29 %	2	100	120
C	0,50 %	1,00 %	0,68 %	3	80	100
D	1,00 %	2,00 %	1,30 %	4	60	80
E	2,00 %	3,00 %	1,47 %	5	40	60
F	3,00 %	5,00 %	1,68 %	6	20	40
G	5,00 %	7,50 %	3,06 %	7	0	20
H	7,50 %	10,00 %	2,56 %			
I	10,00 %	100,00 %	7,45 %			
J	misligholdt					
K	nedskrevet					

Kombinasjoner av risikoklasser og sikkerhetsklasser oppsummeres i følgende risikogrupper:

Risiko-klasse	Sikkerhetsklasse						
	1	2	3	4	5	6	7
A	Svært lav	Svært lav	Svært lav	Svært lav	Svært lav	Svært lav	Lav
B	Svært lav	Svært lav	Svært lav	Lav	Lav	Middels	Middels
C	Svært lav	Svært lav	Lav	Middels	Middels	Middels	Middels
D	Lav	Lav	Middels	Middels	Middels	Middels	Middels
E	Middels	Middels	Middels	Middels	Middels	Høy	Høy
F	Middels	Middels	Middels	Middels	Høy	Svært høy	Svært høy
G	Høy	Høy	Høy	Høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy
H	Høy	Høy	Høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy
I	Svært høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy	Svært høy
J	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk
K	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk	Misligh./nedsk

NOK 1 000	Gj.snittlig usikret eksponering 2007	Totalt engasjementsvolum 2007	Gj.snittlig usikret eksponering 2006	Totalt engasjementsvolum 2006
Risikogruppe				
Svært lav risiko	0,07%	9 441	0,08%	7 790
Lav risiko	14,47%	3 824	9,39%	3 446
Middels risiko	16,99%	5 275	14,12%	3 935
Høy risiko	14,33%	678	5,76%	683
Svært høy risiko	28,02%	672	20,61%	574
Mislighold og nedskrevet	15,86%	182	30,50%	294
Totalt	8,82%	20 073	6,74%	16 722

NOTE 50 – FORSIKRINGSRISIKO SKADEFORSIKRING

Tabellen nedenfor viser utviklingen i akkumulerte avsetninger basert på estimater og fordelt på skadeår sammenstilt med faktiske utbetalinger for samme perioden.

Brutto - landbasert forretning ex. inngående reass./sjø/pooler

	2002 og tidl.	2003	2004	2005	2006	2007
Estimerte akkumulerte erstatningsavsetninger						
Ved utgangen av inneværende år	2 388,0	996,5	1 097,0	1 109,9	1 199,6	1 313,6
Ett år senere	2 508,9	934,9	1 047,6	1 122,5	1 192,6	-
To år senere	2 616,2	927,5	963,9	1 055,0	-	-
Tre år senere	2 735,0	906,8	939,2	-	-	-
Fire år senere	2 816,4	918,4	-	-	-	-
Fem år senere	2 946,5	-	-	-	-	-
Utbetalinger						
Ett år senere	914,4	525,4	500,8	527,6	569,8	-
To år senere	458,0	89,9	79,2	120,5	-	-
Tre år senere	354,8	50,8	63,0	-	-	-
Fire år senere	243,3	62,6	-	-	-	-
Fem år senere	254,5	-	-	-	-	-
Totalt utbetalt	2 225,0	728,7	643,0	648,1	569,8	-
Avviklingsresultat brutto landbasert	-130,2	-11,7	24,7	67,4	7,0	-42,6
Inngående energi/inngående reass	-	-	-	-	-	6,5
SUM avviklingsresultat brutto	-	-	-	-	-	-36,1
Gjenværende avsetninger	721,6	189,7	296,1	406,9	622,8	1 313,6
Brutto erstatningsavsetning energi/inngående reassurans	-	-	-	-	-	107,5
Pooler	-	-	-	-	-	43,3
SUM erstatningsavsetning brutto i balansen	-	-	-	-	-	3 701,5

NOTE 51 – FORSIKRINGSRISIKO LIV

Forsikringsrisiko innenfor SpareBank 1 Livsforsikring knytter seg i hovedsak til usikkerhet i estimater knyttet til levealder og uførhet. Selskapet kan styre deler av denne forsikringsrisikoen gjennom type forsikring, spesielle kunder, type avtaler, etc.

Forsikringsavsetningen beregnes utfra visse forutsetninger:

- Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Grunnlagsrenten er p.t. 2,75% for nye livsforsikringskontrakter tegnet fra og med 01.01.2006. For nye kollektive pensjonsavtaler fra 01.01.2006 er grunnlagsrenten 2,70%. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3% fra og med 01.01.2004. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994–2005 er grunnlagsrenten 3%. For øvrig er grunnlagsrenten 4%.
- Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNH, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.
- Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.
- Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.
- Det har foregått et arbeid i regi av FNH med utvikling av nye tariff for kollektiv pensjon som tar høyde for økt levealder og sammenheng mellom opplevels- og dødelighetsforutsetninger. Nye tariff implementeres fra 2008 også for eksisterende forsikringsbestand. Tariffene vil tillegges sikkerhetsmarginer gitt av Kredittilsynet.

Deler av risikoen knyttet til avsetningen bæres av kunden. Tabellen nedenfor viser hvor stor andel av de forsikringsmessige forpliktelser hvor kunden bærer den finansielle risiko. Dette er forsikringskunder som ikke har inngått avtaler hvor det inngår en garantert avkastning/rente.

NOK 1000	Forsikringsforpliktelser kunden bærer risiko	Forpliktelser til forsikrings-tagerne	Sum avsetninger
Balanse per 01.01.2006	4 329 015	12 432 580	16 761 595
Premieinntekter	1 053 783	1 997 895	3 051 678
Avkastning	809 563	826 067	1 635 630
Mottatte reserver	134 945	193 805	328 750
Avgitte reserver	-32 046	-192 606	-224 652
Forsikringsytelser	-949 790	-1 173 760	-2 123 550
Øvrige endringer	-27 899	-503 323	-531 222
Balanse per 31.12.2006	5 317 571	13 580 658	18 898 229
Premieinntekter	1 327 699	3 122 753	4 450 452
Avkastning	-109 826	789 384	679 558
Mottatte reserver	125 654	335 107	460 761
Avgitte reserver	-65 691	343 505	277 814
Forsikringsytelser	-1 516 628	-1 996 336	-3 512 964
Øvrige endringer	-18 844	-945 980	-964 824
Balanse per 31.12.2007	5 059 935	15 229 091	20 289 026

Konsentrasjon av forsikringsrisiko

- Som følge av at Folketrygden har innført midlertidig uførestønad har selskapet endret sin praksis ved innvilgelse av uførekapital. Tidligere praksis har vært at trygdekontoets vedtak har blitt tillagt vesentlig vekt. Selskapet må nå i langt større grad foreta en selvstendig vurdering av varighetsbegrepet.
- Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og gruppeforsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

For sensitivitetsanalyse av forsikringsrisikoen henvises til note 3 Finansiell risikostyring.

NOTE 52 – MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

Bank 1 Oslo har lavt omfang av valutaaktiviteter og styrer sin valutarisiko med henblikk på ikke å ta valutarisiko. Dette betyr at banken løpende avdekker det meste av sine valutaposisjoner mot kunder ved å ta tilsvarende posisjoner i markedet (back-to-back). Bankens valutaposisjoner følges opp daglig, og det er satt rammer på maksimal eksponering (absolutt posisjon) i enkeltvaluta og samlet valutaeksponering. Rammebrudd rapporteres umiddelbart til bankens ledelse. Rammeutnyttelser rapporteres minst kvartalsvis til styret.

Eksponeringen er som følger:

NOK 1 000	Netto valuta-eksponering i NOK	Effekt ved 3% endring
Valuta		
EUR	-344	-10
USD	168	5
Andre	-328	-10
Sum	-504	-15

Total valuta ramme

Total pr. valuta

NOTE 53 – MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

Bankvirksomhet kan gi opphav til betydelig renterisiko, som følge av blant annet ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet, samt investeringer i rentebærende papirer. Bank 1 Oslos renterisiko er hovedsakelig knyttet til de to førstnevnte, men banken har også en investeringsportefølje med noe innslag av renterisiko. Investeringsporteføljen utgjør normalt under 10% av den samlede forvaltningskapitalen og har som hovedhensikt å skape avkastning på overskuddslikviditeten som del av den løpende likviditetsstyringen. Det investeres nesten utelukkende i papirer med velrennomerte motparter, som har investment grade rating. Papirene som benyttes er hovedsakelig papirer med kvartalsvis rentefastsettelse (FRN), slik at renterisikoen reduseres. Bankens styrer investeringene gjennom detaljerte rammer som revideres og godkjennes av styret minst årlig. Bankens middle office foretar løpende rammekontroll, og rapporterer umiddelbart rammebrudd til bankens ledelse. Rammeutnyttelser rapporteres til styret minst kvartalsvis.

Banken benytter rentebytteavtaler i stor grad, og med hensikt om å immunisere banken mot renterisiko. Bank 1 Oslo måler renterisiko som den samlede resultateffekten på bankens balanseposter og utenombalanseposter ved skift i rentekurven. Det er satt rammer for hvor stor resultateffekt som tillates gitt parallellskift og vridninger på rentekurven. Renterisikoen begrenses også gjennom rammer på maksimal vektet løpetid og durasjon i verdipapirporteføljen. Per 31.12.2007 ville et parallellskift av rentekurven med +100 basispunkter ha medført en økning av verdien på egenkapitalen på ca 3,2 MNOK.

NOTE 54 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN, TVISTESAKER

I juni 1999 betalte SB1G 175 millioner kroner for 51 % av aksjene i First Securities ASA, mens 51 % av bokført egenkapital i First på oppkjøpstidspunktet var 25,5 millioner kroner. Goodwill for aksjeposten ble således 149,5 millioner kroner. Oslo ligningskontor har tidligere truffet vedtak om at kjøpesummen for aksjene i First er å anse som lønnsinntekt for selgende aksjonærer, hvilket også utløste arbeidsgiveravgift som ligningskontoret holdt First ansvarlig for. I forbindelse med salget av aksjer i First til FöreningsSparbanken i 2002 påtok SB1G seg ansvaret for denne arbeidsgiveravgiften. SpareBank 1 Gruppen måtte innbetale 53,4 millioner kroner i arbeidsgiveravgift, uavhengig av at vedtaket var påklaget.

Den videre forvaltningsmessige behandling har ført til ulike vedtak. Riksskattenemnda behandlet saken den 8. desember 2006, og vedtok (under dissens 3-2) at arbeidsgiveravgiften skulle fastsettes til 2/3-deler av Oslo ligningskontors opprinnelige vedtak. Saken ble brakt inn for Oslo tingrett i januar 2008, der det ble lagt ned påstand om at Riksskattenemndas vedtak skulle oppheves. Dom i saken falt 11. mars 2008, og selgende aksjonærer fikk fullt medhold for sin påstand. Motparten har 30 dagers ankefrist.

SpareBank 1 Gruppen AS kostnadsførte ikke de 53,4 millioner kroner som ble betalt til First Securities ASA, men balanseførte beløpet i SpareBank 1 Gruppen AS, som en fordring på First Securities ASA. Ved morselskapets overgang til IFRS per 01.01.2004 ble den betingede eiendelen ført i sin helhet mot egenkapitalen. Riksskattenemndas vedtak er bindende for staten i saken for Oslo tingrett, og således er 1/3-del av de nevnte 53,4 millioner kroner med tillegg av renter, i alt 20,1 millioner kroner, inntektsført i 2006. SpareBank 1 Gruppen AS avventer videre regnskapsmessig behandling til endelig dom i saken foreligger, og har ikke regnskapsført noe i 2007 knyttet til denne saken. Dersom tingrettens dom blir stående, vil SpareBank 1 Gruppen AS i 2008 inntektsføre resterende 2/3 av det opprinnelige beløpet, med tillegg for renter.

Tvistesak

Per 31.12.07 er konsernet SpareBank 1 Gruppen AS part i 39 tvistemål for domstolene. Det alt vesentlige av sakene i antall gjelder tvister med forsikringstagere og andre forsikringselskap knyttet til erstatningsoppgjør i forsikringsforhold. Disse sakene avsettes det løpende for i forsikringselskapenes regnskaper, og utfallet av disse sakene er av uvesentlig betydning for konsernets økonomiske stilling.

SpareBank 1 Livsforsikring AS tok i desember 2005 ut stevning for Oslo tingrett mot Caggemini Norge AS. Saken gjaldt krav om restitusjon og erstatning for uberettiget tilbaketrekking av tilbud om levering av IT-system til fast pris. Samlet beløp kravet mot Caggemini Norge AS seg til 38 millioner kroner, i tillegg til en eventuell prisforskjell for SpareBank 1s dekningskjøp. Caggemini Norge AS tok ut motsøksmål for et mindre beløp. Ved Oslo tingretts dom av desember 2006 tapte SpareBank 1 Livsforsikring AS saken. Dommen er påanket. Ankeforhandlinger er berammet til 2. kvartal 2008.

Som følge av at Sparebanken Vest våren 2007 annonserte at de sammen med enkelte andre sparebanker ville etablere et nytt forsikringselskap, besluttet SpareBank1 Livsforsikring AS og SpareBank1 Skadeforsikring AS å si opp distribusjonsavtalene med Sparebanken Vest. Dette ble meddelt i brev av 26. juni 2007. Sparebanken Vest mente oppsigelsen var i strid med distribusjonsavtalene og den 10. oktober 2007 tok banken ut stevning til voldgiftsretten mot de to forsikringselskapene. Kravet mot skadeselskapet er på kr. 44,6 millioner mens kravet mot livselskapet er på kr. 23,8 millioner. Muntlig forhandlinger er berammet til desember 2008.

Revisjonsberetning

PricewaterhouseCoopers AS
Postboks 748
NO-0106 Oslo
Telefon 02316
Telefaks 23 16 10 00

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Gruppen AS

Revisjonsberetning for 2007

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Gruppen AS for regnskapsåret 2007, som viser et overskudd på kr 360 392 000 for morselskapet og et overskudd på kr 1 210 569 000 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen, noteopplysninger og konsernregnskap. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2007 og av resultatet og kontantstrømmene og endringene i egenkapitalen i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 28. mars 2008

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

Kontrollkomitéens uttalelse til årsoppgjøret for 2007

Komitéen skal gi uttalelse til representantskapet og generalforsamlingen om årsoppgjøret og tilrå om resultatregnskapet og balansen bør fastsettes som foretakets regnskap. Kontrollkomitéen har utført det verv som pålegges den etter lov og forskrift, samt instruks fastsatt av representantskapet. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets forslag til årsoppgjør for 2007 og revisors beretning. Kontrollkomitéen har også gått gjennom datterselskapenes regnskaper og konsernregnskapet. Med henvisning til revisors beretning anbefaler kontrollkomitéen at det fremlagte årsoppgjør fastsettes som SpareBank 1 Gruppens AS' årsoppgjør for 2007.

Oslo, 1. april 2008

Dag Nafstad
(leder)

Knut Ro

Ivar Fjærtøft

Rolf Røkke

Odd Broshaug

Eierstyring

Eiernes signaler og rammer for styring av virksomheten er viktig. SpareBank 1 Gruppen har et bevisst og eksplisitt forhold til eierstyring.

Eierstyring og selskapsledelse

– Corporate Governance

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har vedtatt at selskapet skal følge Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance) av 4. desember 2007 med de forbehold som må følge av at SpareBank 1 Gruppen AS har få aksjonærer, og at aksjene ikke er børsnotert eller gjenstand for regelmessig omsetning. Nedenfor følger en redegjørelse for selskapets eierstyring og selskapsledelse.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

I lys av selskapets hovedstrategi er det utformet mål, strategier og verdier som selskapet skal styre etter. Virksomheten drives for øvrig i henhold til norsk lov, offentlige tillatelser og interne regler. Styret har klargjort selskapets verdigrunnlag, og i samsvar med dette fastsatt etiske retningslinjer. Det er også fastsatt egne instruksjoner for styret og administrerende direktør. En del overordnede styringsprinsipper, aksjonærrettigheter og plikter fremgår også av aksjonæravtaler.

2. VIRKSOMHET

Selskapets formål er i vedtektene angitt på følgende måte:

”Selskapets formål er å eie aksjer i foretak som etter sine vedtekter skal tilby særlige finansielle tjenester, herunder forsikrings- og verdipapirfondstjenester. Selskapet kan også eie aksjer i selskap som skal utvikle, eie og/eller distribuere programvare- og informasjonsteknologi, markedsføringstjenester, produkter, lisenser, varemerke og andre immaterielle rettigheter, samt utøve virksomhet i tilknytning til dette.”

Selskapets mål og hovedstrategi fremgår av årsberetningen for 2007.

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Egenkapitalen i selskapet og konsernet tilfredsstillende de krav som følger av lov og forskrifter, og er tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Styret i SpareBank 1 Gruppen AS har i 2007 fastsatt en utbyttepolitikk som utvider rammen for størrelsen på utbyttet sammenlignet med tidligere utbyttepolitikk fra 2006, som sa at målet var å utbetale 20-40 % av overskudd som utbytte til eier. Ved fastleggelse av utbytte skal det legges vekt på at konsernet skal ha en tilfredsstillende kjerne- og total kapitaldekning i forhold til planlagt vekst. Det forutsettes også at den finansielle stilling for øvrig vurderes som tilfredsstillende.

Det foreligger ikke styrefullmakter til kapitalforhøyelse eller kjøp av egne aksjer.

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Selskapet har kun en aksjeklasse.

Likebehandling av aksjeeiere er sikret via vedtekter, styreinstruks, etiske retningslinjer og aksjonæravtaler. Transaksjoner med nærstående forutsettes å skje til markedsmessige vilkår.

Selskapet har ikke etablert tilbakekjøpsprogram for egne aksjer.

5. FRI OMSETTELIGHET

Aksjene i SpareBank 1 Gruppen AS er i henhold til vedtektene ikke fritt omsettelige. Ved enhver overdragelse av aksjer har de øvrige aksjonærer forkjøpsrett på ellers like vilkår.

6. GENERALFORSAMLING

SpareBank 1 Gruppen AS har en konsentrert aksjonærstruktur, og erfaring viser at nærmere 100 % av aksjene bruker å være representert på generalforsamlingene. Selskapet søker å tilrettelegge og avvikle generalforsamlingene i samsvar med Norsk anbefaling. De enkelte aksjonærer eller aksjonærgrupperinger er representert i selskapets styre, og derfor vil det ikke være behov for at aksjeeiere får tilgang til generalforsamlingsdokumentene minst 21 dager før generalforsamlingen skal avholdes.

7. VALGKOMITÉ

Selskapet har valgkomité, og dette er vedtektsfestet. I henhold til vedtektene skal valgkomitéen bestå av representantskapets leder og nestleder samt styrets leder. Valgkomitéen begrunner ikke sine innstillinger, og mottar ikke særskilt godtgjørelse.

8. REPRESENTANTSKAP OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Finansinstitusjoner har som hovedregel ikke bedriftsforsamling, men i mange tilfeller skal de ha representantskap. Representantskapet har i hovedsak de samme oppgaver og funksjoner som bedriftsforsamling. SpareBank 1 Gruppen AS har et representantskap.

Representantskapet er sammensatt av representanter fra kunder til selskaper i konsernet, samt representanter for aksjonærene og de ansatte. Styret er sammensatt av representanter fra aksjonærene og de ansatte. Samtlige aksjonærer eller aksjonærgrupperinger er representert i styret. Representantskapet velger styrets leder. Sammensettingen er nærmere omtalt i egne avsnitt.

Selskapet har ingen enkeltpersoner som aksjonærer, og følgelig heller ingen styremedlemmer som personlig eier aksjer i selskapet.

9. STYRETS ARBEID

Styret utøver sitt arbeid i henhold til norsk lov, vedtekter og egne fastsatte instruksjoner og retningslinjer. Styret har også fastsatt instruks for administrerende direktør. Styret følger opp internkontrollen i samsvar med instruks fastsatt av Kredittilsynet, og har også opprettet egen internrevisjon i konsernet.

Styret kan i henhold til styreinstruksen opprette særskilte utvalg og komitéer, men kan normalt ikke delegere beslutningskompetanse til slike utvalg eller komitéer. Styret har i 2008 besluttet å opprette revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

Det er valgt en nestleder til styret.

10. RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

SpareBank 1 Gruppen AS er som finansinstitusjon underlagt relativt detaljerte regler for risikostyring og intern kontroll. Det gis en beskrivelse av selskapets risikostyringssystemer og interne kontroll i årsberetningen.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrets godtgjørelse fremgår av notene til årsregnskapet. Det er ikke utstedt opsjoner til styremedlemmer. Godtgjørelsen er ikke resultatavhengig.

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Godtgjørelse til administrerende direktør og ledende ansatte fremgår av notene til årsregnskapet. Styret har ikke fastsatt spesifikke retningslinjer for godtgjørelser til ledende ansatte. Opplysninger om bonusordninger for administrerende direktør og ledende ansatte er også gitt i note til regnskapet. Det er ikke etablert opsjonsordninger i selskapet.

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Selskapet tilstreber en åpen informasjonspolitikk overfor markedet. Styret har for øvrig ikke fastsatt detaljerte retningslinjer for rapportering av informasjon. Selskapet publiserer ingen finansiell kalender for viktige fremtidige hendelser, men praktiserer så langt som mulig å legge frem delårsrapporter sammen med den første regionbanken i SpareBank 1-alliansen som fremlegger dette. Pressemeldinger legges ut på selskapets internettsider. Årsrapporten presenteres på internett etter avholdt generalforsamling. Kontakt med og mellom aksjeeierne er på enkelte områder også regulert av aksjonæravtaler.

14. OVERTAKELSE

Norske anbefalingsregler på dette området er lite aktuelle for SpareBank 1 Gruppen AS.

15. REVISOR

Revisor er omtalt i eget avsnitt. Styret har ikke fastsatt retningslinjer for ledelsens adgang til å benytte ekstern revisor til andre tjenester enn revisjon. Revisors rådgivningsvirksomhet er imidlertid, som det fremgår av notene til årsregnskapet, på et beskjedent nivå. Styret har avholdt ett møte med revisor uten at administrerende direktør eller andre fra den daglige ledelse var til stede.

SpareBank 1 Gruppen – lovpålagte organer

Generalforsamlingen

Gjennom generalforsamlingen utøver aksjonærene den øverste myndighet i SpareBank 1 Gruppen AS. Den behandler saker i henhold til norsk lov og selskapets vedtekter. Generalforsamlingen velger medlemmer til representantskap og kontrollkomité samt ekstern revisor.

Representantskapet

Det ble i 2005 opprettet identisk representantskap med 15 medlemmer for selskapene SpareBank 1 Gruppen AS, SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS og Bank 1 Oslo AS. Representantskapet består av ti aksjonærvalgte medlemmer, fire medlemmer valgt av de ansatte og ett medlem valgt av de ansatte i alliansebankene. De aksjonærvalgte representantene består av tillitsvalgte i eierbankene og LO, samt representanter for kunder til selskaper i konsernet. Disse representerer forskjellige geografiske regioner og kundegruppene i konsernet. Alle aksjonærgrupper er representert i representantskapet. Representantskapet behandler saker i henhold til lov og selskapets vedtekter. Representantskapet velger selskapets styre, og fastsetter styrets godtgjørelse.

Valgkomité

Selskapet har en vedtektsfestet valgkomité bestående av representantskapets leder og nestleder samt styrets leder. Valgkomitéen innstiller på medlemmer til representantskap, styre og kontrollkomité. Valgkomitéen behandler og fremmer forslag til godtgjørelser for medlemmene av de samme organer.

Styret

Selskapets styre består av åtte medlemmer, og av disse representerer seks medlemmer aksjonærene og to medlemmer de ansatte. LO har i tillegg ett møtende varamedlem. Alle aksjonærer og aksjonærgrupper er representert i styret. De ansatte velger en representant, og de ansatte i eierbankene har en vedtektsfestet rett til å velge ett styremedlem og ett møtende varamedlem. Konsernstyret har ingen uavhengige medlemmer.

Styrene i datterselskapene, som står for den primære forretningsdriften i konsernet, er imidlertid alle bredt sammensatt med representanter fra SpareBank 1-bankene, LO og de ansatte, så vel som med eksterne styremedlemmer uten spesiell tilknytning til SpareBank 1. Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen og organiseringen av virksomheten i selskapet. Styret fastsetter planer, budsjetter og retningslinjer for virksomheten, og fører tilsyn med den daglige ledelse. Styret ansetter administrerende direktør. Styret avgir årsrapport og årsregnskap. Styret evaluerer årlig sin egen innsats og arbeidsform. Godtgjørelsen til styret anses å reflektere ansvar, kompetanse og tidsbruk.

Kontrollkomitéen

Kontrollkomitéen består av fem medlemmer. Konsernet har identiske kontrollkomitéer for de selskapene i konsernet som er pliktig til å ha kontrollkomité. Komitéen skal føre tilsyn med at de enkelte selskapene og konsernet utfører sin virksomhet på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover, forskrifter og retningslinjer. Komitéen skal også føre tilsyn med at styret og daglig leder har tilstrekkelig tilsyn og kontroll med datterselskapene.

Intern revisor

Som finanskonsern er også SpareBank 1 Gruppen pålagt å ha egen internrevisjon. En har valgt å sette dette ut til Ernst & Young. Selskapet har imidlertid også egne ansatte som er faglig underlagt Ernst & Young. Internrevisjonen rapporterer til styret, som også godkjenner arbeidsplaner og budsjetter. Internrevisjonen deltar på kontrollkomitéens møter.

Ekstern revisor

Som ekstern revisor er valgt PricewaterhouseCoopers DA. Revisor avgir årlig uttalelse til representantskap og generalforsamling, og møter flere ganger i året i styre og kontrollkomité. Revisor utfører sitt arbeid i samsvar med god revisjonsskikk og anerkjente revisjonsstandarder.

Ledelse i SpareBank 1 Gruppen

Ledelsen i SpareBank 1 Gruppen har ansvar for både finanskonsernet SpareBank 1 Gruppen og alliansesamarbeidet i SpareBank 1-alliansen.

Daglig ledelse

Administrerende direktør

Administrerende direktør er ansvarlig for den daglige ledelsen av selskapet i samsvar med lovgivning, forskrifter, interne retningslinjer og stillingsbeskrivelse fastsatt av styret. Administrerende direktør er ansvarlig for konsernets resultater, og skal sørge for at selskapets og alliansens visjon, forretningsidé og verdigrunnlag er kjent i organisasjonen og danner grunnlag for den resultatskapende og forvaltningsmessige virksomhet. Administrerende direktør skal videre sørge for at virksomheten på en hensiktsmessig måte planlegges strategisk og operativt, og at planer og budsjetter er overensstemmende med overordnet strategi og mål. Administrerende direktør skal sørge for at organisasjonen utvikler kompetanse, service- og kvalitetsegenskaper som muliggjør oppfyllelsen av dette. Administrerende direktør må også sørge for kvalitetssikring og intern kontroll, og at det er etablert tilstrekkelige retningslinjer og instruksjoner, samt at de ansatte har tilfredsstillende arbeidsforhold. Administrerende direktør rapporterer til selskapets styre.

Ledelse

Ledelsen består av administrerende direktør i SpareBank 1 Gruppen, administrerende direktører i de fire største datterselskapene, samt konserndirektører i syv stabsområder tilknyttet både konsernet og alliansesamarbeidet. Den løpende virksomheten i konsernet koordineres gjennom ukentlige møter i ledelsen.

Forholdet morselskap-datterselskap

Datterselskapene har egne styrer. Administrerende direktør i morselskapet er styreleder i de største datterselskapene i konsernet. Morselskapets hovedoppgave er å utøve eierskap gjennom å gi datterselskapene klare føringer til strategisk retning, lønnsomhetskrav, risiko knyttet til virksomheten og ønsket fremtidig vekst. Rammene for mulig kapitaltilførsel eller datterselskapenes muligheter til å holde overskudd tilbake er også viktige føringer som skal gis fra eier. I styringen av SpareBank 1 Gruppen vil en så langt som mulig forsøke å ta ut stordriftsfordeler gjennom sentralisering av felles oppgaver. Det er imidlertid et viktig prinsipp at datterselskapene selv skal ha betydelig innflytelse over hvordan disse oppgaver utføres og hvilken belastning selskapene påføres fra slike funksjoner. Det vil derfor være viktig for datterselskapene å ha anledning til årlig å benchmarke kostnadsbelastningen.

Ledelsen

Administrerende direktør Eldar Mathisen (f. 1952), SpareBank 1 Gruppen AS

- Mathisen ble ansatt som leder i 2007.
- Han er ansvarlig for all virksomhet i konsernet SpareBank 1 Gruppen, samt den administrative driften i SpareBank 1-alliansen.
- Han er utdannet sivilingeniør fra NTH/NTNU.

Konserndirektør Torbjørn Martinsen (f. 1958)

- Martinsen er ansvarlig for Strategi og Forretningsutvikling i SpareBank 1 Gruppen.
- Har også et overordnet ansvar for risikostyring. Han ble ansatt i 2003.
- Han er utdannet siviløkonom, har en MBA i finans og er autorisert finansanalytiker.

Konserndirektør Øyvind Aass (f. 1960)

- Aass ble ansatt i SpareBank 1 Gruppen i 2007.
- Han er ansvarlig for alliansesamarbeidet i SpareBank 1.
- Han er utdannet ingeniør.

Konserndirektør Eivind Gjerdal (f. 1962)

- Gjerdal er ansvarlig for området Prosjekt, IT og Innkjøp.
- Han tiltrådte sin stilling i 2002.
- Han er utdannet siviløkonom.

Konserndirektør Annette Etholm (f. 1959)

- Etholm er ansvarlig for marked og salg, som også omfatter merkevarebygging for SpareBank 1. Har også ansvaret for avtaler og relasjoner mot LO og forbundene.
- Hun begynte i SpareBank 1 Gruppen i 1997, og i nåværende stilling i 2002.
- Hun er utdannet siviløkonom.

Konserndirektør Thoralf Granerød (f. 1958)

- Granerød er ansvarlig for informasjon og samfunnskontakt i SpareBank 1 Gruppen, og på nasjonalt nivå for SpareBank 1-alliansen.
- Han begynte i SpareBank 1 Gruppen i 1997.
- Han er universitetsutdannet innen statsvitenskap, historie og massekommunikasjon, og er offisersutdannet i Forsvaret.

Konserndirektør Gry Gautneb (f. 1956)

- Gautneb har ansvaret for personal- og kompetanseutvikling i SpareBank 1 Gruppen, og på definerte fellesområder i SpareBank 1-alliansen.
- Hun begynte i SpareBank 1 Gruppen i 2004.
- Hun er utdannet jurist fra Universitetet i Oslo.

Administrerende direktør Leif Ola Rød (f. 1960), ODIN Forvaltning AS

- Rød begynte i ODIN i 1994 og ble administrerende direktør for selskapet i 1998.
- Han er utdannet siviløkonom.

Konserndirektør Kirsten Idebøen (f. 1963)

- Idebøen har ansvar for området Finans og Stab i SpareBank 1 Gruppen.
- Hun begynte i SpareBank 1 Gruppen i 2002.
- Hun har en MBA, med fordypning innen finansiering.

Administrerende direktør Ole-Wilhelm Meyer (f. 1956), SpareBank 1 Livsforsikring AS

- Meyer begynte i SpareBank 1 Gruppen i 2002, som administrerende direktør i skadeselskapet. Han ble ansatt som administrerende direktør for livsforsikring i 2003.
- Han er utdannet siviløkonom.

Administrerende direktør Torbjørn Vik (f. 1954), Bank 1 Oslo AS

- Vik ble ansatt som administrerende direktør i Bank 1 Oslo i 2003.
- Han er utdannet siviløkonom.

Administrerende direktør Tore Tenold (f. 1961), SpareBank 1 Skadeforsikring AS

- Tenold tiltrådte sin stilling som administrerende direktør i 2003.
- Han har vært ansatt i SpareBank 1 Gruppen siden 1997.
- Han er utdannet forsikringsøkonom.

—

Vår ledelsesfilosofi bygger på involvering og delaktighet, noe som er grunnleggende nødvendig for å skape vekst og utvikling

Eldar Mathisen

Torbjørn Martinsen

Øyvind Aass

Eivind Gjerdal

Annette Etholm

Torbjørn Vik

Gry Gautneb

Leif Ola Rød

Kirsten Idebøen

Ole-Wilhelm Meyer

Thoralf Granerød

Tore Tenold

Styrende organer pr 31. desember 2007

STYRET – SPAREBANK 1 GRUPPEN AS

Finn Haugan, SB1MN, styreleder
Knut Oscar Fleten, SamSpar, nestleder
Terje Vareberg, SB1SR, medlem
Hans Olav Karde, SB1NN, medlem
Harry Konterud, Sparebanken Hedmark, medlem
Bente N. Halvorsen, LO, medlem
Knut Bekkevold, ansatt, medlem
Venche Johnsen, SB1MN – ansatt, medlem
Steinar Karlsen, Fellesforbundet, møtende vara
Jan Berge, SamSpar – ansatt, møtende vara
Harald A. Hamre, Sparebanken Hedmark, varamedlem
Sveinung Hestnes, SB1SR, varamedlem
Tore Haarberg, SB1MN, varamedlem
Oddmund E. Aasen, SB1NN, varamedlem
Odd Einar Folland, SamSpar, varamedlem
Anne M. Kvam, ansatt, varamedlem

STYRET – SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS

Eldar Mathisen, SB1G, styreleder
Gunn Ovesen, ekstern, medlem
Runa Skyttersæter, ekstern, medlem
Turid Lilleheie, Handel og Kontor, medlem
Hans Kjensjord, SamSpar, medlem
Tomm Fjærvoll, ansatt, medlem
Elin Struperud, ansatt, medlem
Kirsten Idebøen, SB1G, varamedlem
Per Østvold, Transportarbeiderforbet, varamedlem
Jorun Engnestangen, ansatt, varamedlem

STYRET – SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Eldar Mathisen, SB1G, styreleder
Aksel Mjøs, ekstern, medlem
Astrid E. Sørgaard, ekstern, medlem

Gerd Kristiansen, Fagforbundet, medlem
Ken Karlsen, SB1NN, medlem
Anne Kvam, ansatt, medlem
Lise Ruud Kondrup, ansatt, medlem
Irene M. Sørensen, ansatt, møtende vara
Kirsten Idebøen, SB1G, varamedlem
Erna Dynge, Arbeidsmandsforbundet, varamedlem

STYRET – BANK 1 OSLO AS

Eldar Mathisen, SB1G, styreleder
Roar Flåthen, LO, nestleder
Kjell Bjørndalen, Fellesforbundet, medlem
Harry Konterud, Sparebanken Hedmark, medlem
Alf E. Erevik, SamSpar, medlem
Tone Bjørnov, ekstern, medlem
Dordi Formoe, ansatt, medlem
Pål Steinar Schau, ansatt, møtende vara
Liv Undheim, Kjemisk Forbund, varamedlem
Anne Grethe Skårdal, Fagforbundet, varamedlem
Marit Jørgenrud, ansatt, varamedlem
Kirsten Idebøen, SB1G, varamedlem

STYRET – ODIN FORVALTNING AS

Eldar Mathisen, SB1G, styreleder
Tore Haarberg, SB1MN, medlem
Rita Lekang, LO, medlem
Magnus Magnussen, SamSpar, medlem
Marianne E. Johnsen, ekstern, medlem
Arild Oliversen, LO, varamedlem
Kirsten Idebøen, SB1G, varamedlem
Harald Elgaaen, ekstern, varamedlem

VALGKOMITÉ

Ivar Listerud, SamSpar, leder
Geir Mosti, LO
Finn Haugan, SB1MN
Thore Myhrvold, Bank 1 Oslo AS

KONTROLLKOMITÉ

Dag Nafstad, ekstern/SB1NN, leder
Knut Ro, ekstern, nestleder
Ivar Fjærtøft, SamSpar, medlem
Odd Broshaug, ekstern/SB1SR, medlem
Rolf Røkke, ekstern/SB1MN, medlem

REPRESENTANTSKAPET

Ivar Listerud, SamSpar, leder
Geir Mosti, LO, nestleder
Kjell Olav Pettersen, ekstern/SB1NN, medlem
Kristian Eidesvik, ekstern/SB1SR, medlem
Per-Axel Koch, ekstern/SB1MN, medlem
Beate Heiern Hundhammer, ekstern/SamSpar, medlem
Richard Heiberg, Sparebanken Hedmark
Rolf Dammann, ekstern, medlem
Egil Stenshagen, ekstern, medlem
Bente Wigre, ekstern, medlem
Liv Berit Almlie Stubne, ansatt – SB1G, medlem
Thore Myhrvold, ansatt – Bank 1 Oslo, medlem
Philip Bourne, ansatt – SB1Skade, medlem
Bjørn Vyrmo, ansatt – SB1Liv, medlem
Björg Marit Sollie, ansatt – SamSpar, medlem

VARAMEDLEMMER (PERS):

Bjørn Engaas, ekstern/SamSpar, for Listerud
Trine Lise Sundnes, LO, for Mosti
Tom Veierød, ekstern/SB1NN, for Pettersen
Gunn Jane Haaland, ekstern/SB1SR, for Eidesvik
Eli Arnstad, ekstern/SB1MN, for Koch
Hans Christian Gabrielsen, Fellesforbundet, for Hundhammer
Gunnar Martinsen, ekstern/Sparebanken Hedmark, for Heiberg
Owe Halvorsen, ekstern, for Dammann
Liv Åshild Farkvam, ekstern, for Stenshagen
Terje Hildeng, ekstern, for Wigre
Ragne Steensrud, ansatt, for Stubne
Åse Blomkvist, ansatt, for Myhrvold
Morten Falstad, ansatt, for Bourne
Erlend Nystad, ansatt, for Vyrmo
Tom Ivar Evensen, ansatt – SamSpar, for Sollie

Adresser i SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1 Gruppen AS

Besøksadresse: Hammersborggata 2, 0181 Oslo
Postboks 778 Sentrum, 0106 Oslo
Tlf: 21 02 50 50, faks 21 02 50 51
post@sparebank1.no

SpareBank 1 Nord-Norge

Postboks 6800, 9298 Tromsø
Tlf: 02244, faks 77 62 20 22
kundesenter@snn.no

SpareBank 1 SMN

7467 Trondheim
Tlf: 07300, faks 73 58 58 10
smn@smn.no

SpareBank 1 SR-Bank

Postboks 250, 4066 Stavanger
Tlf privat: 02002, tlf bedrift: 02008
Faks 51 88 22 78
sr-kundesenter@sr-bank.no

Sparebanken Hedmark

Postboks 203, 2302 Hamar
Tlf: 62 51 22 00, faks: 62 51 21 11
kundeservice@sparebanken-hedmark.no

SpareBank 1 Hallingdal

Postboks 33, 3551 Gol
Tlf: 03202, faks 32 02 39 01
post@hallingdal.sparebank1.no

SpareBank 1 Kongsberg

Postboks 404, 3604 Kongsberg
Tlf: 02291, faks 32 86 80 50
kongsberg@sparebank1.no

SpareBank 1 Gran

Postboks 225, 2711 Gran
Tlf: 61 32 70 70, faks 61 32 70 71
epost@gran.sparebank1.no

SpareBank 1 Jevnaker Lunner

Postboks 25, 3521 Jevnaker
Tlf: 61 31 48 00, faks 61 31 48 98
firmapost@sjl.sparebank1.no

SpareBank 1 Vestfold

Postboks 216, 3201 Sandefjord
Tlf: 02480, faks 33 46 22 50
post@sb1v.no

SpareBank 1 Nordvest

Postboks 23, 6501 Kristiansund
Tlf: 03900, faks 71 58 01 50
nordvest@snv.no

SpareBank 1 Ringerike

Serviceboks 18, 3504 Hønefoss
Tlf: 32 11 33 00, faks 32 11 33 01
firmapost@ringerike.sparebank1.no

Modum SpareBank 1

Postboks 114, 3371 Vikersund
Tlf: 32 78 19 00, faks 32 78 19 02
modum.sparebank@modum.sparebank1.no

Rygge-Vaaler Sparebank

Postboks 130, 1501 Moss
Tlf: 05700, faks 69 24 57 10
post@rvs.sparebank1.no

Sparebanken Grenland

Postboks 188, 3901 Porsgrunn
Tlf: 02670, faks 35 56 96 01
post@spbgrenland.no

SpareBank 1 Lom og Skjåk

Postboks 23, 2688 Lom
Tlf: 61 21 90 00, faks 61 21 90 01
bankpost@lomogskjaak.sparebank1.no

SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg

Postboks 70 Teie, 3106 Nøtterøy
Tlf: 02440, faks 33 30 41 10
service@nottero.sparebank1.no

SpareBank 1 Telemark

Postboks 186, 3701 Skien
Tlf: 35 58 89 00, faks 35 53 02 18
post@gsbanken.no

Halden SpareBank 1

Postboks 38, 1751 Halden
Tlf: 69 17 88 00, faks 69 17 88 10
post@haldenspb.no

SpareBank 1 Gudbrandsdal

Postboks 260, 2639 Vinstra
Tlf: 61 21 80 00, faks:61 21 80 01 (02)
bankpost@gudbrandsdal.sparebank1.no

SpareBank 1 Volda Ørsta

Postboks 55, 6101 Volda
Tlf: 70 07 41 00, faks: 70 07 00 01
sparebanken@sparebanken.no

Sparebanken Hardanger

Postboks 14, 5779 Utne
Tlf: 53 67 11 00, faks: 53 67 11 31
post@hardingbanken.no

SpareBank 1 Kvinnherad

Postboks 115, 5486 Rosendal
Tlf: 53 48 23 00, faks: 53 48 23 01
bankpost@kvinnherad.sparebank1.no

Produktselskaper tilknyttet SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Hammersborggata 9,
0181 Oslo
Tlf: 21 02 50 50

SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Hammersborggata 2,
0181 Oslo
Tlf: 02300

Bank 1 Oslo AS

Hammersborggata 2,
0181 Oslo
Tlf: 07040

SpareBank 1 Utvikling DA

Hammersborggata 2,
0181 Oslo
Tlf: 21 02 50 50

ODIN Forvaltning AS

Dronning Mauds gt 11,
0122 Oslo
Tlf: 22 01 02 03

FIRST Securities ASA

Fjordalléen 16, Aker Brygge
0115 Oslo
Tlf: 23 23 80 00

Historien om en privatøkonomisk TV-suksess

Luksusfellen er det første programmet på norsk tv på over 10 år som tar for seg privatøkonomi. Med SpareBank 1 på laget ble en serien en suksess på TV3.

Mange var skeptiske til om det var mulig å lage godt, informativt og samtidig underholdende fjernsyn om personer med økonomiske problemer. Men konseptet fungerte over all forventning da programserien ble vist våren 2008.

KRISEHJELP

Ekspertene i programmet var Dagbladets økonomijournalist Hallgeir Kvadsheim og forbrukerøkonom Magne Gundersen i SpareBank 1 Gruppen.

– Det er fantastisk flott å få hjelpe folk ut av en økonomisk krise. Dette er i utgangspunktet helt vanlige mennesker som fikser det meste, bare ikke økonomi, sier Gundersen.

Han ble leid ut fra Gruppen under opptaksperioden på fire måneder

– Det er fantastisk flott å få hjelpe folk ut av en økonomisk krise

Magne Gundersen

høsten og vinteren 2007. Sammen med opptaksteamet fra produksjonsselskapet Rubicon reiste han landet rundt og besøkte personer og familier som hadde bedt om økonomisk nødhjelp.

FOR ALLE

Med bistand fra ekspertene fikk deltakerne ikke bare ryddet opp i gammel gjeld, inkassosaker og betalingsanmerkninger. De fikk også satt opp budsjetter, spareplaner og hjelp til et nytt og bedre forbruksmønster. Dermed opplevde også seerne at de hadde utbytte av å følge med på serien.

– Selv har jeg fått en verdifull erfaring ved å omsette skrivebordsteori til konkrete råd for mennesker med akutt behov for hjelp. Den erfaringen vil jeg ta med meg internt og dele med flest mulig i og utenfor SpareBank 1, avslutter Gundersen.

Møter deltakerne på Facebook

I forbindelse med Luksusfellen etablerte SpareBank 1 en gruppe på Facebook for å teste ut nye måter å kommunisere med unge mennesker.

Sosiale medier som Facebook, MySpace og Nettby er blitt de nye møteplassene for unge under 30 år. De bruker stadig mer tid på internett og mindre tid på tradisjonelle medier som aviser og TV.

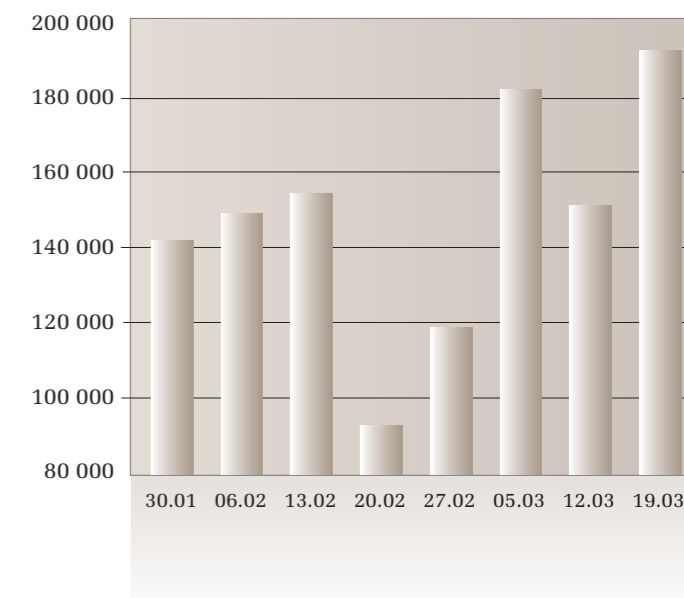
– Vi må være der de unge er. På Facebook tester vi ut hvordan vi kan engasjere denne målgruppen og samtidig involvere dem i vår merkevare, sier ass. informasjonssjef i SpareBank1 Gruppen, Christian Brosstad.

Luksusfellen-gruppen på Facebook samlet over 650 medlemmer. På gruppens sider ble det lagt ut informasjon om programmet og deltakerne. I tillegg ble det startet debatter om aktuelle temaer og henvist til artikler og blogger der SpareBank 1s forbrukerøkonom

Dette er Luksusfellen

- Basert på den svenske seersuksessen Lyxfällan.
- Hjelper personer ut av økonomisk krise.
- Åtte programmer på TV3 i perioden januar-mars 2008.
- Seerrekord i siste program med 192 000 i gjennomsnitt.
- Ny sesong starter høsten 2008.

Seertall i perioden 30.01.08 - 19.03.08

deltok. Deltakere fra samtlige programmer var med i gruppen og flere av dem deltok aktivt i debatter og med innlegg.

Klipp og promo-videoer fra programmet ble også lagt ut på YouTube, der SpareBank 1 opprettet en egen Luksusfellen-profil. Samtidig ble det lagt ut linker til gruppen på Facebook og Forbrukerblogger fra SpareBank 1.

– Digitale, sosiale nettverk skaper identitet, samhørighet, underholdning og forbruk. Ved å være til stede i disse nettverkene, kan vi få en kontinuerlig og troverdig dialog med forbrukerne – hvis vi gjør det på en riktig måte, sier Brosstad.

Annual report 2007

Board of Directors' Report for 2007 SpareBank 1 Gruppen AS

OPERATIONS IN 2007

SpareBank 1 Gruppen AS is a holding company that produces, provides and distributes products in the areas of general and life insurance and fund management through its subsidiaries. The company also has banking and real estate services in Oslo and Akershus and a collection business. SpareBank 1 Gruppen AS also owns 24.5% of First Securities ASA, one of Norway's leading brokerage firms. SpareBank 1 Gruppen AS is owned by SpareBank 1 Nord-Norge (19.5%), SpareBank 1 Midt-Norge (19.5%), SpareBank 1

SR-Bank (19.5%), Samarbeidende Sparebanker (19.5%), Sparebanken Hedmark (12%) and the Norwegian Confederation of Trade Unions and affiliated trade unions (10%).

After Gunn Wærsted resigned from her position as chief executive in March 2007, Eldar Mathisen was named by the Board at its meeting on 18 April 2007 as the new chief executive of the company. Mathisen came from the post of managing director of Sandsvær Sparebank, one of the banks in the alliance.

In this Directors' Report SpareBank 1 Gruppen AS refers to the holding company, and the SpareBank 1 Group refers to the group consisting of SpareBank 1 Gruppen AS and its subsidiaries.

The SpareBank 1 Group attained a pre-tax profit of NOK 1,168 million in 2007. This is the best result ever since the company was founded in 1996 and an improvement of NOK 165 million compared with 2006. The profit resulted in a return on equity after tax of 26%, compared with 35.3 %

in 2006. Revenue growth was 7.6 %. New products were launched in the areas of life and general insurance in 2007, while during the year Bank 1 Oslo opened an additional five new local banks. In 2007 SpareBank 1 Group purchased 90% of the shares in Actor Fordringsforvaltning AS. With its head office in Hamar, the company is in the collection business. In addition, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, which is a wholly owned subsidiary of Bank 1 Oslo AS, purchased the estate agency Areal EiendomsMegling AS in the third quarter. This transaction represents a substantially

bolstered commitment to estate agency in the Oslo and Akershus region.

The strong profit in 2007 is due to higher earnings in all business areas. Although the loss ratio was higher than the previous year, it is still historically low. The stock market also performed well. The underlying operations have improved. The SpareBank 1 Group's total assets were NOK 54.3 billion at 31 December 2007. This represents growth of 10.6% over 2006. In addition, ODIN securities funds had NOK 37.8 billion in assets under management at 31 December 2007, which is a reduction of NOK 5.8 billion over 2006. Capital adequacy was 13.1% at 31 December 2007, while core capital adequacy was 9.6%. The capital situation of the SpareBank 1 Group is considered satisfactory.

SPAREBANK 1 ALLIANCE

The SpareBank 1 Alliance consists of 22 savings banks, a commercial bank and the product companies owned by SpareBank 1 Gruppen AS. The alliance represents one of the largest providers of financial products and services in the Norwegian market. The member banks in the SpareBank 1 Alliance distribute the SpareBank 1 Group's products and collaborate in key areas such as brands, work processes, competence building, IT operations, systems development and purchasing. The SpareBank 1 Alliance has entered into strategic agreements with the Norwegian Federation of Trade Unions (LO) and affiliated trade unions.

The SpareBank 1 Alliance's main goal is to ensure each bank's independence and regional affiliation through strong competitiveness, profitability and financial soundness. At the same time, the SpareBank 1 Alliance represents a complete competitive banking alternative at the national level. To achieve common goals the banks in the alliance have established a national marketing profile and developed a common strategy for brand building and communication. The strategic marketing platform also forms the basis for joint development of products and concepts. The product companies established under SpareBank 1 Gruppen AS and the alliance banks have developed a common technology platform. Experience-sharing and the transfer of expertise within the alliance, based on best practices, are key elements in the alliance's development. As an element in these efforts competence centres have been established for Credit Management in Stavanger, Payments in Trondheim and Training in Tromsø.

The SpareBank 1 Alliance has assets of around NOK 440 billion under management. The SpareBank 1 Alliance encompasses around 350 offices and branches throughout Norway, which distribute the SpareBank 1 Group's products.

SpareBank 1 Utvikling DA represents the administrative framework for the alliance cooperation. The company is owned by the alliance banks and SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen AS has an ownership interest of 17.74%. SpareBank 1 Utvikling DA handles financing and the ownership of applications, concepts, contracts and brands on behalf of the alliance participants.

SpareBank 1 Gruppen AS plays an important role in the efforts to realise the alliance's strategic goals. SpareBank 1 Gruppen AS's operations are based on creating value for customers and owners.

SpareBank 1 Gruppen AS's main functions in the SpareBank 1 Alliance are two-fold:

- Manage and develop the financial group with respect to the production and delivery of competitive products and services for distribution through the alliance banks, its own bank in Oslo and Akershus, as well as other banks that have a distribution agreement with companies in the SpareBank 1 Group.
- Manage and develop the alliance cooperation with respect to common management, development and execution of activities that provide economies of scale and competitive advantages – including brand building.

The SpareBank 1 Group's vision states that "The customer must experience security, proximity and a simpler everyday life". This customer-focused vision supports the alliance's vision, which states that "SpareBank 1 shall be the recommended bank where customers are reminded of their local roots, meet staff who are experts at what they do, and experience a simpler everyday life".

The core values of SpareBank 1 Gruppen AS are "to be an expert and close to you". This means that employees should be friendly and helpful, take the initiative, and provide customers with relevant advice. In accordance with the core values, the employees should be customer-focused and have solid professional competence, good skills and clear attitudes. Advice and sales transactions should be based on high ethical standards. The marketing efforts are aimed primarily at the private market, small and medium-sized enterprises, and trade unions affiliated with the Norwegian Federation of Trade Unions (LO).

CORPORATE GOVERNANCE

The shares in SpareBank 1 Gruppen AS are not publicly traded, but the company does have a listed bond loan and a listed subordinated loan. The company has a concentrated shareholder structure, with all shareholder groups directly or indirectly represented on the Board. There is good, ongoing contact with all the owner groups. The Board of SpareBank 1 Gruppen AS has discussed the "Norwegian Code of Practice for Corporate Governance" and adopted this wherever the guidelines applied and were relevant to a company that does not have shares listed on the stock exchange. The company is managed in accordance with the objectives, strategies and ethical guidelines drawn up by the Board. The company attaches great importance to compliance with the requirements that the stock exchange and market places on the company.

In 2007 the Board adopted a new dividend policy for the company. This will result in the company's owners being paid a larger portion of the Group profit as a dividend compared with earlier practice. In determining the dividend for the SpareBank 1 Group AS, importance shall be attached to the fact that the group shall have a satisfactory core and total capital adequacy in relation to the planned growth and risk associated with the operations. The financial situation must also be deemed satisfactory in other respects.

SpareBank 1 Group is managed by two management teams: Group Management, which is responsible for managing and developing the financial group, and Alliance Management, which is responsible for managing and developing the alliance cooperation. Group Management consists of the Chief Executive of the holding company and the Chief Executives of the product companies in the group, as well as Group Managers for relevant staff functions. Alliance Management consists of the Chief Executive of the holding company and Group Managers with special responsibility for support functions in the alliance cooperation. Information on the remuneration of the Chief Executive, Group Management, Board of Directors, Supervisory Board, Audit Committee and Auditor may be found in the notes to the accounts. The corporate governance of the SpareBank 1 Gruppen AS is also discussed elsewhere in this annual report.

SPAREBANK 1 GROUP – RESULTS AND KEY FIGURES

In accordance with Section 3-9 of the Norwegian Accounting Act, SpareBank 1 Gruppen AS reports the annual accounts for the group and holding company in accordance

with IFRS (International Financial Reporting Standards). The accounts and analyses described below have been prepared based on the consolidated accounts under IFRS. In accordance with regulations, the subsidiaries, with the exception of Bank 1 Oslo AS and SpareBank 1 Medlemskort AS, still had to present their accounts in accordance with NGAAP, and the Board's comments are given on this basis. Bank 1 Oslo presented accounts for 2007 in accordance with IFRS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS presented its accounts in accordance with new regulations concerning annual accounts for general insurance companies, which came into force in 2007 and is largely adapted to IFRS. In the consolidated accounts all the accounts of all the companies have been incorporated in accordance with IFRS principles. The principles applied are described under accounting policies. The capital adequacy regulations have not yet been adapted to accounting under IFRS and thus capital adequacy is reported under Norwegian GAAP.

The SpareBank 1 Group reported a profit after tax of NOK 1,210 million in 2007, compared with a profit of NOK 1,017 million the previous year. The pre-tax profit was NOK 1,168 million. This was an improvement of NOK 165 million over the previous year. The tax exemption model has resulted in major changes in the tax calculations for the life insurance company and entailed a positive tax charge of NOK 42.5 million for the Group as a whole.

SpareBank 1 Livsforsikring AS posted a pre-tax profit of NOK 380 million in 2007, compared with NOK 240 million in 2006. Profit after tax was NOK 617 million in 2007, after the transfer of NOK 160 million to supplementary provisions and allocation of NOK 250 million to cover the need to increase reserves for the defined-benefit pension under the collective agreement and paid-up policies on account of greater life expectancies. Policyholders were allocated their share of the profit in the amount of NOK 211 million. The profit after tax in 2006 was NOK 403 million. The tax exemption model helped to make a contribution to earnings from tax of NOK 236.7 million for the company in 2007. The adjusted capital return on current assets for 2007 was 6.4%, compared with 8.3% in 2006. The recognised return on capital was 8.9% in 2007, compared with 8.2% in 2006. SpareBank 1 Livsforsikring AS applied its profit for the year in a way that improved the company's financial standing. At the same time, the performance of securities markets led to a weakening of the company's revaluation reserves for securities in the amount of NOK 365 million during the year. After application of the profit for the year, total buffer capital was NOK 1,365 million, equivalent to 9.3% of technical

insurance reserves. By way of comparison, buffer capital at the end of 2006 amounted to NOK 1,650 million, or 12.5% of technical insurance reserves. The company's capital adequacy ratio was 12.5% at the end of 2007, compared with 12.6% at the end of 2006. The core capital adequacy ratio was 9.6% at the end of 2007, while at the end of 2006 it was 9.0%. Total assets increased from NOK 22,041 million in 2006 to NOK 23,998 million at 31 December 2007. Supplementary provisions in 2007 were NOK 549 million, corresponding to 126 % of the company's yearly guaranteed interest.

Total technical insurance reserves were NOK 15,229 million at the end of 2007. They totalled NOK 13,581 the previous year. This corresponds to an increase of 12.1%. SpareBank 1 Livsforsikring AS also had NOK 5,060 million in provisions related to insurance with investment options at 31 December 2007. Corresponding figures for 2006 were NOK 5,318 million.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS performed well in 2007. The company achieved a profit of NOK 297.8 million after tax in 2007, which corresponds to an increase of NOK 104.9 million compared with 2006. The combined ratio rose by 3.7 percentage points compared with 2006 and totalled 94.3%. The premium income for own account totalled NOK 3.5 billion in 2007, which corresponds to an increase of NOK 107 million compared with the previous year. Most of the premium growth is attributed to growth in the consumer areas, primarily the car and travel insurance products. Net financial income totalled NOK 377.9 million in 2007, corresponding to growth of 55.2% compared with 2006. Capital adequacy at 31 December 2007 was 27.9%, compared with 21.8% at the end of 2006. SpareBank 1 Skadeforsikring has succeeded in sharpening its bank insurance profile. The company has built up extensive expertise in bank insurance and is also highly successful by international standards in selling general insurance through banks in Norway.

I 2007 SpareBank 1 Skadeforsikring AS and SpareBank 1 Livsforsikring AS decided to terminate the distribution agreement the companies had with Sparebanken Vest, after Sparebanken Vest had informed the market of its plans to launch its own life and general insurance companies in collaboration with a group of other banks. To ensure that existing and new customers in the former market area of Sparebanken Vest would still have access to the products of SpareBank 1 Livsforsikring AS and SpareBank 1 Skadeforsikring AS, an insurance office was opened in Bergen in 2007. In addition, local SpareBank 1 banks bolstered their efforts in this market area.

Bank 1 Oslo AS reported a pre-tax profit of NOK 130.9 million in 2007, which is NOK 107.5 million lower than the profit in 2006. The decline is attributed to a gain on the sale and revenue from operations in Hedmark, which were sold in 2006, totalling NOK 114.0 million, of which the gain on the sale was NOK 100.4 million. For Bank 1 Oslo, 2007 was characterized by the opening of five new local banks and a favourable loss situation. There is still pressure on the bank's interest margin, and the net interest margin as a percentage of average total assets declined from 1.91% in 2006 to 1.84% in 2007. Consumer lending showed a positive trend with growth of 15.4% during the year. Corporate lending showed corresponding growth of 23.9%. Gross lending increased by NOK 2.8 billion in 2007 and totalled NOK 18.0 billion at the end of the year. Other operating revenue showed a decline in 2007 of NOK 97.4 million. The decline is attributed in its entirety to the gain on the sale of the bank's operations in Hedmark. Net losses on loans and guarantees performed well, with net reversals of earlier write-downs of NOK 9.9 million in 2007, compared with net reversals of earlier write-downs of NOK 17.0 million in 2006. The funding situation was very satisfactory, and the deposit-to-loan ratio was 74% at the end of 2007. At the end of 2006 it was 76%. Capital adequacy at year-end was 10.7%, while core capital adequacy was 9.9%. In addition, EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS, which is a wholly owned subsidiary of Bank 1 Oslo AS, purchased the estate agency Areal EiendomsMegling AS in the third quarter. Areal is an estate agency chain that operates in Oslo and Akershus. The acquisition represents and substantially greater commitment to the estate agency business in the region. EiendomsMegler 1 Oslo Akershus AS posted a pre-tax loss for 2007 of NOK 28.7 million. This is due to substantial expensing in connection with clean-up and consolidation activities, and a NOK 15 million write-down of goodwill connected with the purchase of Areal EiendomsMegling AS.

ODIN Forvaltning AS showed significant earnings improvement for the third year running. The operations generated a profit of NOK 215.4 million after tax in 2007, compared with a profit of NOK 166.9 million in 2006. ODIN invests in companies with low price/earnings ratios and adjusted equity, so-called "value companies." Such companies have tended to outperform the market over time. In 2007, eight of ODIN's eleven managed mutual funds yielded returns lower than the market they invested in. The somewhat weak performance of many of ODIN's mutual funds is primarily because value companies performed worse in the second half of 2007 than growth companies for the first time in many years. The level of both equity fund subscriptions and redemptions was high in 2007, and ODIN Forvaltning AS saw net redemptions from mutual funds of NOK 3.1 billion. A

smaller portion of redemptions are due to the winding up of some "funds of funds". The combination of lower absolute and relative returns and net redemption of mutual funds resulted in ODIN's market share for mutual funds falling from 20.4% at the beginning of the year to 15.9% at the end of 2007. Total market share fell from 12.7% to 9.2%. At the end of 2007 ODIN was still Norway's second largest manager of mutual funds. At the end of 2007 ODIN Forvaltning AS managed a total of NOK 37.8 billion for more than 280,000 unit holders in 18 equity funds and four fixed income funds. This is a reduction of NOK 5.8 billion over the previous year. The funds had over 20,000 new unit holders in 2007.

With effect from May of the previous year, SpareBank 1 Gruppen AS purchased 90% of the shares of the collection company Actor Fordringsforvaltning AS. Actor posted an annual profit before tax of NOK 13.9 million, which is an increase of NOK 0.2 million compared with 2006. Actor's contribution to Group profit was NOK 6.1 million after tax. The number of engagements increased by around 31% compared with 2006, amounting to 9,735 at year-end. During 2007 there was a substantial increase in staffing in the company, from 22 to 33 employees.

SpareBank 1 Gruppen AS owns 24.5 % of the shares in First Securities ASA. The allocated share of the profit after tax in First Securities ASA totalled NOK 55 million in 2007, compared with NOK 72.7 million in 2006. This is the second-best result in the company's history.

In addition to shares in subsidiaries the holding company's assets consist of bank deposits and small strategic stakes in other companies. At 31 December 2007 the holding company had liquidity reserves of around NOK 383 million, of which unutilised credit facilities accounted for NOK 280 million. Liquidity reserves declined by around NOK 136 million in relation to the previous year. The group's cash and cash-equivalents increased during 2007 by NOK 316.6 million. Net cash flow from the group's operations was positive and totalled NOK 2,469 million. The most material discrepancies between cash flow from operations and the operating profit are the technical insurance reserves in SpareBank 1 Livsforsikring AS and SpareBank 1 Skadeforsikring AS, adjusted for changes in the revaluation reserves for securities, net NOK 1.4 billion. Loans to customers increased by NOK 2,105 million, securities holdings by NOK 2,465 million and the property portfolio by NOK 340 million. Other financing activities generated a positive cash flow of NOK 2,831 million in 2007. Liabilities arising from the issuance of securities increased by NOK 521 million, deposits and liabilities to customers and credit institutions increased by NOK 2,460 million, while subordinated loan

capital increased by NOK 50 million. In 2007 a dividend of NOK 100 million was distributed.

In 2007 SpareBank 1 Gruppen AS was rated A3/Prime2 by Moody's. The rating was justified by underlying improvements in the SpareBank 1 Group's product companies and the expectation of support from owners if needed. There is also the group's strategic importance, linked to its brands, realisation of synergies and expertise. The SpareBank 1 Group's growing importance as a contributor to its owners' earnings performance was also emphasised in the assessment.

Equity consists of share capital, the share premium account and other reserves. The share capital in the holding company was NOK 1,562 million at 31 December 2007. Total equity at year-end was NOK 5,287 million for the group. In accordance with an interpretation of IFRS, the natural disaster fund from SpareBank 1 Skadeforsikring AS has been transferred in the consolidated accounts to equity in the amount of NOK 607 million at 31 December 2007. For the parent company, total equity at year-end was NOK 2,765 million. Recognised consolidated goodwill at 31 December 2007 totalled NOK 621 million. The group's capital adequacy ratio increased during the year, and totalled on a consolidated basis 13.1% at 31 December 2007, compared with 12.9% in 2006. The group's core capital adequacy ratio at 31 December 2007 was 9.6 %, compared with 9.3 % the previous year. For the holding company in isolation the capital adequacy ratio was 74.9%, compared with 79.9% in 2006, and the core capital adequacy ratio was 59.6% in 2007 and 61.7% in 2006, respectively. The holding company had distributable equity of NOK 955 million at the end of the year.

The annual accounts have been presented on the assumption that the company will continue as a going concern. The Board finds that the prerequisites for the going concern assumption have been met by the annual accounts for 2007 and the earnings forecast for 2008-2011. Beyond matters mentioned in this report, no circumstances have arisen after the end of the accounting year that would be of material significance to the company's position and results.

DIVIDEND

In 2007 the Board adopted a new dividend policy for the company that will mean that the company's owners can be paid a larger percentage of the group's profit after tax as a dividend compared with what the dividend policy from 2006 implied. The Board proposes that a dividend of NOK

450 million be distributed for 2007, which corresponds to 37% of the group's profit. The rationale behind this is that the four regional owner banks have changed over to IFRS in the accounts for the parent company from 1 January 2007. When they changed over to IFRS, the banks changed their accounting policy for treating investment in their jointly controlled operations, SpareBank 1 Gruppen AS, in the parent bank, from the equity method to the cost method. When the equity method was employed, the profit from SpareBank 1 Gruppen AS, was recognised as income. This can no longer be done according to the cost method. When the cost method is used, only dividend received can be recognised as income. Seen in isolation, this change in accounting policy thus entails a greater interest on the part of the regional banks to increase the size of the dividend. The Board considers both group's capital situation and the parent company's liquidity situation to be compatible with the size of the dividend for 2007.

PROPOSED ALLOCATION OF THE PROFIT FOR THE YEAR AND PAYMENT OF DIVIDEND

Transferred to other equity	NOK 360 million.
Proposed payment of dividend, NOK 775 per share:	NOK 450 million.

RISK FACTORS

The operations of SpareBank 1 Gruppen AS are organised into different business areas through subsidiaries. There are major differences in the risk structure of the individual subsidiaries. The most important risk categories are related to market risk, credit risk, liquidity risk, insurance risk, operational risk and owner risk.

Responsibility for risk management and control

The responsibility for risk management is divided between the boards of the individual companies, the Group Board and the line management.

The company boards are responsible for total risk management in their own companies. The individual companies have their own risk managers. Responsibility for the overall risk management within the organisation lies with the Group Manager of Strategy, Analysis and Risk Management in the holding company. The position reports directly to the Chief Executive of SpareBank 1 Gruppen AS.

Internal control within the group is defined primarily as a line responsibility. In accordance with the internal control regulations, risk factors in the operations are reviewed annually and action plans are prepared, which are reported

to the respective company boards. In addition, the group also conducts cross-company surveys in relation to ICT, the Norwegian Personal Data Act and security matters. Internal auditing operations of SpareBank 1 Gruppen AS are performed by the auditing firm Ernst & Young. This company performs a similar function for several of the savings banks in the alliance. This entails opportunities for benchmark analyses that boost expertise, and in the Board's view, an internal audit that substantially bolsters the Group's internal control. The internal auditing operations also encompass the subsidiaries.

Performance of risk management in 2007

During the past years there have been important developments in the area of risk management in the group. These developments have been driven by changes in banking regulations through the introduction of new capital adequacy rules, BASEL II, and developments towards a new Solvency II regulatory regime for the insurance business.

Overarching governing documents have been prepared for risk management, capital management and liquidity management. During 2008 work related to the compliance function will be developed further in the subsidiaries, and a separate compliance function will be put in place for the holding company. There is also an active effort to develop reporting systems for continuous calculation of risk-adjusted profitability at both the overarching level and at the segment level. There is also an effort to bolster internal control reporting in the group by refining a risk management database.

SpareBank 1 Livsforsikring AS (hereinafter referred to as the life insurance company) has adapted its operations to new legislation, where separate investment strategies have been formulated, for example, for the corporate and collective agreement portfolios. The life insurance company has also started to employ an asset liability management model. This will be refined on a continuous basis until the implementation of the Solvency II rules.

Risk categories

Reference is made to Note 3: "Financial Risk Management" for a description of the risk categories to which the group is exposed and the management of these risks.

Market risk

Despite more turbulence in both the credit and equities markets in the second half of 2007, the life insurance company achieved an adjusted return on current assets of 6.4% and a recognised return of 8.9%. The life insurance company's revaluation reserves for securities declined during the year from NOK 757 million to NOK 401 million. The life insur-

ance company's buffer capital situation continues to be satisfactory, and the company is well prepared to meet what appears to be a far more challenging financial market in 2008. At year-end the life insurance company had 19.6% of its investments in the stock market and 21.4% in the property market (excluding equity stakes related to insurance with investment options). In 2007 the company adjusted upward the market value of its properties only to a limited extent. SpareBank 1 Skadeforsikring AS has a conservative investment profile for its investment portfolio. Its exposure to equities was equal to 4.1% of the company's financial assets at the end of 2007. The company has very short maturities for its fixed income investments. At year-end, 16.4% of the company's investment portfolio was invested in real estate. The market risk with respect to the company's financial investments is still considered to be low.

Bank 1 Oslo AS wound up its trading portfolio of equities, and the bank's interest rate and currency risk is considered to be immaterial. Market risk in the bank is therefore minimal.

Credit risk

The Group's credit risk is largely associated with Bank 1 Oslo AS, and represents the most significant risk component in the bank. 2007 was also a year that saw good economic performance, resulting in a very low level of credit losses. There was ample growth in the bank's retail market portfolio, of 15.3%. Growth in the business market was even stronger, amounting to 24.4%. The business market's share of total lending at the bank thus rose from 29.5% in 2006 to 31.1% at 31 December 2007.

The default situation in the retail market has increased somewhat compared with the previous year, while the business market has seen a reduction in gross problem loans of NOK 167 million. Total defaults and problem loans in Bank 1 Oslo amounted to NOK 219 million at 31 December 2007, which is 1.2% of the bank's gross loan portfolio (2.5% in 2006).

Bank 1 Oslo AS uses SpareBank 1 Alliance's system solutions for credit approval in both the retail and the business markets. The system solutions include decision-support tools (scoring models), value assessment models for security, and a model for risk pricing. The credit models have been adapted to the expected requirements under the Basel II rules and classify customers based on the anticipated probability of default in 11 risk classes. Credit risk in individual commitments is constantly monitored by means of continuous migration and default reporting, overdraft lists and

close contact with customers. At portfolio level, credit risk is monitored in the form of periodic reporting of the status of defined parameters in comparison to their set limits. Important parameters in this regard are probability of default, expected and unexpected losses and risk-adjusted return.

Credit risk in the life and general insurance companies relates to investments in money market instruments and bonds. These investments are limited to companies that have a high credit rating. The credit risk in this portfolio is considered to be modest. The general insurance company is also exposed to credit risk associated with various reinsurers. Their rating is monitored closely, and the risk is considered to be low. In the real estate portfolio there is risk associated with the servicing of rental agreements. The risk in this category is also considered to be limited.

Liquidity risk

The liquidity risk is mainly associated with the holding company and Bank 1 Oslo AS. In the holding company there is a continuous assessment of the opportunities for refinancing portions of the debt to reduce the interest costs and differentiate the loan portfolio with respect to the number and type of lenders/investors and loans. SpareBank 1 Gruppen AS had a sound liquidity situation at year-end.

Bank 1 Oslo AS entered 2008 with a highly satisfactory funding situation. A significant proportion of the bank's deposits comes from the Norwegian Federation of Trade Unions (LO) and affiliated trade unions.

Insurance risk

Insurance risk is an inherent part of life insurance and general insurance company operations. Loss in the general insurance company can arise as a result of fluctuations in the year's loss ratio and prior-year losses. For the life insurance company, insurance risk is mainly associated with non-profit-sharing risk products.

Both the life and general insurance companies reduce risk through reinsurance, partly by the reinsurers taking over portions of the risk within individual business segments and partly by limiting the own account share for individual claims through reinsurance. The reinsurance also covers cumulative claims and catastrophes.

Owner risk

SpareBank 1 Gruppen AS's owner risk in subsidiaries is related to the risk that the individual product companies assume in their operations, as well as the risk of a need for injections of fresh capital into one or more of these companies. There are no plans for operations that indicate any

The company's working environment is considered to be very good. Annual climate surveys are conducted in the companies, followed by systematic activities to address the weaknesses revealed by the surveys

need for injections from the holding company. If recent turmoil on the world's bourses continues there may be a need for a capital injection into SpareBank 1 Livsforsikring AS. The financial position of the holding company is adequate for injecting needed capital in such a situation.

Operational risk

Operational risk in the subsidiaries is currently documented for work relating to the fulfilment of ICT regulations. This work normally requires the management group of a particular subsidiary and staff area in the holding company to identify the main category of operational risk both before and after the implementation of measures. This effort did not uncover any serious risk factors in the group in 2007. In connection with the implementation of the group's ICAAP calculations, models were put in place for calculating necessary capital needs for operational risk. Reference is made to Note 3 for a more detailed description of these calculations.

Changes in the regulations

The SpareBank 1 Group continued its efforts in 2007 to adapt to the new regulations for risk management and new capital adequacy requirements in accordance with the international Basel II rules.

As the owner of a bank, SpareBank 1 Gruppen AS is subject to the new capital adequacy rules for banks and other financial institutions (Basel II). The Second Pillar stipulates that the institution must have a separate process for measuring capital requirements based on a separate risk profile. In 2007 the SpareBank 1 Group submitted separate ICAAP reporting to Kredittilsynet (the Financial Supervisory Authority of Norway) during the first half of the year. The work to uncover the group's total risk factors was refined during the year, and separate ICAAP reporting is now prepared quarterly to the Board.

Turmoil in the credit market

Risk management has very high priority in the Board's ongoing work. A focus on risk management is particularly important during periods of considerable market turbulence. There is a lot to indicate that in this connection 2008 may pose a challenge. It is the Board's assessment that SpareBank 1 Gruppen AS is financially well equipped to tolerate the fluctuations that we are now experiencing in credit and equities markets.

ORGANISATION AND WORKING ENVIRONMENT

Organisation

At 31 December 2007 SpareBank 1 Gruppen AS had 198 employees, equivalent to 195 full-time equivalents (FTEs). In the SpareBank 1 Group with subsidiaries there was a total of 1,214 employees and 1,202 FTEs. The corresponding figures for 2006 were 1,052 and 1,036, respectively. The staffing increase is primarily related to the establishment of new local banks, focus on the business market and agriculture in the areas of general insurance and the savings and pension area.

A total 105 employees left their positions during 2007, yielding a turnover of 8.6%. The corresponding figure for 2006 was 9%.

HR strategy

The SpareBank 1 Group's HR strategy is based on the company's vision, values, goals and success factors. The main goal of the HR strategy is to ensure that SpareBank 1 Gruppen:

- Attracts the right employees by focusing on the values "to be an expert and close to you".

- Retains the best employees by giving them responsibilities, communicating with them and rewarding them for good performance.
- Develops employees by involving them, giving them clear objectives and following them up.

The HR strategy follows the employment cycle of an employee and contains frameworks and guidelines for how the SpareBank 1 Group as an employer is to administer and develop its employees.

Key areas of the HR strategy include: skills development, career opportunities, remuneration and rewards, life phase policy, wellness (HSE), employer branding, gender equality and a trainee scheme.

The trainee scheme was introduced in 2006. The SpareBank 1 Group now has 13 trainees and in 2008 will recruit a new crop of trainees. The purpose of the trainee programme is to recruit future managers and technical specialists who during a two-year period will acquire wide-ranging expertise in the Group's various business areas.

New measures were introduced in 2006 in connection with SpareBank 1 Group's life phase policy to enable senior employees to work longer. They will be implemented in 2009. Given the tight labour market this is a priority area to ensure the supply of qualified staff in future.

The remuneration policy is another key area of the HR strategy. The work to introduce a new remuneration and incentive system to ensure that the group has competitive terms began in 2007. The incentive scheme with profit sharing at group level and bonuses at company level was continued in 2007. The good results in 2007 resulted in bonus payments to all employees.

Working environment and sickness absence

The company's working environment is considered to be very good. Annual climate surveys are conducted in the companies, followed by systematic activities to address the weaknesses revealed by the surveys.

The SpareBank 1 Group has working environment committees by company. This is to ensure a short path between any challenges in the working environment and the authority to resolve them. The companies' safety service is active, and a central Workplace Alcohol and Drug Dependency Committee has been appointed. Cooperation with the employees' organisation was very constructive and made a positive contribution to the operations and earnings in 2007.

The SpareBank 1 Group's ethical guidelines specify rules for how the employees and representatives are to sound the alarm if they become aware of matters that are in violation of laws, regulations or the group's internal rules (the routine for concern reports).

The SpareBank 1 Group continued the agreement on an Inclusive Workplace and has set a target for reducing sickness absence by 20% during the period of the agreement, which runs from 1 January 2007 to the end of 2009. In 2007 the SpareBank 1 Group had sickness absence of 4.5%, better than the industry average. In consultation with the company-based working environment committees, training in various HSE disciplines was provided for managers and safety coordinators, respectively.

There were no injuries/work-related accidents or material damage in 2007.

The operations of SpareBank 1 Gruppen AS with subsidiaries do not pollute the external environment.

Expertise

Common skills development work in the alliance is organised in a Skills Committee, which is chaired by SpareBank 1 Gruppen AS's Group Manager of Organisation & Human Resources. The Skills Committee is to work to realise synergies on the basis of the expertise found in the alliance's various units, enhancing the alliance's overall performance. A large portion of the committee's work is associated with the training model in the SpareBank 1 Alliance. Through this model, training is offered in the specialist areas of investment, insurance, financing and payment transfers. In connection with the training model, an internal certification scheme has been developed for customer advisors, and a large number of advisors have already been certified. A separate skills strategy has been formulated to support the development of a culture of continuous learning. A common competence centre has been established in Tromsø, which will provide essential skills enhancement in throughout the alliance.

SpareBank 1 Gruppen AS has its own overarching skills strategy. Technical and professional training and other skills-enhancement measures are initiated and run primarily in the individual subsidiary as needed. Management development programmes have also been established, and these are managed jointly by SpareBank 1 Gruppen AS on behalf of the companies.

Equal opportunities

Of the group's employees, 48% are women and 52% are men. This figure is unchanged from 2006. Of female employees, 22% work on a part-time basis, while only 2% of male employees do. In Group Management, one out of seven members is a woman, and in Alliance Management, two out of five are women. The key management groups in the holding company and subsidiaries have 19% female representation. There were two women among the eight members of the Group Board at the end of the year, while female representation on the subsidiary boards was 36%.

The group's life phase committee ensures that the company complies with the Norwegian Gender Equality Act. This is a new committee and replaces two committees, the gender equality committee and senior committee. The life phase committee is a sub-committee of the group's Works Council.

In connection with the introduction of the new remuneration and reward system, an objective assessment was done of the group's various positions. This was to ensure equal pay for work of equal value. If we correct for category of position and seniority, the conclusion is that the SpareBank 1 Group has a gender-neutral salary policy. However, an evaluation of the categorisation of positions has revealed that there may be internal differences in the group regarding the application of the categorisation system. Quality assurance of our routines for salary determination on recruitment will play an important part in our ongoing work to develop our salary policy.

As a member of the Norwegian Financial Services Association (FNH), SpareBank 1 Gruppen AS has decided to participate in the FUTURA programme in 2008. This is a development programme aimed at increasing female representation among the people recruited to managerial positions.

Attractive employer

The SpareBank 1 Group saw growing interest from young workers in 2007. The effort to be an attractive employer that offers both exciting career prospects and competitive terms will continue in 2008.

OUTLOOK

The SpareBank 1 Group has established a solid foundation for economic development. This forms the basis for a future focus on profitable growth. Achieving a balance between growth and profitability requirements will be one of the major challenges of the future, at the same time as rationalisation, improvement of delivery quality and operations continue to be important goals.

Considerable growth is expected in the savings and investment area moving forward. That is why the commitment to the savings and investment area will be crucial for the SpareBank 1 Group and the banks in the SpareBank 1 Alliance. It is our goal to be perceived as a leader in the sale of savings and investment products to the consumer and SME markets in Norway.

The Board assumes continued satisfactory earnings from the businesses in the SpareBank 1 Group. However, assessments of future conditions are characterised by considerable uncertainty, not least in view of the turbulent financial markets at the beginning of 2008. It is the Board's view that the SpareBank 1 Group has financial robustness in place in all companies, so that the expected volatility in the financial markets can be dealt with adequately in 2008.

Competition will escalate in the financial markets as customers become choosier, and ever more professional players arrive on the scene. The authorities are introducing stiffer requirements in a number of areas. Companies will find themselves competing for the best employees and will come under increasing pressure to provide the most competitive products and services. Having one's own employees will place greater demands on the company. Skills enhancement is therefore one of the key success factors in the further development of the company's operations.

SpareBank 1 Gruppen AS has strengthened its economic situation and financial manoeuvrability in recent years, which means that it is able to control its structural choices in the future.

A WORD OF GRATITUDE

The employees have shown a strong willingness to "go the extra mile", making the improvement in earnings possible. Collaboration with the employee organisations was close and productive. The Board is highly satisfied with the results for 2007 and would like to extend thanks to all the employees of the SpareBank 1 Group for their excellent efforts.

Oslo, 28 March 2008

Finn Haugan
Chairman of the Board

Terje Vareberg

Knut Bekkevold

Knut Oscar Fleten

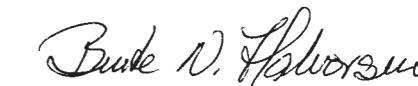
Harry Konterud

Venche Johnsen

Hans Olav Karde

Bente N. Halvorsen

Eldar Mathisen
Chief Executive

Historien om en allianses proformaregnskap

SpareBank 1 er en allianse. En kraftfull allianse. Med 23 banker og en rekke produktselskaper, 352 kontorer og 5 400 ansatte over hele landet er man synlige og til stede.

SpareBank 1s grunnstamme er de selvstendige bankene, med egne styrever, egen ledelse og regional forankring. Disse selvstendige sparebankene har etablert et felleseid finanskonsern som eier og utvikler viktige produkter som bankkundene etterspør. Hver enkelt av disse selvstendige enhetene har selv sagt også egne regnskap og balanser, som forteller noe om prioriteter og sunnhet.

Likevel opplever SpareBank 1 ofte å bli fremstilt som én samlet kraft i finans-Norge, noe som i gitte sammenhenger også er riktig. SpareBank 1-bankene samarbeider tett på områder der man kan hente kompetanse- og kostnadsfordeler. "Beste praksis" er mer enn et begrep. Gjennom egne prosesssteam og prosjekter vinnes stadig nytt land til beste for kundene.

En allianses natur og anatomi tilsier at man ikke skal fremstille virksomheten som én formell enhet i noen sammenheng. Fordi fokuset på SpareBank 1 er stort – og økende – er det likevel nødvendig å gjøre ett unntak. Vi har de siste årene etablert et proformaregnskap, for å fortelle om SpareBank 1s samlede størrelse, kraft og resultater. Dette proformaregnskapet setter alliansen inn i en sammenlignbar sammenheng i forhold til konkurrenter og markedsutviklingen på nasjonalt plan.

Det vil likevel aldri bli annet enn proforma. SpareBank 1 er en allianse, utviklet gjennom snart 12 år. Erfaringene vi har høstet forteller oss at evnen til innovasjon, utvikling og resultatlevering ikke er mindre i en allianse enn i et tradisjonelt konsern. Mange har ment at det SpareBank 1 gjør rent organisatorisk ikke er mulig over tid.

Hvor lenge skal vi leve som en suksessrik allianse før ekspertene må skrive om historien om allianser?

PROFORMA ALLIANSEREGNSKAP

Nedenstående regnskap er en sammenslåing av regnskapet til eierbankene og SpareBank 1 Gruppen, samt balansen til SpareBank 1 Boligkreditt. Det er ikke foretatt eliminering for krysseie mv. utover eliminering av bankenes eierandeler i SpareBank 1 Gruppen. Regnskapet er således ikke et fullverdig konsernregnskap, satt opp etter god regnskapsskikk.

RESULTATREGNSKAP

MNOK	2007	2006*
Renteinntekter og lignende inntekter	20 185	13 321
Rentekostnader og lignende kostnader	-13 512	-7 343
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	6 673	5 978
Utbytte og andre inntekter fra verdipapirer med variabel avkastning	1 022	714
Inntekter fra banktjenester	3 343	2 812
Kostnader ved banktjenester	-692	-1 155
Netto gevinster/tap på verdipapir og valuta	1 052	2 515
Andre driftsinntekter	8 650	7 084
Resultat før driftskostnader	20 048	17 948
Lønn og generelle administrasjonskostnader	-6 140	-5 521
Avskrivninger	-340	-259
Andre driftskostnader	-829	-243
Andre kostnader	-7 537	-7 165
Resultat før tap	5 202	4 760
Tap på utlån, garantier mv	-91	139
Gevinst/tap på eiendeler som holdes på lang sikt	-9	28
Resultat før ekstraordinære poster og skatt	5 101	4 927
Skatt, ekstraordinære poster og minoritetsinteresser	-1 016	-1 047
Resultat etter skatt	4 085	3 879

BALANSE

MNOK	2007	2006
Kontanter og fordringer på sentralbanker	11 005	5 080
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	8 925	4 926
Utlån til kunder	347 809	298 230
Verdipapirer	57 849	51 155
Værdifulle driftsmidler	2 079	2 141
Andre eiendeler, inkl. overtatte eiendeler og eierinteresser i tilknyttede selskap	10 625	9 154
Forskuddsbetalinger og opptjente ikke forfalte inntekter	332	1 065
Sum eiendeler	438 623	371 752
Gjeld til kredittinstitusjoner	22 051	17 649
Innskudd fra og gjeld til kunder	201 602	178 327
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	136 002	104 422
Annen gjeld	10 389	8 648
Påløpne kostnader og forskuddsbetalte inntekter	218	1 175
Avsetninger til forpliktelse og kostnader	27 903	27 065
Ansvarlig lånekapital	9 045	8 915
Sum gjeld	407 210	346 199
Minoritetsinteresser	45	30
Egenkapital, inkl. periodens resultat	31 369	25 522
Sum gjeld og egenkapital	438 623	371 752

* Tallene for 2006 er omarbeidet som følge av at naturskade- og reassuransavsetningen er tilbakeført

Antall årsverk	5 851	5 288
----------------	-------	-------

Utgiver: SpareBank 1 Gruppen – Juni 2008 – Postboks 778 Sentrum 0106 Oslo – Besøksadresse: Hammersborggata 2
Telefon: 21 02 50 50 – Telefaks 21 02 50 51 – E-post: post@sparebank1.no – www.sparebank1.no
Redaktør: Thoralf Granerød – Redaksjonsutvalg: Christian Brosstad, Trond Roger Johannessen og Håvard Nilsen
Portrettfoto: Terje Heiestad – Andre foto: Scanpix – Engelsk oversettelse: Amesto
Grafisk produksjon: Kirell Design, Ellen Fosli og Fagtrykk Idé AS – Trykk: Fagtrykk Idé AS – Opplag: 1000 eks.
Papir: Omslag Galerie Art Silk 250 gram, innmat PhoeniXmotion, Xenon 115 gram – Satt med Melior 10 pt på 15 pt kegel